

Vladimír Jirousek:

„Prioritou dnešní advokacie je obrana základních atributů, jako je nezávislost, mlčenlivost a absolutní důvěrnost vztahů klient – advokát, bez nichž by advokacie nebyla advokací a stát by nebyl právním státem.“

**Profil
advokátní
kanceláře
Vych & Partners**
(str. 21)

**Mlčenlivost
advokáta**
(str. 39)

**Mezera krytí
v novele
insolvenčního
zákona**
(str. 114)

PŘIROZENÁ AUTORITA.

NOVÉ BMW ŘADY 5.

BMW Renocar přichází s mimořádnou nabídkou pro advokáty.
BMW řady 5 z edice EXECUTIVE ADVOCATE.

Neplatíte akontaci a užívejte si BMW 5 s pohonem xDrive.

15 990,- bez DPH měsíčně*

Bližší informace o edici EXECUTIVE ADVOCATE naleznete na www.renocar.cz/advokati.
Domluvte si termín osobní schůzky na advokatum@renocar.cz.

Renocar Praha

Lipová 280
Praha - Čestlice (D1, EXIT 8)
tel.: 261 393 600
advokatum@renocar.cz

www.renocar.cz

Renocar Brno

Řípská 5C
Brno - Slatina (D1, EXIT 201)
tel.: 548 141 548
advokatum@renocar.cz

*měsíční splátka operativního leasingu u modelu BMW 520d xDrive, částka vč. DPH 19 348 Kč měsíčně
při délce splácení 36 měsíců s ročním nájezdem 25 000 km

Radost z jízdy

obsah

úvodník

názory

- 5 Na chudý lid přísně
- 6 Roboti místo právníků aneb technologická smrt na obzoru
- 8 Co přinese advokátům novela zákona o advokacii
- 11 Je trestní stíhání politiků před volbami důkazem právního státu u nás?
- 12 České soudy fungují jako důmyslná past
- 15 Slibem nezarmoutíš

novela zákona o advokacii

- 16 K novele zákona o advokacii

profil

- 21 Advokátní kancelář Vych & Partners

rozhovor

- 30 JUDr. Vladimír Jirousek
- 34 JUDr. Daniela Kovářová

mlčenlivost advokáta

- 39 Rozhovor: Obsah a význam mlčenlivosti advokáta a její prolamování pohledem předních českých advokátů
- 44 Mlčenlivost advokáta
- 47 Činnost zástupce profesní samosprávy ve vztahu k ochraně zákonem uložené povinnosti mlčenlivosti
- 51 Domovní prohlídky u advokátů
- 55 Povinnost mlčenlivosti advokáta v daňovém řízení

z právní praxe

- 59 Některé problematické aspekty „in-house“ zadávání veřejných zakázek
- 63 Právní služby prostřednictvím internetu
- 67 Novinky v ochraně osobních údajů aneb nařízení evropské komise gdpr
- 71 Jak ochránit obchodní tajemství před zraky všech...
- 74 Povinnost uchovávat provozní a lokalizační údaje ve světle aktuální judikatury

- 77 Náhrada nákladů řízení v případě odmítnutí nebo zamítnutí šikanózního věřitelského insolvenčního návrhu
- 80 Povinnost dodat v budoucnu doposud neurčené zboží...
- 83 Zásah do dobré pověsti zaměstnavatele neoprávněnou kritikou ze strany zaměstnance
- 87 Spravedlivá kompenzace při zániku obchodního zastoupení
- 89 Co zaplatí neplatič výživného?
- 91 Závěrečná řeč a poslední slovo obžalovaného
- 94 Nestandardní formy čerpání rodičovské dovolené
- 98 Problematika exekučního postižení dosud nevypovědaného SJM po rozvodu manželství
- 100 Moderní vs. tradiční rodina aneb osvojení partnera stejného pohlaví
- 103 Požadavek na prokázání kvalifikace poddodavatele...
- 106 Novela zákona o zaměstnanosti, zákoník práce a zákona o inspekci práce
- 108 Kolektivní sport může být živností
- 110 Návrh Evropské komise na oznamovací povinnost poradců
- 112 Kdy se jedná o poznámku rozepře a kdy o poznámku spornosti?
- 114 Mezera krytí v novele insolvenčního zákona
- 117 Práva kupujícího v případě koupě uměleckého díla v internetové aukci
- 121 Rámce pro preventivní restrukturalizaci, druhá šance a opatření ke zvýšení účinnosti postupů restrukturalizace, insolvence a oddlužení
- 125 K novele stavebního zákona
- 128 Nástroje řešení neshod mezi akcionáři v akcionářských dohodách
- 131 K civilní odpovědnosti za úraz způsobený při jachtařských závodech
- 135 Právní úprava herního prostoru
- 137 Oddlužení v novém kabátě přináší řadu omezení nejen na straně věřitelů
- 140 Některé aspekty obhajoby při tzv. realizaci

- 142 Fondy kvalifikovaných investorů nově bez investičních limitů
- 145 Nový právní předpis – Zákon o opatřeních ke snížení nákladů na budování vysokorychlostních sítí elektronických komunikací a o změně některých souvisejících zákonů
- 149 Krajní nouze v přestupkovém řízení a její výklad správními orgány
- 151 Nagojský protokol – další obsoletní akt mezinárodního práva, nebo účinný nástroj k boji proti biopirátství?
- 155 GPS monitoring zaměstnanců podruhé
- 157 Nové povinnosti bank podle zákona o kybernetické bezpečnosti
- 160 Poskytovatel dotace je vázán právním názorem správce daně
- 166 Problematika vyplácení náhrad za stará vodní díla na cizích pozemcích
- 170 Ukončení funkce opatrovníka právníké osoby

judikatura

- 172 Z aktuální judikatury Nejvyššího soudu

lifestyle

- 178 Mercedes-Benz E – kabriolet s hlavou v oblacích
- 182 SingleCase Datovka
- 184 Letní festivaly přejí dobročinnosti
- 186 Milujete sportovní jízdu?
- 188 Pojištění právní ochrany slaví 100 let
- 190 Polidštěná architektura – Recept na autentické a inspirativní stavby podle Seana Cliftona z Jestice + Whiles
- 192 O české nemovitosti začínají mít zájem investoři z Číny a Izraele
- 194 Skupina PASSERINVEST přichází s řešením dopravní infrastruktury
- 196 Jak připravit kvalitní čaj
- 198 Obědy pro děti: jídlem to jen začíná!
- 200 Právo na soukromé vysoké škole?
- 202 Nový wellness hotel v Jeseníku!
- 204 IT nástroj pro více použití v kanceláři, do něhož se vyplácí investovat
- 206 Venture Club: investiční příležitosti i kulturní zážitky

SingleCase mi měří reálné výnosy.

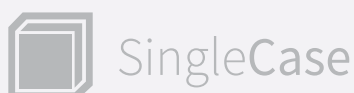
V reálném čase vidíte, jak si vaše kancelář vede, který klient vám vydělává nejvíce peněz a jak efektivní jsou vaši zaměstnanci.

- Propojte se s Datovkou
- Hodiny sbírejte v reálném čase a zachraňte hodiny fakturovatelné práce každý měsíc
- Vystavujte faktury jedním tlačítkem a ušetřete až den práce měsíčně
- Importujte celé složky dokumentů
- Synchronizujte e-maily z Outlooku, lhůty a úkoly přímo do kalendáře
- Přistupujte ke spisu odkudkoli včetně mobilního telefonu

Vyzkoušejte SingleCase zdarma na 30 dní

A zjistíte, jak SingleCase může pomoci i vaší kanceláři.

www.singlecase.cz
+420 739 475 360

Vážení čtenáři,

období následujících měsíců lze bez nadsázky označit za „Super volební“. V pátek 22. září se uskuteční 7. sněm České advokátní komory, ze kterého vzejdou nově složené orgány komory, 20. a 21. října nás čekají volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR a 12. a 13. ledna 2018 pak první kolo volby prezidentské.

Když jsem se před několika dny vrátil z dovolené, přivítala mne v Praze série plakátů více či méně známých tváří. Mezi nimi byl jeden výborně zpracovaný a bylo z něj na první pohled patrné, kdo, co a jak nabízí. Paradoxní přitom zároveň bylo, že to nebyl plakát politika, ale Plácida Dominga lákající na jeho předvánoční koncert.

U letošních voleb do orgánů České advokátní komory je to trochu jednodušší. Počet kandidátů nepřilíší převyšuje počet křesel a lze tedy předpokládat, že drtivá většina kandidujících ve volbách uspěje. Snažili jsme se v tomto a několika minulých číslech dát prostor těm, kteří o to projeví zájem, a doufám, že jsme tak malým kamínkem přispěli do Vaší mozaiky kandidátů.

Super volby za dveřmi

Advokacii nečeká lehké období. Doba je rychlá a měnící se, a to se ne vždy slučuje s konzervativností právníkého stavu. Bude se nepochybně třeba vypořádat s tématy, jako je posílení vlivu advokacie ve společnosti, elektronizace advokacie, posílení či znovunabytí kompetencí, zlepšení obrazu advokacie v očích veřejnosti a řadou dalších. Na druhou stranu, byť sám patřím k těm, kteří bývají označováni jako „internetoví podnikatelé“, varoval bych před jakoukoliv nekoncepcí a nesystémovou změnou jenom proto, abychom udrželi krok s dobou.

Držte v rukou zářijové vydání našeho prémiového magazínu a rád bych z tohoto vydání vyzdvihl několik materiálů. Hlavním rozhovorem vydání je ten s bývalým předsedou České advokátní komory a zároveň volebním lídrem společné kandidátky Vladimírem Jirouskem, který v něm otevřeně hovoří o stavu advokacie ve vztahu k celospolečenskému dění, o hlavních volebních prioritách jím vedené kandidátky, svých osobních prioritách i o největších hrozbách pro advokacii. Druhým je pak rozhovor s bývalou ministryní spravedlnosti Danielou Kovářovou.

I do tohoto čísla přispěli svými názorovými příspěvky Monika Novotná, Tomáš Sokol, Michal Žižlavský, Josef Vejmelka a Jaroslav Vaško. V sekci profil Vám pak představíme advokátní kancelář Vych & Partners.

Zvláštní přílohu tohoto čísla tvoří materiál připravený ve spolupráci s Uníí obhájců ČR na téma Mlčenlivost advokáta. Tři přední čeští advokáti Tomáš Sokol, Lu-

káš Trojan a Petr Toman se v rozhovoru moderovaném kolegou Filipem Seiferem volně zamýšlejí nad obsahem a významem povinné mlčenlivosti advokáta, a to jak pro klienty, tak pro samotnou práci advokáta. V další části rozhovoru diskutují o trendu silícího prolamování státní moci do zákonem chráněné důvěrnosti mezi klientem a advokátem, jakožto základního principu výkonu advokacie na celém světě. Diskutující přednáší své odborné pohledy i návrhy na řešení na základě svých dlouholetých zkušeností z výkonu advokacie v občanskoprávních i trestních řízeních, coby renomovaných advokátů, a tedy i na základě porovnání předchozího stavu se stavem současným a stavem očekávaným. Irena Schejbalová ve svém příspěvku Mlčenlivost advokáta analyzuje legislativní základ, Petr Svoboda přibližuje činnost zástupce profesní samosprávy ve vztahu k ochraně zákonem uložené povinnosti mlčenlivosti, Katarzyna Krzysztyniak rozebírá domovní prohlídky u advokátů, Monika Novotná pak přibližuje povinnost mlčenlivosti advokáta v daňovém řízení.

Až budete v rukou držet prosincové vydání našeho magazínu, bude ve dvou volbách ze tří rozhodnuto, pokud tedy ovšem nezasáhne neznámá vyšší moc. Přejí těm, kteří půjdou volit, dobré volební rozhodnutí a Vám všem přínosné chvíle s aktuálním vydáním EPRAVO.CZ Magazine. ●

Miroslav Chochola,
ředitel mediální a vzdělávací skupiny
EPRAVO.CZ

Právníká firma roku

kategorie Trestní právo

Působíme v **Praze, Přerově a Bratislavě.**

Jsme **doporučovanou firmou** pro řešení sporů a arbitrází.

Řešíme také právo **obchodní, občanské, pracovní a rodinné.**

Zahraniční klienti nám nejsou cizí. Své služby nabízíme také v **angličtině, němčině, francouzštině a polštině.**

Jsme členem mezinárodní advokátní sítě **International Jurists**, můžeme tak pomoci klientům po celém světě.

Kontakty

telefon: 224 941 946

e-mail: advokati@akbsn.eu

Sídlo

Sokolská 60

Praha 2, 120 00

Naše názory můžete sledovat také na www.facebook.com/brozsokolnovak
www.akbsn.eu

Na chudý lid přísně

Drahně let nazad tomu je, co mi můj školitel zjevil pro mou profesi důležitou pravdu. Není tak pitomý návrh, děl tehdy, aby se nenašel podobně naladěný soudce, jenž mu vyhoví. Skoro čtyřicet let to je a moudro pořád funguje. Důkazem budiž rozhodnutí Nejvyššího správního soudu z dubna letošního roku, sp. zn. 12 KsZ 1/2017. V téhle věci soud potrestal státní zástupkyni, která po zahájení trestního stíhání podala návrh na vzetí do vazby. Trestní stíhání bylo ale vedeno pro skutky, které, řečeno zmíněným soudem, „evidentně nemohou naplňovat znaky skutkové podstaty uvedených trestných činů ani jiného trestného činu“. Pravdivost školitelova ponaučení pak osvědčil soudce, který obviněného do té vazby promptně strčil. Pravda, jen na čtrnáct dní, protože pak jiná státní zástupkyně usnesení o zahájení trestního stíhání zrušila. Což je ovšem z hlediska směroplatnosti zjevené pravdy nepodstatné.

Vynechám-li pocit lehkého znepokojení nad tím, co tandem státní zástupkyně – soudce provede příště a pokusím-li se rozdýchat i dost odvážný argument kárně obviněné, podle které „nezákonný pobyt obviněného ve vazbě alespoň přispěl k jeho uklidnění“, zbývá něco, co znepokojuje mnohem víc a rozdýchat nějak nejde. Kouzlem nechtěného mi vedle devíti stran rozhodnutí, kterým Nejvyšší správní soud,

co soud kárný, potrestal státní zástupkyni snížením platu o 10%, a to na celý jeden měsíc, leží více než 260 stran rozsudku, kterým byli odsouzeni bývalí primátoři a radní hlavního města Prahy. Těm soud nadělil podmínku za to, že rozhodli, aniž by měli k dispozici dostatečně vypovídající podklady vzniklé na základě provedených odborných analýz z oblasti informačních technologií, ekonomiky a práva, resp. aniž by takové analýzy vůbec byly provedeny. A to prý přesto, že již během předchozího jednání o možném řešení vyvstaly pochybnosti o účelnosti a hospodárnosti zvoleného řešení. Týž soud ale připouští, že obžalovaní nebyli odborníky v dané oblasti a v posuzovaném případě nemohli vystačit jen se svými znalostmi a zkušenostmi.

Paní státní zástupkyně nepochybně odborníkem je a tak se dalo očekávat, že si se svými znalostmi a zkušenostmi vystačí na odhalení zmíněné vady obvinění. Po subjektivní stránce se dle kárného senátu státní zástupkyně dopustila skutku nevědomou nedbalostí. Nevěděla prý, že svým jednáním může způsobit porušení nebo ohrožení zájmů chráněných zákonem, ježto přehlédla, že obviněný je trestně stíhán pro skutky, jež nemohou být kvalifikovány jako trestné činy, a proto ho nebylo ani možné vzít a ponechat ve vazbě. Obžalovaní zastupitelé podle soudu jednali v nepřímém úmyslu. Tedy věděli o hrozcím následku a pro případ, že nastane, s ním byli srozuměni.

Z těch, co jsou stíhání anebo už dokonce byli odsouzeni za to, že něco rozhodli a pak se ukázalo nebo alespoň obžaloba tvrdí, že rozhodli špatně a protiprávně, bych složil několik fotbalových mužstev. A skoro u všech je kvalifikace stejná – úmysl. Dobrodiní hrubé nedbalosti se dostalo jen málokterým a na nevědomou nedbalost nedosáhl nikdo a nikdy. Nejspíš proto, že by nebylo zač ho stíhat. Nedbalek je totiž v oboru hospodářské kriminality či trestných činů veřejných osob naprosté minimum.

A to pořád někde v pozadí zůstává soudce, který by se nesmyslným návrhem na vzetí do vazby neměl nechat zmást.

Nicméně s odpovědnými osobami, jedno jestli jde o statutáře obchodních společností, zastupitele nebo prostě „jen“ vysoce postavené úředníky, se zjevně orgány činné v trestním řízení nemazlí. V případě paní státní zástupkyně to je ovšem trochu jiné. Řekl bych, že právě ona, jakožto odbornice, měla na prvý pohled diagnostikovat šílenství policisty, který skutkovou větu obvinění zplodil. Ostatní se do maléru dostali díky tomu, že něco nevěděli, ale obžaloba a soudy si myslí, že to vědět měli, případně si měli obstarat dostatečné informace. Nehoruji pro přísnější trest státní zástupkyně, ani nechci, aby byl dotýčný soudce vysvětlěn z taláru, byt se oba dopustili zcela evidentně nezákonného jednání a pokud jde o subjektivní stránku u paní státní zástupkyně, nevědomá nedbalost mi moc nesedí. Prostě mi připadá, že kolegové těch dvou jsou hodné přísní k těm, kteří vykonávali svoje povolání nebo to, k čemu byli jako zastupitelné zvolení a měli tu smůlu, že udělali chybu. Nebo se to tvrdí.

Je jasné, že se v důsledku téhle přísnosti až nesmířitelnosti k chybám druhých a jak patrně, zjevně shovívavosti k chybám vlastním, svět nezhroutí. Svět ustál mnohem větší nespravedlnosti. Což ovšem neznamená, že o nespravedlnost nejde. A nejinak tomu bude v budoucnu. Dost totiž pochybuji, že orgány činné v trestním řízení půjdou po extempore paní státní zástupkyně, jakož i pana soudce do sebe a přiznají si, že všichni jsme omylní a měli bychom být tolerantnější k chybám druhých. Když ne kvůli jinému, tak kvůli povážlivému nárůstu těch, co veřejnou funkci odmítají s vysvětlením, že se nenechají zavíť. A v soukromém sektoru se zaštiťují dalšími a dalšími odbornými posudky, aby nedej bože, nerozhodli sami. Takže i nadále bude platit, že na chudý lid musí být přísnost. Jestli je to správně, nechť si každý odpoví sám. ●

JUDr. Tomáš Sokol, advokát

Advokátní kancelář Brož & Sokol & Novák s. r. o.

Foto: Jan Kolman

**Brož
& Sokol
Novák**
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Roboti místo právníků aneb technologická smršť na obzoru

Nedávno jsem se dočetl, že v Praze proběhla konference o inovacích a mimo jiné na ní zaznělo, že budoucnost práva se neobejde bez technologií, přičemž značnou část jejich činnosti přeberou nejrůznější start-upy a softwarové aplikace. Umělá inteligence koneckonců nahradí člověka téměř ve všech oblastech, tak proč by tomu mělo být v právu jinak, že? Časy, kdy stačilo za pomoci věcného rejstříku nalézt příslušný právní předpis ve vázané Sbírce právních předpisů, jsou už nenávratně pryč. Kdo dnes nemá některý z automatizovaných systémů právních informací, jako by ani neexistoval. Papírové spisy nebo ručně psané faktury rovněž nesvědčí o technologické vyspělosti poskytovatelů právních služeb. Doba si prostě žádá činy, a to rychle, protože život kolem nás

se stále zrychluje, jak jste si možná v tom spěchu ani nestihli všimnout. Rok už netrvá 12 měsíců jako dřív, ale spíš tak 8, měsíc má 20 a týden 5 dní. Hodina trvá cca 40 minut. Nejde o vědecká čísla, nýbrž empiricky získané veličiny, tzv. pociťové. Na jejich úředním uvedení do praxe se možná ještě nepracuje, ale jistě brzy začne.

Jak se tedy připravit, abychom nebyli nahrazeni roboty ještě před dosažením důchodového věku, který se ovšem díky pokroku v medicíně a prázdné kase bude každý rok posunovat o 5 let (bystří mladší počítaři již nyní vědí, že na ně čeká důchod až po oslavě 100. narozenin)?

V první řadě se musíme vylepšit technologicky. Za tím účelem je životně nutné zakoupit veškeré na trhu dostupné technologie, které jsou k dispozici. Tím myslím hardware, software, myčky nádobí, kávovary, zásobníky ledu, pekárný chleba, jogurtovače, kancelářské promítačky filmů, fotek, kreseb a jiných obrázků, čipy do uší pro zaměstnance, virtuální brýle, kancelářské tryskáče, vrtulníky či ještě lépe létající auta, zámořské lodě pro mezinárodní právní byznys, resp. parníky či pramice pro tuzemský a další a další. Zde nečekejte taxativní výčet technicko-technologických nutností, je jich široká škála, nicméně snad jsem naznačil, jak finančně náročná doba přichází.

Chcete-li obstát proti robotům, musíte se trochu odlidštit. Ano, hned slyším

hlasy, že již dnes je řada právníků málo lidských, ba dokonce nelidských, když účtuje nehorázné sazby ubohým nemajetným, jejichž žádosti o bezplatnou právní pomoc nebyly vyslyšeny (stejně kvílení se ozývá ovšem často i ze strany těch nejmajetnějších). Odlidštit znamená potlačit v sobě jakékoliv pocity, které nás vůči robotům diskriminují. Je tak nutné zapomenout na pocity hladu, žízně, chladu, tepla, chutě či nechutě k práci, na své bližní, přátele i nepřátele. Když to zjednoduším, zapomeňte na všechno kromě jediného. Klienta! Klient musí být spokojenější, když spolupracuje s Vámi, než když mu radí umělá inteligence. Samozřejmě existuje riziko, že tato umělá inteligence může být mistrovsky vtělena do neodolatelného stvoření, řekněme přesné kopie Miss World či Missáka roku, kde tak robot získává nezasloužené body hned na začátku, aniž se ještě pochlubil právním produktem. S tím však nic nenaděláme.

S odlidštěním je logicky spojeno i netrvání na přežitcích z minulosti. Je třeba změnit dosavadní vzhled, a to radikálně. Muži zapomenou na obleky, kravaty a jiné prehistorické svršky, ženy ožijí kostýmy, šaty, sukně, lodičky a vůbec všechno, co bylo považováno za vrchol elegance. Po vzoru současných IT expertů zvaných ajťáků lze usuzovat, že trendem budou krátké vytahané kalhoty pro všechna roční období spolu s černým trikem velikosti XXXXXL s libovolným motivem na přední straně. Nelze také opo-

menout materiály nové módy, které musí být tvořeny technologickými vlákny nejnovější generace.

Dále si uvědomte, že Vaše sebelépe znějící obchodní firma Vám bude k ničemu, a proto ji klidně zrušte. V duchu s dobrou se nechte čipovat (jak zmíněno výše i ohledně zaměstnanců), přičemž investujte do lepšího čísla stejně, jak jste dříve činili při nákupu SPZ Vašeho vozidla. Zde se nevyplatí šetřit. Ostatně Vaše číslo složené např. jen z jedniček a nul bude jistě exkluzivní a přitáhne Vám nové klienty samo o sobě. Investované prostředky pro tento účel uspoříte díky tomu, že již nemáte kancelář. Ta bude naprostým přežitkem a jen by Vás diskvalifikovala vůči dalším soutěžitelům. Kde se pak budete scházet s klienty? Správná otázka! Nebudu Vás napínat. Nikde. Schůzky budou zbytečné, protože Vy budete spojeni s klientem nepřetržitě. Zde nemám na mysli spojení s již zmíněným půvabným robotem (pro ty z Vás méně vzdělané – robot je rodu mužského i ženského, proto se nezmiňuji o robotce), ale technologické spojení přes Váš čip. Za podmínky, že i Váš klient bude stejně označen, budete moci komunikovat nepřetržitě. Což myslím doslova, protože v blízké budoucnosti již bude setřen rozdíl mezi dnem či nocí díky umělému slunci, což v kombinaci s Vaším odlidštěním umožní pracovat non-stop v online systému. Případná objektivní – nikoliv pocitová vyčerpanost organismu bude snadno potlačena díky novým přípravkům, podobným sou-

časným energetickým nápojům, ovšem s tisícinásobným účinkem.

Nyní se zaměřím na to nejpodstatnější. Co budeme klientům poskytovat? Právní služby, jistě, ale v jaké podobě? Co bude jejich obsahem?

Předpokládejme, že ještě budou existovat právní předpisy. Což není jisté, když je vývoj tak překotný a navíc při množství a kvalitě těchto předpisů již v této době existuje riziko, že je nepochopí ani umělá inteligence, natož lidská. Připusťme nicméně alespoň na okamžik, že tomu tak bude. Je jasné, že na rozdíl od robotů nedokážeme přečíst 40 000 stran za minutu, troufám si tvrdit, že možná ani polovinu z nich navzdory absolvovaným kurzům rychločtení. Znamená tento fakt, že náš boj prohráme? Nikoliv, jak se domnívám. Zde si pomůžeme s analogií ohně. Je to asi překvapivé, přiznávám, ale právnícká kreativita nezná hranice. Jak známo, oheň je dobrý sluha, ale zlý pán. A my jistě nehodláme sloužit zlému pánovi, proto se staneme pánem sami. Robota necháme číst ta nudná kvanta příkazů a zákazů, dovolíme mu je vyhodnotit a necháme si je naservírovat v podobě, jak se nám zachce. Což nebude problém, díky vyspělým technologiím si necháme robota naprogramovat tak, aby fungoval přesně podle našich představ. Netřeba zdůrazňovat, že v programu bude zakotven striktní zákaz komunikace robota s klientem napřímo. Poté, co získáme požadovaný produkt, ať již

v podobě smlouvy, projektu, procesních podání nebo čehokoliv, co nás napadne, máme vyhráno. Robota uvedeme do stavu offline a díky jinému sofistikovanému právnímu systému vystavíme fakturu, kterou pošleme pro informaci klientovi, a současně si vyinkasujeme náš honorář z jeho účtu, na který máme online přístup díky zakoupeným technologiím. Odpadne tak nutnost obtěžovat klienta dotazy, proč ještě nezaplatil. O takto získané peníze vzápětí přijdeme vinou nutnosti vynakládání horentních částek na stále nové a novější technologie, navíc kvůli našemu odlidštění si vydělané prostředky ani nedokážeme náležitě užít. Což ovšem zase až tak moc nevádí, protože nám brzy stejně odumřou mozky v důsledku jejich minimálního používání, a tak se z nás všech stanou nakonec roboti. Tím dojde k zrovnoprávnění všech soutěžitelů na poli práva. A spravedlnost opět zvítězí, neboli nás nikdo nenahradí. ●

JUDr. Josef Vejmělka,

advokát

Vejmělka & Wunsch s. r. o.

 VEJMELKA & WUNSCH
ADVOKÁTI ATTORNEYS AT LAW RECHTSANWÄLTE

Co přinese advokátům novela zákona o advokacii

lá norma a určitě by si zasloužila zásadní zásahy. Nicméně nalijme si čistého vína – přijetím letošní novely se nám nejspíš na dlouhou dobu dveře pro další změny zákona uzavřely. A tak musíme pracovat s tím, co jsme si částečně sami prosadili a co nám poslanci svými pozměňovacími návrhy vnutili.

Nemám teď na mysli korekce kárného řízení, počet členů kontrolní rady či nová a poněkud krkolomně znějící kárná opatření (například dočasný zákaz výkonu činnosti správy a úschovy majetku na dobu od šesti měsíců do tří let, pokud se advokát dopustil kárného provinění při výkonu této činnosti). To je jen příklad mnohoslovnosti a neschopnosti krátce a výstižně pojmenovat cíl, jehož se snažíme dosáhnout. Podstatnou změnou, již novela přinesla, je ovšem už omezení počtu koncipientů na pět u jednoho školitele. Nechci se přitom, že pět koncipientů je i tak pěkný záprah a každý, kdo se někdy pokoušel o odpovědnou přípravu dorostu, potvrdí, že máte-li pět učedníků, nezbude času ani sil na žádnou jinou práci. Školitelem se do budoucna (od 1. 9. 2017) bude moci stát jen advokát s minimálně roční praxí. Tato podmínka je poněkud úsměvná – rok je přirozeně příliš málo k tomu, aby se z včerejšího koncipienta stal odpovědný školitel, ale zákonový text je ukázkovým dítětem politiky, jež je zase jen uměním možného. A poslanci nám prostě delší praxi neschválili. Jsem jen zvědavá, jak dokážeme počet kontrolovat, hlídat a v případě překročení zákona sankcionovat. Jestlipak si tvůrci zákona uvědomili, že navzdory účinnosti novely do budoucna bude třeba zajistit a zaevidovat všech tři tisíce stávajících koncipientů i jejich školitelů?

Jinou, otázky vyvolávající, záležitostí je zajisté záslužná právní úprava vinklářství s novou skutkovou podstatou přestupku umožňující uložit pokutu až do tří milionů

korun. Přestupky má projednávat Ministerstvo spravedlnosti, a tak jsem zvědavá, jak rychle, efektivně a účelně to bude dělat.

Kapitolou hodnou podrobnějšího pojednání je pojetí bezplatné právní pomoci (nová ustanovení § 18a-d), jež nám spadla z nebe, aniž bychom takové dobrodiní od poslaneckého návrhu profesorky Válkové očekávali. Inu, díky bohu za ni – vyloučila konkurenci, advokátům přinesla další přímus a nyní máme černé na bílém, že „byl-li advokát určen Komorou podle § 18a nebo 18b, hradí jeho odměnu stát.“ (viz § 23 odst. 2). Jinou otázkou však bude technická realizace této právní normy. Tato část novely nabude účinnosti 1. 7. 2018, a tak máme před sebou tvrdý oříšek, který nebude jednoduché rozlousknout. Budoucí představenstvo, Komora a zejména Ministerstvo spravedlnosti, jež je zmocněno do té doby vydat prováděcí vyhlášku, budou muset velmi úzce spolupracovat a vymyslet funkční systém. A jak nás učí historie, ďábel bývá velmi často skryt v detailech. Jeden na mě kouká z nového ustanovení § 18d odst. 2. Doposud Komora určovala žadatelům advokáty ze všech, kteří v daném okamžiku byli zapsáni v seznamu vedeném ČAK. Nově se množina kolegů dotčených bezplatnou právní pomocí zúží na seznam těch, kteří o agendu určování budou aktivně stát. Půjde tedy o mladšího sourozence seznamu zájemců o ustanovování ex offio. A to není jediná zapeklitost. Vyúčtování odměny má přezkoumávat Komora a teprve po jejím schválení bude žádost postupovat ministerstvu k proplacení. Už slyšíte, jak se ďábel potutelně směje? Až se za rok budou advokáti ptát, co jim Komora kromě vydávání nejdražšího časopisu poskytuje, třeba je množina odpovědí uspokojí. ●

JUDr. Daniela Kovářová, advokátka

Takřka na konci svého volebního období, v době parného léta a okurkové sezóny schválil český parlament novelu zákona o advokacii. Nejde o žádné drobné technické zpřesňování, ale o 44 novelizačních bodů, z nichž některé mění českou advokacii docela podstatným způsobem, nemluvě o změně dalších tří právních norem. Novela nabyla účinnosti 1. září 2017, jako vždy bez sebe-menší legisvakance, což je nešvar, s nímž se v české legislativě bohužel setkáváme velmi často.

Upřímně – k novele mám ambivalentní vztah. Zákon o advokacii není dokona-

ZIZLAVSKY

VELMI DOPORUČOVANÁ
KANCELÁŘ

VELMI DOPORUČOVANÁ
KANCELÁŘ

VELMI DOPORUČOVANÁ
KANCELÁŘ

RESTRUKTURALIZACE A INSOLVENCE

- testy insolvency • rozhodovací analýzy
- neformální restrukturalizace • soudní reorganizace
- zastupování

www.zizlavsky.cz

ak@zizlavsky.cz

Široká 5 | Praha 1 | PSČ 110 00 | +420 224 947 055 | +420 224 947 618

BARKER
ENGLISH SHOEMAKERS SINCE 1880

BARKER SHOES, Havířská 6, Praha 1

www.barker-shoes.cz

Je trestní stíhání politiků před volbami důkazem právního státu u nás?

V souvislosti s delší dobou mediálně propíranou ptačí kauzou proběhla médii zpráva o tom, že Poslanecká sněmovna byla požádána o vydání dvou nejvyšších politiků vládní strany k trestnímu stíhání. Vzápětí následovaly oslavné politologické komentáře, které v uvedeném úkonu spatřovaly důkaz existence právního státu v naší republice, projevující se v dodržování zásady „padni komu padni“. Načasování celé žádosti, kterou se Poslanecká sněmovna bude zabývat nejdříve 5. září, tedy pár dnů před volbami, může být samozřejmě ryzí náhodou, neubrání se však jistým paralelám. Policejní zpráva z r. 2006, která vešla do dějin jako Kubiceho zpráva, se nepochybně podepsala na tehdejších volebních výsledcích sociální demokracie, k trestnímu stíhání jednotlivců však nevedla. Mediálně propírané „zločiny“ premiéra Nečase a jeho manželky, které vedly k pádu jeho vlády a předčasným volbám, se dnes jeví jako nezaplacená daň z darovaných kabelek.

Jako právník setkávající se s daňovými kauzami klientů, a to i s těmi trestními, vím, jak velmi úzká hranice je mezi daňovým deliktem a daňovou optimalizací a ještě užší tam, kde se má rozhodovat, jestli šlo (jen) o daňový delikt nebo o trestné krácení daně. Logicky předpokládám, že v oblasti dotační bude situace velmi podobná. Obecně lze nepochybně souhlasit s tím, aby byl stíhán každý, kdo se dopustí trestného činu a v žádném případě se nechci zastávat aktérů výše zmíněné kauzy, koneckonců, nevím o ní nic víc, než bylo zveřejněno novináři. Na druhé straně je samozřejmé, že předvolební „načasování“ celé kauzy nahrává spikleneckým teoriím o volebním boji prostřednictvím policejních složek, což je něco, co s právním státem nemá nic společného.

V souvislosti s nedávným judikátem Nejvyššího soudu, který přiznal nárok na odškodnění za délku trestního stíhání amnestovanému obžalovanému, tedy někomu, o jehož (ne)vině nebylo pravomocně rozhodnuto a proto nelze s určitostí říci, zda byl stíhán po právu nebo protiprávně, mě pak napadla zajímavá právní konstrukce, která se nespravedlivě stíhaný politik bude domáhat náhrady újmy za protiprávní trestní stíhání, pokud onou újmou bude prohra ve volbách.

Takovéto úvahy jsou (doufám) absurdní, ale nikdy by neměly opodstatnění, pokud by se u nás striktně dodržovala zásada presumpce nevinu. Pokud by byla důsledně hájena práva všech obviněných do doby, než jim stát pravomocně prokáže vinu. Pokud by byly důsledně sankcionovány úniky z policejních spisů, kterými se snaží (někdo) ovlivnit veřejné mínění v neprospech podezřelých, ať se jmenují Rath, Kramný nebo Babiš. Projevy policejní libovůle oslavované jako zásada „padni komu padni“ já za právní stát nepovažuji. Presumpci nevinu naopak ano.

A protože letošní rok je volebním rokem i pro českou advokacii – na závěr jedno poděkování. Poděkování všem kandidátům, že nemají potřebu předvolebního „boje“, že kolegiálně spolupracují a nechávají na účastnících sněmu, koho si podle svých osobních preferencí do orgánů České advokátní komory vyberou. Jsem ráda, že si česká advokacie v tomto bodu udržela svou noblesu. ●

JUDr. Monika Novotná,
partner, advokát
Rödl & Partner, advokáti, v.o.s.

Rödl & Partner

České soudy fungují jako důmyslná past

Ministr spravedlnosti Robert Pelikán nedávno hovořil v pořadu DUEL o advokátním procesu. Označil ho za velký sen České advokátní komory, který zůstane navždy jen snem. Důvod? Všeobecný advokátní proces by prý byl nesmírně drahý pro stát. Pan Hůle z Člověka v tísní, který se měl s ministrem v pořadu přít, mu přitakával obavami, že advokátní proces by zásadním způsobem zasáhl do občanských svobod.

Nemyslím si, že by se lidé měli bát advokátního procesu, tedy toho, že je budou v řízeních před soudy zastupovat advokáti. Měli by se bát spíš pana Hůleho a jeho vlivu na pana ministra. Nouzové

postupy, které pomáhají lidem ve válečných a katastrofami stížených oblastech, naopak narušují standardní systémy. Afghánistán není Česká republika. Pro fungování práva v naší zemi nepotřebujeme, aby neziskové organizace charitativně radily účastníkům v soudních sporech. Potřebujeme moderní a standardně fungující justici. Po listopadu 1989 jsme k ní nakročili, ale bohužel jsme krok nedokončili. Právě pro občany, za které hovoří pan Hůle, fungují české soudy jako důmyslná past. Popíšu proč. Nejprve ale jedna poznámka k „cenovému“ argumentu pana ministra.

Všechno něco stojí, jen vzduch je zadarmo

Spravedlnost něco stojí. Pravda, je o něco dražší v právním státě, než tam, kde spravedlnost funguje jen jako Potěmkinova vesnice. Fungující přístroj nepořídíte tak levně jako jeho nefunkční maketu. Stejně tak stojí o něco více policie v policejním státě a armáda v režimu, který ovládá vojenská junta. Cena sama o sobě není měřítkem, pokud se neptáte, za co ji platíte. Je to stejné jako s kupní smlouvou. Nejde jen o cenu, ale i o to, co za tu cenu dostanete. Koupit se dá právní stát, koupit se dá Potěmkinova vesnice, která se jen tváří jako právní stát, koupit se dá taky vojenská diktatura. Nevím, kam budou směřovat kroky pana ministra po volbách, jestli na ministerstvo vnitra, jak odhaduji, nebo zpět na ministerstvo spravedlnosti anebo zpět do advokacie. Ať už to ale bude on, nebo jiný ministr spravedlnosti, stejně bude postaven před zásadní volbu: Má za státní peníze nakupovat funkční právní stát nebo za ně má pro ošálení zraku voličů stavět Potěmkinovu vesnici? Ve druhém případě tím otevírá dve-

ře tvrdé ruce policejního státu anebo naopak anarchii. Pak, stejně jako v Afghánistánu, možná oceníme partyzánskou pomoc Člověka v tísní.

V čem je problém?

Chceme-li jít cestou právního státu, potřebujeme moderní civilní soudní řád. Dnes platný občanský soudní řád pochází z roku 1963. V období let 1963 až 1989 byl novelizován pětkrát, tedy v průměru jednou za pět let. V letech 1990 až 2016 byl novelizován sto čtyřicet čtyři krát, což je více než pět krát za každý rok. Šest dalších novel aktuálně prochází legislativou. Frekvence novel se po listopadu 1989 zvýšila dvacet pětkrát. Není to náhodné. Předpis pochází z jiné doby. Přežil se. Jeho neustálé novelizace nemohou změnit jeho podstatu a ideová východiska. Původní předpis byl vybudován na zásadě materiální pravdy. Tento základ postupné novelizace změnily na princip formální pravdy. Je to, jako když se pokoušíte měnit kočku na psa pomocí plastických operací. To zvíře, které se pak na vás vyděšeně dívá, není ani kočka ani pes. Máme na jedné straně koncentraci řízení, přísné stop stavy pro tvrzení stran a důkazní návrhy, ale nekvalifikovaní účastníci řízení jim nerozumějí a neumějí s nimi pracovat. Proto náš civilní proces funguje jako důmyslná past. Vytváří iluzi spravedlnosti, ale lidem vznikají závazky z rozsudků pro uznání a zmeškání, kterým nerozumějí.

Je dobře, že se nám podařilo zavést princip formální pravdy. Soudy rozhodují podle prokázaného stavu věci, podle určitých, přesně daných pravidel. Nespoléhají se na soudce jako na božskou bytost, která všechno ví a nepotřebuje provádět dokazování. Formální proces vytváří z pouhé iluze něco předvídatelného. Platí to ov-

šem jen pro osoby práva znalé a odborně vybavené. Spor je procesní souboj o vítězství. Když soupeří profesionál s laikem, je to nerovný boj šermíře s kordem a přilbou se soupeřem bez kordu a bez přilby. Školný profesionál ví, jak efektivně útočit a jak se bránit. Laikovi k tomu chybí základní výbava. To není spravedlivý proces. To jsou jatka, ukrývaná v důstojné soudní budově.

Plavčík nebo rukávky?

Jedna soudkyně mne kdysi překvapila názorem, že posláním soudce je, aby pomáhal slabším stranám. Představte si situaci plavčíka, který má před sebou děti v bazénu, které neumějí plavat. Když se začne některé dítě topit, plavčík za ním skočí. Stačí to? Co když se topí současně dvě nebo více dětí? Má si plavčík vybrat, komu pomůže? Není lepší všem dětem koupit rukávky? Pravda, ty něco stojí. Chcete-li mít děti v bezpečí, prodraží se vám to. K platu plavčíka musíte připočítat cenu křídélek.

Skok plavčíka do vody (poučovací povinnost soudu), je jen řešení ad hoc. Role soudce navíc nespočívá v tom, aby pomáhal jedné z bojujících stran. Soudce má vést nestranně proces a jen tak může na jeho konci nezávisle rozhodnout. Je ve stejné pozici jako rozhodčí v ringu, který také nemůže z ničeho nic zasadit ránu jednomu z boxerů, protože má pocit, že ten druhý potřebuje pomoci. Bylo by fér, kdyby pak rozhodl, že vyhrává jeho oblíbenec?

Moderní justice je profesionalizovaná justice, ke které patří nejen soudci a státní zástupci, ale i advokáti. Každý z nich má svou roli. Soudci, státní zástupci i advokáti se připravují na své poslání studi-

em na vysoké škole a povinnou praxí. Než mohou samostatně vystupovat v soudních řízeních, skládají obtížné zkoušky. Soudní proces je sofistikovaný způsob nalézání práva. Je to důmyslný stroj. Pracuje s dělbou rolí, a aby reálně fungoval, vyžaduje znalosti, praxi a erudici. Role advokátů spočívá v tom, že pro svého klienta pojmenují problém, definují věc tak, aby byla soudně projednatelná, a v přesně daném čase zformulují skutková tvrzení a navrhnou k nim důkazy. Není to nic triviálního. Člověku na to nestačí jen pouhý zdravý selský rozum. Je to náročný profesionální postup. Když ho nezvládnete, důmyslný stroj jménem justice zareaguje tak, že past sklapne. Prohrajete, i když máte pravdu. Moderní systémy ostatně nepočítají s tím, že je zvládne laik. Když chcete letět rychle a bezpečně, nepočítáte s tím, že bude letadlo pilotovat člověk bez potřebného vzdělání a praxe. V Rakousku, Německu, Francii nebo Velké Británii proto funguje advokátní proces jako párová kategorie vysoce formalizované justice.

Když A, tak i B

Stalo se „A“, ale nestalo se „B“. Máme relativně moderní formální soudní proces, chybí nám ale standardní pojistka jeho fungování. Právo se nám tak nějak v praxi vytrácí. Máme navenek dokonalé tělo, kterým však neproudí krev. Nedokážeme případy efektivně provést soudní soustavou. Standardním lékem na tento neduh je advokátní proces. To je systémové řešení. To jsou ta křídélka v bazénu. Smysl není v tom, aby soudce skákal do vody pro topící se účastníky řízení, ale v tom, že se účastníci nebudou topit, protože je nadnáší systémové řešení.

Zahraniční zkušenosti ukazují, že advokátní proces, tedy povinné zastupování

advokáty v soudních řízeních, omezuje počet sporů, zrychluje průběh řízení a přináší předvídatelná rozhodnutí. Je to nástroj, který vytváří jistotu v soukromých, korporátních i veřejnoprávních vztazích. Jak již zaznělo, ten nástroj něco stojí. Jde jen o to, zda si ho koupíme a zda ho stát zaplatí chudým. Můžete stavět Potěmkinovy vesnice, nebo přiznat, že i právní pomoc nemajetným je stále právní pomocí a mají ji poskytovat právníci. Když na operačním sále leží chudý pacient, také ho neoperuje nezisková organizace. Má-li pacient přežít, musejí ho operovat chirurgové. Má-li fungovat právní stát, musejí právní služby poskytovat kvalifikovaní právníci.

Věřím, že základní hodnoty právního státu nemají být jen prázdnou kulisou. Věřím, že prosadíme advokátní proces v rozsahu, který je obvyklý v civilizovaných zemích. Věřím, že sen ministra Pelikána o nesplněném snu České advokátní komory, zůstane jen jeho soukromým snem. ●

JUDr. Michal Žižlavský, advokát
člen představenstva České advokátní komory
ŽIŽLAVSKÝ, advokátní kancelář s.r.o.

Volby ČAK 2017
mé priority – video na:
www.michalzizlavsky.cz

ZIZLAVSKY
Advokátní kancelář - insolvenční správce

BARKER

ENGLAND

Established 1880

*Značka Barker Shoes byla založena v roce 1880 v tehdejší
srdci anglického obuvnictví, oblasti Northamptonshire a dodnes
představuje to nejlepší z dlouhé tradice anglických výrobců bot.
Recept na úspěch totiž zůstává stejný - tradiční postupy výroby a
ruční zpracování, použití pouze kvalitních kůží z ověřených chovů
a především desítky let zkušeností těch nejlepších anglických ševců,
které žádný stroj nedokáže nahradit.*

*Havířská 6, Praha 1
www.barker-shoes.cz*

Slibem nezarmoutíš

Opakuji to pořád, ale nemohu jinak. Způsob vývoje české právní úpravy totiž, obávám se, nelze popsat jinak, než nadpisem mého příspěvku. Vedení (zcela jistě nejlepšími) úmysly přijmou zákonodárci právní úpravu. Případně vedení těmi samými úmysly právní úpravu vylepší. Občas se sice ozývají hlasy těch, kteří říkají, že nemá smysl slibovat něco, co nejde splnit a není dobré takové „sliby“ vtělovat do právních norem, takoví negativisté bývají ale umlčeni, případně zcela ignorováni. Konečně jak jinak, vždyť dopřát jim sluchu by znamenalo nesplnit třeba to, co jsme v rámci volebních slibů slíbili, ač jsme věděli, že se to bude plnit těžko (ti chytří, kteří vědí, že paměť je krátká a selektivní), nebo jsme to nevěděli, ale věřili, že to vyjde (ti druzí, kteří ale chtěli také uspět), případně věděli, že to nevyjde, ale věděli, že to musí slíbit také. Chování voličů je opravdu zajímavé – tušíme, že je slibováno nesplnitelné, ale na druhou stranu co kdyby... No a tak se přijímají nové předpisy a novely předpisů a soudy stále více v některých případech nestíhají. A když je to neúnosné, začneme regulovat a odbřemeňovat.

Regulace probíhá prostřednictvím možnosti si připlatit, odbřemeňování probíhá tak, že se začneme tvářit, že určitý problém neexistuje.

Uvedené zásady občas naruší Ústavní soud, když dospěje k závěru, že něčeho už bylo opravdu dost a trochu spravedlnosti by neškodilo a začne rozhodovat o věcech, o kterých bylo rozhodování zcela nemyslitelné (není to tak dávno, co se řešily přísudky, že) a naopak tak odstartuje trochu toho břemenění. K tomu jen zmínka – přísudky a odměny advokátů – je úsměvné projít si argumentaci, v jejímž důsledku se zaváděla vyhláška č. 484/2000 Sb. (mimo jiné aby se omezily případy navyšování odměny advokátů prováděním neúčelných úkonů), aby byla následně zrušena a vše se vrátilo zpět k vyhlášce č. 177/1996 Sb. (mimo jiné proto, aby se omezily případy bagatelních sporů pouze za účelem odměny pro advokáta). Trochu mi to připomíná, jak se kdysi říkávalo, že socialismus je trnitá cesta od kapitalismu ke kapitalismu.

Takových koleček, kdy rušíme, co jsme zavedli, abychom mohli zavést to, co jsme zrušili, jsme již zažili více (co si ale spoň já za dobu polistopadovou pamatuji) a s hrůzou si jen představuji, kolik toho mohlo být, o čem nemám ani ponětí.

Ale abych se vrátil konkrétně k odbřemeňování a regulaci.

Poslední příspěvek k tomuto tématu nalezneme ve sněmovním tisku č. 987, kde se bude prostřednictvím novely občanského soudního řádu odbřemeňovat Nejvyšší soud ČR a prostřednictvím zákona o soudních poplatcích se budou regulovat počty podání. Nechci navrhované změny zlehčovat a apriori odmítat, neboť s některými navrhovanými změnami lze jistě souhlasit. Problém ale je v oněch dvou případech (odbřemeňování a regu-

lace) v přístupu k celé věci. Opravdu si myslíme, že omezíme-li možnost dovolání a zvýšíme-li soudní poplatky, případně zjednodušíme možnost zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku při současném zpřísnění formálního postupu soudu, že vyřešíme problém? Osobně se totiž domnívám (s přihlédnutím k cca 25leté praxi) že nesmyslných podání se nelze zbavit „zdražením“ práva na právo. V prvním okamžiku možná ano, následně ale zjistíme, že fakticky opravdu dojde ke ztížení přístupu k právu pro spoustu osob, které nesmyslnými sudiči nejsou. Následně pak tak do deseti let budou následovat další změny, aby byl zajištěn spravedlivý přístup k právu. No a pak následně, a tak dokola. A to je jen jeden příklad.

Nebylo by lepší problém nesmyslných podání řešit v rámci judikturního vývoje a právní osvěty? Bylo by to sice dlouhodobé, nebylo by to rozpočtově neutrální, nepřineslo by to bezprostřední body ve volbách, ale v delším časovém horizontu by to mohlo přinést výsledky. Víím, že to neprojde, jen to ale nevruhuji.

A úplně nakonec – v jiném vtipu doby minulé se kdysi říkalo, že všemožné zákazy pro občany neplatí pro vedoucí kádry, i pro ně ale platí zákaz myslet. Nemohli bychom už od tohoto zákazu ustoupit, prosím? ●

Mgr. Jaroslav Vaško

K novele zákona o advokacii

Návrh novely zákona o advokacii vznikl na půdě České advokátní komory, která jej předložila a opakovaně projednávala s Ministerstvem spravedlnosti České republiky. S ohledem na jiné legislativní priority vlády byl tento návrh předložen v podobě poslaneckého návrhu, který předložil Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR poslanec Mgr. Martin Plíšek.

Novela zákona o advokacii zavádí několik novinek, např. institut školitele advokátního koncipienta, který se ukázal jako velmi potřebný s ohledem na nejasnou úpravu této otázky u advokátních společností, ve kterých nebylo zcela jasné, kdo z advokátů funkci školitele vykonává. Novela také stanovuje minimální požadavky na praxi školitele a maximální počet koncipientů, které může jeden školitel školit. Další novinkou je zavedení většího počtu volených členů kontrolní rady, a to z důvodu zvyšujících se nároků na činnost členů České advokátní komory. Z důvodu zvyšujících se nároků došlo také k zavedení nových kárných opatření a možnosti předběžného opatření dočasného pozastavení výkonu některých činností advokáta. Zákon však také dává nově možnost upustit od kárného opatření, pokud dojde k uzavření dohody mezi kárně obviněným a poškozeným.

Po prvním čtení v Poslanecké sněmovně bylo předloženo několik pozměňovacích návrhů, které zmírnily zejména požadavky na advokáty školitele. Původní návrh požadoval, aby školitel měl minimální praxi tři roky, po přijetí pozměňovacího návrhu byl tento požadavek snížen na jeden rok praxe. Dále byl pozměňovacím návrhem upraven počet koncipientů, kteří připadají na jednoho advokátního školitele. Z původně navrhovaného počtu tří koncipientů bylo zavedeno omezení ma-

ximálního počtu na pět koncipientů. Pozměňovacím návrhem byla také rozšířena uznávaná praxe zaměstnanců Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových a jejího započítávání do praxe advokátního koncipienta. Neopomenutelným přínosem pozměňovacích návrhů je doplnění nového přestupku neoprávněného podnikání, ke kterému se v detailu dostaneme později.

V rámci druhého čtení předložila poslankyně Helena Válková pozměňovací návrh, který se týkal takzvané bezplatné právní pomoci nebo bezplatného poskytování právních služeb. Tento návrh vycházel z původního návrhu ministerstva spravedlnosti, který byl připraven ve spolupráci s Českou advokátní komorou, avšak nebyl předložen z důvodu rozporů ve vládě, týkajících se zapojení neziskových organizací do systému bezplatné právní pomoci.

Senát České republiky schválil novelu bez zásadních připomínek na základě projednání ústavněprávního výboru se zástupci České advokátní komory, zástupci ministerstva spravedlnosti a předkladatele pana Mgr. Martina Plíška.

Níže jsou shrnuty konkrétní změny, které zavádí novela zákona o advokacii.

Ustanovení § 5 odst. 2 upřesňuje, jakým způsobem je započítána dovolená koncipienta do doby výkonu koncipientké praxe, přičemž je zde výslovně stanoveno, že do doby praxe se započítává pouze dovolená v rozsahu čtyř týdnů v kalendářním roce.

Jak bylo již výše uvedeno, § 6 odst. 2 nově stanoví, že za praxi advokátního koncipienta se považuje též činnost zaměstnance Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, pokud jedná v řízení před soudy, s rozhodci nebo se stálými

rozhodčími soudy, správními úřady či jinými orgány ve věcech uvedených v § 16 odst. 2 zákona č. 201/2002 Sb.

Další změna se týká § 24a odst. 2 ve spojení s § 8 odst. 1 písmeno e) zákona o advokacii. V nich je nově stanoveno, že limit pojistného plnění z pojištění advokátů musí být přiměřený možné újmě, kterou může advokát způsobit, přičemž minimální limit pojistného plnění stanoví Česká advokátní komora stavovským předpisem. V této souvislosti se také zavádí nové kárné opatření, a to možnost vyškrtnutí ze seznamu advokátů v případě, že advokát poruší povinnost udržovat pojištění ve výši minimálního pojistného limitu.

Velmi zásadní změnou je rozšíření úpravy takzvané bezplatné právní pomoci, respektive rozšíření role České advokátní komory v rámci tohoto systému. Vedle možnosti ustanovení advokáta podle zvláštních právních předpisů, zejména se jedná o občanský soudní řád, trestní řád a správní řád soudní, se dále nově zavádí možnost určení advokáta ze strany České advokátní komory, a to k poskytnutí právní rady nebo právní služby. Systém určování advokátů bude administrovat Česká advokátní komora, která povede seznam advokátů, kteří vyjádřili souhlas s poskytováním bezplatných právních služeb. Advokáti budou k poskytování bezplatných právních služeb určováni rovnoměrně. Pokud by nešlo určit advokáta dle dobrovolného seznamu, bude advokát stanoven ze seznamu advokátů České advokátní komory. Náhradu nákladů na právní pomoc bude hradit stát prostřednictvím České advokátní komory. Pokud jde o bezplatnou právní pomoc, jedná se o právní radu a právní službu.

Prvním typem právní pomoci je právní rada ve smyslu § 18a zákona o advokacii. Podmínkou, aby se žadatel kvalifiko-

val na poskytnutí bezplatné právní rady, je prohlášení žadatele, že jeho příjem nepřesahuje trojnásobek životního minima, přičemž tento příjem se počítá společně se všemi vyživovanými osobami. Základní právní rada bude trvat třicet minut, maximálně však dvě hodiny ročně. Žádost se podává na formuláři prostřednictvím České advokátní komory, přičemž odměnu advokáta bude hradit stát. Zde bude ještě nutné provést úpravu advokátního tarifu. Při právní poradě podle § 18a nebude mít advokát zpravidla nárok na náhradu nákladů. Tudíž, právní rada by měla být poskytována v sídle advokáta. Budou zde pochopitelně existovat výjimky, pokud například žadatel ze zdravotních důvodů nebude schopen advokáta navštívit, pak může advokát uplatnit nárok na náhradu například cestovních nákladů.

Dalším typem právní rady je právní rada ve smyslu § 18b, která zavádí možnost poskytnutí hromadné právní rady předem neurčenému počtu osob, které jsou zadrženy v zařízení pro zajištění cizinců. V takovém případě opět odměnu advokáta bude hradit stát. V těchto případech bude mít advokát nárok na náhradu nákladů, z toho důvodu je nutné provést úpravu advokátního tarifu.

Posledním typem bezplatné právní pomoci je bezplatné poskytnutí právní služby ve smyslu § 18c zákona. Pod tento bod spadá podstatně širší spektrum služeb, avšak je potřeba si uvědomit, že pouze vybrané právní služby budou hrazeny státem, jelikož se zatím nepodařilo prosadit návrh na komplexní zajištění veškerých právních služeb státem i do dalších okruhů, které například spadají do oblastí, které spadají do oblasti občanského soudního řízení, kde advokát není ustanoven soudem ve smyslu § 30 občanského soudního řádu nebo obdobně právní služ-

by podle trestního řádu, opět v případech, kdy není advokát ustanoven soudem. Zde tedy zůstává jakási zbytková kategorie, kdy advokáti mohou být určeni Českou advokátní komorou k poskytnutí právní služby, ale nebudou mít nárok na náhradu odměny ze strany státu. Konkrétně pak Česká advokátní komora určí advokáta k poskytnutí právní služby osobě, jejíž majetkové poměry to odůvodňují, pokud si taková osoba nemůže zajistit právní služby sama, přičemž musí doložit svoje majetkové poměry a musí zároveň doložit nedostupnost právní služby. Jak již bylo zmíněno, advokáti budou určováni rovnoměrně ze zvláštního seznamu advokátů, kteří souhlasí s poskytováním bezplatných právních služeb. Pouze v případě, kdy advokát bude určen k bezplatnému poskytování právní služby spočívající v zastupování ve správním řízení, v řízení před Nejvyšším správním soudem, v řízení před Ústavním soudem, bude mít nárok na úhradu odměny ze strany státu. Odměna se bude účtovat prostřednictvím České advokátní komory a vyplácet ji bude ministerstvo spravedlnosti přímo dotčeným advokátům. V ostatních případech, kdy nedojde k ustanovení advokáta soudem podle občanského soudního řádu nebo trestního řádu a nejedná se o poskytnutí právní služby hrazené státem, budou advokáti poskytovat bezplatnou právní pomoc v dosavadním režimu, to jest bez nároku na odměnu, pouze s nárokem na náhradu nákladů ze sociálního fondu podle stavovských předpisů.

Bylo již zmíněno, že novela zákona o advokacii zavádí nová kárná opatření. Jedná se především o kárná opatření, která souvisí s činností advokátů při prohlášení o pravosti podpisu a kárná opatření související se správou cizího majetku. Pokud se při těchto činnostech advokát dopustí kárného provinění, může mu být uloženo

kárné opatření v podobě odnětí podpisové knihy a zákazu výkonu činnosti správy cizího majetku. Tato kárná opatření lze uložit také jako předběžná na základě rozhodnutí představenstva.

Novela zákona o advokacii také přináší nový institut upuštění od kárného opatření, a to v případě, kdy se kárně obviněný advokát dohodne s poškozeným na odstranění následků porušení povinnosti způsobené kárným proviněním. V takových případech považuje Česká advokátní komora za přednostní řešení dohodu mezi advokátem a poškozeným a v odůvodněných případech tak zavádí možnost upuštění od uložení kárného opatření, pokud je taková dohoda dostatečná.

Je zřejmé, že kontrolní činnost členů kontrolní rady v posledních letech narůstá, a to zejména v souvislosti s kontrolami podpisových knih a advokátních úschov. V této souvislosti se ukázala potřeba navýšení počtu členů kontrolní rady, kdy z dosavadních 54 členů došlo k navýšení na 70. S ohledem na tuto skutečnost bylo důležité, aby novela zákona o advokacii byla přijata včas, kdy tato je rozhodná pro volby do kontrolní rady konané na sněmu České advokátní komory v září tohoto roku.

Další novinkou novely zákona o advokacii je zavedení nového institutu advokátního školitele. U advokátního školitele je stanovena povinnost praxe minimálně jednoho roku, přičemž v odůvodněných případech může být od tohoto požadavku upuštěno. Nově byl stanoven maximální počet advokátních koncipientů, které může školit jeden školitel, a to na pět. Tato úprava vychází především ze zjištění v rámci činnosti kontrolní rady, kdy v praxi docházelo k situacím, kdy jeden školitel školil neadekvátně vysoké množství advokátních koncipientů, což bylo vy-

hodnoceno jako činnost, která je v rozporu s principem výchovy advokátních koncipientů. V advokátní společnosti budou úlohu školitele vykonávat pověření advokáti, kterými mohou být buď advokátní společníci, zaměstnaní advokáti nebo spolupracující advokáti.

Závažným problémem, se kterým se Česká advokátní komora a advokáti setkávají, je neoprávněné poskytování právních služeb, takzvané vinklaření. V poslední době dochází k nárůstu neoprávněného podnikání v této oblasti, a to zejména v souvislosti s rozvojem nových technologií, jako je poskytování právních služeb on-line na internetu a podobně. Zároveň se ukázalo, že v našem právním systému zcela chybí možnost správního postihu neoprávněného poskytování právních služeb, neboť úprava neoprávněného podnikání dle živnostenského zákona se na neoprávněné poskytování právních služeb nevztahuje a nelze tedy toto podnikání trestat v režimu živnostenského zákona. Postih neoprávněného podnikání v režimu trestního práva je navíc dlouhodobě neúčinný, kdy ve velké většině případů dochází k odložení podnětů, které Česká advokátní komora podává orgánům činným v trestním řízení, a to s odvoláním na skutečnost, že se nepodaří prokázat veškeré znaky tohoto trestného činu.

Proto byl novelou zákona o advokacii zaveden nový přestupek, a to v § 52d, podle kterého se fyzická či právnická osoba dopustí přestupku, pokud poskytne právní služby opakovaně a za úplatu bez náležitého oprávnění anebo neoprávněně používá označení advokát. Sankce za tyto přestupky bude v rozmezí 200 000 Kč až 3 000 000 Kč a zákaz činnosti. Přestupky bude projednávat ministerstvo spravedlnosti s tím, že Česká advokátní komora bude aktivně s ministerstvem spolupra-

covat a na činnost takzvaných vinklářů upozorňovat. Zároveň očekáváme spolupráci od soudů a justice obecně, kde by soudy měly rovněž ministerstvo spravedlnosti upozorňovat na případy neoprávněného poskytování právních služeb, respektive opakovaného zastupování účastníků řízení osobami, které k tomu nemají náležité oprávnění.

Závěrem bych rád poděkoval kolegům z legislativního odboru České advokátní komory za jejich aktivní spolupráci při přijímání novely zákona o advokacii a poslanci Martinu Plískovi, který tento návrh předložil v podobě poslaneckého návrhu. Rád bych také poděkoval Ministerstvu spravedlnosti České republiky a ministru spravedlnosti za aktivní podporu tohoto zákona a v neposlední řadě ústavněprávnímu výboru Poslanecké sněmovny a Senátu České republiky za hladké a efektivní projednání těchto předpisů a jejich doporučení ke schválení. ●

.....
Mgr. Robert Němec, LL.M.,
advokát a partner
PRK Partners s.r.o. advokátní kancelář
místopředseda představenstva ČAK

ZVEME VÁS NA KONFERENCI SOUKROMÉ PRÁVO - PRAHA

dne 21. 11. 2017
Clarion Congress Hotel Prague,
Freyova 33, Praha 9

Jak si norma po třech letech od účinnosti stojí v praxi?
Jak si nové soukromé právo jeho adresáti osvojili?
Jaká je využitelnost nových institutů?
Jaké poznatky mají akademici, ale i advokáti a soudci?

<https://www.epravo.cz/eshop/soukrome-pravo-praha>

Ostatní advokáti mluví španělsky, my jsme španělští advokáti.

Právní služby ve Španělsku, Portugalsku
a Latinské Americe

Servicios legales en Español

Moreno Vlk & Asociados

Advokátní kanceláře / Abogados / Attorneys at Law

Praha | Madrid | Bratislava

Sokolovská 22, Praha 8
tel.: 224 818 736-7
praha@moreno-vlk.eu

**Advokátní kancelář
Vych & Partners:**

„Stavíme na spolehlivosti, osobním přístupu a vzájemné důvěře. Už od roku 2005. Žádný případ pro nás není jen číslo v kartotéce. Je to vždy příběh, který pomáháme režírovat tak, aby na konci měl klient pocit co největšího vítězství.“

Advokátní kancelář Vych & Partners

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ VYCH & PARTNERS

Naše advokátní kancelář byla založena počátkem roku 2005 a naším cílem je poskytovat komplexní právní poradenství tuzemské a zahraniční korporátní klientele, které souvisí s realizací jejich obchodních a investičních aktivit.

Za dobu existence naší kanceláře jsme pro naše klienty navrhli a úspěšně realizovali řadu komplexních akvizičních projektů spočívajících v nákupu akcionářských podílů, podniků a jejich částí, vytváření společných podniků a jiných forem spolupráce našich klientů jako akcionářů významných obchodních společností v České republice. Rozsáhlé zkušenosti jsme rovněž získali při návrhu a realizaci smluvní dokumentace mezi našimi klienty a veřejnoprávními korporacemi, na základě kterých jsou realizovány významné projekty v modelu PPP (public – private – partnership), případně v režimu veřejných zakázek. Dlouhodobě se úzce specializujeme na poskytování právních služeb společnostem dodávajícím infrastrukturní služby, jako jsou provoz vodovodů a kanalizací, teplárenské provozy, odpadové hospodářství a ostatní komunální služby.

Při řešení zadaných problémů klademe důraz na přehlednost, jasnost a stručnost navrhovaného řešení, v případě existence alternativních řešení daného problému upozorňujeme klienta na možná rizika spojená s realizací té či oné varianty. Klademe také důraz na komplexní řešení daného problému nejen z hlediska právního, ale i z hlediska daňového s respektováním s tím spjatých ekonomických aspektů. Tento cíl je v naší kanceláři dosažitelný i díky tomu, že zakládající člen kanceláře má kromě právnického i ekonomické vzdělání v oblasti financí a bankovníctví.

Pro možnost poskytnutí komplexního řešení problému úzce spolupracujeme s prověřenými specialisty z oblasti daní, účetnictví, auditu, oceňování, případně se soudními exekutory, notáři či odborníky v oblasti ekologického poradenství a ekologických auditů a s dalšími specialisty a používáme nejmodernější výpočet-

ní a telekomunikační techniku se stálým připojením do sítě internet.

S realizací obchodních aktivit našich klientů souvisí i riziko ekonomické ztráty způsobené v důsledku protiprávního případně trestněprávního jednání protistran či třetích subjektů. Zaměřujeme se proto i na uplatňování majetkových práv našich klientů jakožto osob poškozených trestněprávním jednáním jiných osob dle příslušných ustanovení trestního řádu.

Kromě hlavního zacílení naší kanceláře poskytujeme samozřejmě i právní služby v dalších oblastech, jako jsou občanské právo, právo autorské, řešení právních vztahů k nemovitostem, sporná agenda včetně arbitráže, konkursní právo, rodinné právo a ostatní.

Naše advokátní kancelář disponuje týmem právníků, kteří mají rozsáhlé znalosti a zkušenosti z různých oblastí občanského hmotného i procesního, autorského, pracovního práva, jakož i v oblasti řešení právních vztahů k nemovitostem a v navazujících právních oborech. Naše kancelář je připravena zastupovat své klienty v soudních sporech a v arbitráži, poskytovat právní služby v oblasti insolvenčního práva a v dalších oblastech. S ohledem na kapacitní vybavení naší kancelá-

ře není problém vzájemné zastupitelnosti (substitute) jednotlivých právníků při jejich dočasné nepřítomnosti v advokátní kanceláři, z čehož plyne naše schopnost zajištění komplexního poskytování právních služeb našim klientům.

Naše služby poskytujeme rychle, důraz klademe na kvalitu poskytovaných služeb, flexibilitu a na splnění termínů dohodnutých s klientem a při jejich poskytování dbáme na zachování důvěrnosti zjištěných informací, což pokládáme ve vztahu ke klientovi za zásadní.

Právníci naší kanceláře disponují hlubokými znalostmi a zkušenostmi v oblas-

ti práva zadávání veřejných zakázek, práva životního prostředí (zde se podílíme i na tvorbě legislativy v dané oblasti), fúzí a akvizic, nákupu a prodeje aktiv, podnikových přeměn. Nosnou částí činnosti naší kanceláře je rovněž poskytování služeb v oblasti pracovního práva. Jedna ze seniorních advokátek naší kanceláře, Mgr. Veronika Bočanová, je jednou z předních specialistek na pracovní právo a zakládající členkou české asociace advokátů specializujících se na pracovní právo – Czech Employment Lawyers Association (CzELA) – www.czela.cz.

Pro naše klienty rovněž zajišťujeme administraci portfolia jejich pohledávek, které

vymáháme, a to jak ve fázi řízení nalézacího, tak samozřejmě i ve fázi řízení exekučního. Běžně je také zastupujeme při sporech vzniklých z jejich podnikatelské činnosti, a to jak před obecnými soudy, tak i před soudy rozhodčími.

Samozřejmostí je poskytování právních služeb v souvislosti se zásadní změnou legislativního prostředí v souvislosti s nabytím účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, v platném znění, jakož i zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), v platném znění, a souvisejících předpisů.

V současné době poskytujeme právní služby zejména tuzemským a zahraničním obchodním korporacím působícím v různých segmentech podnikatelské činnosti (vodárenství, teplárenství, komunální služby, vzdělávací služby, průmyslové podniky, IT společnosti, developéři apod.). Celkový roční obrát klientů, kterým naše kancelář poskytuje služby, přesahuje částku 7 mld. korun českých. Kromě podnikatelských subjektů představují významnou část našich klientů veřejnoprávní korporace, zejména municipality či veřejné vysoké školy.

Naše advokátní kancelář má kromě české klientely i značnou část klientely hovořící německy a anglicky. Komunikace v cizích jazycích je tedy pro naše právníky každodenní samozřejmostí a naše kancelář je tedy schopna poskytnout klientům v případech potřeby i právní služby v jazyce německém a anglickém, ale také i francouzském a slovenském jazyce. V případech potřeby dalších jazyků máme samozřejmě smluvně zajištěny překladatelské či tlumočnické služby prostřednictvím soudních překladatelů a tlumočnicků. Vzhledem k tomu, že je naše klientela hovořící cizími jazyky součástí nadnárodních koncernů, je pro nás běžnou praxí spolupráce s advokátními kancelářemi poskytujícími právní poradenství pro jiné společnosti v rámci téhož koncernu v zahraničí. Cílem této spolupráce je koordinace právního rámce fungování koncernu, jakož i zachování stejných standardů právních služeb pro jednotlivé subjekty v rámci koncernu. Úzce spolupracujeme s partnerskou advokátní kanceláří na Slovensku.

PRÁVNÍ SLUŽBY

Poskytujeme komplexní právní služby pro tuzemské i zahraniční klienty, které souvisejí s realizací jejich obchodních a investičních aktivit. Dlouhodobě se specializujeme na obchodní právo, právo v energetice, vodním a odpadovém hospodářství, na právo v oblasti veřejných zakázek a také právo v modelu public private partnership.

Právo životního prostředí

- právo odpadového hospodářství, zpětný odběr výrobků
- integrované povolení IPPC
- posuzování vlivů na životní prostředí (EIA)
- vodní právo

Správní právo

- stavební právo (územní řízení, územní plánování – tvorba a změny územních plánů, rozhodnutí o umístění stavby, řízení o povolení stavby)
- finanční právo
- správní žaloby a kasační stížnosti, zastoupení před soudy včetně Nejvyššího správního soudu
- ochrana osobních údajů
- přestupky fyzických osob
- správní delikty

Právo nemovitostí

- akvizice a správa nemovitostí včetně zajištění financování jejich nabytí
- nájemní vztahy k nemovitostem
- pachtovní vztahy
- spory o určení vlastnických práv k nemovitostem
- věcná břemena a služebnosti
- zástavní smlouvy
- vydržení práv k nemovitostem
- zastoupení v řízení před katastrem nemovitostí
- právo stavby
- úprava bytových a nebytových jednotek
- úprava spoluvlastnických práv a povinností k nemovitostem

Municipální právo

- právní úprava postavení obcí a jiných územně samosprávných celků
- rozpočtová pravidla obcí a jiných územně samosprávných celků
- úprava organizačních jednotek obcí

(příspěvkové a jiné organizace)

- svazky obcí
- právo duševního vlastnictví a průmyslová práva
- autorské právo
- ochranné známky
- právo sw, informačních technologií
- doménová jména
- příprava licenčních smluv
- práva výkonných umělců
- patentová ochrana
- ochranné užité vzory
- průmyslové vzory
- označení původu výrobků
- ostatní oblasti duševního vlastnictví a průmyslových práv
- zastupování v řízeních před Úřadem průmyslového vlastnictví

Trestní právo

- sepis a podání trestních oznámení
- obhajoba při obvinění z vybraných, především hospodářských a majetkových, trestných činů, a to ve všech stupních řízení (přípravné řízení, včetně zkráceného přípravného řízení, řízení před nalézacím soudem – hlavní líčení, odvolání, dovolání k nejvyššímu soudu, obnova řízení, ústavní stížnost)
- nutná obhajoba
- alternativní způsoby řešení trestního stíhání (narovnání, podmíněné

zastavení trestního stíhání, dohoda o vině a trestu)

- zastupování poškozených v trestním řízení (uplatnění práv v adhezním řízení)
- asistence při výkonu trestu odnětí svobody (žádosti o podmíněčné propuštění apod.)
- pracovní právo
- příprava pracovních smluv, dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr a dalších dokumentů
- příprava tzv. manažerských smluv
- problematika ukončování pracovních poměrů (výpovědi, okamžité zrušení pracovních poměrů, hromadné propouštění)
- konkurenční doložky a práva z nich
- nároky zaměstnanců z pracovního poměru (nárok na dovolenou, nárok na odstupné, odměňování v pracovním poměru, nároky z nerovného zacházení
- souběhy výkonu funkce člena statutárního orgánu a zaměstnance
- příprava interních pracovněprávních předpisů (organizační řády, podpisové řády a další)
- nájem pracovní síly, problematika „Švarc systému“
- agenturní zaměstnávání
- kolektivní smlouvy, kolektivní vyjednávání a jiná komunikace s odborovými svazy

- bezpečnost a ochrana zdraví při práci (BOZP)
- pracovní úrazy a jejich odškodňování, a nemoci z povolání
- zastupování zaměstnavatelů i zaměstnanců v pracovněprávních sporech

Právo hospodářské soutěže

- nekalá soutěž
- kartelové právo
- zneužívání dominantního postavení
- veřejná podpora
- zastupování v řízeních před Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS)

Závazkové právo

- příprava a revize smluv (např. kupní smlouvy, smlouvy o dílo, mandátní smlouvy, smlouvy o zprostředkování, smlouvy o obchodním zastoupení, smlouvy o přepravě, inominátní smlouvy)
- smlouvy o převodu podílů v obchodních společnostech, smlouvy o prodeji akcií a jiné smlouvy o nabytí účasti v obchodních korporacích
- zajištění a utvrzení smluvních vztahů (uznání závazku, smluvní pokuty, bankovní záruka, úroky z prodlení a jiné)
- uplatňování práv klientů z existujících smluvních vztahů
- smlouvy o společnosti (dříve smlouvy o sdružení)
- uplatňování práv z titulu náhrady škody včetně náhrad škody na zdraví
- zastoupení před obecnými soudy i v rozhodčím řízení

Veřejné zakázky a public private partnership (PPP)

- poradenství zadavatелům i dodavatелům při zadávání veřejných zakázek a koncesí v zadávacím řízení i mimo ně
- administrace veřejných zakázek a jejich řízení
- administrace veřejných soutěží a jiných forem výběrového řízení
- zadávání veřejných zakázek malého rozsahu
- příprava a revize zadávací dokumentace
- příprava a revize nabídek uchazečů o veřejné zakázky (koncese)
- zastoupení zadavatelů či dodavatelů v řízení před Úřadem hospodářské soutěže (ÚOHS)
- konstrukce modelů spolupráce veřejného a soukromého sektoru (PPP)
- asistence při správě profilu zadavatele veřejné zakázky a komunikace s věstníkem veřejných zakázek

Právní poradenství při dodávkách infrastrukturních služeb

- poradenství v oblasti práva vodního hospodářství (zákon o vodovodech a kanalizacích, zákon o vodách)
- poradenství v oblasti práva odpadového hospodářství (zákon o odpadech, EIA, IPPC a další související předpisy)
- poradenství v oblasti práva energetiky (teplárenství, elektřina, plynárenství, energetický zákon)
- zastoupení před správními orgány (vodoprávní orgány, ČIŽP, MŽP, ERÚ, SEI)

Právo obchodních společností a družstev

- zakládání obchodních společností a družstev, registrace na finančním úřadu
- změny společností (změny sídla společnosti, firmy, statutární orgány, změny stanov a společenských smluv)
- vytvoření a restrukturalizace holdingových společností
- správa majetkových účastí, výkon práv společníka, daňová optimalizace
- corporate governance
- organizace valných hromad a členských schůzí
- právní poradenství při akvizici společností (due diligence, příprava akvizičních smluv)
- právní přeměny společností (fúze společností, jejich rozdělování, změny právní formy a ostatní formy restrukturalizace)
- prodej a pronájem obchodních závodů
- ukončení činnosti společnosti, likvidace společností a družstev
- ochrana obchodní firmy, ochrana obchodního tajemství

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ VYCH & PARTNERS

Advokátní kancelář Vych & Partners, s.r.o.

Lazarská 11/6

120 00 Praha 2

Tel.: +420 222 517 466

Fax: +420 222 517 478

e-mail: office@ak-vych.cz

www.ak-vych.cz

Náš tým

JUDr. Ing. Jan Vych, advokát, partner kanceláře

Absolvent Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze (Mgr. 2001, JUDr. 2004) a Fakulty financí a účetnictví Vysoké školy ekonomické v Praze (2002). Zapsán v seznamu advokátů České advokátní komory pod číslem 10316.

Poskytováním právního poradenství se zabývá od roku 1996.

Profesní zkušenosti získal jak v oblasti advokacie tak i poskytováním právního poradenství v rámci poradenské společnosti zaměřující se na komplexní realizaci projektů podnikových přeměn.

Specializace na korporátní právo, fúze, akvizice, přeměny společností, privatizace a provozování podniků dodávajících infrastrukturní služby (voda, odpady, teplo), koncernové právo, řízení před obchodním rejstříkem, občanské právo (zejména závazkové vztahy), bankovní právo se zaměřením na problematiku družstevních záložen, finanční právo, právo cenných papírů, problematika investičních pobídek, veřejné zakázky, PPP, koncesí.

Hovoří česky, anglicky, německy.

Mgr. Veronika Bočanová, seniorní advokátka

Absolventka Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze (Mgr. 2001), zapsána v seznamu advokátů pod evidenčním číslem 10337.

Poskytováním právního poradenství se zabývá od roku 2000.

Profesní zkušenosti získala zejména v oblasti advokacie (od roku 2000 zaměstnána v pražské advokátní kanceláři).

Specializace na pracovní právo, a to jak individuální, tak kolektivní, korporátní právo, fúze a akvizice, zastupování před civilními i trestními soudy, vymáhání pohledávek, právo na ochranu osobnosti, problematiku nekalé soutěže.

Zakládající členka české asociace advokátů specializujících se na pracovní právo – Czech Employment Lawyers Association (CzELA) – viz www.czela.cz.

Hovoří česky a anglicky.

Mgr. Daniel Jankanič, seniorní advokát

Absolvent oboru Právo a právní věda na Právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně (2011), zapsán v seznamu advokátů České advokátní komory pod č. 15942. V průběhu univerzitního studia absolvoval půlroční studijní pobyt na právnické fakultě Univerzität Basel ve Švýcarsku.

V advokacii působí od roku 2011. Zaměřuje se na občanské právo, zejména na problematiku obligačních vztahů, právo obchodních společností, mezinárodní právo soukromé, vybrané aspekty veřejných zakázek a právo EU v dotčených oblastech.

Hovoří česky, slovensky, německy a anglicky.

JUDr. Tomáš Pokorný, juniorní advokát

Absolvent Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně (2011), zapsán v seznamu advokátů České advokátní komory pod č. 15967. V průběhu univerzitního studia absolvoval roční studijní stáž na právnické fakultě Université de Bourgogne v Dijonu se zaměřením na evropské právo a právo mezinárodního obchodu.

V advokacii působí od roku 2009. Při poskytování právního poradenství se zabývá právem obchodních společností, obchodními závazkovými vztahy, právem nemovitostí, insolvenčním řízením a trestním právem.

Hovoří česky, anglicky a francouzsky.

Mgr. Zuzana Gajdošová, LL.M., juniorní advokátka

Absolventka Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze (2011), zapsána v seznamu advokátů České advokátní komory pod č. 16801. V průběhu univerzitního studia absolvovala roční studijní pobyt na Sorbonně v Paříži. V postgraduálním programu na University of Cambridge (Velká Británie) se specializací na mezinárodní právo a právo EU získala titul LL.M. (2014).

V advokacii působí od roku 2011. Zaměřuje se na právo občanské a obchodní, zastupování v řízení před soudy a správními orgány, veřejné zakázky a mezinárodní právo včetně práva EU.

Hovoří česky, slovensky, anglicky a francouzsky.

Mgr. Lucie Cyránová, advokátní koncipientka

Absolventka oboru Právo a právní věda na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze (2016).

Advokátním koncipientem je od roku 2016. Dříve pracovala na pozici právního asistenta. Zaměřuje se na občanské právo, medicínské právo, právo obchodních společností a pracovní právo.

Hovoří česky a anglicky.

Mgr. Silvie Čadská, advokátní koncipientka

Absolventka oboru Právo a právní věda na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze (2016).

Zaměřuje se na poskytování právních služeb především v oblasti pracovního práva, občanského práva, autorského práva a práva duševního vlastnictví.

Hovoří česky, anglicky a německy.

Advokátní kancelář Vych & Partners, s.r.o. je ryze česká advokátní kancelář, která na tuzemský trh vstoupila počátkem roku 2005. Ačkoliv vznikla tzv. na zelené louce, bez toho, aby se odštěpila od některé z renomovaných zahraničních kanceláří a do vínku si tak vzala tučné portfolio klientů, podařilo se jí vybudovat vlastními silami silnou a stabilní klientskou základnu a na trhu je již úspěšně 12 let. O její historii, současnosti a plánech do budoucna jsme si povídali s **JUDr. Ing. Janem Vychem**, partnerem a zakládajícím členem kanceláře.

Vaše kancelář vznikla počátkem roku 2005. Za jakých okolností?

Po celou dobu svých vysokoškolských studií jsem s obdivem vzhlížel k tzv. významným mezinárodním advokátním kancelářím. Řada mých spolužáků toužila v takových kancelářích pracovat. Stejně tak i já, byť u mě byla možnost práce v jakékoli kanceláři ztížena tím, že jsem paralelně studoval druhou vysokou školu a času bylo málo. Přesto jsem těsně před absolutoriem strávil pár měsíců na pozici tzv. paralegal v jedné z těchto kanceláří, u kterých bylo epravo.cz taktéž na návštěvě. Zjistil jsem, že student práv, jakož i koncipient, tam má poněkud podřadnou roli a k právní práci, jako takové, se vlastně vůbec nedostane a rychle jsem odtam-

tud odešel. Následovaly roky koncipientury v menší české kanceláři, kde jsem se sice naučil spoustě věcí, ale bylo jasné, že po advokátních zkouškách partnerství v této kanceláři nehrozí. Tak jsem se rozhodl, tehdy bez jakýchkoli rodinných závazků, zkusit postavit kancelář vlastní.

To bylo trochu odvážné rozhodnutí...

Bylo, a nebylo. Věděl jsem, že se svojí povahou bych mohl pod nějakým šéfem dlouhodobě fungovat jen velmi obtížně. Současně jsem měl to štěstí, že za doby působení na pozici koncipienta jsem se se-

známil s jedním klientem, který byl činný na poli dodávek infrastrukturních služeb. Podařilo se mi získat osobní sympatie ředitele této společnosti. A když na přelomu let 2003 a 2004 došlo k prodeji této společnosti pod nového vlastníka a k povýšení ředitele na jednatele, první silný klient byl na světě. Nutno podotknout, a považuji to za velkou čest, že tohoto klienta máme v naší aktivní klientské databázi dodnes.

Jak se kancelář rozvíjela dále?

Z one-man-show se postupem času stal tým cca deseti šikovných právníků. Vy-

středili jsme několik prostor, abychom v roce 2009 finálně zakotvili v krásných prostorách v centru Prahy v Lazarské ulici. Tyto jsme v roce 2012 rozšířili o další část téže budovy a našim klientům tak můžeme při jednáních nabídnout mj. výhled z jednacích prostor a z terasy na panorama celé Prahy. Postupem času jsme vytvořili portfolio cca 250 klientů z řad jak právnických, tak i fyzických osob.

Kdybyste měl uvést jedno či dvě právní odvětví, ve kterých se cítíte být nejsilnější, která by to byla?

Když jsem zakládal kancelář, chtěl jsem zastupovat banky, finanční instituce a podobně. Život vytvořil klientelu trochu jinou. Díky tomu jsme, troufám si tvrdit, jedna z předních kanceláří, která poskytuje své služby společně v oblasti dodávek infrastrukturních služeb. Od toho se odvíjí profesní profil naší kanceláře, když významná část našich služeb je poskytována v oblasti práva veřejných zakázek a koncesí, neboli tzv. public private partnership, kde si také troufám tvrdit, že svým klientům dokážeme poskytnout vysoce kvalitní služby.

Právo veřejných zakázek? Přiznám se, že jméno Vaší kanceláře jsem v této souvislosti nezaznamenal.

Víte, to, že nepřebíráme ocenění pro nejlepší právnickou firmu v oblasti veřejných zakázek, neznamená, že je neumíme. V řadě případů se nám v zastoupení našich klientů podařilo před Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže zvrátit výběrová řízení, která byla organizována právě těmi advokátními kancelářemi, které v lesku reflektorů přebíraly ocenění v anketě Právnická firma roku. Praktické pozitivní výsledky pro naše klienty v této oblasti pro mě mají výrazně vyšší hodnotu než jakékoli ocenění uvedeného typu.

Z Vašich slov cítím určitý despekt k tzv. velkým kancelářím, jaký je Váš vztah k nim?

Asi bych to nenazval despektem. Spíše bych řekl, že za dobu své praxe jsem zjistil, že malá kancelář, jako jsme my, se rozhodně nemusí stydět za kvalitu služeb, které poskytuje. Domnívám se, že klientovi po odborné stránce dokážeme nabídnout

minimálně to samé jako jiné velké kanceláře, a myslím si, že v řadě případů je naprosto zbytečné, aby klienti utráceli své peníze za tzv. brand advokátní kanceláře. Na řadě poměrně velkých transakcí jsem zažil, že přístup a preciznost velkých kanceláří je mnohdy nižší či horší než přístup nás malých kanceláří. Je pak na klientovi, aby dokázal správně odhalit a ocenit kvalitu.

Jaký obor práva kromě veřejných zakázek je pro činnost Vaší kanceláře stěžejní?

Silní jsme i v oblasti pracovního práva. Advokátka naší kanceláře, Mgr. Bočanová, je jednou z předních specialistek v oboru pracovního práva a je jednou ze zakládajících členek sdružení Czech Employment Lawyers Association (CzELA), jehož členy jsou právníci, kteří se úzce specializují na pracovní právo. Toto sdružení pořádá řadu workshopů a my tak prostřednictvím Mgr. Bočanové máme přístup k nejnovějším poznatkům z tohoto právního odvětví, které dokážeme předávat našim klientům.

Jakým dalším oborům práva se ve Vaší kanceláři věnujete?

Jak jsem již uvedl, zastupujeme řadu klientů poskytujících služby v oblasti infrastrukturního a komunálního byznysu. Tím pádem kromě poradenství v oblasti korporátního a obchodního práva jsme kováni i v oblasti vodního práva, práva životního prostředí a související legislativy. Vedle toho samozřejmě poskytujeme služby v „běžných“ oborech práva, jako je právo občanské, závazkové právo, rodinné právo, fúze a akvizice a další. V poslední době jsme rozšířili spektrum našich služeb i směrem do oblasti práva trestního, a to jak z pozice obhajoby, tak i z pozice uplatňování práv osob poškozených trestnou činností.

Čím si myslíte, že se odlišujete od ostatních kanceláří?

Tuto otázku nemám rád. Odpověď na ni zní vždy tak trochu jako omšelé klišé. Myslím, že většina kanceláří se snaží poskytovat služby co nejlépe tak, aby klientovi pomohla s řešením jeho problému. Za nás bych asi uvedl, že tím, že jsme spíše menší kancelář, která na druhou stranu pracu-

je s poměrně velkou korporátní klientelou, tak máme možnost úzkého kontaktu s top managementem našich klientů, a to jak na pracovní, tak i osobní bázi. Tento vztah nám umožňuje značnou bezprostřednost při komunikaci s nimi a tím i vyšší míru důvěry v to, že námi nabízená řešení jejich problémů jsou ta nejlepší, což nám při naší práci hodně pomáhá. Další nespornou výhodou je to, že ač jsou členové naší kanceláře pochopitelně specializováni vždy na určitou oblast práva, velikost kanceláře nahrává přátelským vztahům v rámci kanceláře a tedy bezproblémové spolupráci při řešení komplexních zadání napříč různými právními obory.

Čeho si na své práci nejvíce považujete?

Odpověď na tuto otázku navazuje na otázku předcházející. Osobně si vždy velmi cením toho, když manažer korporátního klienta, kterému poskytujeme služby, přijde s žádostí o pomoc při řešení privátního problému. Toto pro mě znamená vyjádření značné důvěry, kterou v nás klient má, a svědčí to, dle mého názoru, o tom, že naší práci děláme dobře.

Jak složité je pro kancelář, jako je ta Vaše, získat nové klienty?

Musím díky bohu říct, že na nedostatek klientů si stěžovat nemůžeme, i když samozřejmě jako každá jiná advokátní kancelář jedním dechem dodám, že prostor pro nábor nových klientů je vždy. Hlavní část naší nové klientely se rekrutuje na základě doporučení našich stávajících klientů či jiných obchodních partnerů, kteří měli možnost s námi pracovat a poznat způsob, jakým své právní služby poskytujeme. V několika případech se nám stalo, že jsme začali poskytovat právní služby klientům, kteří dříve v jiných kauzách stáli jako protistrany vůči našim klientům. Řadu zajímavých klientů jsme získali i prostřednictvím našich webových stránek, jakož i další prezentací kanceláře v médiích, které se v přiměřeném rozsahu věnujeme.

Zmínil jste získávání klientů prostřednictvím internetu. Jaký je Váš názor na poskytování právních služeb prostředky elektronické komunikace, tedy prostřednictvím webu, e-mailu?

Různé projekty tzv. e-advokacie jsem zaženoval. Poskytováním právních služeb touto cestou jsem se zabýval již cca před patnácti lety, kdy jsem končil studium vysokých škol. Konzultoval jsem tuto možnost s renomovanou tuzemskou advokátní kanceláří a shodli jsme se v té době, že pro tuto službu by se v dané době těžce hledala poptávka. Proto jsme od toho projektu upustili. Dnes je vidět, že řada kanceláří se rozhodla tuto cestu zkusit. Já bych poté, co působím cca 15 let v advokacii, do této formy poskytování právních služeb nešel.

Z jakého důvodu?

Za dobu, po kterou právní služby poskytuji, jsem si velmi dobře uvědomil, jak důležitý je při řešení kauz našich klientů osobní kontakt advokáta s klientem. Sebelépe sestavné právní stanovisko, sebelépe koncipovaná žaloba či jiné podání vyžaduje, aby bylo s klientem projednáno a aby advokát získal všechny potřebné informace před zpracováním kauzy, ale také pak zpětnou vazbu k danému podání. Jedině tak může mít jistotu, že klient jeho právní radu náležitě pochopil a dokáže se na jejím základě co možná nejlépe rozhodnout. Tento prvek v případě e-advokacie chybí zcela, nebo v lepším případě je značně omezen. Přijde mi to totéž, jako kdybyste se spokojili s tím, že Vás Váš lékař bude léčit na dálku, aniž by Vás viděl.

Účastníte se výběrových řízení na dodavatele právních služeb?

Velmi zřídka, prakticky vůbec. S tímto způsobem výběru dodavatele právních služeb nemáme dobré zkušenosti. Pokud se jedná o soutěž v režimu zákona o veřejných zakázkách, je většinou hlavním kritériem cena. V tom případě advokátní kanceláře nabízejí takové hodinové sazby, které jsou daleko pod hranicí nákladů a které nemohou vést k dosažení zisku. Smutné je, že pokud bych do té samé kanceláře přišel jako privátní klient, tak za takovou sazbu pro mě nebude pracovat ani právní student. Ostatně nemyslím si, že v případě právních služeb je vhodné, aby kritériem výběru advokáta byla cena, a z toho pohledu jsem rád, že v současném zákonu o veřejných zakázkách existuje výjimka, podle které zadavatel nemusí dělat výběrová řízení na dodávku právních služeb, i když nechápu, proč se tato výjimka vztahuje toliko

na dodávku litigačních služeb, nikoliv například na právní služby v oblasti smluvního práva. Osobně tyto formy neadresného výběru dodavatele nemám rád, myslím si, že právní služby jsou natolik specifickou službou, která si zaslouží, aby byla poskytována na základě osobní znalosti a osobních sympatií klienta a jeho advokáta.

A pokud jde o výběrová řízení mimo režim veřejných zakázek?

U těchto řízení se velice často setkáváme s tím, že vyznějí do ztracena. Poptávající poptá právní služby, požaduje poměrně sofistikovanou nabídku, nad jejíž přípravou strávíme spoustu času. Nabídku odevdáme a tím celý proces výběru skončí. Nabídky nejsou často vyhodnoceny, nezískáme zpětnou vazbu.

Co považujete za nejdůležitější proto, abyste mohli poskytovat své služby na úrovni, která Vám umožní konkurovat velkým „značkovým“ kancelářím?

Jednoznačně tým šikovných a pracovitých kolegů, kteří mají svoji práci rádi. Znít to banálně, ale je to tak.

A máte takový tým?

Troufám si tvrdit, že ano. Výběru svých kolegů věnuji dost značnou pozornost, ať se již jedná o spolupracující advokáty, tak i o koncipienty. Bylo období, kdy jsme měli poměrně velkou fluktuaci na těchto pozicích, jednoduše proto, že jsme v řadě kolegů po určité době neviděli ty správné spoluhráče. Myslím, že některé zájemce o práci u nás tato skutečnost možná i odradila, ale stojím si za tím. Dnes myslím, že máme tým opravdu šikovných kolegů, se kterými se dobře pracuje.

Jaká je situace na trhu zájemců o pozici advokátních koncipientů?

Horší, než bych si myslel. Když jsem sháněl místo koncipienta já, nebylo snadné se dostat do kanceláře, o kterou měl člověk zájem. Dnes je trend obrácený – na nabízené pozice se hlásí méně uchazečů, než bych si myslel, a jejich kvalita je dost diskutabilní.

Jak připravujete koncipienty na budoucí výkon advokacie?

Snažíme se, aby měli co nejúžší kontakt s kauzami, na kterých s advokáty spolupracují. Vedeme je k maximální samostatnosti, samozřejmě v rozsahu úměrném jejich znalostem, zkušenostem a schopnostem. S ohledem na stále se rozšiřující agendu kanceláře se domnívám, že jim dokážeme zprostředkovat zkušenosti ze všech oborů práva tak, aby uspěli u advokátních zkoušek. Což se nám myslím daří, naši koncipienti u zkoušek nepropadají.

Co si myslíte o prodloužení povinné koncipientské praxe na pět let?

Myslím si, že je to zcela zbytečné. Ti koncipienti, kteří jsou šikovní a mají předpoklady pro to, aby v budoucnu obstáli jako samostatní advokáti, si dokáží osvojit poznatky a zkušenosti potřebné pro výkon advokacie v průběhu tříleté praxe. Opačně ti, kteří na to nemají, se tak nenaučí ani za deset let.

Co Vám ve Vaší práci dělá největší radost?

Největší radost mám z toho, když dokážeme klientovi pomoci tak, aby on byl spokojený. Ne vždy se nutně musí jednat o vítězství absolutní, důležité je, aby klient měl pocit, že jsme mu byli k užítku. Rovněž tak mám radost z každého nového zajímavého klienta, neb s každým novým klientem přijde do naší kanceláře vždy nový svěží „vůtr“.

Jaké jsou Vaše plány do budoucna?

Rád bych rozšířil tým právníků naší kanceláře zhruba na dvojnásobek, což bych považoval za maximální velikost „rodinné“ advokátní kanceláře. Pocit rodinné komfortní advokátní kanceláře bych rád klientům umocnil i tím, že bychom se jednou dokázali přestěhovat do vlastního sídla v podobě přiměřeně reprezentativní vily v širším centru Prahy.

Poslední otázka na závěr – troufнул byste si na otevření advokátní kanceláře Vašeho typu i dnes?

Upřímně, přemýšlel bych mnohem víc než před 12 lety, neboť mám řadu závazků, které manévrovací prostor poněkud zužují. Ale myslím si, že ve finále ano... ●

JUDr. Vladimír Jirousek

Prioritou dnešní advokacie je obrana základních atributů, jako je nezávislost, mlčenlivost a absolutní důvěrnost vztahů klient – advokát, bez nichž by advokacie nebyla advokací a stát by nebyl právním státem.

K hlavním úkolům budoucího představenstva bude patřit pokračování v důsledném prosazování společenského významu poslání advokacie a v šíření povědomí zejména laické veřejnosti o smyslu tohoto poslání, říká v rozhovoru pro EPRAVO.CZ Magazine JUDr. Vladimír Jirousek, advokát, bývalý předseda České advokátní komory a lídr společné kandidátky v zářijových volbách do představenstva ČAK.

Byl jste dvě funkční období předsedou ČAK, po osmileté přestávce kandidujete znovu do představenstva na podzimním sněmu. Jak vidíte stav české advokacie v roce 2017?

Otázka by možná měla znít v tom smyslu, „jak vidím stav české advokacie ve vztahu k celospolečenskému dění“. Jde o to, že doslova kobercový nálet populismu pozitivně přijímaný značnou částí občanstva postupně omílá základy právního státu. A je za dané situace logické, že jedny z nejostřejších útoků jsou v rámci údajně „veřejných zájmů“ vedeny proti advokacii, resp. advokátům, jež jsou v mnoha případech jedinou legitimní a erudovanou opozicí ve sporech se státní mocí. Proto ta úporná obrana základních atributů jako je nezávislost, mlčenlivost, absolutní důvěrnost vztahů klient – advokát etc., bez nichž by advokacie nebyla advokacií a stát by nebyl právním státem.

V tomto směru advokacie obstála, takže už z tohoto důvodu mohu stav advokacie označit za dobrý, byť při vědomí, že zvyšování etické vyspělosti stavu stále náleží k základním úkolům. Je mi samozřejmě jasné, že mnozí novináři, či spíše většina z nich (bohužel), do doby vzniku vlastních problémů nekriticky straní represivním složkám státu a v rámci povrchního vhledu do advokátního stavu rádi paušalizují formulacemi, jako např.

„mlaskající advokáti“ apod., a vidí v prvé řadě kárné přestupky či domnělé přestupky toho kterého advokáta, což je jim základem pro poněkud jiné hodnocení stavu advokacie. To, že advokacie vládní výkonnými kontrolními a kárnými mechanismy a ze všech samosprávných (a nejen!) stavů je využívá evidentně neefektivněji, je už nezajímá.

Už proto bude patřit k hlavním úkolům budoucího představenstva pokračování v důsledném prosazování společenského významu poslání advokacie a v šíření povědomí zejména laické veřejnosti o smyslu tohoto poslání.

Co jsou hlavní volební priority společné kandidátky, jejímž jste lídrem?

V tomto směru by možná bylo nejvhodnější odkázat na tzv. Programové priority, jež byly zveřejněny v posledním vydání Bulletinu advokacie. Rozsah priorit je totiž poměrně široký. Alespoň však stručně: nezbytná obrana, ochrana a prezentace základních pilířů advokátní činnosti již byla zmíněna. Mezi základní principy činnosti jsou řazeny (i) princip stálé komunikace se všemi stavy justice, resp. jejími kompetentními představiteli, (ii) princip pravidelné a silné veřejné „osvěty“, a to mj. v návaznosti na aktuální problematiku (legislativa, medializované kauzy), (iii) princip

stálého potírání neoprávněného poskytování právních služeb (vinklaření) atd.

Dále je nutné prosazování takových organizačních změn v chodu Komory, jež budou reflektovat vývoj společnosti či sledovat zefektivnění její činnosti (založení odboru IT, částečná profesionalizace kontrolní rady a kárné komise, rekonstrukce sekcí a výborů ČAK atd.).

Velevýznamnou bude i nadále oblast legislativy (advokátní tarif; odposlechy a domovní prohlídky advokátů; advokátní proces; ustanovování advokátů a plošné vyřešení vstupu advokátů do soudních budov; pravidla užívání elektronických platforem atd.). Samostatnou kapitolou pak bude oblast tzv. elektronické advokacie. Vedle již zmíněných pravidel užívání elektronických platforem je na pořadu dne otázka advokátního úložiště dat nebo např. centrálního informačního portálu.

K věčným tématům patří dále systém vzdělávání. Spolu s ostatními kandidáty jsme se bez výjimky shodli na nutnosti řešení a zavedení systému celoživotního vzdělávání advokátů. Programové priority pamatují samozřejmě též na kontinuitní navázání na stávající a pro advokacii významné mezinárodní aktivity ČAK. V dalším si však již dovoluji odkázat na zveřejněné programové prohlášení advokátů společně kandidujících do představenstva ČAK.

A Vaše osobní priorita, co je podle Vás nejdůležitější?

Do představenstva kandiduji vesměs zkušení a špičkoví kandidáti s nejrůznějším zaměřením odbornosti v rámci své praxe. Budu-li mít tu možnost, bude mým hlavním úkolem manažersky zvládnout chod představenstva a Komory vůbec, a to tak, aby odborná erudice kolegů byla maximálně využita a využívána při řešení těch úkolů, jež jsou vymezeny Programovými prioritami, o nichž byla řeč. Osobně považuji za zásadní podílet se co nejaktivněji na komunikaci s ostatními stavy justice, státní správou či zastupitelskými orgány.

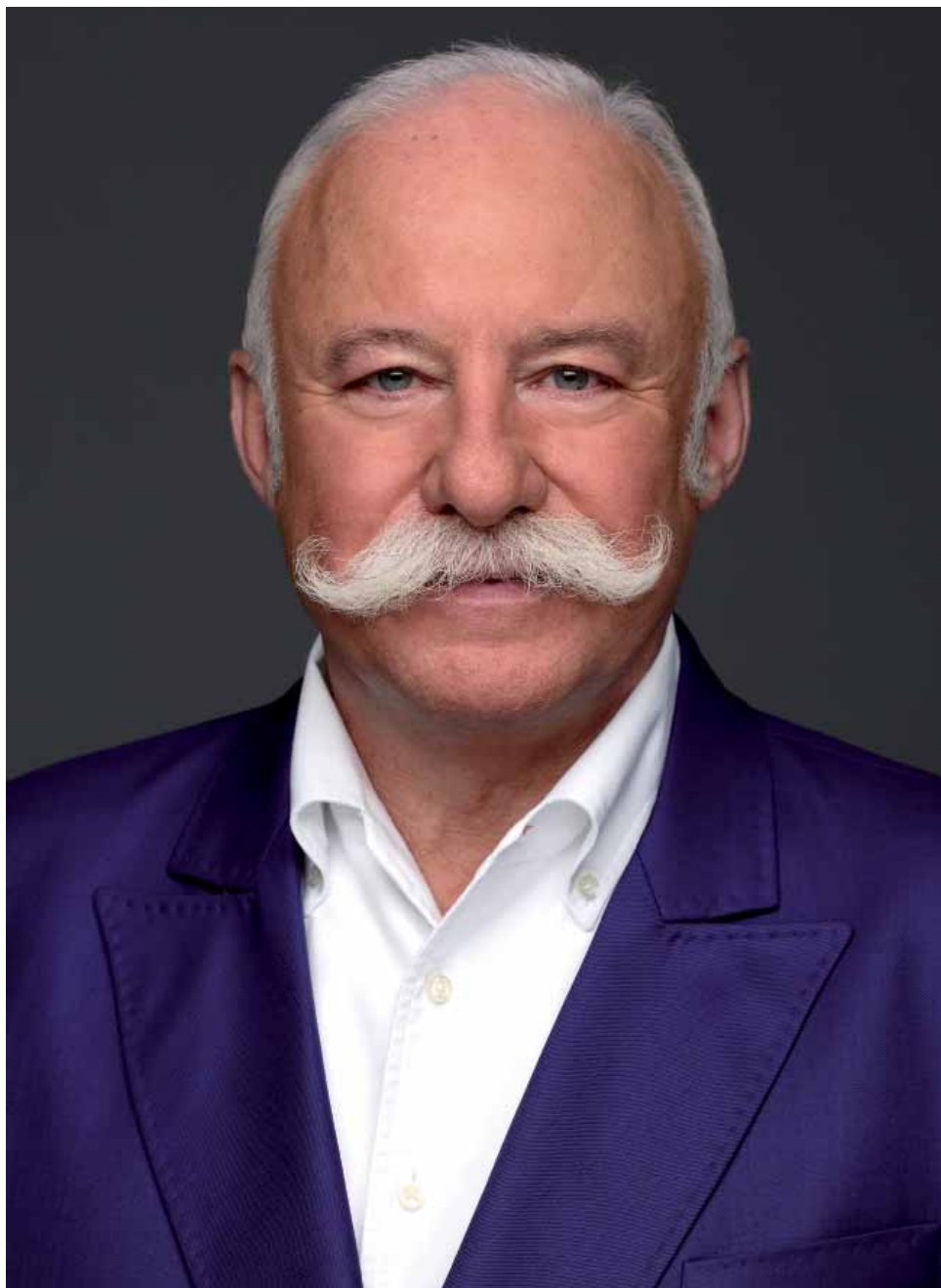
Kde vidíte největší současné hrozby pro advokacii?

Odpověď na tuto otázku částečně vyplývá z toho, co jsem sdělil v úvodu rozhovoru. Opakované ataky vůči povinnosti mlčenlivosti (naposledy v legislativním procesu o daňovém řádu); mnohdy podminěné neznalostí problematiky a neschopností dohlédnout důsledky „dobře myšlených úmyslů“, pokusy o ingerenci státní správy do nezávislosti advokacie (např. v oblasti kontrolní činnosti) apod., to jsou nepochybně největší a nejen současné, ale stále hrozby.

V současné době a v relaci k přinejmenším hraničnímu jednání některých částí represivních složek je třeba si uvědomit, že systémové bourání přirozených hradeb soukromí každého občana (tím vlastně soukromí našeho klienta, resp. potencionálního klienta) ze strany nejrůznějších státních institucí pod záminkou povětšinou abstraktních či virtuálních hrozeb, vytváří nepřijatelný stav údajné „oprávněnosti a důvodnosti“ narušování důvěrnosti vztahu advokát – klient, který je pro chod justice a pro společnost vůbec stejně významný, jako na úseku trestního práva odpovědný a právně relevantní výkon státního zástupce.

Plní Komora svoji roli?

Plnila a plní, byť vždy platilo a bude platit, že to či ono bylo/je možno vykonati lépe. Navíc deset advokátů znamená minimálně pět různých náhledů na možný chod Komory. Jelikož jsem již jako funkcionář ČAK zažil leccos, dobře vím, že ten, kdo

se na chodu samosprávy nikdy nepodílel, má mnohdy nejasné představy o souboru povinností Komory, o rozsahu otázek, jež řeší, o jak přirozených, tak zákonných limitech její působnosti či jejího vlivu. Při různých střetech ohledně poslání Komory se velmi často setkávám s nepochopením toho zákonného vymezení, že Komora vykonává veřejnou správu na úseku advokacie, tzn. není zájmovým spolkem.

Přitom ztráta tohoto postavení by nepochybně byla ztrátou nezávislosti advokacie! V této souvislosti si vždy vzpomenu na jeden z úvodníků Bulletinu advokacie, v němž A. J. Bělohávek, jakožto nesporná kapacita minimálně evropského formátu, některým českým advokátům připomněl, že regulačně stanovené podmínky pro poskytování právních služeb u nás patří k nejlepším.

Advokacie nepochybně ušla za posledních roků kus cesty, ale co justice jako celek? Je podle Vás profesionálnější?

Nemyslím, že před sněmem a případným výkonem určité funkce je nejvhodnější toliko stručně a rámcově (jinak nelze) hodnotit stav justice jakožto celku. Při vzpomínce na různé veřejné diskuse vedené v posledních letech na dané téma v médiích bych však v první řadě doporučil, ať „každý začne s úklidem před vlastním prahem“ a zároveň při respektování poslání ostatních dílčích stavů justice, tj. justice v širším slova smyslu, průběžně a na odborné úrovni komunikuje.

Komunikace napříč stavy byla vždy tématem, avšak poslední léta vnímám stále více třecích ploch. Máte v plánu to změnit?

Samozřejmě komunikovat! Netvrdím, že stálá a průběžná komunikace a tím i náležitá informovanost třetí plochy vymýtí, ale nekomunikovat znamená jejich samovolný a mnohdy zbytečný vznik, přitom řešení přes média je pak pouze přiléváním oleje do ohně.

Jak se díváte na povinné prohlídky advokátů při vstupu do soudních budov?

Je to ostuda soudního stavu, resp. určitých justičních funkcí. V rámci trestní agendy jde přitom o zjevné narušení rovnosti stran, byť mimo vlastní soudiště. Docela bych si přál být u scény, kdy klient bude přihlížet osobní prohlídce státního zástupce, jemuž po odložení opasku spadnou kalhoty. Ale vážně. V posledních letech jsem byl opakovaně u jednání konaných v soudní budově v Praze 1 na Ovocném trhu. Žádná vstupní kontrola advokátů se tam nekoná (takových soudů je samozřejmě více). Bude namístě se kompetentního funkcionáře zeptat, jaké důsledky uvedená „benevolence“ měla a má.

Od 1. září je účinná novela zákona o advokacii. Jak tuto novelu vnímáte?

Jde jistě o významný úspěch dosavadního vedení. Mimo jiné byla konečně le-

gislativně částečně vyřešena a upravena problematika nároku na bezplatné právní zastupování hrazené státem. I když při zajišťování realizace související procedury půjde zpočátku o řešení náročného organizačního a personálního úkolu, je třeba vidět zejména tu zásadní skutečnost, že daná úprava respektuje výlučnost advokacie na poli poskytování právních služeb.

Je něco, co považujete za chybu, nebo Vás mrzí, že se nepodařilo do novely dostat?

Nedá se hovořit o chybě či v tom smyslu, že by mě něco mrzelo. Osobně sice mám či měl jsem poněkud jiné představy o vzdělávání koncipientů, nebo např. bych rád viděl úpravu „průchodnosti stavů“, dobře však vím, že jít s jakýmkoliv legislativním návrhem do parlamentu je vždy riskantní. Výsledek totiž může být jiný či opačný, než se předpokládalo, resp. také takový, jenž vůbec předpokládán nebyl.

Je podle Vás v dohledné době nezbytný nový zákon o advokacii?

Právě přijetí novely zákona o advokacii neumožňuje reálně uvažovat o časově návazných novelách, tím spíše pak o rekodifikaci. To však neznámá, že o ni nemůže být zahájena vnitřní diskuse. Náporů o nezbytnosti nového vymezení role Komory a její samosprávné činnosti, nové úpravy advokátní mlčenlivosti či např. právě úpravy „průchodnosti stavů“, hojně přibývá. Proto zahájení diskuse o rekodifikaci zákona o advokacii bude jistě důvodné a legitimní.

V poslední době se vedou aktivní diskuse o budoucnosti advokacie. Jak vidíte budoucnost advokacie např. v kontextu s elektronizací?

Kapitola „elektronická advokacie“ je samostatnou částí Programových priorit. Je jasné, že ani v rámci poskytování právních služeb nelze nereagovat na doslova překotný elektronicko-technologický vývoj, který mj. zcela zásadně determinuje komunikační formy. Tím spíše, že kyberprostor a jeho anonymita je vítaným prostředím pro vinkláře všeho druhu.

Otázka zní, zdali elektronické platformy mají sloužit primárně jako komunikační nástroj, nebo jako obchodní model. Přikláním se k preferenci první varianty. Pro obchodní modely pak musí platit jasná pravidla počínaje povinnou identifikací advokáta, konče vymezením příkazní smlouvy, to vše s tím, že služba bude transparentně poskytována při odpovídajícím pojištění a pod kárnou odpovědností. Otázkami souvisejícími jsou pak kupř. standardy IT zabezpečení advokáta, bezpečné uložení dat či centrální informační systém, tzn. otázky, o nichž již byla řeč v úvodu našeho rozhovoru. ●

Autor: Miroslav Chochola
Foto: Jan Kolman

JUDr. Vladimír Jirousek

- Studium na PF UK v Praze absolvoval v letech 1969-1974. Praxi advokátního koncipienta nastoupil 1. 9. 1974 v rámci Krajského sdružení advokátů Severomoravského kraje a až do roku 1990 byl advokátem Advokátního poradny Ostrava. Od 1. 6. 1990 až dosud je členem sdružení advokátů Jirousek, Skalník, Bernatík & partneři se sídlem v Ostravě.
- V průběhu 90. let zaměřil svoji praxi na smluvní agendu, zejména pak na obchodně závazkové vztahy, dále na nemovitostní problematiku, akvizice a investiční projekty, avšak nezanedbává ani klasickou soukromoprávní agendu, agendu správního práva, autorské právo apod.
- Vladimír Jirousek je ženatý, má čtyři děti a volné chvíle věnuje kulturnímu a sportovnímu vyžití.
- Ve funkcích ČAK je od samotného obnovení svobodné advokacie. Nejprve vykonával funkci předsedy kárného senátu, od roku 1996 byl členem představenstva, v roce 2001 se stal místopředsedou ČAK a v období od prosince 2003 do sněmu ČAK v roce 2009 byl ve funkci předsedy Komory.

JUDr. Daniela Kovářová

Největším nebezpečím advokacie je v lepším případě nezájem advokátů o věci advokacie a v horším případě dokonce zášť vůči Komoře.

„Chci prosadit rozšíření advokátního procesu. Jakkoliv se zdá být tento nápad příliš fantastický, aby byl realizovatelný, právě v tuto chvíli je vhodná doba o něj bojovat, například v návaznosti na insolvence, bezplatnou právní pomoc, debaty o zastoupení dítěte v opatrovnickém řízení apod., říká v rozhovoru pro EPRAVO.CZ Magazín JUDr. Daniela Kovářová, advokátka a bývalá ministryně spravedlnosti.“

Byla jsi ministryní spravedlnosti, kandiduješ do představenstva ČAK na podzimním sněmu. Jak vidíš stav české advokacie v roce 2017?

Česká advokacie zahrnuje 12 000 advokátů a 3 000 koncipientů, čímž se z ní stává nejsilnější právnické odvětví. V tak velké množině se přirozeně najdou advokáti všeho druhu – velcí i malí, skvělí i průměrní, mladí, středního věku i pracující důchodci. Obrovské je rozpětí specializace, kvality či cenové úrovně. Oproti době před čtvrtstoletím neexistuje jedna advokacie a mnohé způsoby výkonu jsou si značně vzdálené. Naše společenství se v posledních letech nezvětšuje, ale pochopitelně proměňuje. Přesné statistiky nemáme, Komora eviduje jen základní rozlišení odpovídající indexům v seznamech advokátů. Così jako advokátní věda naprosto chybí, nicméně tak velká skupina by mohla být obrovskou vyjednávací i vlivovou silou.

Od třetího ročníku na vysoké škole jsem věděla, že chci být advokátkou, a když jsem se jí stala, byla jsem na své povolání hrdá, navzdory tomu, že v době před sametovou revolucí nešlo o povolání nijak lukrativní. Během let jeho kredit ve společenském žebříčku k mé lítosti výrazně utrpěl. Zdá se dokonce, že ze strany studentů právnických fakult zájem o naši práci polevuje, už dávno se o koncipování nepřetahují ti nejlepší. Pochopitelně se můžeme ptát, kdo za to může, nicméně chtěla bych přispět k tomu, aby se vnímání advokacie ve společnosti změnilo.

Co jsou tvoje volební priority?

Ráda bych prosadila rozšíření advokátního procesu. Jakkoliv se zdá být tento nápad příliš fantastický, aby byl realizovatelný, právě v tuto chvíli je vhodná doba o něj bojovat, například v návaznosti na insolvence, bezplatnou právní pomoc, debaty o zastoupení dítěte v opatrovnickém

řízení apod. Procesní předpisy jsou dnes tak složité, že nezastoupený účastník je jednoznačně v nevýhodě proti tomu, kdo zastoupení má. Justice by tuto myšlenku podpořila výměnou za zrušení poučovací povinnosti. S advokátním procesem souvisí odpovídající odměňování za práci pro stát – je načase otevřít debatu o advokátním tarifu, například v souvislosti s odměnou za bezplatnou právní pomoc, již budeme od příštího července výlučně pro stát zajišťovat.

Moje priority dovnitř stavu se týkají lepší komunikace s advokáty, což ovšem vyžaduje zmapování či identifikaci různých druhů advokacie. Jak jsem uvedla výše, neznáme zájmové, profesní, sociální ani geografické složení, nezajímáme se o to, co advokáty spojuje, či odlišuje, co je trápí či jaké mají (od východu na západ možná odlišné) představy. Jedna skupina advokátů se chce věnovat práci a byla by nejradši, kdyby ji Komora obtěžovala co nejméně. Druhá skupina by si ráda vyměňovala zkušenosti, potkávala se a v případě potřeby se na Komoru obracela o radu. Těmto kolegům nelze ukazovat přísnou tvář, prudit je a kontrolovat, ale nabídnout jim naopak klubovou činnost, aby mohli být hrdí na příslušnost k advokátnímu stavu. Ve společnosti obecně bují nešvar přílišné regulace, který už pronikl i do advokacie. Stačí se podívat na původní znění zákona o advokacii nebo stále bytníci stavovské předpisy. Měli bychom být opatrní na každou novou povinnost, kterou advokátům ukládáme. Začíná být totiž i v advokacii poněkud složité se orientovat.

Kde vidíš největší současné hrozby pro advokacii?

Největším nebezpečím je v lepším případě nezájem advokátů o věci advokacie a v horším případě dokonce zášť vůči Komore. Nezájem je vidět na klesající účasti advokátů na sněmu, minimálním zájmem

o kandidaturu do představenstva, nulové diskusi o advokátních problémech mezi kolegy, nízké čtenosti Bulletinu advokacie, nepochopení role Komory apod. Další hrozbou je neustálé ohrožení práce advokáta ze strany orgánů veřejné moci. Jsem nemile překvapena přezíravým pohledem policie, státního zastupitelství a někdy i soudů či zákonodárců na naši práci. Vždycky jsem se cítila součástí širší justice. Práci advokáta jsem vnímala jako přítele soudu, který spolu s dalšími složkami pracuje na společném úkolu, jemuž se říká nalézání spravedlnosti. Dnes naopak s údivem sleduji, jak mé kolegy pro výkon jejich profese stát uráží, odsuzuje, dehonestuje, ignoruje. Jako kdyby naše práce byla nemorální a protizákonná, jako kdyby policie a státní zastupitelství nerozlišovaly advokáta jako nezávislého zástupce, jehož úkolem je plně využití práv klienta, od klienta samotného, či lépe řečeno od skutků, z nichž je obviněn. A to nehovořím o principu presumpce nevin, bohužel už dávno zaniklém. Spojí-li se tento většinový pohled státní správy s odsudkem veřejnosti, pak v nevhodném okamžiku může advokacie dopadnout velmi špatně. Jedním z prvních úkolů nového představenstva by mělo být nastartování zájmu kolegů o advokátní záležitosti.

Plní komora svoji roli?

Problémem Komory je její dvojí jediná role: jako veřejnoprávní instituce má své úkoly a vymezení, odpovídající obecné veřejnoprávní zásadě, podle které může stát činit výlučně to, co mu dovolí zákonná ustanovení. Tuto úlohu Komora bezesporu plní. V druhé roli – coby stavovská organizace všech advokátů – podle mého názoru selhává a očekávání advokátů nenaplnjuje. Z regionů i od advokátů slyším velké volání po zvýraznění této role. Nejde jen o obranu zájmů advokátů, ale také o roli stmelovací, vzdělávací, informační, klubovou apod. Komora by mohla a měla být více slyšet nave-

nek a více aktivit vyvíjet pro jednotlivé advokáty, v jejich zájmu a pro jejich prospěch. Komora také selhává ve své roli vysvětlovací. Existuje řada zanedbávaných oblastí. Jeden konkrétní příklad za všechny: obecně závazné právní předpisy ukládají stále více povinností nejen fyzickým a právníkům osobám, ale také Komoře. V důsledku přijetí zákona o kybernetické bezpečnosti musí Komora provést řadu změn ve vnitřním informačním systému, což jsou kroky procesně i personálně náročné a poměrně nákladné. Každoročně bude zapotřebí provádět (tedy objednávat a platit) cosi jako kybernetický audit. Advokáti by měli vědět, že se jejich příspěvky na činnosti ČAK na Komoře neprojí ani se za ně zaměstnanci či členové představenstva nejedí rekreovat. Každý advokát by měl dostat informaci, že podstatná část oněch 8 500 korun ročně od každého advokáta padne na zajištění mandatorních a povinných aktivit, které je Komora povinna vykonat, zajistit, vykázat apod. Je jednoduché tvrdit, že si to každý může přečíst ve Věstníku ve zprávě o hospodaření. Ale Věstník ani Bulletin advokacie bohužel není oblíbenou advokátní četbou před usnutím. Tyto věci jsou dluhem Komory každému jednotlivému advokátovi, který bych ráda pomohla splatit.

Osobně se posledních patnáct let točím kolem Komory, ale řadu informací jsem se dověděla až během posledního roku v souvislosti s vlastní kandidaturou a proto, že jsem spolu s kolegy psala komentář k zákonu o advokacii. Až teď jsem zjistila, jaké stovky činnosti Komora zajišťuje. O nich ale ví jen úzký okruh lidí a vedení Komory, ovšem k advokátům tyto informace nedoputují. Je proto úkolem Komory nejen plnit zákonné povinnosti, ale také najít způsoby, jak informace o plnění povinností k advokátům dostat. Nová doba navíc přináší nové způsoby komunikace, tedy zajímavé výzvy a nástroje, jichž by bylo škoda nevyužít (třeba facebook).

Advokacie nepochybně ušla za posledních roky velký kus cesty, co justice jako celek? Je podle tebe profesionálnější?

Po zkušenosti s Ministerstvem spravedlnosti už nikdy nebudu vnímat advokacii odděleně, ale jako součást širší justice.

Pozorně sleduji hodnocení a statistické výstupy, a tak vím, že její podoba zobrazená v médiích se poněkud míjí s realitou. Všechny ukazatele naznačují, že se stále více profesionalizuje a specializuje, a také že je stále efektivnější. Problémem je neustále se měnící legislativa. Justice je konzervativní prostředí, jemuž změny, medializace a politické turbulence neprospívají. Moderní výdobytky dnešní doby, jako jsou datové schránky, maily, telekonference či elektronický spis ve skutečnosti nijak zvlášť nalézání spravedlnosti neovlivnily, pokud nepočítám obrovský nárůst byrokracie a větší složitost všech procesů. Doprovodné činnosti zabírají soudci rok od roku více času na úkor rozhodovací činnosti, již by se přece měl hlavně věnovat. Justici by zachránilo, kdyby nově zvolený zákonodárný sbor pět let nezasedal a žádné nové zákony nepřijímal. Efektivitu justice výrazně zpomaluje neustále novelizovaný občanský soudní řád, v jehož důsledku prvostupňové soudy soudí a píší rozsudky nikoliv pro účastníky, ale pro odvolací soud. Vše se ještě komplikuje množstvím mimořádných opravných prostředků. Řadu řízení (například opatrovnícké) si dovedu před-

stavit jako jednoinstanční. K čemu je systém, umožňující podat odvolání, dovolání a ústavní stížnost, jestliže zákon dovoluje podat nový návrh při změně poměrů?

Komunikace napříč stavy byla vždy tématem, poslední léta vnímám více třecích ploch než dříve. Máš v plánu to změnit?

Komunikace napříč stavy je veliké politikum. Jsme malá republika, moji generaci vychovaly dvě fakulty, dnešní mladé kolegy čtyři školy. Jako v každém jiném oboru se i v justici všichni známe. Vrcholní představitel všech stavů se spolu neustále setkávají, a protože jsou jen lidmi, existují mezi nimi vztahy přátelství, spolupráce, respektu či opatrného přešlapování, ale i rivalit a pochopitelně občas i nepřátelství či animozity. Nelze nevidět, že i drobné změny ve vedení komor či institucí mohou ovlivnit vztahy mezi profesemi. Všichni víme, že spolu musíme komunikovat, ovšem zájmy jednotlivých profesí (a pochopitelně i jednotlivců, kteří vedou vrcholné orgány) mohou být a jsou odlišné. To vše komplikuje či zhoršuje medializace dnešního života. Velmi často stačí, když média nepřesně nebo

zkresleně informují o kauze či události nebo vytrhnou z kontextu větu či slovo, a druhá strana si úmysl či dobrou vůli vyloží jinak. To vše násobí emoce a okamžité neuvážené reakce. Dříve, v době předinternetové, si pisatel velmi dobře rozmyslel, co svěří listu papíru. Dnes, v době facebooku, twitteru, života on-line a odposlechů leckdy reaguje okamžitě, aniž by dobře zvážil důsledky takové reakce. Omyly i excesy se okamžitě zveřejňují, a tedy zvýrazňují, reakce na ně zkreslení násobí. Nemyslím si, že by problémů bylo více než dříve, to jen neustálé bombardování negativy a katastrofickými zprávami na nás tak působí. Ke všemu média nemají zájem o pozitivní informace, a tak s výjimkou sportovců se o úspěchu dnes takřka nikdo nedoví.

Jak vnímáš poslední novelu zákona o advokacii?

Největší novinkou novely je bezplatná právní pomoc. Tato část ovšem nabude účinnosti až 1. července 2018 a do té doby musí ministr spravedlnosti vydat prováděcí vyhlášku a Komora stavovský předpis. Úkolem Komory je mj. (a v návaznosti na mé dřívější odpovědi na tvé otázky) vysvětlit advokátům, jak velkým úspěchem přijetí komplexní právní úpravy je. Jsem ráda, že bude tato agenda svěřena advokátům – koneckonců kdo jiný než my bychom ji měli zajišťovat, činíme tak přece od vzniku advokacie. Obrovským nedostatkem jsou však otazníky nad odměňováním. Novela je řeší naprosto nesystémově – drobné porady, právní pomoc ve správním řízení a před Ústavním soudem bude advokátovi hrazena, zastupování před obecnými soudy však nikoliv a všechny náklady ponese advokát sám. Pevně věřím, že nejde o konečné řešení a že se podaří nalézt cestu, jak advokátům alespoň částečně tuto práci pro stát (a za něj) nahradit, například formou daňových úlev. V opačném případě se obávám, že případná ústavní stížnost bude mít značnou naději na úspěch.

Je něco, co považuješ za chybu nebo co tě mrzí, že se nepodařilo do té novely dostat?

Osobně nejsem příznivcem novel právních předpisů. Zákon o advokacii byl přijat v roce 1996 a od té doby byl novelizován už 22x. Spolu s Tomášem Sokolem, Ro-

bertem Němcem, Michalem Žižlavským, Janem Sykou, Davidem Uhlířem a Karlem Havlíčkem jsme právě dopsali rozsáhlý komentář k zákonu o advokacii a v posledních dvou letech jsem se naším hlavním předpisem důkladně zabývala. Původně jednoduchý, jasný a přehledný předpis od svého vzniku nabobtnal dvojnásobně a dnes trpí stejnými nedostatky jako jiné právní normy – je upovídaný, mnohdy duplicitní, příliš doslovný a jeho třetinu tvoří implementace evropského práva, jež se ovšem v praxi používá zcela výjimečně. K tomu je třeba připočítat, že je provádí 23 stavovských předpisů a 9 stanovisek a doporučení, jež trpí stejnými neduhy. Myslím, že je na čase naopak v té změti slov a povinností škrtnout. Například první věta § 17 zákona o advokacii říká, že advokát postupuje při výkonu advokacie tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu. Mně tato věta stačí a nepotřebuji, aby ji rozváděly desítky dalších ustanovení.

Je podle tebe nezbytný nový zákon o advokacii?

Tato otázka vyvolává řadu protikladných reakcí. Čerstvě přijatá novela naznačuje, že budeme muset několik dalších let počkat. Ačkoliv se dnes právo tvoří přetokně a bez patřičného času na rozpravu, advokátní problematika by si zasloužila detailně promyslet, zda nový zákon akutně potřebujeme. V této souvislosti by bylo třeba znát odpovědi na následující otázky: Co chceme upravit jinak? Proč? Co bude změna znamenat? Jak na ni budou advokáti reagovat? A tak se oklikou vracíme na začátek našeho rozhovoru: jaká je dnešní advokacie a kam s ní chceme dojít? Až budeme znát jasné odpovědi, budeme vědět, zda stačí zákon novelizovat, nebo je potřeba ho vyměnit za koncept nový. Možná ovšem dospějeme k závěru, že na znění samotného zákona zase tolik nezáleží. Sociální inženýři a politici věří, že změnou zákona se problém vyřeší. Já to tak jednoduše nevidím. Řadu věcí lze upravit stavovským předpisem či doporučením představenstva, judikaturou kárných senátů či změnou přístupu. A všechny tyto nástroje má advokacie – na rozdíl od zákonodárného procesu – už dnes ve svých rukou. ●

Autor: Miroslav Chochola

Foto: Jan Kolman

JUDr. Daniela Kovářová

- vzdělání: Právnická fakulta UJEP Brno (nyní Masarykova univerzita) – 1983-1987
 - advokátní zkouška: listopad 1989
 - od roku 1990 advokátka v Plzni
 - v letech 2008-2011 ředitelka Justiční akademie
 - v letech 2009-2010 ministryně spravedlnosti a předsedkyně Legislativní rady vlády ČR
 - v letech 2005 – 2008 vedoucí odboru výchovy a vzdělávání ČAK
 - v letech 1999-2002 náhradnice představenstva ČAK
 - zkušební komisařka pro advokátní zkoušky a mediální zkoušky ČAK
 - členka sekce pro advokátní tarif ČAK a výboru pro vnější vztahy ČAK
 - posledních sedm let vede vlastní advokátní kancelář zaměřenou na právo rodiny v Praze
 - vysokoškolská učitelka na VŠ mezinárodních a veřejných vztahů a VŠ podnikání a práva
 - členka Spolku rodinné právních a opatrovnických soudců
 - členka Mensy ČR
 - členka Jednoty českých právníků
 - členka Asociace žen právníček
 - tisková mluvčí Obce spisovatelů ČR
 - přednáší rodinné právo, dědické právo a advokátní tarif
 - není členkou žádné politické strany
- V roce 2012 založila a do současné doby vede odborný časopis Rodinné listy, od roku 2012 spolupředává Pražský právníkový podzim a od roku 2017 Pražské právníkové jaro. Je autorkou řady odborných publikací, mj. Rodina a výživné (2011, Leges), Vyživovací povinnost po rekodifikaci (2014, Leges) a Dědické právo podle nového občanského zákoníku (2015, Leges), spoluautorkou soudcovského komentáře Občanské soudní řízení (2016, Havlíček Brain Team), komentáře Odměna advokáta (2016, Wolters Kluwer) a komentáře Zákon o advokacii a stavovské předpisy (2017, Wolters Kluwer) a dalších. Je nositelkou titulu Právník roku 2016 v oboru rodinného práva.

Česká advokátní kancelář s více než 25ti letou tradicí.
Flexibilní právní služby kdekoliv na světě.
Profesionální přístup. To je HSP & Partners.

Osobní přístup

Ke každému jednotlivému případu přistupujeme individuálně a s náležitou péčí. Naši klienti jsou pro nás vždy na prvním místě.

Společně k úspěchům

Naše advokátní kancelář působí ve specializovaných týmech disponujících nezbytnými odbornými znalostmi v daném oboru práva.
Víme, že víc hlav, víc ví.

Důraz na efektivitu

Při nalézání optimálního právního řešení klademe důraz na maximální efektivitu. Nemrháme prostředky našich klientů. Jsme si vědomi hodnoty jejich času.

Kdekoliv, kdykoliv

Díky čtyřem pobočkám je naše advokátní kancelář schopna přizpůsobit se potřebám našich klientů na celém území České a Slovenské republiky.
24 hodin denně, 7 dní v týdnu, 365 dní v roce.

Sídlo – Praha

Vodičkova 710/31,
Nové Město, 110 00 Praha 1
ak@akhsp.cz
+420 734 363 336

Pobočka – Přerov

Čechova 1184/2, Přerov

Pobočka – Ostrava

Vítkovická 3083/1, Ostrava

Pobočka – Čadca

Májová 1319, Čadca – Slovensko

Advokátní kancelář HSP & Partners

je členem mezinárodní asociace
advokátních kanceláří LIBRALEX E.E.I.G.

LIBRALEX E.E.I.G

UNIE OBHÁJCŮ
ČESKÉ REPUBLIKY

Obsah a význam mlčenlivosti advokáta a její prolamování pohledem předních českých advokátů

Tři přední čeští advokáti **Tomáš Sokol**, **Lukáš Trojan** a **Petr Toman** se v rozhovoru moderovaném kolegou Filipem Seifertem volně zamýšlejí nad obsahem a významem povinné mlčenlivosti advokáta, a to jak pro klienty, tak pro samotnou práci advokáta. V další části rozhovoru diskutují o trendu sílícího prolamování státní moci do zákonem chráněné důvěrnosti mezi klientem a advokátem, jakožto bazálního principu výkonu advokacie na celém světě. Diskutující přednáší své odborné pohledy i návrhy na řešení na základě svých dlouholetých zkušeností z výkonu advokacie v občanskoprávních i trestních řízeních, coby renomovaných advokátů, a tedy i na základě porovnání předchozího stavu se stavem současným a stavem očekávaným.

Tomáš Sokol

Lukáš Trojan

Petr Toman

Co si představujete pod povinnou mlčenlivostí advokáta?

Tomáš Sokol: Povinná mlčenlivost advokáta chrání důvěrnost informací, svěřených klientem advokátovi. O povinném „mlčení“ advokáta není sporu a nezpůsobuje žádné výkladové problémy. Ty naopak způsobuje výklad toho, do jaké míry se tato ochrana vztahuje na nosiče informací, ať již papírové nebo elektronické. Jinak řečeno, advokáta nikdo nemučí, aby z něj dostal, co mu řekl klient, horší to je se svěřenými dokumenty.

Lukáš Trojan: Já vnímám mlčenlivost jako ochranu důvěrného vztahu klienta a advokáta. Nakládat s mlčenlivostí tak zásadně může pouze klient, na jehož ochranu je uzákoněna. Je třeba si uvědomit, že se nejedná o žádné „privilegium“ advokáta, jak se snaží někteří tvrdit, ale naopak závazek chránit informace, které se dozvídá advokát v souvislosti s poskytováním právní služby. V případě trestního řízení navíc mlčenlivost advokáta představuje ochranu slabší strany a je významným atributem práva na spravedlivý proces.

Petr Toman: Souhlasím s kolegy, mlčenlivost je pro poskytování kvalitní právní služby naprosto nezbytná. Advokát, obhájce

zejména, nemůže poskytnout klientovi kvalitní právní služby, aniž by od něj měl veškeré potřebné a zejména nezkrácené informace. A především dokumenty. Mnohdy i takové, které klientovi škodí. Jak je ale může s čistým svědomím požadovat, pokud současně nemůže zajistit jejich ochranu. A když informace a dokumenty nemá, nemůže poskytnout kvalitní právní službu. A jsme v začarovaném kruhu. Jakékoliv zásahy do mlčenlivosti advokátů jsou tedy útokem na samu podstatu advokacie a důvěru, na níž je po desetiletí stavěna. Musíme ji proto bránit za každou cenu. Ne kvůli sobě, ale kvůli našim klientům a důvěře, s kterou nám svěřují to, co by jiným neřekli.

Tomáš Sokol: Spíše bych dodal, že tím, kdo je povinen zajistit ochranu informací, je primárně stát. Jde totiž o součást ústavního práva na právní pomoc.

Lukáš Trojan: Tomáši, rozumím, jak to myslíš, ale stát, resp. jeho represivní složky, v současné době dělají pravý opak, tedy vlamují se do zákonem chráněné mlčenlivosti, kudy mohou. Očekávat pasivně ochranu od státu určitě nelze. Určitě je třeba aktivní přístup České advokátní komory. Unie obhájců dělá maximum, ale těžiště obrany advokátní mlčenlivosti leží na stavovské organizaci advokátů.

Petr Toman: Důkazů postupného posouvání hranic advokátní mlčenlivosti je z posledních let několik. Povinné hlášení podezření na praní špinavých peněz klientem, snaha prolomit mlčenlivost advokátů novelizací daňového řádu, faktické prolomení mlčenlivosti při podávání kontrolních hlášení, která umožňují státu sledovat finanční pohyby mezi advokáty a jejich klienty a nakonec i blížící se elektronická evidence tržeb. To vše jsou kroky, které mlčenlivost relativizují a státu umožní ji obejít.

Co pro vás znamená?

Tomáš Sokol: Absolutní a doživotní závazek chránit klienta tím, že budu chránit důvěrnost svěřených informací.

Lukáš Trojan: Pro mě představuje ochranu informací získaných o klientovi, od klienta či v souvislosti s poskytováním právní služby klientovi před každým a za všech okolností. Pokud jsem klientem zproštěn mlčenlivostí, ať již z jakéhokoli důvodu, a děje se tak poměrně často a obvykle, pak se mohu v limitech, ve kterých ke zproštění došlo, vyjadřovat k čemu-koli, v opačném případě je poskytnutí jakékoliv informace vyloučeno.

Petr Toman: Absolutní závazek a současně velký problém. Advokát je vázán zákonem uloženou mlčenlivostí. Nesmí dobrovolně vydat dokumenty, které shromáždil při zastupování klienta, a policie je požaduje vydat. Domovní prohlídka u advokáta je tedy jediným možným řešením, jak se policie k důvěrným dokumentům může dostat. Jeden zákon (o advokacii) tedy zakazuje

dokumenty vydat a jiný zákon (trestní řád) dává policii možnost je násilně odebrat. To by se přece mělo vyřešit, protože vstávat každý den s tím, že možná budete mít v kanceláři prohlídku, není příjemné. Pravdou ovšem je, že tyto dva zákony vedle sebe vyváženě existují již mnoho let a nikdy s tím nebyl problém. Až v posledních přibližně pěti letech dochází k využívání trestního řádu na úkor zachování mlčenlivosti advokátů, tedy stoupá počet prohlídek u advokátů.

Tomáš Sokol: Řekl bych, že než o vyvážené existenci zákonů by se možná spíš dalo mluvit o vyvážené koexistenci advokátů a orgánů činných v trestním řízení. Důvodů, proč idylka skončila, je víc a některé asi dodali advokáti. Ale určitě ne všechny.

Lukáš Trojan: Tady s Tomášem nesouhlasím. Idylka skončila prostě proto, že orgány činné v trestním řízení zkouší, kam až lze zákonné limity posunout a ještě to prošlo. V případě prohlídek u advokátů to byl Nejvyšší soud, který svým sjednocujícím stanoviskem vymezil alespoň dílčím způsobem hranice, kam až lze zajít. Jiná věc je výkladová aplikace tohoto rozhodnutí v praxi, která je tristní, a to bohužel často i ze strany soudů.

Tomáš Sokol: Souhlasím. Já hovořil o konci určitého stavu a Lukáš je o krok vpředu. Hovoří o tom, co se nově děje. A určitě by se to, mimo jiné, dalo nazvat zkouškou, co ještě je únosné.

Petr Toman: K tomu připojím několik čísel. V roce 2012 bylo provedeno celkem pět prohlídek advokátních kanceláří. V roce 2013 jich už bylo 27. V následujícím roce pak 25, o rok později 17 a v roce 2016 celkem 21 prohlídek. V poměru k celkovému počtu advokátů to nevypadá jako vysoké číslo, ale zarážející je vzrůstající trend zahájený v roce 2013. Snad je to jen náhoda, ale byl to stejný rok, kdy byla svržena vláda Petra Nečase zásahem olomouckého vrchního státního zastupitelství. Víte, co je ještě zajímavější? Že v roce 2012 bylo zahájeno trestní stíhání 30 zastupitelů měst a obcí, ovšem v roce 2013 jich bylo stíháno už 82 a o rok později dokonce 89. Prostě rok 2013 je rokem začátku nebyvalé kriminalizace české společnosti a s tím souvisejícího posouvání hranic občanských svobod.

Co říkáte na současné trendy?

Tomáš Sokol: Jde zřejmě o současné trendy v této oblasti, nikoliv asi v oblékání. Současné trendy směřují k prolamování důvěry či důvěrnosti informací poskytovaných klientem advokátovi, dílem v důsledku nepochopení podstaty a smyslu advokátní mlčenlivosti, dílem ve snaze dosáhnout za cenu porušení zákona nějakého svého parciálního cíle. Asi logicky se mi tyto trendy nelíbí a spíš mne zaráží, jak málo pozornosti tomu, že je zase redukována část toho, čemu se říká soukromí, věnuje veřejnost.

Lukáš Trojan: Hovoříme-li o trendech ve vztahu k mlčenlivosti advokáta, jsou zcela zřejmé. Snaha zástupců veřejné moci omezit

soukromí a uzurpovat si vliv a kontrolu nad soukromím obyvatel je zcela zřejmé. Politicky je uvedená tendence odůvodňována nutností boje proti terorismu, extremismu, praní špinavých peněz apod. Uvedená snaha se promítá do snahy ovládnout důvěrnou komunikaci advokáta a klienta. Smutné je, že orgány činné v trestním řízení nemají v rámci trendů problém postupovat na hraně pravidel či pravidla všemožně obcházet. Nastává pak situace, kdy se má hrát fotbalový zápas, ale jedna strana ho hraje podle pravidel rugby.

Petr Toman: Je to bohužel tak. Dochází k postupné destrukci advokátní mlčenlivosti drobnými a nenápadnými krůčky státní moci. Každým rozhodnutím soudu o příkazech k odposlechu advokáta, k prohlídce advokátních kanceláří, o vydání advokátům odejmutých věcí orgánům činným v trestním řízení a o akceptaci takto pořízených důkazů v trestním řízení, každým nově přijatým zákonem dochází k faktickému prolamování hranic advokátní mlčenlivosti. Ústavní soud postupně měnil své rozhodování v této věci a prozatím poslední ránu advokátní mlčenlivosti zasadil společně s Krajským soudem v Ostravě v rozhodnutí týkajícím se prohlídky kanceláří advokáta Ivana Langer. Zde akceptoval prolomení advokátní mlčenlivosti v případě podezření, že se ad-

vokát podílí na trestné činnosti klienta. To zní srozumitelně, až na to, že takové podezření může mít policie o každém advokátovi v podstatě kdykoliv. A pak už stačí si pro pečlivě srovnané šanonny do advokátní kanceláře jen zajít.

Tomáš Sokol: Ke kauze MUDr. Langer se co jeho právní zástupce vyjadřovat nechci. A jak už jsem řekl v úvodu. Víc než jednotlivé kauzy mne znepokojuje celkově zcela laxní přístup všech odborně zainteresovaných, ale i neodborně veřejnosti k ochraně důvěrnosti toho, co svěřuje klient svému advokátovi. Vždyť to je jejich právo, které minimálně vypadá, že je ohroženo!!!

Kdy jste narazili na porušování mlčenlivosti a o jaké případy šlo?

Tomáš Sokol: Na porušování povinné mlčenlivosti advokáta občas narážím. Naštěstí ne často. Například před pár dny jsem si přečetl rozhovor s advokátem, který prohlásil, že cosi radil svému klientovi a jeho klient udělal něco jiného. Ten člověk si zřetelně neuvědomuje, že to, co radil klientovi a hodnocení toho, jak klient jeho radu přijal, je také součástí povinné mlčenlivosti a dotýčný žvanil by si měl rozmyslet, jestli chce

být advokát anebo mediální celebrita na 15 minut. Samozřejmě vážnější jsou případy, kdy jde o tzv. institucionální porušování mlčenlivosti advokáta, přesněji řečeno, získávání informací, které by měly být chráněny právě z hlediska jejich důvěrnosti někým, kdo není advokát, typicky orgány činnými v trestním řízení. Na to bohužel také narážíme prakticky dnes a denně.

Lukáš Trojan: Čas od času k porušení dojde. Pokud se tak stane proti vůli klienta, je to nepochybně vážné profesní pochybení. Nesouhlasím s Tomášem, že by se dělo tak často. Je třeba si uvědomit, že advokát se často vyjadřuje ke skutečnostem a sděluje informace chráněné mlčenlivostí advokáta, avšak je-li k dané publikaci zmocněn klientem, v takovém případě postupuje zákonně a eticky. Co je zajímavý trend, je zaznamenaná snaha OČTR nutit stíhané či podezřelé advokáty vypovídat s tvrzením, že v rámci skutečností uváděných na svoji obhajobu není advokát povinen dodržet zákonnou povinnost mlčenlivosti. Je to nesmysl, ale hezky ilustruje trendy, o kterých jsme hovořili.

Petr Toman: K porušení advokátní mlčenlivosti dochází v zásadě u každé domovní prohlídky u advokáta a u každého jeho odposlechu. Nejaktuálněji například v případě odposlechu telefonních hovorů MUDr. Zadeha a jeho obhájců, kdy byly obhájci odposlouchávání a odposlechy použity, i když to trestní řád výslovně zakazuje.

Tomáš Sokol: A zase jsme zpátky u podstaty problému. Ukecaný advokát je individuální selhání, ne systémová chyba. Jestli zpřístupnění obsahu rozhovorů obviněného s obhájci orgány činnými v trestním řízení bylo také „jen“ individuální selhání, anebo pokus o další systémový posun, teprve uvidíme. Věc je v šetření, ale zatím moc nevnímám, že by někdo z těch, kteří věc prošetřují a na které jsme se jako Unie obhájců obrátili, řekl, že jde o selhání a do budoucna se nebude opakovat.

Hovoříte o potřebě chránit informace získané od klienta, ale současně je třeba odhalovat případnou trestnou činnost, které se může dopustit advokát? Jaké řešení navrhuje?

Petr Toman: Především by se advokát neměl žádné trestné činnosti dopouštět. Od toho je odborníkem a měl by vědět, co smí, a nesmí dělat. Ale k vaší otázce ve vztahu k mlčenlivosti: připravovaná rekodifikace trestního řádu by měla nalézt vyvážené řešení obou zmíněných situací. Na jedné straně by měla zcela jednoznačně vyloučit provádění prohlídek u advokátů za účelem získání důkazů proti jejich klientům, na druhé straně by měla upravit podmínky prohlídky u advokáta v případě důvodného, a slovo důvodného podtrhuji, podezření, že on sám je pachatelem trestného činu.

Lukáš Trojan: V případě, že je advokát ve věci činný jako obhájce, nelze nezmínit diskutovanou možnost evidence telefonních čísel obhájců. Uvedené řešení je plně funkční v Nizozemském království. Orgán, který technicky zajišťuje odposlechy, má zaevidovaná čísla obhájců a záznam hovorů, resp. komunikace z těchto čísel a na tato čísla je automaticky blokován a nelze je uskutečnit. Ti, kdo podezřívají advokáty z nekalých pohnutek a zneužití takového spojení, argumentují, že se tím vytvoří kanál pro krytí či dokonce páchnání trestné činnosti. Je to samozřejmě nesmysl. Pokud by kdokoli získal důvodné podezření, že je taková komunikace zneužita k páchnání nelegální činnosti, bude možné požádat o odposlech takového čísla. Vyhodnocení takových záznamů by pak bylo namísto svěřit jinému subjektu, než policii či státnímu zástupci, který věc dozoruje. Přímo se nabízí soud. Tím se vytvoří bariéra, která pomůže ochránit advokátní mlčenlivost, a zároveň se eliminují rizika možného zneužití. Je to ovšem záležitost de lege ferenda.

Tomáš Sokol: De lege ferenda bych celou ochranu důvěrnosti informací sdělovaných klientem advokátovi vnímal jako dost zásadní legislativní úkol. A nikoliv jen pokud jde o informace sdělované advokátům co obhájcům. Problematická je ochrana důvěrnosti informací sdělovaných klientem advokátovi jako právnímu zástupci, tedy v civilní věci. Například obsah telefonního rozhovoru není před odposlechem a následným využitím záznamu nijak chráněn. Dokonce ani rozhovor advokáta s podezřelým ne. Z mého pohledu to je na rozsáhlou novelu několika právních předpisů. Teď ale nevíme, zda k tomu bude politická vůle.

Petr Toman: Ano, další zásadní téma. Dodnes totiž není jednoznačně vyřešeno, kdy se advokát stává obhájcem klienta a od kdy je tedy ustanovením § 88 odst. 1 trestního řádu zakázáno zaznamenávat jejich komunikaci. Zda je to již od okamžiku, kdy se podezřelý, později obviněný, na obhájce obrátí, nebo až od okamžiku zahájení jeho trestního stíhání, nebo dokonce až od okamžiku, kdy obhájce založí do trestního spisu svoji plnou moc. Každý z těchto odlišných závěrů je podložen jedním rozhodnutím Ústavního soudu. Prozatím poslední z nich z ledna 2017 se přiklání k okamžiku zahájení trestního stíhání. Advokát ale komunikuje se svým klientem o jeho obhajobě již daleko dříve. Takže se opět dostáváme k rekodifikaci trestního řádu, již by postačilo nahradit termín obhájce slovem advokát. A jsme opět u rozhodnutí zákonodárce, zda bude mlčenlivost advokáta ctít, nebo omezovat.

Lukáš Trojan: Když už jsme se k tomu dostali, rád bych připomenul, že stejně, jako není chráněná komunikace mezi advokátem a klientem před zahájením trestního stíhání, není chráněna komunikace mezi advokátem a osobami blízkými obviněnému, nebo např. mezi více obhájci jednoho klienta navzájem. Zkrátka ochrana důvěrného vztahu je již v současné právní úpravě ořezána na minimum. De lege ferenda je nezbytné uchopit tuto otázku komplexně, jak popisuje Tomáš s Petrem.

Jaký očekáváte budoucí vývoj?

Tomáš Sokol: To je těžké odhadnout. Nejvyšší soud i Ústavní soud v některých svých rozhodnutích přiznávají potřebu důvěrnosti informací svěřovaných klientem advokátovi, byť ji bez ustání relativizují poukazem na to, že nemůže jít o ochranu páchané či připravované trestné činnosti. V praxi se tento vcelku logický argument mění v zásadní způsob, jak prolomit jakoukoliv důvěrnost s tím, že jestli snad informace nejsou důkazem o trestné činnosti se zjistí, teprve až se k nim policie dostane. Což je jen jiná forma fishingu, tedy lovení důkazů, jak to označil ESLP v jednom ze svých rozsudků. Což není zrovna dobrý příznak do budoucna. Na druhé straně je poměrně hodně těch, kteří si uvědomují, že celý institut advokátní mlčenlivosti bude nutné přepracovat právě s ohledem na prioritu důvěry předávaných informací.

Lukáš Trojan: Očekávám jednoznačně tendenci posilovat snahu zasahovat více a hlouběji do advokátní mlčenlivosti. Na druhou stranu očekávám od nového představenstva ČAK, že se uvedeným snahám zásadně postaví a ochranu mlčenlivosti advokáta bude hájit s mimořádnou razancí. Uvedenou obhajobu ze strany představitelů ČAK je třeba očekávat jak v rámci razantního vymezení se proti zásahům do mlčenlivosti, ke kterým v praxi dochází, tak v rámci očekávaného legislativního procesu. Jedná se o jednu ze zásadních výzev nového vedení ČAK a doufám, že představenstvo v rámci této výzvy neselže.

Petr Toman: Nejsem velkým optimistou, protože populistická touha po trestech za cenu porušování základních práv, zde práva na obhajobu, je čím dál silnější a vždy mediálně vděčná. To ale neznamená, že bychom to měli vzdávat. Musíme vysvětlovat důvody, proč advokátní mlčenlivost existuje a proč ji respektoval i komunistický režim. Musíme se bránit faktickým změnám zákonů novátorskými výkladovými stanovisky soudů. Musíme přesvědčit zákonodárce, aby lepší definicí podmínek prohlídek advokátních kanceláří a odposlechů advokátů v připravované rekodifikaci trestního řádu zabránil faktickým zásahům do advokátní mlčenlivosti. Zapomenout nesmíme ani na další zákony, které advokátní mlčenlivost nerespektují a nepřímo prolamují.

Tomáš Sokol: Tak už nám zbývá jen doufat, že se zásadně mylíme. ●

Autor: Filip Seifert
Foto: Jan Kolman

Mlčenlivost advokáta

JUDr. Irena Schejbalová, místopředsedkyně kontrolní rady ČAK a členka výboru zákonné advokátní mlčenlivosti

Povinnost mlčenlivosti je základním předpokladem pro poskytování právní pomoci, a tím i nezbytnou podmínkou fungování demokratické společnosti.

Povinnost mlčenlivosti je jedním ze základních pilířů, na nichž je postaven výkon advokacie. Zachování důvěrnosti komunikace mezi advokátem a klientem je předpokladem pro poskytování právní pomoci. Bez důvěry klienta v zachování mlčenlivosti advokáta o skutečnostech souvisejících s poskytnutím právní pomoci, by nebylo vůbec možné realizovat účel a smysl profese advokáta.

Advokát je povinen zachovávat mlčenlivost nejenom o konkrétní věci, v níž je právní služba poskytována, nýbrž také o tom, zda se na něj někdo obrátil s žádostí o právní pomoc a v jaké věci. Povinnost zachovávat mlčenlivost se vztahuje i k osobě klienta, ať fyzické nebo právnické osoby.

Nejedná se o jakoukoliv výsadu advokáta, ale jde o povinnost advokáta v zájmu ochrany práv jeho klientů. Zachování povinnosti mlčenlivosti advokáta požívá zvláštní zákonné ochrany, a to zejména v případech, kdy může dojít k prolomení povinnosti mlčenlivosti, jako je např. v souvislosti s domovními prohlídkami u advokáta viz. II.ÚS 2894/08.

Účelem tohoto článku není polemika s otázkou prolomení povinnosti mlčenlivosti v rámci různých kontrol ze strany státních orgánů. Dle stávajícího zákona o advokacii může být advokát při zachování povinnosti mlčenlivosti kontrolován kontrolní radou ČAK. V souladu s ust. § 52b ZA vykonává Ministerstvo spravedlnosti státní dohled nad činností advokátů, evropských advokátů a advokátních koncipientů podle § 25a (prohlášení o pravosti podpisu) a nad činností advokátů podle § 25c ZA (autorizovaná konverze).

K prolomení povinnosti mlčenlivosti by mělo docházet pouze v nezbytných případech a v nezbytném rozsahu, a to na základě zákona. Bez splnění těchto kritérií by se nepochybně jednalo o zásah do nezávislosti výkonu advokacie, do práv a zákonem chráněných zájmů advokáta, ale zejména do práv klientů advokáta.

V minulosti lze úpravu povinnosti mlčenlivosti nalézt v zákoně č. 322/1994 Sb. o advokacii (advokátní řád), tedy až v poválečné době. Advokát byl podle ustan. § 4 odst. 1 advokátního řádu povinen „zachovávat mlčenlivost o věcech, které mu byly svěřeny, pokud ho strana tohoto závazku nezprostila“. V odstavci druhém

zmiňovaný zákon stanovil, že „advokát není povinen vypovídat u soudu nebo jiného veřejného orgánu o svěřených věcech, leč by ho ministr spravedlnosti z důležitosti státního zájmu zprostil závazku povinnosti mlčenlivosti“. Stejnou pravomoc měl ministr spravedlnosti v zákoně o advokacii z r. 1951. Zákon o advokacii z r. 1963 se podstatně od dosavadní úpravy neodlišoval, pouze nahradil pojem „účastník“, dříve „strana“ pojmem „zastoupený“ a povinnosti mlčenlivosti již advokáta nezprostil ministr spravedlnosti, ale tato pravomoc přešla na Ústředí československé advokacie. Téměř shodná úprava byla přejata do zákona o advokacii z r. 1975, přičemž zde došlo opět ke změně subjektu oprávněného zprostit advokáta mlčenlivosti. Advokáta byl oprávněn zprostit povinnosti mlčenlivosti „ten, jemuž se právní pomoc poskytuje“.

Po převratu v listopadu 1989 byla přijata nová úprava povinnosti mlčenlivosti v § 19 zákona o advokacii tak, že „advokát je povinen zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o nichž se dozvěděl v souvislosti s výkonem advokacie. Této povinnosti jej může zprostit pouze klient prohlášením, i v tomto případě je však advokát povinen zachovat mlčenlivost, pokud je to v zájmu klienta“. Zásadní změnou v této porevoluční úpravě je vyloučení práva jakéhokoliv třetího subjektu, ať již samosprávné organizace nebo státního orgánu či soudu, zprostit advokáta povinnosti mlčenlivosti.

Výrazně podrobnější úpravu oproti všem předcházejícím zákonům o advokacii zaznamenáváme až v zák. č. 85/1996 Sb. o advokacii ve znění následných novelizací. Ústavní základ povinnosti mlčenlivosti nalezneme v čl. 3 a 4 Ústavy České republiky a v čl. 10 odst. 3 Listiny základních práv a svobod.

Zákon o advokacii upravuje povinnost mlčenlivosti v ustan. § 5 odst. 1 (advokátní slib), § 15 odst. 5 (povinnost mlčenlivosti jednatele a prokuristy společnosti, jako způsobu výkonu advokacie), § 21 (stěžejní ustanovení), § 56 odst. 1 (povinnost mlčenlivosti insolvenčního správce).

Podle § 21 odst. 1 ZA je advokát povinen zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o nichž se dozvěděl v souvislosti s poskytováním právních služeb. Definice právní služby je obsažena v ustan. § 1 odst. 2 zákona o advokacii. Je tedy třeba rozlišovat, zda se jedná o skutečnosti, které se advokát dozvěděl v souvislosti s poskytováním právních služeb či nikoliv. Obsah informací je podstatný i z hlediska zdroje informací. Advokát např. není vázán povinností mlčenlivosti o skutečnostech veřejně dostupných nebo které získal od třetí osoby nezávislé na osobě klienta a bez vazby na předmět poskytování právních služeb. Povinnosti mlčenlivosti se advokát nemůže dovolávat ani vůči vlastním záležitostem (např. obsah vlastní směnky advokáta).

Povinností mlčenlivosti není dotčena zákonem uložená povinnost překazit spáchání trestného činu. Povinnost mlčenlivosti nezaniká ani vyškrtnutím advokáta ze seznamu advokátů.

Povinnost advokáta zachovávat mlčenlivost a garance zachování povinnosti mlčenlivosti nebo podmínky jejího prolomení jsou upraveny ve zvláštních právních předpisech, např. v trestním řádu (§ 85b tr. ř.), v zákonu o zvláštních řízeních soudních (§ 332 a násl. z. ř. s.), daňovém řádu, celním řádu, v zák. č. 253/2008 Sb. o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (dále jen „AML zákon“).

Kromě zákonné úpravy je povinnost mlčenlivosti upravena i stanovskými předpisy, a to zejména v usnesení představenstva České advokátní komory č. 1/1997 Věstníku, kterým se stanoví pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů (etický kodex), kde nalezneme danou problematiku v čl. 6 odst. 4 („Advokát nesmí použít na újmou klienta ani ve svůj vlastní prospěch nebo ve prospěch třetích osob informaci, které od klienta nebo o klientovi získal v souvislosti s poskytováním právní služby“), čl. 14 odst. 2 („Advokát je povinen řádně a včas poučit všechny osoby, které se podílejí na jeho činnosti spojené s poskytováním právních služeb, o rozsahu jejich zákonné povinnosti zachovávat mlčenlivost, a to i v souvislosti se svědeckou povinností takových osob“) a čl. 17a (úprava domovní prohlídky nebo jiné prohlídky dle trestního řádu).

Kromě advokáta, jeho zaměstnanců, advokátních koncipientů a dalších osob podílejících se na činnosti advokáta, jsou povinnosti mlčenlivosti ve smyslu ustan. § 21 odst. 9 zákona o advokacii vázání i zaměstnanci České advokátní komory a členové orgánů, jakož i všechny osoby, které se účastní kárného řízení, včetně advokátů pověřených předsedou kontrolní rady provedením přípravných úkonů k prověření, zda došlo ke kárnému provinění.

Zákon o advokacii pak upravuje situace, kdy není advokát vázán povinností mlčenlivosti (§ 21 odst. 3, 4), kdy se jí nemůže dovolávat (§ 21 odst. 6) a kdo jej může povinnosti mlčenlivosti zprostit (§ 21 odst. 2). Stejně tak zde nalezneme v § 21 odst. 10, kdy nejsou členové orgánů Komory, její zaměstnanci a advokáti pověřeni předsedou kontrolní rady provedením přípravných úkonů k prověření, zda došlo ke kárnému provinění, vázání povinností mlčenlivosti.

Vztah mezi advokátem a klientem je založen buď na základě smlouvy (vč. určení advokáta dle § 18 odst. 2 zákona o advokacii) nebo rozhodnutím soudu v rámci jednotlivých typů soudních řízení (§ 33 odst. 4 tr. ř., § 36 a 36a tr. ř., § 38 tr. ř., § 30 o. s. ř. a § 35 odst. 8 s. ř. s.). Všechny tyto skutečnosti zakládají povinnost advokáta poskytnout klientovi právní službu. Jde o dvoustranný právní vztah, v rámci jehož realizace pak může dojít k tomu, že zastoupený svým jednostranným projevem vůle zproští advokáta povinností mlčenlivosti. Tento úkon je pro advokáta závazný s výjimkou, kdy by z okolností případu bylo zřejmé, že klient advokáta zprostil povinností mlčenlivosti pod nátlakem nebo v tísní (§ 21 odst. 2 ZA). Jde-li o jednostranný úkon jednoho z účastníků vztahu, musí být adresován druhému účastníkovi a musí mu být prokazatelně doručen. Jen za těchto okolností pak může mít takový úkon účinky a zavazuje advokáta v rozsahu, v jakém byl zproštěn povinností mlčenlivosti.

Advokáta může zprostit povinností mlčenlivosti jen jeho klient a po jeho smrti či zániku všichni jeho právní nástupci. Toto oprá-

vení je zásadně neprenositelné. V případě právnických osob jsou osobou oprávněnou zprostit advokáta povinností mlčenlivosti statutární zástupci (jednatel, předseda představenstva, případně všichni členové kolektivního statutárního orgánu anebo je-li jednatel zástupců více, vychází se z rozsahu jejich oprávnění dle zápisu v OR). Advokáta nemůže zprostit povinností mlčenlivosti likvidátor, což vyplývá ze zákonné úpravy postavení a úlohy likvidátora. Je nepochybné, že zproštění povinností mlčenlivosti není úkonem směřujícím k likvidaci společnosti. V případě insolvenčního správce přechází na něj dispozice s majetkem úpadce. Představenstvo ČAK vydalo stanovisko k otázce oprávnění správce konkursní podstaty ke zproštění povinností mlčenlivosti:

„Správce konkursní podstaty je ve smyslu § 14a KV oprávněn od právní moci usnesení o prohlášení konkursu zprostit advokáta mlčenlivosti ohledně těch skutečností, které se dozvěděl v souvislosti s právními službami poskytnutými úpadci, a to v rozsahu nakládání s majetkem náležejícím do konkursní podstaty, nikoliv však též v souvislosti s jinými než majetkovými právy. Správce je povinen rozsah zproštění povinností mlčenlivosti vůči advokátovi vymezit tak, aby bylo zřejmé, o jaké skutečnosti se jedná a že tyto skutečnosti souvisejí s konkrétním zařazením do soupisu konkursní podstaty“. Uvedené lze analogicky aplikovat i na insolvenčního správce.

K povinnosti mlčenlivosti advokátů ve vztahu k exekutorům a jejich činnosti přinesl zásadní stanovisko Ústavní soud, a to v nálezu I. ÚS 3593/13. Zcela jednoznačně dospěl k závěru, že předmětný § 33 EŘ rozhodně není ve vztahu speciality k zákonné povinnosti mlčenlivosti stanovené v § 21 a násl. ZA.

V případě smrti nebo zániku klienta bez právního nástupce nenajdeme v zákonné úpravě a ani v odborné literatuře jednoznačnou úpravu či stanovisko. Lze uvažovat o ustanovení hmotněprávního opatrovníka soudem, jehož úkolem je chránit zájmy zemřelého klienta, nicméně vycházíme ze zákonné úpravy obsažené v § 21 odst. 2 ZA, kdy právo zprostit advokáta mlčenlivosti náleží výhradně klientovi a případně jeho právním nástupcům. Nemá-li klienta a ani nejsou žádní právní nástupci, není zde subjekt, který by byl oprávněn advokáta zprostit povinností mlčenlivosti a advokát je povinen mlčenlivost zachovat.

Zproštění povinností mlčenlivosti musí splňovat formu stanovenou v § 21 odst. 2, jelikož musí být učiněno písemně a musí být adresováno advokátovi. Pouze v řízení před soudem lze učinit prohlášení o zproštění povinností mlčenlivosti ústně přímo do protokolu.

Zejména v trestním procesu se vyskytují případy, kdy některý z orgánů činných v trestním řízení žádá obviněného, aby svého obhájce zprostil povinností mlčenlivosti. přímo do protokolu při výslechu obviněného anebo formou úředního záznamu. Většinou obviněný ani netuší, jaká je úprava povinností mlčenlivosti advokáta a jak takové zproštění mlčenlivosti vypadá, v jakém rozsahu lze advokáta zprostit povinností mlčenlivosti, jaká je forma zproštění a že lze zproštění i následně odvolat. Pokud tedy zastoupený učiní prohlášení o zproštění povinností mlčenlivosti jen vůči třetí osobě a zproštění není fakticky doručeno a adreso-

váno advokátovi, jde o právní úkon neúčinný a neplatný. Advokát není takovým projevem vůle svého klienta vázán a je povinen i nadále zachovávat povinnost mlčenlivosti.

Zproštění povinnosti mlčenlivosti by měl být úkonem uvážlivým v situaci, kdy klient může náležitě účinky zproštění povinnosti mlčenlivosti posoudit a uvědomit si jeho důsledky. Klient by měl mít možnost s advokátem následky zproštění povinnosti mlčenlivosti v klidu projednat a být všestranně poučen. Pokud i přes poučení klient na zproštění povinnosti mlčenlivosti trvá, je na odborném úsudku advokáta, zda s ohledem na konkrétní situaci proti vůli klienta zachová povinnost mlčenlivosti, jelikož je zde jednoznačně zřejmý nátlak nebo tíseň. Při takovém zásadním rozhodnutí nelze vycházet jen z domněnek a nedoložených dohadů.

V některých případech je povinností advokáta předem poučit klienta o zákonné úpravě prolomení povinnosti mlčenlivosti (např. v souvislosti se smlouvou o úschově je povinností advokáta poučit klienta o povinnostech advokáta dle AML zákona).

Advokát je povinen upřednostnit povinnost zachování mlčenlivosti i na úkor vlastních zájmů. Např. se jedná o postoupení pohledávky za klientem z titulu nezaplacené odměny za poskytnuté právní služby. Postoupí-li advokát pohledávku za klientem, aniž by byl za tím účelem zproštěn povinnosti mlčenlivosti, jedná se o porušení § 21 odst. 1 ZA a navazujícího čl. 6 odst. 1 a 4 Pravidel profesionální etiky (viz. např. kárné rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 12. 4. 2013 sp. zn. K 137/2012).

Flagrantním porušením povinností advokáta v souvislosti s porušením ustan. § 21 odst. 1 ZA je, pokud advokát, který nebyl zproštěn povinnosti mlčenlivosti, vypovídá jako svědek v trestním řízení vedeném proti jeho, byť bývalému klientovi a v jeho neprospěch uvede podstatu poskytnutých právních služeb (viz. Kárné rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 18. 10. 2002 sp. zn. K 11/2001). Stejně tak nesmí advokát bez zproštění povinnosti mlčenlivosti vypovídat do protokolu PČR v trestním řízení vedeném proti jeho klientovi o otázkách obhajoby klienta a o vztazích s klientem (viz. kárné rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 7. 6. 2016 sp. zn. K 45/2016).

Je kárným proviněním advokáta, pokud advokát předá klientovi spisový materiál v průhledných deskách prostřednictvím třetí osoby, která není vázána povinností mlčenlivosti v rozsahu ustan. § 21 ZA (viz. kárné rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 21. 6. 2002 sp. zn. K 39/2000).

Závažným porušením povinností advokáta je, pokud advokát umožní zaměstnancům jiného soukromého subjektu, aby pro něj vykonávali práce v souvislosti s výkonem advokacie a aby vyřizovali jeho věci (viz. rozhodnutí odvolacího kárného senátu ČAK z 7. 2. 2005 sp. zn. K 106/2001). Na tuto situaci musí advokát myslet při zajištění chodu a fungování své kanceláře (např. umístění sídla advokáta do budovy se zajišťováním telefonní ústředny a podatelny externím subjektem, vedení administrativní a účetní agendy kanceláře externími firmami apod.).

Ochrana zachování povinnosti mlčenlivosti v rámci realizace AML zákona je zajištěna tím, že advokát jako povinná osoba splní svoji oznamovací povinnost plynoucí z tohoto zákona oznámením učiněným vůči České advokátní komoře, přičemž podrobnosti o povinnostech advokátů a postupu kontrolní rady ČAK ve vztahu k AML zákonu upravuje usnesení představenstva ČAK č. 2/2008 Věstníku v aktuálním znění.

Aktuálně diskutovaným tématem v souvislosti s dodržováním povinnosti mlčenlivosti v rozsahu § 21 odst. 1 ZA je elektronická komunikace advokáta s klientem a poskytování právních služeb on-line. Obecně vzato je komunikace s klientem prostřednictvím e-mailů vnímána za rizikovou. Používání tzv. „doložek důvěrnosti“ pod textem e-mailu nezprošťuje advokáta odpovědnosti za porušení povinnosti mlčenlivosti a ani nenahrazuje zproštění povinnosti mlčenlivosti (§ 21 odst. 2 ZA). Běžný e-mail nezaručuje důvěrnost komunikace. Nedoporučuje se užívání tzv. freemailů (veřejná služba e-mailových schránek-Seznam, Centrum, Atlas nebo Gmail), kde je velmi jednoduchý přístup třetích nepovolených osob a je třeba počítat s možným ohrožením důvěrnosti komunikace. Advokát by měl mít zřízenou vlastní doménu. Ochranu lze získat šifrováním svých e-mailů nebo nevkładat informaci podléhající povinnosti mlčenlivosti do těla e-mailu, ale vložit ji do přílohy, která bude chráněna před neoprávněným přístupem apod.

O rizikovitosti komunikace s klientem prostřednictvím mobilních telefonů nebo posílání sms zpráv není asi třeba na tomto místě více hovořit, ale i při těchto zcela běžných a rutinních úkonech by si měl advokát či jeho zaměstnanci uvědomit, zda a v jakém rozsahu je nezbytně nutné sdělovat informace podléhající povinnosti mlčenlivosti touto formou.

Problematika zachování povinnosti mlčenlivosti se vztahuje i na řešení sídla advokáta. Advokát vykonává advokacii zásadně v sídle (§ 13 odst. 1 ZA, čl. 16 odst. 1 Pravidel profesionální etiky) nebo v pobočce. Prostor, v němž advokát vykonává advokacii musí být uzpůsoben tak, aby jeho dispozičním a prostorovým řešením nedocházelo k ohrožení úniku informací nebo fakticky k porušení povinnosti mlčenlivosti (skleněné stěny s možností neomezeného pohledu na monitor PC, na klientské spisy, případně s možností poslechu hovoru advokáta s klientem). Advokát musí prostory, v nichž vykonává advokacii vybavit tak, aby byly co nejvíce zabezpečeny proti možnému riziku úniku informací a v rámci interiéru a používání výpočetní techniky učinit opatření, aby neoprávněné osoby neměly přístup k žádným informacím, které podléhají povinnosti mlčenlivosti.

Povinnost advokáta zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o nichž se dozvěděl v průběhu poskytování právních služeb, zasahuje do všech oblastí profesního i soukromého života advokáta a nelze ani v rámci tohoto článku veškeré advokátovy aktivity a rizikové oblasti pojmut. Advokát by však neměl při žádné své činnosti a aktivitě, byť by byla vedena dobrým úmyslem, zapominat, že ochrana důvěrnosti vztahu mezi advokátem a jeho klientem je trvale základním pilířem výkonu advokacie a zachování nezávislosti advokacie. ●

Činnost zástupce profesní samosprávy ve vztahu k ochraně zákonem uložené povinnosti mlčenlivosti

Mgr. Petr Svoboda,
tajemník výboru zákonné
advokátní mlčenlivosti ČAK

Povinnost mlčenlivosti je základním předpokladem výkonu advokacie nutným pro budování důvěryhodného vztahu advokáta s klientem. Tato skutečnost je nezpochybnitelná a opakovaně konstatována i Ústavním soudem ČR (viz např. rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 25. 11. 2015, sp. Zn. I. ÚS 3905/14).

Povinnost mlčenlivosti je pak de facto složkou jednoho z práv garantovaných Listinou základních práv a svobod – práva na právní pomoc garantovaného čl. 37 odst. 2 Listiny. Jedná se o zákonem uloženou a státem aprobovanou povinnost uloženou zákonem o advokacii. Tato povinnost tak existuje vedle cca 250 dalších, které obdobně ukládají zvláštním subjektům (lékařům, příslušníkům policie, zaměstnancům správních orgánů a dalším) povinnost zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o kterých se dozví při výkonu své činnosti. Státem uložená povinnost mlčenlivosti pak může být omezena pouze před-

pisem, který ji danému subjektu ukládá, nebo jiným předpisem, který pak výslovně uvede, že ve vztahu k tomuto se ji nemůže určitý subjekt dovolávat. Některé právní předpisy pak mohou navíc nad rámec výslovně deklarovat její zachování (srov. ust. § 8 odst. 4 tr. řádu).

Pokud hovoříme o povinnosti mlčenlivosti advokáta, je třeba uvést několik zvláštností, kterými se tato odlišuje od ostatních, státem uznávaných a zákonem uložených povinností mlčenlivosti jiných subjektů, které slouží především ke zvýšení ochrany těchto subjektů, či osob v jejichž prospěch je stanovena.

Těmito zvláštnostmi jsou zejména aktivní účast ustanoveného zástupce ČAK při prohlídkách samotných a také činnost Komory v rámci dohledu nad dodržováním povinnosti mlčenlivosti obecně.

Důležitým momentem, kterému je nutné věnovat zvýšenou pozornost, je možné ohrožení zájmů třetích osob, tedy klientů advokáta. K tomuto může dojít například při prohlídce jiných prostor v místě, kde advokát vykonává advokacii, resp. tam, kde může mít uložené listiny, na které se povinnost mlčenlivosti vztahuje. Na tyto případy pamatuje např. trestní řád a to konkrétně v ustanovení § 85b trestního řádu, který ukládá orgánu provádějícímu prohlídku vyžádat si součinnost zástupce ČAK ustanoveného pro každý jednotlivý případ předsedou ČAK.

Úkolem zástupce komory, při poskytování součinnosti při prohlídce prostor, kde advokát vykonává advokacii, je se vší pečlivostí poskytnout efektivní ochranu listinám obsahujícím skutečnosti, na které se vztahuje povinnost mlčenlivosti advokáta, a které se nachází v prostorách, v nichž probíhá prohlídka (viz rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 25.11.2015, sp. Zn. I. ÚS 3905/14).

Výsadní roli při zajištění dodržování povinnosti mlčenlivosti zastává Česká advokátní komora, dále jen „Komora“, jako samosprávná profesní organizace vykonávající veřejnou správu na úseku advokacie, která v určitých případech plní významnou ochranou funkci povinnosti mlčenlivosti advokáta ve vztahu ke třetím osobám a činí tak prostřednictvím svých orgánů a dále ustanovených zástupců Komory v zákonem před-

vidaných případech. Činí tak v situacích, kdy se hranice mezi povinností advokáta zachovávat mlčenlivost a povinností poskytovat součinnost či jiné informace tenčí, nebo se dostávají do vzájemné kolize.

V prvním případě vystupuje Komora prostřednictvím členů vlastních orgánů.

Někdy hranice stanovil přímo zákonodárce, jako například v zákoně č. 253/2008 Sb. o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, (dále jen „AML zákon“), který stanoví v ustanovení § 27 odst. 1 pro advokáty výlukou z oznamovací povinnosti podezřelého obchodu, provádění kontroly klienta a plnění informační povinnosti vůči Finančně analytickému úřadu, pokud jde o informace o klientovi, které získal od klienta nebo jakýmkoliv jiným způsobem během nebo v souvislosti s poskytováním právních porad, nebo následným ověřováním právního postavení klienta, obsahem klienta v trestním řízení, zastupováním klienta v řízení před soudy, nebo poskytováním jakýchkoliv právních porad týkajících se výše uvedeného, a to bez ohledu na to, zda tato řízení již byla zahájena či nikoliv nebo zda již byla ukončena. V případech, na které se výluka nevztahuje, pak advokát přesto nepodává oznámení o podezřelém obchodu přímo Finančně analytickému úřadu, ale prostřednictvím České advokátní komory. Komore tak z vůle zákonodárce byla svěřena pravomoc a stanoveny povinnosti právě s přihlédnutím k výjimečnosti institutu mlčenlivosti, jakožto jednoho z atributů výkonu advokacie. Ještě před poskytnutím informace FAU dochází k přezkumu pověřeným členem kontrolního orgánu, zda se na oznámení nevztahuje shora uvedená výluka a zda má oznámení advokáta učiněné orgánům Komory všechny náležitosti stanovené AML zákonem. Pokud nemá oznámení advokáta předepsané náležitosti, musí Komora na tuto skutečnost advokáta upozornit a to vždy s přihlédnutím k tomu, že vztah mezi klientem a advokátem požívá zákonné ochrany a prolomení této ochrany či její ohrožení představuje výrazný zásah i do již zmíněného práva na právní pomoc a ohrožení důvěry v advokacii samotnou. Pokud kontrolní orgán shledá, že se na informace předané advokátem Komore vztahuje zákonná výluka, tuto informaci FAU neposkytne. Svou součinnost při posuzování skutečností souvisejících s povinností mlčenlivosti advokáta komora tak v tomto případě neplní prostřednictvím ustanoveného zástupce, nýbrž prostřednictvím svých zvolených orgánů. Příslušný člen orgánů, který má prověřeni skutečnosti oznámených advokátem v gesci postupuje s nejvyšší opatrností vědom si zájmu chráněného AML zákonem, ale taktéž vědom si významu povinnosti mlčenlivosti pro výkon advokacie obecně.

Dalším, patrně nejvíce viditelným a navenek nejvýznamnějším oprávněním svěřeným komore na úseku ochrany povinnosti mlčenlivosti, je ustanovování zástupce ČAK, a to jak z řad advokátů, tak i zaměstnanců v případech, kdy orgán činný v trestním řízení provádí domovní prohlídku nebo prohlídku jiných prostor a pracovník správce daně daňovou kontrolu, celní orgán následnou kontrolu, (dále vše jen „prohlídky“). Ve všech

těchto případech si dle ustanovení § 85b trestního řádu a § 255 daňového řádu musí zajistit účast zástupce ČAK. V opačném případě se vystavuje nebezpečí, že důkazy získané s porušením těchto předpisů budou získány v rozporu se zákonem a nebudou moci být podkladem pro rozhodnutí ve věci samé. Na zástupce Komory jsou v okamžiku ustanovení předsedou ČAK přesunuty přezkumné a ochranné pravomoci. Činnost zástupce ČAK je pro tyto případy upravena nejen zákonem, ale i usnesením představenstva České advokátní komory č. 6/2006 Věst., kterým se stanoví postup při určování zástupce České advokátní komory při provádění prohlídek a kontrol ve znění pozdějších předpisů (dále je „stavovský předpis“). O ustanovení zástupce jsou orgány provádějící prohlídku povinny požádat v přiměřeném předstihu. V praxi ovšem se opakovaně stalo, že komora byla nucena reagovat na požadavek orgánů i ve lhůtě několika málo hodin tak, aby zájmy třetích osob, tedy klientů advokáta nebyly nijak ohroženy. Komora totiž upřednostňuje vždy svou povinnost chránit jeden z nejcennějších atributů výkonu advokacie, tedy mlčenlivost, a to i na úkor těch, kdo jsou předsedou ČAK ustanovováni jako zástupci.

S ohledem na přibývajících prohlídky vznikl na půdě Komory v roce 2014 výbor zákonné advokátní mlčenlivosti, jež se zabývá odborným dohledem nad dodržováním zákonem uložené povinnosti mlčenlivosti advokáta. Kromě dohledové činnosti pak také vydává výkladová stanoviska k jednotlivým případům, na které byl upozorněn. Sami členové se pak setkávají při pravidelných schůzích výboru, na kterých jsou diskutovány aktuální problémy a trendy ve vztahu k mlčenlivosti advokáta v různých případech. Zástupci Komory pro jednotlivé prohlídky jsou pak ustanovováni především z řad členů výboru. Je tak zajišťována odbornost a jednotnost jejich postupu, který je pak pro orgány provádějící kontrolu nebo prohlídku činí předvídatelným. Jsou tak minimalizovány dohady na místě samém a jsou eliminovány konfliktní situace při prohlídkách, což oceňují i ty, u nichž prohlídky či kontroly probíhají. Na zástupce jsou navíc kladeny zvýšené nároky na jeho objektivitu a nestrannost při provádění prohlídky nebo kontroly.

Zástupce se prohlídky účastní o jejího počátku a v případě, že není na místě prohlídky přítomen, nemůže být zahájena nebo v ní nemůže být pokračováno. Při prohlídce má zástupce zvláštní postavení, kdy není ani osobou nezáúčastněnou, ani právním zástupcem jednotlivých účastníků a ani kontrolujícím orgánem. Jeho úlohou je především ochrana práv třetích osob, tedy těch, kterým jsou poskytovány právní služby advokátem. Tuto úlohu pak potvrzuje Ústavní soud v nálezu II. ÚS 889/10, když výslovně uvádí: „Práva třetích osob jsou v rámci tohoto postupu chráněna na prvním místě zástupcem ČAK.“

Často lze v praxi narazit na názor, že zástupce Komory je prodlouženou rukou orgánu provádějícího prohlídku, sám aktivně prohlídku provádějící, plnící roli osoby, která na základě vlastního uvážení provádí selekci určitých skutečností, které mají být zpřístupněny. Není tomu tak, zákonná úprava neposkytuje zástupci žádný prostor pro vlastní rozhodovací činnost a libovůli. Běžně je advokát je vázán mlčenlivostí bez rozdílu i vůči

ostatním advokátům. V tomto případě je zde výjimka u advokáta, u kterého je prováděna prohlídka, kdy se nemůže z důvodu zákonné výluky dovolávat vůči ustanovenému zástupci povinnosti mlčenlivosti, neboť tento je ustanoven předsedou Komory a považuje se za člena orgánu Komory podle ust. § 21 odst. 10 zákona o advokacii. Pokud je zástupce ustanoven z řad zaměstnanců Komory, platí toto ustanovení obdobně. Ale existuje zde možnost, že listiny, které jsou předmětem prohlídky, nebo se kterými má zástupce možnost se seznámit v průběhu prohlídky, jsou takové povahy, že seznámení se s jejich obsahem by mohlo neoprávněně zvýhodnit ustanoveného zástupce – advokáta, dále advokáty se kterými společně vykonává advokacii, nebo osoby, kterým poskytuje právní služby, obdobně pokud se taková skutečnost objeví až během provádění prohlídky nebo kontroly, má pak advokát povinnost toto ustanovení odmítnout bez odkladu poté, co se o možném střetu zájmů dozví. V takovém případě musí být předsedou Komory bezodkladně ustanoven jiný zástupce. Jelikož může proces ustanovení nového zástupce z důvodu střetu prohlídku neúměrně prodloužit, jsou všichni zástupci na tuto skutečnost výslovně upozorňováni v samotném rozhodnutí o jejich ustanovení. I ústavní soud ve svém rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 3905/14 k činnosti zástupce uvádí: „Zákonným úkolem zástupce komory, při poskytování součinnosti při prohlídce prostor, kde advokát vykonává advokacii, je se vši pečlivostí poskytnout efektivní ochranu listin v prostorech výkonu prohlídky obsahující skutečnosti, na které se vztahuje povinnost mlčenlivosti advokáta.“

Při prohlídce samotné pak zástupce ČAK důsledně plní roli nezávislého arbitra. Na začátku prohlídky se nejprve seznámí s příkazem k provedení prohlídky a jeho odůvodněním, nebo v případech daňových a celních s rozhodnutím příslušného orgánu, na základě kterého je prováděna kontrola. S příkazem či rozhodnutím se seznamuje, neboť těmito je limitována jeho úloha v rámci té které prohlídky či kontroly. Příkazem či rozhodnutím je vázán, avšak výhradně ve vztahu k rozsahu prováděné prohlídky a vymezení tzv. zájmových listin. K příkazu ani rozhodnutí ani k jejich případným vadám není oprávněn se vyjadřovat, vyjímá ověření správnosti příkazu ve vztahu k označení a vymezení prostor, v nichž má prohlídka probíhat. S tím také souvisí skutečnost, že osobám dotčeným příkazem má striktně zapovězeno poskytovat právní služby. Stejně tak není vázán jejich případnými výhradami či pokyny ve vztahu k předmětu prohlídky samotné, neboť by překročil své pravomoci a nebyl osobou nezávislou. V průběhu prohlídky se pak seznamuje s listinami takovým způsobem, aby spolehlivě určil, při respektování mantinelů vymezených konstantní judikaturou, zejména Ústavního soudu, zda se na listinu vztahuje povinnost mlčenlivosti či nikoli a činí tak aktivním způsobem. Z titulu svého procesního postavení je po dohodě s advokátem a orgánem provádějícím prohlídku oprávněn si sám volit postup se seznamováním se s obsahem listin. Je žádoucí osobní přítomnost advokáta u něhož prohlídka probíhá a jejich součinnost při prohlídce, kdy advokát sám váží, zda se na listinu vztahuje povinnost mlčenlivosti či ne. Tento přezkumný proces, co do posouzení rozsahu povinnosti mlčenlivosti, je obdobný jako přezkum prováděný kontrolním orgánem ČAK na základě AML

zákona. Rozdíl je v tom, že kontrolu podle AML zákona provádí člen kontrolního orgánu komory zvolený sněmem ČAK, kdežto zde zástupce ustanovený předsedou ČAK.

Listinou, se kterou se má zástupce Komory seznámit, s pak podle ustanovení 85b odst. 12 zák. č. 141/1961 Sb., tr. řádu, a ust. § 334 odst. 3 zák. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, rozumí „pisemnost, popřípadě její část, tak i jiný nosič informací. Poslední zmíněná forma listiny – jiný nosič informací pak představuje zejména veškeré datové nosiče obsahující informace v elektronické formě. Při zkoumání povahy této listiny je vyžadován specifický postup, jelikož není ve většině případu technicky ani fyzicky možné se seznámit se všemi skutečnostmi a následně spolehlivě vyloučit či, že daná listina neobsahuje informace, které podléhají advokátní mlčenlivosti, zvláště pokud mohou zájmové listiny představovat smazané soubory, které bude třeba příslušným odborníkem obnovit. Zástupce ČAK pak postupuje takovým způsobem, aby zjistil, zda zájmové listiny, představující soubory, jsou předmětem advokátní mlčenlivosti, či zda vůbec nosič informací obsahuje skutečnosti chráněné mlčenlivostí. Pokud je splněna alespoň jedna z těchto podmínek, zástupce ČAK z důvodu ochrany neudělí souhlas a elektronické nosiče, resp. informace na nich obsažené mohou být předmětem dalšího řízení.

Orgán provádějící prohlídku je podle ustanovení § 85b odst. trestního řádu oprávněn se s obsahem listin seznámit pouze se souhlasem zástupce ČAK. Případný nesouhlas zástupce ČAK podléhá soudnímu přezkumu kdy podle § 85b odst. 3 trestního řádu a § 255 odst. 4 daňového řádu, na návrh orgánu, který prohlídku nařídil, může soud souhlas zástupce ČAK nahradit.

V případě, že ustanovený zástupce ČAK má za to, že se na listinu vztahuje povinnost mlčenlivosti, a orgán provádějící prohlídku se chce s jejím obsahem seznámit, je zástupce ČAK povinen tuto listinu chránit a odmítnout možnost seznámit se s jejím obsahem, jak bylo naznačeno již výše. Tento postup mnohými považován za kontroverzní, je často předmětem odborných diskusí v rámci mezioborových konferencí i vědeckých pojednání. Nezřídka je označován za účelový či obstrukční. Objevil se i názor, že je na vlastním uvážení zástupce, zda souhlas udělí, či nikoli, a ze strany orgánů provádějících prohlídku bylo pravidelně očekáváno, že vzhledem k rostoucí závažnosti toho kterého případu musí zástupce ČAK udělit souhlas, aby nebylo vyšetřování zbytečně ztěžováno. Jedná se ale o zásadní nepochopení zákonné úpravy a úlohy zástupce ČAK z ní vyplývající, kdy udělení souhlasu se seznámením se s obsahem listiny, která podléhá advokátní mlčenlivosti, by jednoznačně mohlo znamenat vznik škody a s tím související povinnost tuto nahradit.

Pokud zástupce ČAK neudělí souhlas se seznámením se s obsahem listin, musí tak učinit přezkoumatelným způsobem. Svě odmítnutí je povinen řádně odůvodnit do protokolu o provedení úkonu, který se musí vždy písemně vyhotovit. Důvody, pro které zástupce ČAK odepře souhlas k seznámení se s listinami, lze přezkoumat pouze soudem. Relevantní listiny jsou po neuděle-

ní souhlasu zapečetěny tak, aby se s nimi do doby, než bude zahájeno soudní řízení o nahrazení souhlasu zástupce komory, nemohl nikdo seznámit či s nimi manipulovat a jsou uloženy na půdě České advokátní komory.

Soudní přezkum je posledním stupněm ochrany před prolomením advokátní mlčenlivosti. Můžeme tak hovořit o její pomyslné třístupňové ochraně, kdy první stupeň představuje advokát, který je ze zákona povinen mlčenlivost zachovávat, při prohlídce pak především tento advokát označuje listiny podléhající mlčenlivosti a zástupce Komory pak jako druhý stupeň tyto přezkoumává a uděluje či odpírá udělit souhlas se seznámením s jejich obsahem a konečně soud v pomyslném třetím stupni posuzuje rozhodnutí zástupce o odepření souhlasu, kdy jeho absenci pak může nahradit vlastním rozhodnutím. Soud má pak v řízení značné pravomoci, získává přístup ke spisovému materiálu, který souvisí s prošetřovanou věcí, má možnost ustanovit znalce, nejčastěji z oboru kybernetika, aby tento provedl analýzu elektronických listin a jejich následnou selekci, aby se mohl seznamovat pouze s relevantními soubory a další. Pokud ve svém rozhodnutí shledá, že listiny podléhají mlčenlivosti, vrátí je zpět advokátovi, kterému byly odňaty, v opačném případě listiny vydá orgánu, který podal návrh na nahrazení souhlasu zástupce ČAK.

V praxi se osvědčil postup, kdy se listiny, s jejichž obsahem se chce orgán provádějící prohlídku seznámit a zároveň k těmto zástupce neudělí svůj souhlas, za součinnosti prověřovaného advokáta oddělí od ostatních, nezájmových a teprve tyto se na místě zapečetí a následně předloží soudu k dalšímu řízení. V minulosti totiž docházelo k tzv. pytlování, jelikož orgán provádějící prohlídku se mnohdy chtěl seznámit i s listinami, které nesouvisely s předmětem řízení. Jelikož zástupce ČAK souhlas se seznámením se s jejich obsahem neuděloval zaprvé proto, že se na ně vztahovala povinnost mlčenlivosti a za také proto na listiny či jiné důkazní prostředky nesouvisely s předmětem řízení, pro které byla prohlídka nařízena. Docházelo tak k zapečetění značného množství důkazního materiálu. Soudy pak byly zahlceny listinami, což v důsledku vedlo k nepřiměřeným průtahům v řízení a celé advokátní kanceláře byly paralyzovány ve své činnosti vlivem chybějících dokumentů, na dlouhou dobu byly také odnímány celé osobní počítače, čímž bylo absolutně znemožněno jejich uživatelům pokračovat ve své činnosti.

Od této praxe však bylo v posledních letech upuštěno a až na výjimky jsou již řízení vedena s důrazem na co nejmenší zásah do výkonu advokacie a rozhodování bez zbytečných průtahů. Velmi významná pak byla shoda, k níž dospěli zástupci ČAK a zástupci Nejvyššího zastupitelství na mezioborovém semináři spolupřipřádaném ČAK a Nejvyšším státním zastupitelstvím v Kroměříži v březnu 2016, ohledně postupu, kdy namísto zapečetění celého osobního počítače se vytvoří jeho otisk na jiný nosič informací a počítač tak zůstává na svém místě – plně k dispozici pro další práci, jelikož se nepochybně v dnešní době řadí mezi hlavní a nezbytné pracovní nástroje pro každého advokáta.

O skutečnosti, že činnost zástupce profesní samosprávy je v současné době velmi diskutovaným institutem napříč celou justicí, svědčí i řada odborných panelových konferencí a seminářů pořádaných na toto téma, což pomáhá k ustálení praxe do současného stavu. Zástupci ČAK pak také pravidelně přednáší o advokátní mlčenlivosti na Policejní akademii ČR.

Je nepochybné, že se v řízení podle § 85b trestního řádu a § 255 daňového řádu bude vždy jednat o kompromis mezi povinností advokáta zachovávat mlčenlivost, ochranou zájmů jeho klientů a nutností dosáhnout účelu v příslušném civilním či trestním řízení tak, aby byla v nejvyšší možné míře poskytnuta ochrana listinám, které obsahují skutečnosti, k nimž se váže povinnost mlčenlivosti advokáta. Je na místě, aby garantem její ochrany byla Česká advokátní komora jako profesní sdružení advokátů, která vykonává komplexní dohled nad výkonem advokacie, jelikož povinnost mlčenlivosti je jeho nezbytným, možná i nejdůležitějším předpokladem. Obecně by se mělo zacházet se státem uloženou a uznanou mlčenlivostí s respektem, neboť se jedná o důležitý atribut právního státu. Výkon profese advokáta vychází totiž, jak konstatoval i Ústavní soud ČR například ve svém rozhodnutí I. ÚS 3905/14, z důvěrného vztahu mezi advokátem a klientem a z důvěry klienta v mlčenlivost advokáta. Nejedná se o výsadu advokáta, která by měla založit vynětí z obecně platného a závazného právního řádu, ale jde o povinnost uloženou advokátovi v zájmu jeho klientů a pro jejich ochranu. V tomto smyslu také profesní tajemství a jeho dodržování advokátem požívá příslušné ochrany, a to zejména v situacích, jako např. při prohlídce podle § 85b trestního řádu, kdy tato povinnost advokáta může být ohrožena. ●

Domovní prohlídky u advokátů

JUDr. Katarzyna Krzysztyniak, Ph.D.,
Advokátka, členka výboru
zákonné advokátní
mlčenlivosti ČAK

Domovní prohlídky u advokátů lze považovat za zobecněné označení pro prohlídky jiných prostor (§ 83a tr. řádu) a domovní prohlídky (§ 83 tr. řádu) v prostorách, kde advokát vykonává advokacii. Při provádění domovní prohlídky nebo prohlídky jiných prostor, v nichž advokát vykonává advokacii, pokud se zde mohou nacházet listiny, které obsahují skutečnosti, na něž se vztahuje povinnost mlčenlivosti advokáta, je totiž dle ustanovení § 85b odst. 1 trestního řádu orgán provádějící úkon povinen vyžádat si součinnost České advokátní komory.

Předně je nutné uvést, že smyslem a účelem shora citovaného ustanovení není ochrana advokáta samotného, ale ochrana práv, k nimž se váže povinnost mlčenlivosti advokáta, a ochrana práv třetích osob, pro něž advokát vykonává svou profesní činnost. Jedná se o úpravu, jejíž respektování by mělo zaručit třetím osobám, že to, co svěřily advokátovi pro poskytování právní služby nebude přístupné jiným osobám. Povinnost mlčenlivosti je totiž základním předpokladem pro poskytování právní pomoci a tím i nezbytnou podmínkou fungování demokratické společ-

nosti. Povinnost advokátní mlčenlivosti jakožto profesního tajemství požívá nepochybnitelnou ochranu zejména tam, kde může být ohrožena. Ochrana, které povinnost mlčenlivosti požívá, není bezbřehá, jak Ústavní soud konstatoval například ve svém rozhodnutí ze dne 24. 3. 2014 sp. Zn. III ÚS 3988/13 nesmí jí být zneužíváno k páčání trestné činnosti, neboť by tím došlo k nepřípustnému a účelovému nadřazování uvedené „procesní“ hodnoty nad hodnoty základních práv a svobod. Ochrana poskytována listinám, na které se vztahuje povinnost mlčenlivosti není absolutní „vylučuje možnost poskytovat jakoukoli ochranu komunikaci a jiným informacím souvisejícím s páčáním trestné činnosti samotným advokátem, a to jak ke škodě klienta nebo ke škodě jiných osob ve spolupachatelství s klientem, jelikož trestnou činnost advokáta není možné považovat za poskytovan právních služeb“.

S plným vědomím shora uvedeného je na místě již v úvodu poznamenat, že otázka prohlídek u advokátů není pouze lokální, tedy českou záležitostí. K odůvodnění prohlídky v sídle advokáta se vyjadřoval již i Evropský soud pro lidská práva („ESLP“) např. ve věci André a ostatní vs. Francie sp. zn. : 18603/03 ze dne 24. července 2008. „Soud (ESLP) dále zjistil, že nařízení domovní prohlídky bylo koncipováno velmi široce, nařizující prohlídku a zabavení dokumentů nezbytných k získání důkazů a informací týkající se údajného trestného činu úniku daní na všech místech, zejména v kanceláři žadatele, kde by taková data mohla být nalezena. To dalo daňovým úředníkům a policii, kteří vykonávali prohlídku, širokou pravomoc zabavit materiál různého druhu“. ESLP konstatoval nezákonnost prohlídky i z toho důvodu, že „zjistil, že účelem této prohlídky bylo objevit v prostorách žadatele, jakožto právního zástupce společnosti podezřelé z podvodu, dokumenty, které by byly způsobilé prokázat spáchání tohoto podvodu společností, a použít tyto dokumenty proti ní“, s tím, že „konající orgány se zaměřily na žadatele pouze z důvodu obtížnosti provést nezbytnou daňovou kontrolu a objevit „účetní, právní a firemní dokumenty“ potvrzující podezření, že klientská společnost byla do daňových podvodů zapletena. ESLP tehdy konstatoval, že nařízení prohlídky v prostorech žadatele bylo nepřiměřené k sledovanému cíli.

Bohužel, jak se zdá, aspoň z odůvodnění příkazů k prohlídkám u advokátů, zajištění účetnictví klientů je jedním ze základních důvodů, pro který jsou prohlídky nařizovány. Opakovaně zástupce ČAK odmítnul udělit souhlas se seznámením s obsahem listin právě s odkazem na to, že policejní orgán se s nimi může seznámit i jinak a to u správce daně či z jiných, a to dokonce veřejně dostupných zdrojů.

Otázkou přesného vymezení předmětu prohlídky u advokáta se ESLP zabýval i v jiných případech, a to konkrétně ve věci Ro-

bathin proti Rakousku sp.zn: 30457/06 a Smirnov proti Rusku, sp. zn: 71362/01, kde se ESLP zabýval také otázkou možnosti a nezbytnosti omezení vlastnických práv k předmětům, souvisejícím s výkonem advokacie, a v souvislosti s tímto s porušením čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 Úmluvy. V obou případech ESLP shodně konstatoval, „že zde zároveň musí být dáno odůvodněný vztah přiměřenosti mezi použitými prostředky a cíli, kterých jimi má být dosaženo za použití státního donucení, a to včetně prostředků určených k omezení vlastnických práv jednotlivce. Tento požadavek je vyjádřen pojmem „spravedlivé rovnováhy“, které musí být dosaženo mezi požadavkem obecného zájmu společnosti a požadavkem na ochranu základních práv jednotlivce“.

Je zcela správným se plně ztotožnit s argumentací ESLP. Je nepřipustným, aby v rámci prohlídky u advokáta policejní orgány odnimaly listiny, které by mohly získat jinak, byť i s obtížemi. Pokud tedy soudy, které příkazy vydávají rezignují na shora uvedené a nařízení prohlídky koncipují příliš široce, pak dochází ke zjevnému porušení článku 8 Úmluvy.

Ve vztahu k prohlídce samotné je potřebné uvést, že vymezení dlouho diskutovaného pojmu „jiné prostory, v nichž advokát vykonává advokacii“ se ujal Nejvyšší soud České republiky, a to ve svém sjednocujícím stanovisku trestního kolegia sp. zn. Tpjn 306/2014. Nejvyšší soud uvedl, že „jiné prostory, v nichž advokát vykonává advokacii“ ve smyslu označeného ustanovení musí být tedy vykládán v souladu s tímto účelem jako jakýkoli prostor, který souvisí s výkonem advokacie a v němž se proto vyskytují informace o klientech, ať již v písemné, elektronické či jiné podobě. Vedle sídla advokáta zapsaného do seznamu advokátů jde dále např. o pobočku advokátní kanceláře, kancelář advokáta v sídle obchodní společnosti, již poskytuje právní služby, vozidlo advokáta nebo místa určená k archivaci či ukládání advokátních spisů“. Nejvyšší soud ČR dále připustil, že postup podle § 85b tr. ř. se uplatní i u ostatních v úvahu přicházejících míst vztahujících se k výkonu advokacie, v nichž lze ukládat, zpracovávat a využívat informace o klientech, jichž se dotýká povinnost mlčenlivosti advokáta. Mohou jimi být různá elektronická úložiště dat, a to ať už jde o webové stránky advokáta, vlastní datová úložiště advokáta nenačítající se v místech běžného výkonu advokátní praxe nebo úložiště provozovaná od advokáta odlišnou osobou, umožňující dálkový přístup pomocí internetové sítě (např. různé typy tzv. hostingů, cloudů, serverů).

Ve vztahu k obydlí advokáta, pokud v něm vykonává advokacii, Nejvyšší soud ČR zcela správně dovodil, že toto není jiným prostorem ve smyslu § 85b tr. ř., je však nezpochybnitelné, že režim tohoto ustanovení na něj dopadá v rámci domovní prohlídky. Je tedy i nezbytným, aby policejní orgán provádějící domovní prohlídku vyžádal si součinnost České advokátní komory.

Trestněprávní kolegium Nejvyššího soudu ČR tak rozřešilo dlouho diskutovanou otázku tzv. cloudů či hostingů, jakožto prostor, resp. úložišť, kde se mohou nacházet data, na kte-

rě se vztahuje povinnost advokátní mlčenlivosti, a to tak, že i ve vztahu k těmto elektronickým úložištím dat, která umožňují dálkový přístup pomocí internetové sítě je nutné aplikovat ustanovení § 85b tr. řádu. V praxi toto znamená, že policejní orgán je oprávněn seznámit se s obsahem takto uložených listin a dat pouze za přítomnosti a se souhlasem zástupce české advokátní Komory. Zástupce české advokátní komory tak musí být přítomen i při zajišťování (zejména kopírováním) dat uložených na cloudech etc.

Sjednocující stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu bylo hodně diskutované i v rámci školení pořádaného v březnu 2016 Nejvyšším státním zastupitelstvem a Českou advokátní komorou právě k otázce prohlídek u advokátů. Školení bylo logickým vyústěním nárůstu prohlídek u advokátů a zejména nejednotného přístupu jednotlivých krajských soudů k návrhům na nahrazení souhlasu zástupce ČAK podle § 85b odst. 3 tr. řádu.

Je nutné konstatovat, že nedošlo k významnému poklesu počtu prohlídek u advokátů, nicméně jejich průběh je již méně konfrontační, neboť zástupcům České advokátní komory se podařilo, právě v rámci výše zmíněného školení, ujistit zejména zástupce Nejvyššího státního zastupitelství, že cílem zástupce ČAK ustanoveného předseda Komory z řad jejich zaměstnanců nebo z řad advokátů ve smyslu § 85b odst. 1 trestního řádu pro tu kterou prohlídku je výhradně ochrana zájmů třetích osob, tedy klientů advokáta, jimž tento poskytoval službu, a které v dobré víře vycházely z toho, že všechny jejich vzájemná sdělení se vztahuje povinnost advokátní mlčenlivosti, tak jak je vymezená v § 21 zákona o advokacii.

Jako již bylo shora uvedeno orgán provádějící prohlídku je oprávněn se seznámit s obsahem listin pouze za přítomnosti a se souhlasem zástupce ČAK. Stanovisko zástupce ČAK musí být uvedeno v protokolu o provedení prohlídky. Je výhradně věcí orgánu, který prohlídku provádí, aby protokol byl sepsán řádně a aby z něj bylo patrné zachování zákonných ustanovení upravujících provádění úkonu (viz § 55 odst. 1 písm. d) tr. řádu).

Například Krajský soud v Olomouci se odmítl zabývat návrhem na nahrazení souhlasu s odůvodnění, že není co nahrazovat, neboť nesouhlas zástupce ČAK se seznámením s obsahem listin v protokole chybí a tento není možné nijak doplňovat. V případě prohlídky z roku 2014 z důvodu absence vyjádření zástupce ČAK v protokole ani návrh podle § 85b odst. 3 tr. řádu podán nebyl.

Je nutné podtrhnout, že zástupce ČAK je oprávněn svůj souhlas se seznámením s obsahem listin odmítnout pouze u listin, na které se vztahuje povinnost advokátní mlčenlivosti. Takovými listinami vesměs nejsou účetní doklady, které se sice nachází v sídle advokátní kanceláře, ale toliko proto, že na stejné adrese má sídlo i účetní společnost, která vede jednotlivým klientům advokáta i účetnictví. Toto ovšem dle ESLP bez dalšího nezakládá právo prohlídku jiných prostor k získání těchto dokumentů nařídit.

Pokud zástupce ČAK odmítne udělit souhlas, orgán provádějící prohlídku listiny zapečetí a předá zástupci ČAK. ČAK listiny vrátí advokátovi, pokud není ve lhůtě podán návrh na nahrazení souhlasu zástupce ČAK příslušnému soudu. Podle ustanovení § 85b odst. 5 trestního řádu činí lhůta pro podání návrhu 15 dní ode dne, kdy zástupce ČAK odmítnul udělit souhlas. Pokud návrh na nahrazení souhlasu ČAK je podán, ČAK předá listiny při veřejném zasedání Krajskému soudu, který o návrhu dle § 85b odst. 3 tr. řádu bude rozhodovat.

Návrh na nahrazení souhlasu zástupce ČAK podává orgán, který prohlídku nařídil. V minulosti neexistoval jednotný názor na to, kdo je myšlen orgánem, jenž prohlídku nařídil, zda okresní soud, či konkrétní soudce okresního soudu. Vrchní soudy v Praze i Olomouci v této otázce shodně konstatovaly, že to musí být soudce, který dal příkaz k příslušné prohlídce, neboť pouze on je sto zjistit, zda účelu prohlídky bylo dosaženo či nikoli. Pro případ, že by to z organizačních důvodů nemohl být tentýž soudce, pak návrh měl podat soudce určený podle rozvrhu práce. Mám za to, že tento závěr byl správný, ovšem Nejvyšší soud se ve svém sjednocujícím stanovisku přiklonil k názoru, že orgánem oprávněným k podání návrhu podle 85b odst. 3 tr. ř. se sice rozumí soudce příslušného okresního soudu podle § 26 tr. ř. určen jeho rozvrhem práce, jímž ovšem v tom kterém konkrétním případě nemusí být vždy stejný soudce, který domovní prohlídku nebo prohlídku jiných prostor nařídil. Nejvyšší soud ČR přitom poukázal na skutečnost, že podle § 26 tr. řádu jednotlivé úkony v přípravném řízení konaném v téže trestní věci činí různí soudci téhož okresního soudu podle rozvrhu práce, přičemž osoba soudce oprávněného konkrétní úkon či rozhodnutí učinit v přípravném řízení je určena v okamžiku nápadu odpovídajícího návrhu. Za odpovídající návrh je tak nutné dle názoru Nejvyššího soudu ČR považovat podnět dozorcího státního zástupce pro podání návrhu na nahrazení souhlasu zástupce ČAK.

Jak již bylo výše naznačeno, praxe a přístup jednotlivých krajských soudů k rozhodování o návrzích na nahrazení souhlasu zástupce ČAK podle ustanovení § 85b odst. 3 trestního řádu není jednotná.

Například Krajský soud v Hradci Králové se ve dvou případech odmítnul zabývat návrhem dle § 85b odst. 3 tr. řádu, neboť prohlídka byla provedená v prostorách, které nebyly označeny jako advokátní kancelář, ačkoli se tam nacházely listiny, na něž se vztahovala povinnost advokátní mlčenlivosti. Naopak Krajský soud v Českých Budějovicích zamítnul návrh na nahrazení souhlasu, neboť advokát při veřejném zasedání nařízeném k projednání návrhu prohlásil, že odňaté listiny nejsou jeho, tudíž soud shledal zcela správně, že není důvod nahrazovat souhlas, který vůbec nebyl potřebný.

Návrh na nahrazení souhlasu zástupce ČAK musí kromě obecných náležitostí obsahovat označení listin, ohledně kterých se navrhovatel domáhá nahrazení souhlasu zástupce ČAK k seznámení se s jejich obsahem. Požadavek na označení listin představoval v minulosti pro orgány činné v trestním řízení.

Státní zástupkyně Vrchního státního zastupitelství ve vztahu k jedné z prohlídek v roce 2014 konstatovala, že množství věcí odňatých při prohlídce je tak značné a 15denní lhůta je tak krátká, že policejní orgán nebyl sto listiny jednoznačně označit pro účely podání návrhu.

Nejlépe je patrný vývoj v otázce náležitostí návrh na nahrazení souhlasu, který musí obsahovat mimo jiné i označení listin ohledně kterých se navrhovatel domáhá nahrazení souhlasu zástupce ČAK k seznámení s jejich obsahem v řízeních vedených u Krajského soudu v Hradci Králové. V řízení z roku 2013 byl ČAK informován, že Krajský soud nebude k návrhu okresního soudu na nahrazení souhlasu přihlížet, neboť tento je neurčitý. Krajský soud konstatoval, že není v technických možnostech soudce se v rámci veřejného zasedání konaného o návrh seznamovat s celým obsahem zajištěných a předložených nosičů a odkázal přitom na rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. II ÚS 889/2010. Ovšem v řízení zahájeném v roce 2016 bylo nařízeno veřejné zasedání k projednání návrhu s odkazem na rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. IV ÚS 2392/14 podle kterého je správné, pokud v rámci rozhodování podle § 85b odst. 7 tr. řádu soud zajištěné listiny „individuálně posuzoval jak z hlediska klíčových slov, tak i advokátního tajemství“. V posledně zmíněném řízení u Krajského soudu v Hradci Králové stále nebylo rozhodnuto, neboť soudce, dle svého vyjádření se musí seznámit s 5 terabajty dat.

Podle názoru vyjádřeného ve stanovisku Nejvyššího soudu ČR „ze smyslu a účelu ustanovení § 85b odst. 4 tr. ř. vyplývá, že zde kladený požadavek na označení listin a určitost návrhu je naplněn zásadně tím, že soudci je předložen elektronický nosič informací, obsahující elektronickou podobu pouze těch listin, které mají být soudcem přezkoumány, a to v technické úpravě umožňující přezkoumání. Dále musí být také uvedeno, jaké konkrétní okolnosti mají být ze z listin zjištěny a co mají ve vztahu k trestné činnosti prokázat, zda se listiny obecně týkají i jiných osob než těch, které mají v trestním řízení postavení obviněných“. Běžně tak soud žádá o nahrazení souhlasu zástupce ČAK pro seznámení s listinami uloženými na elektronických nosičích dat, která obsahují klíčová slova, jež jsou v návrhu specifikována. Pravidlem bývá, že klíčovými slovy jsou jména tzv. zájmových osob či společností. V návrhu musí být také samozřejmě vylíčeny skutečnosti svědčící o tom, proč nesouhlas zástupce Komory k seznámení se orgánu provádějícího úkon s obsahem těchto listin má být nahrazen. Jak bylo shora naznačeno tento postup přináší v praxi značné obtíže a představuje pro soud rozhodující o nahrazení souhlasu značnou zátěž.

Na tomto místě stojí za zmínku polemika, kterou je na místě vést s názorem prezentovaným ústavním soudem např. v rozhodnutí I ÚS 3905/14, že „pokud by se zástupce komory pečlivě seznámil s obsahem relevantních listin, jak to předvídá trestní řád, zjistil by, jak se později ukázalo, že se jedná o účetní doklady“. Zástupce ČAK při provádění prohlídky zkoumá toliko charakter listin, nikoli jejich obsah. Povinnost mlčenlivosti se vztahuje i na zástupce ČAK, který pouze posuzuje v součinnos-

tí s advokátem, zda s ohledem na rozsah právní služby poskytované konkrétnímu klientovi se na listiny vztahuje povinnost mlčenlivosti či nikoli. Zástupce ČAK nemá reálnou možnost vyhodnocovat zda s ohledem na stanovisko Ústavního soudu vtělené do jeho rozhodnutí III ÚS 3988/13 je na místě prolomení povinnosti advokátní mlčenlivosti či nikoli. Zástupce ČAK nemá k dispozici, kromě příkazu k domovní prohlídce, žádné další podklady. Je přitom nepochybným a každý z advokátů aktivně vykonávajících povolání ví, že jakékoli listiny i účetní doklady dodané klientem, či získané v souvislosti s poskytováním právní služby požívají ochrany povinné mlčenlivosti. Tento střed doktríny a rozhodovací praxe soudů s praktickou stránkou se zástupci ČAK snaží odstraňovat dialogem se státními zástupci a Policií ČR při mezioborových seminářích.

Doposud soudy rozhodující o návrhu na nahrazení souhlasu zástupce ČAK samy přibíraly opatřením znalce. ČAK vždy žádá o zaslání opatření, tak, aby se k němu mohla vyjádřit, a to jak vzhledem k osobě a zaměření znalce, tak i v rovině otázek, jimiž je úkol znalce vymezován. Nově však v řízení Krajského soudu v Hradci Králové soud uložil státnímu zastupitelství, aby opatřením přibralo znalce a vymezilo mu úkoly. Soud tento postup odůvodnil jednak ekonomikou řízení, a dále také tím, že pouze státní zastupitelství ve spolupráci s policií ČR jsou s to úkoly znalce precizně vymezit, tak, aby byla zjištěna toliko relevantní data, která by se mohla vztahovat k prošetřované věci. Zároveň bylo státnímu zastupitelství uloženo, aby opatření zaslalo i ČAK. Soud ujistil ČAK a advokáta, že elektronické nosiče dat budou znalci předány soudem a i soudu vráceny a že znalecký posudek bude znalcem předán přímo soudu, nikoli státnímu zastupitelství. Otázkou je zda tento postup skutečně zefektivní řízení o nahrazení souhlasu zástupce ČAK.

Trestní řád stanoví v § 85b odst. 7, že o návrhu na nahrazení souhlasu zástupce ČAK se rozhoduje ve veřejném zasedání. Je tedy, dle mého názoru, nepochybným, že o konání veřejného zasedání by měl být vyrozuměn i advokát, o jehož věci se jedná, a to jako osoba, která může být rozhodnutím přímo dotčena. Ovšem Městský soud v Praze v jednom z řízení z roku 2015 takto nepostupoval a advokáta o konání veřejného zasedání nevyrozuměl. Ústavní soud následně ve svém rozhodnutí sp. zn. I ÚS 3905/14 konstatoval, že postup Městského soudu byl chybný, ovšem neshledal, že by intenzita porušení práv advokáta odůvodňovala zrušení napadeného rozhodnutí. Ústavní soud jednoznačně uvedl, že „byť ze strany městského soudu došlo k významnému pochybení v tom ohledu, že stěžovatelku nevyrozuměl o konání veřejného zasedání, které následně proběhlo bez její přítomnosti, nejednalo se o natolik závažný zásah do výkonu advokacie, který by spočíval v nepřípustném prolomení advokátního tajemství, což by nepochybně vyvolalo ingerenci Ústavního soudu, který povinnosti advokátní mlčenlivosti jako předpokladu pro řádný výkon advokacie poskytuje ústavněprávní ochranu“.

S tímto závěrem není možné se bez dalšího ztotožnit, není možné se také ztotožnit s námitkou Ústavního soudu, že zástupce ČAK přítomný u veřejného zasedání měl na nepřítomnost

advokáta, jakožto osoby již se rozhodování týká upozornit. Zástupce ČAK je nezávislý a chrání zájmy třetích osob, klientů advokáta, nikoli zájmy advokáta samotného. Ústavní soud by měl tuto skutečnost považovat za jeden z nejdůležitějších faktorů při případné kritice počínání zástupců ČAK v průběhu prohlídky. Není možné požadovat po zástupci ČAK, aby byl nezávislý a zároveň, aby hájil zájmy advokáta, u něhož prohlídka proběhla a jehož zájmy mohou být následným rozhodnutím soudu dotčeny. Jak praxe ukázala vyjádření advokáta ve veřejném zasedání mohou mít vliv na rozhodování soudu o návrhu.

Česká advokátní komora vede podrobnou statistiku prohlídek prostor, v nichž advokáti vykonávají advokacii od roku 2012 a je z ní patrný progres. V roce 2012 se uskutečnilo 5 takových prohlídek, 27 v roce 2013, 25 v roce 2014, v roce 2015 a 2016 jich bylo 17, resp. 21 a v roce 2017 bylo ke dni sepsání článku provedeno celkem 7 prohlídek.

Na závěr snad jen mohu dodat, že po delší diskusi, jakož i po řadě rozborů se ustálilo, že při nahrazení souhlasu zástupce ČAK neuděleného při provádění prohlídky podle § 85b trestního řádu je na místě postup dle trestního řádu, a to i přesto, že zákon o zvláštních řízeních soudních obsahuje ustanovení upravující nahrazení souhlasu zástupce ČAK. Bylo dovozeno, že právní úprava obsažená v zákoně o zvláštních řízeních soudních dopadá na nahrazení souhlasu zástupce ČAK pro řízení daňová a celní. I přes shora uvedené Krajský soud v Brně již po vydání sjednocujícího stanoviska trestního kolegia Nejvyššího soudu volil odlišný postup a v nahrazení souhlasu zástupce ČAK neuděleného při prohlídce v místě, kde advokát vykonával advokacii, vede řízení podle zákona o zvláštních řízeních soudních č. 292/2013 Sb. Budoucnost ukáže, jak tento právní názor obстоjí. ●

Povinnost mlčenlivosti advokáta v daňovém řízení

JUDr. Monika Novotná,
partner, advokát
Rödl & Partner, advokáti, v.o.s.

Povinnost mlčenlivosti advokáta, její meze i event. snaha státních orgánů o její narušení je nejčastěji diskutována v trestním řízení. V poslední době se však setkáváme i s nezákonnou interpretací povinnosti mlčenlivosti v daňovém řízení. Snahy státu získat cenné informace o daňových problémech klientů pak našly svůj odraz též v legislativních návrzích, a to i na evropské úrovni. Proto považuji za vhodné zamyslet se nad stávající právní úpravou, především jejím účelem, a posoudit, zda doopravdy společnost potřebuje – pro účely daňové – pro futuro povinnost mlčenlivosti advokáta prolomit.

Zákon o advokacii je v úpravě povinnosti mlčenlivosti poměrně stručný. Ustanovení § 21 odst. 1 ukládá advokátovi povinnost zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o nichž se dozvěděl v souvislosti s poskytováním právních služeb. V odst. 5 je pak doplněno, že povinností mlčenlivosti advokáta (sice) nejsou dotčeny jeho povinnosti jako daňového subjektu, avšak i v tom-

to případě je advokát povinen zachovávat mlčenlivost o povaze věci, ve které právní služby poskytl nebo poskytuje. Přitom až do roku 1999 platilo, že advokát byl povinen zachovávat mlčenlivost i o totožnosti klienta, kterému byly právní služby poskytnuty. Je to logické, já si dokážu představit, že např. týraná žena bude mít obavy z toho, aby se její partner nedozvěděl, že navštívila advokáta a bude mít snahu před třetími osobami, byť jde o správce daně, utajit svou totožnost. Samozřejmě dnes, v atmosféře boje proti terorismu a prání špinavých peněz, je úvaha o návratu původní úpravy naprosto vyloučená.

Zákon o advokacii současně novelizoval zákon o správě daní a poplatků, do kterého byla včleněna speciální úprava pro provádění daňové kontroly v advokátní kanceláři. Stávající daňový řád tuto úpravu zakotvil v § 255. Podle tohoto ustanovení smí správce daně vstupovat do prostor, v nichž se mohou nacházet písemnosti, které obsahují skutečnosti, na které se vztahuje povinnost mlčenlivosti advokáta, pouze za přítomnosti advokáta, který je povinností mlčenlivosti vázán. Správce daně se může s obsahem písemnosti, o níž advokát prohlásí, že obsahuje skutečnosti, na které se vztahuje jeho povinnost mlčenlivosti, seznámit pouze za přítomnosti a se souhlasem zástupce České advokátní komory, kterého na základě žádosti správce daně ustanoví předseda ČAK. Odmítne-li zástupce České advokátní komory udělit souhlas k tomu, aby se správce daně s písemností seznámil, musí být písemnost za účasti správce daně, příslušného advokáta a zástupce ČAK zabezpečena tak, aby se s jejím obsahem nemohl nikdo seznámit, a předána České advokátní komoře. Správce daně pak může podat návrh soudu, aby byl souhlas zástupce ČAK v konkrétním případě nahrazen rozhodnutím soudu. Soud postupuje podle § 332 a násl. zákona o zvláštních řízeních soudních a nutno zdůraznit, že soud může návrhu správce daně vyhovět jen tehdy, pokud dojde k závěru, že listina neobsahuje skutečnosti, o nichž je dotčený advokát povinen zachovávat mlčenlivost; v opačném případě návrh zamítne.

První interpretační problémy podle mého názoru plynou z toho, zda je citované ustanovení daňového řádu prolomením povinnosti mlčenlivosti – tedy výjimkou z ustanovení § 21 odst. 1 zákona o advokacii, nebo zda daňový řád pouze precizuje ustanovení § 21 odst. 5 tohoto zákona, tedy se týká výhradně daňové kontroly u advokáta jako daňového subjektu. Myslím si, že jde o zcela zásadní otázku, jejíž zodpovězení odstraní celou řadu praktických problémů – a pokud mám vyjádřit svůj názor, tak se jednoznačně stavím za to, že ustanovení § 255 daňového řádu upravuje speciální postup daňové kontroly advokáta = daňového poplatníka a nikdy nemůže být využito (zneužito) pro dotazy týkající se kontroly klienta advokáta. Pokud se ztotožníme s tímto (pro mě jediným správným) závěrem, pak je naprosto vyloučeno, aby se správce daně seznámil s jakýmkoli informacemi, ať v lis-

tinné nebo elektronické podobě, které se týkají klienta advokáta. Povinnost mlčenlivosti, stanovená na ochranu klienta, nikoli advokáta, nemůže být prolomena ani v daňovém řízení, a to ani (v ryze teoretickém) případě, že by taková listina umožnila správcí daně klientovi advokáta doměřit daň. Ve shodě s konstantní judikaturou Ústavního soudu je nutno zdůraznit, že jde nikoli o výsadu advokáta, která by měla založit exempci z obecně platného právního řádu, ale že se jedná o povinnost uloženou advokátovi v zájmu jeho klientely a pro její ochranu a která v tomto smyslu a rozsahu požívá také příslušné ochrany.[1] K poskytování dostatečných záruk vnitrostátního práva k ochraně důvěrného vztahu mezi advokátem a jeho klienty se vyjádřil při interpretaci čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod i Evropský soud pro lidská práva, který se např. ve věci Niemitz v. Německo zabýval domovní prohlídkou provedenou v kanceláři advokáta a který mimo jiné zdůraznil nezbytnost procedurálních záruk proti neúměrným zásahům do profesního tajemství, jejichž nedodržení může mít nepříznivý dopad na řádný výkon spravedlnosti a na důvěru klientů vůči advokátovi.[2]

Z praxe správců daně je však zřejmé, že tento výklad pro ně není tak jasný a jednoznačný. Na Českou advokátní komoru se obrací advokáti s tím, že u jejich klientů probíhá daňová kontrola a v rámci tzv. křížové kontroly se na ně obrací správcí daně s výzvami o doložení potřebných listin, aby mohlo být ověřeno, že právní služba, kterou má klient uplatněnu jako daňově uznatelný náklad, byla skutečně poskytnuta, a co bylo jejím obsahem. Nutno podotknout, že advokáti jasno mají – a kromě faktur odmítají další listiny správcí daně poskytnout. Správce daně se následně obrací na Českou advokátní komoru, aby ustanovila zástupce, který by mu umožnil, aby se s listinami, které mu advokát odmítl předat, mohl seznámit v souladu s § 255 daňového řádu. Jinými slovy – správce daně se zcela mylně domnívá, že by snad zástupce České advokátní komory zbavil advokáta povinnosti mlčenlivosti, resp. zajistil mu, aby se seznámil se vším, co by chtěl.

Další skupina dotazů správců daní nebo advokátů se týká možnosti poskytovat informace o úschovách, prováděných advokátem jako součást právní služby. Správce daně v některých případech požaduje, aby mu advokát poskytl informace o účastnících právního vztahu, jehož se úschova týká a podrobnosti o účelu provedených plateb. Ani tento postup není v souladu se zákonem o advokacii. Správce daně není oprávněn bez dalšího zjišťovat podrobnosti o převezech prováděných na účet a z účtu označeného jako účet úschov (s ohledem na zaměření příspěvku se nebudu dále zabývat možností zapojit Finanční analytický úřad, který může dát České advokátní komoře podnět ke kontrole u dotyčného advokáta, má-li podezření, že advokát nepostupoval při úschově peněžních prostředků v souladu s příslušnými právními i stavovskými předpisy).

V případě, že si správce daně vyžádá v rámci kontroly probíhající u klienta advokáta podklady od advokáta týkající se fakturovaných služeb, pak mu advokát může bez dalšího předat fakturu, z níž bude patrný příjemce služeb, výše fakturované částky a příp. daň z přidané hodnoty, je-li advokát plátcem. Česká advokátní komora se krátce po nabytí účinnosti zákona o advokacii

vyjadřovala k otázce, zda má správce daně nárok též na doložení specifikace poskytovaných služeb a na tuto otázku odpověděla kladně. Česká advokátní komora totiž dospěla k závěru, že specifikace úkonů ve faktuře advokáta není vyzrazením skutečností, o nichž se advokát dozvěděl v souvislosti s výkonem advokacie; advokát je vázán povinností mlčenlivosti, pokud jde o vlastní obsah jednání, které je specifikováno ve faktuře jako úkon.[3] Domnívám se, že doba dospěla k tomu, aby své stanovisko ČAK přehodnotila nebo alespoň konkretizovala. Zmíněné vyjádření je totiž poněkud šalamounské. Jak podrobná by měla být specifikace ve faktuře, aby splňovala výše uvedené stanovisko ČAK a současně nešlo o sdělení „vlastního obsahu jednání“, kterého se fakturovaný úkon týká? Zastávám názor, že na doložení konkrétní specifikace fakturovaných služeb, stejně jako listin, které dokládají právní služby (např. smluv, stanovisek, žalob apod.), již správce daně nárok nemá. Pokud takové listiny nemůže získat ani na základě souhlasu zástupce České advokátní komory, neboť ten bude v daném případě povinen souhlas odmítnout, ani na základě rozhodnutí soudu, neboť, jak vyplývá ze shora uvedeného, soud musí návrh správce daně zamítnout, pokud by se domáhal listin, které by obsahovaly skutečnosti, které podléhají povinnosti mlčenlivosti, pak se nemůže dožadovat ani jiným způsobem sdělení jejich obsahu. Domnívám se, že již předložení samotné podrobné specifikace poskytnutých právních služeb správcí daně by mohlo vytvořit situaci, která by ve svých důsledcích klienta poškozovala. V praxi přitom nemusí jít jen o zpracování analýz specifických daňových problémů, ale o případy zcela běžné a banální, jakými je např. zpracování odstoupení od smlouvy a následná žaloba na vrácení částky zaplacené z dané smlouvy protistraně. Daňové řešení problematiky sporného odstoupení od smlouvy je totiž velmi složité – a v praxi může vést i k tomu, že správce daně neuzná vymáhanou (klientem zaplacenou) pohledávku jako daňově účinný náklad a nepřipustí ani nárok na odpočet daně z přidané hodnoty – a klient může mít kromě sporu s protistranou zahájen i spor se správcem daně. Bylo by proto dobré mít na paměti, že zásadně každá právní problematika řešená pro klienta – podnikatele může mít daňový dopad, který řada advokátů logicky neřeší. Právě proto, že si nemusí advokát uvědomit, zda určitá informace, kterou obdržel od klienta nebo v souvislosti s poradenstvím pro klienta, může být potenciálně riziková, zahrnuje povinnost mlčenlivosti zcela všechny informace a neumožňuje, aby si advokát vyhodnocoval, zda nějakou informaci může správcí daně poskytnout, protože pro klienta její poskytnutí rizikové není. Zákon mu jednoznačně a bezvýjimečně zakazuje poskytnutí jakékoliv informace.

S předmětnou problematikou souvisí jedna zcela zásadní otázka – má správce daně právo, aby tyto listiny obdržel od klienta? Klient je jedinou osobou, která může advokáta zprostit povinnosti mlčenlivosti. Pokud tedy klient dobrovolně správcí daně listiny předloží, asi těžko může někdo proti jeho postupu něco namítat. Klient – daňový poplatník však správcí daně předmětné listiny také nemusí poskytnout. Daňový řád vychází ze zásady, že daňový subjekt – poplatník – prokazuje všechny jím tvrzené skutečnosti v daňovém přiznání. Volbu důkazních prostředků, kterými své tvrzení prokáže, však nechává zcela na uvážení poplatníka, s tím, že na něm leží důkazní břemeno a nese tedy riziko, zda

nějakou jím tvrzenou skutečnost prokáže či nikoli. Na druhé straně poskytnutí právních služeb není přece nutno prokazovat předložením všech dokumentů, které klient od advokáta obdržel. Na klientovi jako poplatníkovi sice leží důkazní břemeno, aby např. prokázal, že výdaje na právní služby jsou daňově účinným výdajem, tedy že souvisí s jeho podnikáním, klient však sám rozhoduje, jaké důkazy k prokázání svého tvrzení správci daně předloží. Je třeba přitom zdůraznit, že si správce daně nemůže libovolně určovat, jaké další důkazy by si ještě přál. Důkazy poplatníka totiž správce daně musí zhodnotit a příp. poplatníkovu tvrzení podpořené jeho důkazy jinými důkazy vyvrátit. Pro správce daně tak musí být postačující, pokud klient doloží, že mu např. advokát zpracoval stanovisko k daňové problematice jeho obchodní činnosti, fakturou od advokáta, průvodním dopisem, který byl ke stanovisku přiložen nebo průvodním e-mailem. Neznamená to však, že by měl povinnost předložit správci daně přímo zpracované stanovisko.

Taková situace zřejmě vede některé správce daně k tomu, aby si provedli křížovou kontrolu a zjistili u advokáta, co že to pro daného klienta vlastně dělal – jinými slovy, snaží se tímto způsobem ověřit (nebo zpochybnit) pravost a pravdivost důkazu předloženého poplatníkem. U advokáta však musí narazit na zeď mlčenlivosti. Tak, jako advokát není ten, kdo by měl svého klienta trestně stíhat, není ani tím, kdo by jej měl usvědčovat z event. daňových úniků, a to ani v situaci, kdy by se mu klient svěřil, že daň správně nepřiznal a nezaplatil.

V souvislosti s tím, jak jednoznačně zástupci České advokátní komory vykládají ustanovení § 21 zákona o advokacii a § 255 daňového řádu, souvisí i legislativní snahy omezit povinnost mlčenlivosti advokáta a naopak uložit advokátovi povinnost předat některé informace správci daně, příp. orgánům činným v trestním řízení.

První zásadním a diskutovaným tématem bylo (znovu)zavedení trestnosti přípravy trestného činu zkrácení daně, poplatku a jiné podobné platby. V této souvislosti se ozývaly poměrně vážné připomínky, že jako trestná příprava může být chápána i porada poplatníka s jeho advokátem nebo daňovým poradcem. V praxi jsem se sice (zatím) nesetkala s tím, že by byla poradenská činnost považována za přípravu k trestnému činu zkrácení daně, ale kdo z nás se ještě nesetkal s absurdním soudním rozhodnutím?

Druhé téma se týkalo již přímého zásahu do povinnosti mlčenlivosti advokáta v daňovém řízení. Drobná novela daňového řádu připravovaná Ministerstvem financí totiž plánovala zavést povinnost advokáta předložit správci daně všechny podklady, které získá od klienta v souvislosti s plněním povinností podle předpisů proti legalizaci výnosů z trestné činnosti. Správce daně by si tak např. mohl vyžádat veškeré doklady k úschovám prováděným advokátem, aniž by k tomu potřeboval cokoli dalšího kromě výzvy doručené advokátovi. Poměrně velkým úsilím České advokátní komory se podařilo navrhovanou novelu zmírnit v tom, že takovou povinnost budou mít advokáti pouze za účelem mezinárodní spolupráce při správě daní. Nemůžu říci, že bych byla s úpravou novely zcela srozuměna. Zákon o mezinárodní spolu-

práci při správě daní je totiž formulován velmi široce a obecně a v podstatě dává možnost, aby si tzv. kontaktní místa (daňové správy) v jednotlivých členských státech vyměňovaly jakékoliv informace, které jsou podle úsudku jednoho z nich potřebné pro správné určení daňové povinnosti. Poskytnutí informace na žádost daňové správy z jiného členského státu je podle cit. zákona možné odmítnout jen v případě, že dožadující se orgán nevyčerpal možnosti získání informací podle právního řádu svého státu nebo v případě, že naše daňová správa není oprávněna podobnou informaci poskytnout (čemuž já rozumím tak, že jde i o případy, kdy ji není podle tuzemských předpisů oprávněna získat, např. proto, že jde o informaci chráněnou povinností mlčenlivosti advokáta). Typickým příkladem, kdy dnes mohl (a musel) správce daně odmítnout poskytnout nějakou informaci do zahraničí, je případ, kdy se zahraniční daňová správa dožaduje poskytnutí informace od advokáta, jde-li o informaci o jeho (byť zahraničním) klientovi. Po novele daňového řádu, pokud bude schválena, by takové odmítnutí již nebylo možné – správce daně, zaštitěný dožadáním od zahraničního „kontaktního místa“ by získal právo na vydání potřebných podkladů. Při vyslovení termínu „mezinárodní spolupráce při správě daní“ si možná leckdo představí, že půjde o vyšetřování rozsáhlého karuselového daňového podvodu, chobotnice daňových úniků s chapadly v nejrůznějších členských státech, ale tak tomu rozhodně není. Docela dobře si dokážu představit, jak se bude zahraniční správce daně třeba dožadovat informací prokazujících např. daňový domicil zůstavitele, aby bylo určeno, zda se v zahraničí bude platit dědická daň (z majetku nacházejícího se na území ČR). Pokud byla při nabytí majetku složena kupní cena do úschovy advokáta, musel advokát postupovat podle zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti – a tudíž informace a podklady, které v souvislosti s tím získal, bude muset na výzvu předat správci daně. Pro tento případ již není stanovena žádná součinnost České advokátní komory, nikdo nemusí přezkoumávat, zda advokát předáním podkladů neporušuje povinnost mlčenlivosti a příp. takovému porušení zabránit.

Evropská komise jde však ještě dál a přišla s nápadem podpořit „transparentnost“ a zabránit darebákům poradcům, advokátům nevyjímaje, v poradenství při tzv. agresivním daňovém plánování. Proto přišla s návrhem na změnu směrnice Rady 2011/16/EU, jejímž důsledkem by bylo zavedení oznamovací povinnosti poradců (návrh je, bůhví proč, označuje za „zprostředkovatele“) v případě, že budou klientovi radit ve věci agresivního daňového plánování. Co to znamená, zatím nikdo přesně neví, hovoří se však o tom, že za agresivní daňové plánování bude označena každá přeshraniční transakce, která povede k nižšímu daňovému zatížení, než jaké by bylo jinak uvaleno v domovském státě poplatníka. Za agresivní daňové plánování tak může být považován naprosto legální případ zvažování, kam umístit sídlo holdingu v koncernové struktuře. Pokud by bylo toto sídlo (nejen z daňových důvodů) umístěno např. do Nizozemska, kde je nižší zdanění holdingu než v některém jiném členském státu EU, jednalo by se o případ agresivního daňového plánování, který by musel být předem (sic!) oznámen klientem nebo poradcem příslušné daňové správě. Daňová správa by tak získala informace, na základě kterých by do budoucna mohla iniciovat potřebné

legislativní opatření, aby takové transakce mohly být považovány za nelegální a zakázány. Zvažovaná oznamovací povinnost je v tak prudkém rozporu s povinností mlčenlivosti advokáta uznávanou všemi evropskými legislativami, že se snad ani nechce věřit, že by Evropská komise svůj návrh myslela vážně. Můžeme však očekávat, že se daňové správy jednotlivých členských států proti zvažované úpravě nějak ostře vymezí? Jediným subjektem, který by v této souvislosti mohl (a měl) být slyšet, tak pro mě zůstává Rada evropských advokátních komor CCBE.

Jak by tedy měl advokát postupovat v daňovém řízení, aby se své povinnosti mlčenlivosti nezpronevěřil? V první fázi by měl zajistit, aby písemné výstupy z jeho poradenské činnosti dostal jen klient a osoby, které klient přímo určí. Vyúčtování právních služeb, které zejména u korporátní klientely prochází jinými procesy, by mělo být klientovi zasláno odděleně od těchto výstupů a mělo by být zpracováno způsobem, který bude v souladu s § 21 zákona o advokacii, protože např. i před externí účetní firmou je klient chráněn povinností mlčenlivosti advokáta.

V případě, že se na advokáta obrátí klient s žádostí o součinnost při daňové kontrole, aby mohl prokázat daňovou uznatelnost nákladů na právní služby, by měl advokát poskytnout klientovi obecně formulované potvrzení, že klientovi poskytoval poradenské služby v souvislosti s jeho podnikatelskou činností.

Pokud bude zahájena daňová kontrola u advokáta jako daňového poplatníka, musí advokát opět postupovat v souladu s § 21 zákona o advokacii a ohledně příjmových dokladů doložit správci daně pouze vystavené daňové doklady, samozřejmě s náležitostmi podle zákona o DPH, s předmětem plnění vymezeným natolik obecně, aby byla jen odůvodněna použitá sazba DPH. Po celou dobu kontroly na místě samém, tedy v advokátní kanceláři, musí být advokát přítomen. Není tak např. možné, aby advokát pověřil účastí u kontroly účetní a kontrola se konala v době jeho dovolené. Advokát je totiž po celou dobu přítomnosti kontrolního pracovníka správce daně v advokátní kanceláři garantem toho, že nedojde k porušení § 255 daňového řádu a pracovník správce daně se neseznámí s listinami nebo elektronickými záznamy, které podléhají povinnosti mlčenlivosti advokáta.

V případě, že by správce daně, ať již při daňové kontrole advokáta nebo v rámci výzvy k součinnosti advokáta při daňové kontrole klienta, vyžadoval předložení listin, o nichž má advokát pochybnost, zda neobsahují údaje, které podléhají jeho povinnosti mlčenlivosti, musí advokát takovou výzvu odmítnout a prohlásit ve vztahu ke správci daně, že písemnost předložit správci daně nelze. Pokud by na tom správce přesto trval (a to pouze v situaci, kdy by správce daně byl přesvědčený, že předmětná písemnost advokátní mlčenlivosti nepodléhá), musel by požádat Českou advokátní komoru o přítomnost jejího zástupce, který by listinu ve vztahu k povinnosti mlčenlivosti advokáta posoudil. Zastávám názor, že nic nebrání tomu, aby o přítomnost zástupce České advokátní komory požádal nejen správce daně, ale též přímo advokát. Zástupce České advokátní komory potom rozhodne, zda předmětná listina obsahuje informace týkající se klienta, na které se vztahuje povinnost mlčenlivosti. Pokud zástupce

České advokátní komory dospěje ke stejnému závěru, jako advokát, tedy že listinu nelze vydat správci daně, může se správce daně s tímto stanoviskem spokojit a vzdát se dalšího postupu podle § 255 daňového řádu. Pokud však správce daně bude trvat na tom, že se advokát jen účelově vyhýbá splnění své povinnosti a na dokument se povinnost mlčenlivosti nevztahuje, pak bude dokument zabezpečen proti zneužití, zničení nebo poškození a předán České advokátní komoře. Správce daně potom musí podat návrh na nahrazení souhlasu zástupce České advokátní komory soudem; pokud jej v zákonné lhůtě nepodá, ČAK vrátí zajištěný dokument zpět advokátovi. Pokud bude návrh správcem daně podán, naloží s dokumentem ČAK v souladu s rozhodnutím soudu. Opět opakuji, že soud může návrhu vyhovět jen v případě, že předmětný dokument neobsahuje informace, na které se vztahuje povinnost mlčenlivosti advokáta.

Ze shora uvedených důvodů je pak vyloučeno, aby v daňovém řízení týkajícím se klienta, vystupoval advokát např. jako svědek, ledaže jej klient zproští povinnosti mlčenlivosti.

Daňové řízení se trestnímu řízení podobá v tom, že proti sobě stojí naprosto nevyvážené strany – na jedné straně stát s celým svým aparátem personálním i materiálním – a na druhé straně jedinec, který má za sebou jedinou osobu – svého advokáta, resp. daňového poradce. S pohledu klienta – poplatníka je oproti trestnímu řízení o to složitější, že v něm neplatí zásada in dubio pro reo, a naopak je v plném rozsahu naplněna známá poučka amerického procesu „cokoli řeknete, bude použito proti vám“, resp. „cokoli řekneš, advokáte, bude použito proti tvému klientovi.“ Z tohoto důvodu jsem přesvědčena, že je nezbytné, aby se Česká advokátní komora postavila proti všem existujícím nebo zvažovaným zásahům omezujícím povinnost mlčenlivosti advokáta v neprospěch jeho klienta, ať jde o problémy interpretační nebo o legislativní návrhy. V souvislosti se zaznamenanými excesy daňové správy je zapotřebí, aby Česká advokátní komora se všemi zjištěnými nedostatky seznámila též Generální finanční ředitelství, příp. Ministerstvo financí ČR a zahájila s nimi úzkou spolupráci při výkladu daňového řádu tak, aby k podobným případům nedocházelo. ●

Poznámky:

- [1] Nález Ústavního soudu ČR sp. zn. III. ÚS 486/98 ze dne 21. 1. 1999.
- [2] Rozsudek ESLP ze dne 16. 12. 1992, A/251-B.
- [3] Bulletin advokacie 3/1992.

Některé problematické aspekty „in-house“ zadávání veřejných zakázek

V poslední době se stále více veřejných zadavatelů snaží při zadávání veřejných zakázek využít tzv. „in-house výjimku“ dle ustanovení § 11 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek („ZZVZ“), která dává veřejnému zadavateli možnost uzavřít s konkrétním subjektem smlouvu na veřejnou zakázku bez nutnosti postupovat v některém ze zadávacích řízení podle ZZVZ (tzv. vertikální spolupráce).

Is ohledem na relativní novost této právní úpravy v zadávací směrnici 2014/24/EU[1] a potažmo v ZZVZ si však zadavatelé častokrát neuvědomují jednotlivá právní úskalí in-house zadávání, která mohou vést k závažnému porušení zákona o zadávání veřejných zakázek ze strany veřejného zadavatele. Účelem tohoto článku je proto snaha upozornit na vybrané problematické aspekty vertikální spolupráce dle § 11 ZZVZ, které se při aplikaci tohoto ustanovení v praxi objevují.[2]

Základní východiska a podmínky pro využití vertikální (in-house) spolupráce

Základní podmínky vertikální spolupráce vycházejí z judikatury[3] Soudního dvora Evropské unie (SDEU), přičemž na úrovni práva EU došlo poprvé k jejímu legislativnímu zakotvení až v zadávací směrnici 2014/24/EU, která byla do české právní úpravy převzata (implementována) zejména v ustanovení § 11 ZZVZ.

Podle ustanovení § 11 odst. 1 ZZVZ se za zadání veřejné zakázky nepovažuje uzavření smlouvy, kterou uzavírá veřejný zadavatel s jinou právnickou osobou jako dodavatelem pokud:

a) sám nebo společně s jinými veřejnými zadavateli ovládá tuto osobu obdobně jako své vnitřní organizační jednotky,

b) v takto ovládané osobě nemá majetkovou účast jiná osoba než ovládající veřejný zadavatel nebo ovládající veřejní zadavatelé a

c) více než 80 % celkové činnosti takto ovládané osoby je prováděno při plnění úkolů, které jí byly svěřeny ovládajícím veřejným zadavatelem nebo ovládajícími veřejnými zadavateli nebo jinými právnickými osobami, které ovládající veřejný zadavatel nebo veřejní zadavatelé rovněž ovládají jako své vnitřní organizační jednotky.

Oproti předchozí právní úpravě provedené zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách („ZVZ“) přitom došlo k systematické změně zařazení vertikální spolupráce, když vertikální spolupráce již formálně nepředstavuje „výjimku“ ze zákona, jak tomu bylo v § 18 ZVZ, ale nově není vertikální spolupráce za „zadání veřejné zakázky“ vůbec považována, což lépe odpovídá judikatuře SDEU. Uvedená změna nicméně neznamená úplné vyjmutí vertikální spolupráce dle § 11 ZZVZ z přezkumné pravomoci Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS). Naopak dle § 248 ZZVZ odst. 1 písm. b) ZZVZ je ÚOHS oprávněn rozhodovat o tom, zda postup zadavatele, který směřuje k zadání veřejné zakázky mimo zadávací řízení, je v souladu se ZZVZ. Tomu pak odpovídá možnost dodavatele podat námitky dle § 241 odst. 2 písm. c) ZZVZ, potažmo návrh proti postupu zadavatele, který směřuje k zadání veřejné zakázky mimo zadávací řízení v rozporu se zákonem dle § 250 odst. 1 písm. f) ZZVZ, jakož i související oprávnění ÚOHS zakázat dle § 263 odst. 7 ZZVZ pokračování v postupu vedoucím k zadání veřejné zakázky mimo zadávací řízení, pokud je postup zadavatele v rozporu s tímto zákonem nebo jej obchází, příp. zakázat (na návrh) plnění smlouvy na veřejnou zakázku, která byla uzavřena v rozporu s tímto zákazem.

Uvedené základní podmínky vertikální spolupráce je přitom nutno v souladu s judikaturou vykládat restriktivně a zadavatel je vždy povinen prokázat skutečnou existenci všech okolností odůvodňujících přípustnost takového postupu.[4] Uzavření smlouvy na základě vertikální spolupráce by současně mělo být v souladu se základními zásadami a účelem právní úpravy ZZVZ (resp. nemělo by je obcházet), jakož i s judikaturou správních a soudních orgánů ČR a SDEU. V případě zadání veřejné zakázky prostřednictvím vertikální spolupráce postupem mimo ZZVZ, které nebude v souladu se všemi zákonnými podmínkami pro takové zadání, totiž může dojít k závažnému narušení volného pohybu zboží a služeb.[5]

Požadavek na ovládání osoby obdobně jako své vnitřní organizační jednotky

Důvodem pro vyjmutí vertikální spolupráce z režimu zadávací směrnice a potažmo ZZVZ je snaha zákonodárce umožnit vzájemné poskytování služeb, dodávek či sta-

vebních prací (souhrnně činností) v rámci jednotlivých „organizačních složek“ zadavatele i v případě, že jsou „organizační jednotky“ veřejného zadavatele formálně organizovány jako samostatné právnické osoby. Právní úprava vertikální spolupráce proto předpokládá, že mezi veřejným zadavatelem a dodavatelem existuje velmi úzký vztah (tzv. specific internal link). [6]

Požadavek na ovládání dodavatele obdobně jako vnitřní organizační jednotku zadavatele uvedený v § 11 odst. 1 písm. a) ZZVZ předpokládá „vyšší intenzitu“ ovládání, než vyjadřuje vztah osoby ovládající a ovládané podle § 74 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). [7] Mezi zadavatelem a dodavatelem by tedy měla existovat skutečně reálná faktická možnost ovlivňovat strategická rozhodnutí ovládané osoby. [8] Ani 100% vlastnictví kapitálu společnosti přitom není rozhodující pro určení, zda k požadovanému stupni ovládání dochází. Při posuzování úrovně kontroly je potřeba přihlížet především k držení kapitálu společností, určování složení rozhodovacích orgánů a k rozsahu pravomocí řídicího orgánu. [9] Vztah mezi veřejným zadavatelem a akciovou společností, která může prosazovat své cíle nezávisle na akcionářích, svědčí dle judikatury SDEU spíše o tom, že požadovaného stupně kontroly veřejného zadavatele vůči takovému dodavateli dosaženo nebude. [10] Obdobně se dle judikatury SDEU nedá považovat za organizační jednotku zadavatele podnik, který se z obecné společnosti přeměnil na akciovou společnost s celostátní působností, rozšířeným předmětem podnikání a velmi širokými pravomocemi představenstva. [11]

Obcházení zákona „přezadáváním“ veřejné zakázky dalším subdodavatelům

Další problematickou situací při vertikální spolupráci je případ, kdy ovládaná osoba, s níž byla uzavřena smlouva, sama zadává část tohoto plnění třetí osobě (tzv. subdodavatel).

Byť dle rozhodnutí NSS [12] platí, že z textu ZZVZ nelze dovozovat požadavek, aby 100% plnění zakázky musela provést ovládaná osoba, účelem vertikální spolupráce

je umožnit zadavateli vyhnout se nutnosti postupovat dle ZZVZ u zakázek, které si může zajistit vlastními silami (tj. prostřednictvím vlastních kapacit, byť formálně oddělených). S ohledem na tento účel by tedy v rámci vertikální spolupráce nemělo docházet k „přezadávání“ (celé nebo části) veřejné zakázky, tj. k pověření třetí osoby plněním části předmětu veřejné zakázky, která je oddělitelná a představuje samostatnou veřejnou zakázku. Současně by měla být ovládaná osoba skutečně schopna poptávané plnění poskytnout a měla by tedy disponovat potřebnými veřejnoprávními povoleními, odpovídající odbornou kapacitou a zázemím. V opačném případě by pak postup zadavatele vedoucí k zadání veřejné zakázky mimo zadávací řízení mohl vykazovat znaky netransparentnosti a vzbuzovat pochybnosti o důvodech zadavatelova jednání a z těchto důvodů být považován za obcházení zákona.

Dále je potřeba zdůraznit, že zadání zakázky postupem dle § 11 ZZVZ nezabývá dodavatele (tj. osobu ovládanou veřejným zadavatelem obdobně jako vnitřní organizační jednotku) povinností postupovat při výběru případných (sub)dodavatelů dílčích plnění v souladu se ZZVZ. Takový dodavatel zejména není oprávněn pověřit plněním předmětné dodávky, služby či stavebních prací jiný subjekt bez provedení zadávacího řízení v režimu ZZVZ (pokud budou naplněny podmínky ZZVZ). [13]

Riziko poskytnutí nedovolené veřejné podpory

Poskytování plnění ze strany zadavatele v rámci vertikální spolupráce může navíc posílit postavení ovládané osoby (dodavatele) oproti jeho konkurentům a narušit tak hospodářskou soutěž na relevantním trhu, a to zejména v případě, že odměna za poskytnuté plnění převyšuje cenu plnění, která je na trhu běžná. I v případě vertikální spolupráce tedy může dojít k poskytnutí veřejné podpory ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU, přičemž taková podpora bude v případě veřejných zadavatelů takřka vždy poskytována státem nebo z veřejných prostředků a bude selektivní.

Pokud však nebudou splněny podmínky pro zákonem aprobované poskytnutí veřejné podpory (např. poskytování podpory ve formě podpory de minimis, re-

gionální podpory či vyrovnávací platby za výkon veřejné služby v souladu s příslušnými pravidly), může být její poskytnutí neslučitelné s vnitřním trhem a zadavatel a ovládaná osoba (dodavatel) mohou být povinni zdržet se poskytování nedovolené podpory, případně k jejímu navrácení, včetně úroků. Současně může být důsledkem poskytnutí nedovolené veřejné podpory neplatnost smlouvy, na základě které byla podpora poskytnuta. ●

JUDr. Jozef Mikloško, LL.M.

Mgr. Marta Krausová

Advokátní kancelář Pokorný, Wagner & partneři, s.r.o.

Poznámky:

- [1] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES.
- [2] In-house zadávání v širším slova smyslu je upraveno rovněž pro zakázky v oblasti obrany a bezpečnosti (§189 ZZVZ) a obdobně rovněž pro zadávání sektorových veřejných zakázek (§ 155 ZZVZ); zde se zabýváme výlučně vertikální spoluprací dle § 11 ZZVZ.
- [3] Rozhodnutí C-107/98 ze dne 18. 11. 1999 (Teckal).
- [4] Rozhodnutí C-26/03 ze dne 11. 1. 2005 (Stadt Halle); rozhodnutí C-126/03 ze dne 18. 11. 2004 ve věci Komise ES v. Spolková republika Německo.
- [5] Rozhodnutí C-226/09 ze dne 18. 11. 2010 ve věci Evropská komise proti Irsku.
- [6] Rozhodnutí C-15/13 ze dne 8. 5. 2017 (Technische Universität Hamburg).
- [7] Srov. Dvořák, D. a kol. Zákon o zadávání veřejných zakázek. Komentář. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 73.
- [8] Rozhodnutí C-340/04 ze dne 13. 10. 2005 (Carbotermo).
- [9] Tamtéž.
- [10] Rozhodnutí C-324/07 ze dne 13. 11. 2008 (Coditel).
- [11] Rozhodnutí C-458/03 ze dne 13. 10. 2005 (Parking Brixen).
- [12] Rozsudek NSS sp. zn. 4 As 106/2016 – 67, s. 70.
- [13] Rozhodnutí ÚOHS č. j. ÚOHS-S187/2013/VZ-1664/2014/514/MDI z 23. 1. 2014.

DBK PARTNERS®

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU PRO

TRANSAKČNÍ PORADENSTVÍ

DBK PARTNERS, ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ, S.R.O.

V Parku 2323/14, 148 00, Praha 4, telefon: +420 244 912 463, e-mail: ak@dbkp.cz

WWW.DBKP.CZ

Největší česko-slovenská advokátní kancelář s mezinárodním dosahem

Rozšiřujeme tým o mladé
talentované právníky

www.havelholasek.cz

Strategické uvažování | Individuální přístup | Špičkový právní tým | Dlouhodobé partnerství

- | Havel, Holásek & Partners s kancelářemi v Praze, Brně, Ostravě a Bratislavě je s týmem 26 partnerů, více než 100 advokátů a celkem přes 180 právníků největší česko-slovenskou nezávislou právníkou firmou ve střední Evropě
- | Více než 1 000 klientů; cca třetina klientů z řad nejbohatších Čechů a Slováků, 70 největších světových společností Fortune 500 a 50 společností z Czech Top 100
- | Úzká spolupráce s předními mezinárodními právníckými firmami, klienti tak mají přístup k lokálním i mezinárodním znalostem prostřednictvím cca 30 tisíc právníků ve 160 zemích světa
- | Právní poradenství ve více než 80 zemích světa a 12 světových jazycích; až 70 % případů s mezinárodním prvkem
- | Nejúspěšnější kancelář s nejkomplexnějšími službami v České republice i na Slovensku dle celkového počtu všech nominací a titulů v rámci dosavadních ročníků soutěže Právníká firma roku
- | Další rozšiřování týmu o spolupracovníky na všech úrovních seniority s možností rychlého profesního růstu až do partnerské úrovně; kancelář získala opakovaně ocenění TOP Zaměstnavatel roku a je nejžádanějším zaměstnavatelem mezi advokátními kancelářemi

Nejúspěšnější kancelář v ČR
a na Slovensku dle počtu
nominací a titulů dosavadních
ročníků soutěže

Klienty nejlépe hodnocená
právníká firma
v České republice
(2010, 2013, 2015)

Právníká firma roku
v České republice
(2011–2012, 2014–2017)

1. místo TOP Zaměstnavatelé
v kategorii Advokátní kancelář
(2015–2017)

Právní služby prostřednictvím internetu

Aktuálně se v rámci advokacie diskutuje o možnosti poskytování právní služby po internetu. Téma generuje celou řadu problémů a tedy i otázek. Zabývala se jím i 40. schůze představenstva ČAK 11. 5. 2017[1] a ty základní připomíná JUDr. Michal Žižlavský.[2] Především je ale třeba si ujasnit, co míníme pojmem „poskytování právní služby po internetu“.

Komunikace prostřednictvím internetu, například přes webové stránky advokátní kanceláře, včetně zodpovídání dotazů, není ničím neobvyklým. Podobné to je i v případě dotazů vznášených na internetovou adresu advokáta. Mimochodem, jde jen o obdobu toho, s čím se advokát setkává od nepaměti. Prostě se ho někdo zeptá na nějaký právní problém a on v rámci spíše společenské konverzace odpoví. Pro tyto formy komunikace je ale typické, že pokud lze vůbec hovořit o právní službě, například ve formě odpovědi na dotaz, týká se to velmi jednoduché odpovědi, ve velké většině směřující k informování potenciálního klienta o možnostech řešení jeho problému. Podle zájmu tazatele pak následuje jednání o převzetí zastoupení a případně uzavření mandátní smlouvy. Tedy takřikajíc standardní postup. Byť se může prvotní dialog odbývat v kyberprostoru, nic z toho do kategorie poskytování právních služeb prostřednictvím internetu neřadím.

Lze předpokládat, že ČAK bude posléze pojem právní služby po internetu definovat. Pro účely tohoto pojednání bych takto označil právní služby, jejichž realizace včetně sjednání smlouvy a úhrada za právní služby proběhne na dálku, prostřednictvím internetu, tedy on-line. Včetně uzavření smlouvy. Právní služby jsou tak poskytovány shodně jako je realizován

nákup zboží v elektronických obchodech. Je jinou věcí, že se tak děje či bude dít prostřednictvím speciální aplikace, přístupné z portálu advokátní kanceláře, či portálu ČAK, jak je uvažováno. Jde pouze o to, do jaké míry se může advokát pustit s právní službou mimo „kamenný obchod“.

Podle výše zmíněného zápisu je třeba při poskytování právní služby online respektovat tyto principy:

- svobodná volba advokáta,
- důvěrnost vztahu mezi advokátem a klientem,
- povinnost identifikace klienta,
- opatření proti konfliktu zájmů

Zápis z jednání představenstva není jistě zdrojem práva, nicméně jednak naznačuje, jakým směrem bude orientován stavovský předpis, který má být v souvislosti s těmito službami vydán. Především ale jde o akceptovatelný názor, který je současně identifikací potenciálních problémů, jež je třeba řešit dříve, než advokát začne poskytovat právní služby online.

V respektování principu svobodné volby advokáta nevidím u online poskytování právních služeb problém. Důvěrnost vztahu klient–advokát zmíním na závěr.

Podle § 19 ZA je advokát povinen poskytnutí právní služby odmítnout mimo jiné i v případě, jestliže v téže věci nebo ve věci

související již poskytl právní služby jinému nebo je poskytl advokát, s nímž vykonává společně advokacii, zaměstnavatel, anebo advokát, který je zaměstnancem stejného zaměstnavatele, informace, kterou má o jiném klientovi nebo o bývalém klientovi, by mohla toho, kdo o poskytnutí právních služeb žádá, neoprávněně zvýhodnit, projednání věci se zúčastnil advokát, případně osoba advokátovi blízká, anebo zájmy toho, kdo o poskytnutí právních služeb žádá, jsou v rozporu se zájmy advokáta nebo osoby advokátovi blízké. A obdobně je advokát povinen smlouvu o poskytování právních služeb vypovědět, pokud zjistí výše uvedenou skutečnost.

Speciální povinnost zjistit totožnost klienta ukládá advokátům zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu ve znění pozdějších předpisů.

Podle článku 11 odst. 2 etického kodexu smí advokát poskytovat právní služby klientovi, kterému v téže věci poskytuje právní služby již jiný advokát, pouze se souhlasem tohoto jiného advokáta.

Uvedená ustanovení do určité míry problematizují poskytování právní služby

tam, kde klient není advokátem zcela identifikován. Nutno ale současně poznamenat, že tyto normy jsou aplikovány úměrně tomu, o jakou právní službu jde. Například pokud se obrátí tazatel na advokáta s dotazem doručeným prostřednictvím e-mailu, a tento dotaz se týká toho, lze-li odmítnout dědictví, je zřejmě věcí advokáta, zda odpoví bez prověřování, zda není splněna některá z výše uvedených podmínek, vylučujících poskytnutí právní služby. Jde o obecně formulovaný dotaz na to, co by se dalo nazvat právní notorií bez jakékoliv kauzy a řešení konkrétního problému, který klient s aplikací právní normy případně má. Tedy obdoba výše zmíněného osobního dotazu. Předpokládám, že jde o všeobecně respektovaný výklad, který by tedy nebránil zodpovídání otázek, týkajících se existence či neexistence právní regulace, případně na obsah této regulace, ale nebyl by žádostí o právní službu při řešení konkrétního právního problému. Podle tohoto kritéria bych dělil dotazy na jednoduché a složité. Zodpovězení jednoduchých výkladů ZA nebrání. V případě požadavku na poskytnutí právní služby ve věci označitelé jako složité, typicky v případě prezentace reálného problému, by pak musel advokát klienta odkázat na osobní jednání. A při něm si, v mezích možností vyjasnit, zda není dána nějaká ze zákonných překážek poskytnutí právní služby, což nemusí být za všech okolností jednoduchá záležitost.

Otázkou je, zda může poskytnutí právních služeb on-line ovlivnit povinnost uložená článkem 11 odst. 2 etického kodexu. Primárně mám pochybnosti o zákonnosti či dokonce ústavnosti tohoto omezení. Není jasné, proč by si právnická či fyzická osoba, usilující o jistotu, že například udělala vše, aby se vyhnula porušení zákona, která se v této věci řídila odborným názorem advokáta, nemohla od jiného advokáta vyžádat další právní analýzu. Přitom povinností klienta není informovat osloveného advokáta o tom, že už problém řešil jiný advokát. Podle článku 37 odst. 2 Listiny má každý právo na právní pomoc, aniž by byl nějak omezen počet jejich poskytovatelů. Což nemění nic na tom, že podle článku 11 odst. 1 etického kodexu advokát nesmí jiného advokáta osočovat. A samozřejmě platí i zákaz nekalosoutěžního jednání, obsažený v ustanovení § 2976 občanského zákoníku. To pro případ, že by

advokát nejen věděl o poskytování právní služby jiným kolegou, ale na jeho adresu či adresu jím poskytnuté právní služby se vyjadřoval způsobem, který by byl obecně v rozporu s dobrými mravy či konkrétně zlehčováním. Patrné také je, že pokud se klient sám nezmíní o tom, že mu již některý advokát právní službu poskytuje anebo to nevyplývá z podané informace či předložených materiálů, nemá dotázaný advokát možnost tento fakt zjistit. Tedy identifikace klienta na tomto nevědomí nemůže nic změnit a uvedený požadavek etického kodexu není v rozporu s podmínkami poskytování právní služby on-line.

Z výše uvedeného vyplývá, že základní otázka, na kterou se redukuje vše, co s poskytováním právní služby on-line souvisí, je otázka, zda vůbec lze poskytovat právní služby klientům, kteří nejsou spolehlivě identifikováni. Podle mého názoru ano, byť jsou to služby jen velmi limitované co do svého rozsahu. Do určité míry lze dokonce hovořit o tom, že jde o jakousi formu upoutávky na další služby, které by advokát mohl poskytnout, ovšem poté, kdy bude moci na základě dalších informací klienta vyloučit překážky převzetí zastoupení. Jen na okraj k tomu dodávám, že ani v rámci běžné mandátní agendy, nejde-li o případy, kdy je třeba klienta identifikovat s ohledem na citovaný zákon o praní peněz, nebývá zvykem chtít po klientovi při uzavírání mandátní smlouvy identifikační průkaz. Ve zdrcující většině případů je tomu tak proto, že klient poskytuje jiné dostatečné identifikátory. Typicky dokumenty k své kauze. Například žalobu, dokument o vlastnictví, usnesení o zahájení trestního stíhání, obžalobu atd.

Advokátovi tedy nic nebrání v tom, aby prostřednictvím internetu nabízel a posléze poskytoval právní služby spočívající v zodpovídání jednoduchých otázek výše zmíněného typu. Otázek zaměřených spíše na normativní úpravu určitého problému než na jeho řešení. Současně je zřejmě nezbytné, aby byl zájemce o právní službu informován o podmínkách poskytnutí právní služby obecně a o rozsahu, v jakém advokát smí poskytnout právní služby on-line. A aby bylo i zřejmé, že tuto informaci vzal na vědomí, případně to alespoň stvrzuje. Nezbytný tedy bude elektronický formulář, u něhož by, podobně jako u obdobných formulářů internetových ob-

chodů, kromě smluvních ujednání, zájemce osvědčoval kliknutím srozumění s obsahem poučení. Lze si v této souvislosti představit i dotaz na totožnost žadatele a na to, zda je ve věci zastupován jiným advokátem s ponaučením, že v tomto případě by bylo vhodné věc řešit osobně.

S informováním žadatele o právní službu souvisí doposud nezmiňovaná otázka důvěrnosti informací předávaných v elektronické podobě. Ani zde nejde jen o poskytování právních služeb online, ale i o důvěrnost e-mailové komunikace či informací předávaných prostřednictvím datové schránky. Ex lege je jejich důvěrnost chráněna právními normami, včetně ultima ratio v podobě postihu porušení tajemství dopravovaných zpráv dle § 182 trestního zákoníku. V této rovině problém neexistuje, nicméně soudím, že by klient měl být poučen o ne zcela bezpečném předávání informací touto cestou, neboť utajení informací, v elektronické podobě rozhodně nelze srovnávat se situací, kdy klient informace sdělí přímo advokátovi, nebo mu osobně předá písemné podklady. I to by mělo být uvedeno ve zmíněném elektronickém formuláři s tím, že informace, jejichž únik by pro klienta znamenal hrozbu závažné újmy, je vhodné sdělovat pouze osobně. Navíc ovšem by zřejmě dotaz vyžadující předání takovýchto informací již nebylo možné považovat za jednoduchý a tím je z poskytnutí právní služby online vyloučen.

Interní předpis upravující poskytování právních služeb online by jistě byl žádoucí, ale jak patrně, lze takové služby poskytovat i bez něj. ●

JUDr. Tomáš Sokol, advokát
Advokátní kancelář
Brož & Sokol & Novák s.r.o.

Poznámky:

- [1] Viz http://www.cak.cz/assets/zapis_40_predstavenstvo_2017_05_11.pdf
- [2] Viz v Bulletinu advokacie 5/2017, On-line plat-formy na právní služby, s. 4.

Weil

Weil, Gotshal & Manges s.r.o. advokátní kancelář

	PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU 2016 V KATEGORIÍCH:			
	■ Fúze a akvizice ■ Řešení sporů a arbitráže ■ Kapitálové trhy			
	CHAMBERS EUROPE 2016 NEJVYŠŠÍ HODNOCENÍ v kategoriích			
	■ Corporate/M&A ■ Dispute Resolution ■ Projects & Energy ■ Competition/Antitrust			

Pomáhejme společně.

WEIL, GOTSHAL – nadační fond

www.weil-nadacni-fond.cz

Křižovnické nám. 193/2

110 00 Praha 1

tel.: 221 407 300, fax: 221 407 310

www.weil.com

JINÁ DIMENZE ŘEŠENÍ

BANKOVNICTVÍ • ENERGETIKA

DOPRAVA • VEŘEJNÝ SEKTOR

SVĚŘENSKÉ FONDY

TRUSTOVÉ PRÁVO

www.akccs.cz

Novinky v ochraně osobních údajů aneb nařízení evropské komise GDPR

Jednou z oblastí, které byla v poslední době věnována na poli evropské právní úpravy zásadní pozornost, je ochrana osobních údajů. Evropský parlament a Rada EU přijaly Nařízení č. 2016/679 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů (dále jen „Nařízení“), které je přímo aplikovatelné, závazné a účinné od 25. 5. 2018. Ačkoli se okamžik nabytí účinnosti Nařízení může jevit v současné chvíli ještě poměrně vzdálený, je nutno si uvědomit, že Nařízení ovlivní všechny zpracovatele osobních údajů a že zvláště vyhodnocení rizik a příprava na implementaci jeho jednotlivých ustanovení, zejména těch v Nařízení – na rozdíl od současného zák. č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů, (dále též „ZOOÚ“) – nově zakotvených, může být poněkud složitější a časově náročnější. Pojďme se tedy blíže seznámit se základními změnami a novinkami, které Nařízení přináší.

Mezi nově zařazené instituty patří zejména obecné rozšíření práv subjektů údajů (např. nové právo na to být zapomenut), rozšíření povinností správců a zpracovatelů (např. hlášení bezpečnostních incidentů), přístup založený na riziku (např. neustálé vyhodnocování rizik a jejich předcházení, povinná analýza rizik), nové instituty (např. pověřenec pro ochranu osobních údajů, kódexy chování) a vysoké sankce (např. pokuty do výše 4 % ročního obrátu celého koncernu nebo 20 mil. eur).

Jak bylo již výše uvedeno, nově přijaté Nařízení je přímo aplikovatelné a jeho důsledkem dojde k novelizaci ZOOÚ, ze kterého bude vypuštěna většina hmotněprávních ustanovení o ochraně osobních údajů a ponechá si ve své dikci úpravu pravidel charakteru veskrze procesního – tedy např. stanovení pravomocí Úřadu pro ochranu osobních údajů (dále též „ÚOOÚ“) nebo řízení před ním. Většina práv a povinností, institutů a sankcí za přestupk pak zůstane upravena pouze v závazném Nařízení.

Přijaté Nařízení se dotkne téměř 99,9 % všech zpracování osobních údajů a tím i téměř všech správců a zpracovatelů osobních údajů, kteří s takovými daty fyzických osob nakládají. Výjimku bude tvořit krom zpracování za účelem prevence, vyšetřování a odhalování trestných činů dle Směrnice Evropského Parlamentu a Rady EU 2016/680 pouze zpracování pro osobní či domácí potřeby (např. uchovávání jmen a čísel v adresářích, telefonech, fotoalba apod.). Pod působnost Nařízení pak budou spadat všichni správci, pokud zpracovávají data o osobách nacházejících se v EU, stejně jako v případě, že činnosti provozovny jsou prováděny na území EU.

Nařízení dále specifikuje, rozšiřuje a definuje základní pojmy, které jsou spojené s ochranou osobních údajů. Zejména s ohledem na současné hrozby ze strany internetu a kyberprostoru stanovuje Nařízení za osobní údaj např. i e-mail osoby, IP adresu počítače nebo MAC adresu přístroje osoby. Zvláštní kategorií údajů rozumíme zejména osobní údaje týkající se zdravotního stavu osob, rasového

či etnického původu osoby, vyznání, náboženství, politických názorů, sexuality či genetických nebo biometrických údajů o osobě.

Nařízení dále rozlišuje mezi správcem osobních údajů a zpracovatelem osobních údajů. Zatímco správce je ten subjekt, který určuje, „proč a jak“ se budou osobní údaje pro něj získávat, zpracovatel, zejména na základě smlouvy o zpracování osobních údajů, takové zpracování pro správce obstarává.

Ochrana osobních údajů dle Nařízení podléhá základním zásadám, které se prolínají celým systémem ochrany a které je nutno za každých okolností dodržovat. Tyto základní zásady jsou následující.

Zákonnost zpracování osobních údajů se projevuje zejména v nutnosti mít jeden z legitimních základů pro zpracovávání osobních údajů. Předchozí úprava, obsažená také v ZOOÚ, udávala jeden titul opravňující zpracovávat údaje, a tím byl souhlas subjektu. K tomuto pak zákon udával celkem 7 výjimek, kdy není souhlas nutný. Nařízení naopak stanovuje souhlas pouze jako jeden ze zákonných titulů, kdy dalšími jsou souhlasu na rovně postavené: plnění smluvních povinností, povinnost stanovená zákonem, ochrana životně důležitých zájmů, subjektem zveřejněné informace, ochrana svých právních nároků, účely preventivního nebo pracovního lékařství, veřejný zájem či výkon veřejné moci, archivace apod. Dle doporučení Úřadu se má každý správce či zpracovatel v rámci nakládání s osobními údaji zaměřovat na využití legitimního titulu odlišného od souhlasu, jednotlivá data separovat tak, aby bylo možno s daty získanými na základě odlišných titulů nakládat nezávisle, popř. „pokrývat“ získaná data několika tituly zároveň (např. souhlas zaměstnance + pracovní smlouva).

Korektnost, přesnost a transparentnost zpracování se promítá při zpracování zejména v těchto pravidlech: zpracovávat pouze data, která potřebují; data jsou vždy přesná a aktualizovaná; faktický způsob, účel i titul odpovídá tomu tvrzenému; subjekt osobních údajů stručně, transparentně, srozumitelně, za použití

jasných a jednoduchých jazykových prostředků, snadno přístupným způsobem informují. Nařízení na rozdíl od ZOOÚ značně rozšiřuje informační povinnost správců a zpracovatelů. Doporučováno je pak zejména zakotvení tzv. multilayer policy, tedy vícevrstvé politiky, kdy jednotlivé informace jsou uváděny „ve vrstvách“. Obecné informace jsou dostupné všem osobám a při postupném odkrývání a zobrazování dalších informací je každý informován více podrobně (např. typický odkaz ve všeobecných obchodních podmínkách na webové stránky apod.).

Účelovost zpracování osobních údajů se projevuje v důrazu právě na účel. Tento musí být vždy stanoven před zpracováním jednotlivých údajů, a to ve vypracovaném Záznamu o činnostech zpracování. Tyto Záznamy svým způsobem nahrazují dosavadní povinnou registraci u ÚOOÚ. Správce i zpracovatel je povinen vést Záznamy pro každý okruh zpracovávaných osobních údajů a víceméně odpovídá rozsahem informací, které byly zveřejněny v registru. Tyto Záznamy jsou zpracovávány před samotným zahájením nakládání s osobními údaji a obsahují kromě základních údajů o správci také účel zpracování, kategorie subjektů a osobních údajů, lhůty nebo důvody pro výmaz, popis zabezpečovacích opatření, kategorií příjemců údajů apod. Ačkoli Nařízení stanovuje výjimku, že tyto Záznamy není nutno vypracovávat v podnicích, které zaměstnávají méně než 250 osob, díky dalším výjimkám z této výjimky (zvláštní kategorie údajů, riziko, nepřítomnost zpracování apod.) nemá téměř žádný správce či zpracovatel možnost zaměstnaneckou výjimku na sebe vztáhnout a Záznamy nevypracovávat.

Zásada minimalizace údajů se projevuje zejména v povinnosti správce shromažďovat pouze takové množství a takové informace, které jsou přiměřené, relevantní a omezené na nezbytný rozsah a účel. Každý správce či zpracovatel je povinen zakotvit do svého systému programy, instituty nebo upozornění, aby vždy docházelo k „vyčištění“ databází nebo seznamů v době, kdy další uchování údajů už není nezbytné. Zároveň je nutno dodržovat zásadu omezení ukládání a na ni navazující nutnost smazat nebo anonymizovat

získaná data (např. za pomoci šifrování, pseudonimizace apod.).

Bezpečnost a důvěrnost ukládaných údajů musí být zajištěna za využití dostatečných a vhodných technických a organizačních opatření, aby nedocházelo k protiprávnímu zpracování, nakládání, zcizení, zničení nebo poškození osobních údajů. Takovými opatřeními rozumíme např. specializované bezpečnostní softwary, stanovení okruhu osob manipulujících s údaji, mechanické překážky, přihlašovací údaje apod.

Mimo výše uvedené je každý správce či zpracovatel povinen do svého systému zakotvit taková pravidla, opatření a systémy, aby byla vždy dodržována práva subjektů, kterými jsou:

- právo dostat informace o zpracování osobních údajů, včetně informací o příjemcích, a to v souladu se zásadou transparentnosti,
- právo na přístup k osobním údajům – správce je povinen poskytnout subjektu bezplatně kopii veškerých osobních údajů, které o něm shromažďuje,
- právo na opravu a výmaz, právo být zapomenut – na žádost subjektu musí být data aktualizována či opravena nebo neprodleně vymazána a zároveň musí být vymazána i z historie, odkazů, kopií, databází apod., výmaz se netýká těch dat, která jsou nutná pro uplatňování nároků apod.,
- právo na omezení zpracování – na žádost subjektu je zpracování omezeno,
- právo na přenositelnost osobních údajů – správce je povinen údaje zpracovávat tak, aby z nich mohl být pořízen strukturovaný, běžně používaný a strojově čitelný výpis, který následně může být poskytnut jinému správci či zpracovateli osobních údajů, a to v případech, kdy jsou data zpracovávána na základě smlouvy nebo souhlasu subjektu a jsou automatizována,
- právo vznést námitku – subjekt má právo, v případě, že jsou údaje zpracovávány na základě oprávněného zájmu

správce nebo z důvodu veřejného zájmu, vznést námitku zpracování, se kterou se musí správce vypořádat,

- právo nebýt předmětem automatizovaného rozhodnutí, právo podat stížnost, domáhat se soudní ochrany a náhrady újmy.

Jedním z nových institutů, které nařízení přináší a které je schopno přinést správcům nemalé komplikace, je povinnost správce či zpracovatele ohlašovat ÚOOÚ případy porušení zabezpečení osobních údajů, kterými se rozumí takové porušení, které vede k neoprávněnému nebo protiprávnímu zničení, změně, ztrátě nebo poskytnutí či zpřístupnění uložených nebo zpracovávaných dat. Za neohlášení porušení hrozí správci či zpracovateli vysoké pokuty (2 % celkového ročního obrátu nebo 10 mil eur).

Další novinkou je zavedení funkce pověřence pro ochranu osobních údajů, který funguje jako styčný bod mezi správcem, subjektem údajů a ÚOOÚ. Tento bude zřizován buď dobrovolně, nebo povinně, a to v případech, kdy je správce orgánem veřejné moci, hlavní činností správce je rozsáhlé zpracování zvláštních kategorií údajů (zdravotní stav, vyznání atd.) nebo pravidelné a systematické monitorování (sociální sítě, cílená reklama apod.).

Další novinkou, kterou Nařízení přináší, je několik možností, jak doložit plnění povinností správce a zpracovatele vyplývajících z Nařízení. Jednou z možností je připojit se k obecným vypracovaným Kodexům chování. Tyto Kodexy si vytváří sám správce nebo zpracovatel, ale podléhají schválení ÚOOÚ a zakotvují hlavní pravidla chování při nakládání s osobními údaji. Dodržování takových Kodexů je pak pravidelně ÚOOÚ monitorováno. Další možností je pak vydání Osvědčení o ochraně osobních údajů, kdy dozorový orgán nebo jím akreditovaná společnost vydá potvrzení o splnění veškerých povinností plynoucích z Nařízení ze strany správce nebo zpracovatele. V současné chvíli ÚOOÚ pracuje na zavedení jednotného systému podmínek k získání akreditace pro společnost a připravuje školení a veškeré nutné podklady.

Závěrem nezbyvá než podotknout, že ačkoli účinnost Nařízení nastane až za poměrně dlouhou dobu, je nutno provést některé kroky k implementaci Nařízení co nejdříve. Správci a zpracovatelé musí vynaložit úsilí k tomu, aby provedli řádnou analýzu současného stavu svých systémů, zakotvili řádně fungující a účinné softwary a bezpečnostní opatření, vypracovali dokumentaci nutnou k naplnění povinností plynoucích z nařízení a popř. začali s hledáním vhodných kandidátů na pověření. ●

Mgr. Lucie Šimková

Advokátní kancelář JELÍNEK & Partneři s.r.o.

S našimi klienty se těšíme
na další společná vítězství!

KŠD LEGAL advokátní kancelář s.r.o.
PRAHA | BRATISLAVA

WE KNOW HOW TO SCORE!

KŠD LEGAL je již posedmé v řadě hrdým
nositelem titulu Právnická firma roku
v kategorii Sportovní právo.

VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

KŠD LEGAL získala ocenění „Velmi doporučovaná
kancelář“ v kategoriích Řešení sporů a arbitráže,
Trestní právo, Duševní vlastnictví, a Daňové právo
a rovněž ocenění „Doporučovaná kancelář“ v dalších
pěti kategoriích soutěže Právnická firma roku 2016.

Jak ochránit obchodní tajemství před zraky všech

aneb problematika ochrany obchodního tajemství ve smlouvách povinně uveřejňovaných v registru smluv

Povinnost uveřejňovat smlouvy za účelem kontroly hospodaření subjektů ze strany veřejnosti není v našem právním řádu žádnou novinkou.[1] V souvislosti s přijetím a účinností ZRS se však podstatně rozšířil okruh subjektů, jejichž smlouvy se nyní stanou veřejně přístupnými. Zákon o registru smluv[2] sice nestanovuje povinnost uveřejňovat všechny soukromoprávní smlouvy, ale pouze soukromoprávní smlouvy a smlouvy o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci, jejichž smluvní stranou je některý ze subjektů uvedených v § 2 odst. 1 ZRS. Nezřídka se však stává, že druhou smluvní stranou je právnická osoba soukromého práva, jejíž smlouvy by jinak povinně uveřejňovány být nemusely.

Vsouvislosti s povinností uveřejnit smlouvy v registru smluv se do popředí dostává otázka, jak mají smluvní strany chránit informace ve smlouvách obsažené, které některá ze smluvních stran považuje za své obchodní tajemství.[3] Cílem článku je seznámit čtenáře s instrumenty, které ZRS smluvními stranám k ochraně obchodního tajemství poskytuje a případnými následky jejich nesprávného použití.

ZRS neobsahuje ustanovení, které by explicitně umožňovalo chránit informace označené za obchodní tajemství. Zákonodárce však v ust. § 3 odst. 1 ZRS pamatoval na skutečnost, že ne všechny informace obsažené ve smlouvě, je možné bez újmy smluvních stran učinit veřejně přístupnými: „Prostřednictvím registru smluv se neuveřejňují informace, které nelze poskytnout při postupu podle předpisů upravujících svobodný přístup k informacím.“ Obsahuje-li tedy smlouva určená k uveřejnění v registru smluv části nebo informace, které nelze poskytnout podle předpisů upravujících svobodný přístup k informacím,[4] mohou být tyto před odesláním smlouvy do registru smluv znečitelněny. Abychom tedy zjistili, které informace mohou být před uveřejněním smlouvy v registru smluv vyloučeny, musíme nahlédnout do jednotlivých právních předpisů upravujících svobodný přístup k informacím.

Na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (dále jen „InfZ“) se mezi informace, které nelze poskytnout, řadí mj. skutečnosti, které naplňují znaky obchodního tajemství. Uvedené vyplývá z ust. § 9 odst. 1 InfZ: „Pokud je požadovaná informace obchodním tajemstvím, povinný subjekt ji neposkytne.“ Smluvní strany mají tedy možnost chránit svá obchodní tajemství na základě kombinace ustanovení § 3 odst. 1 ZRS a § 9 odst. 1 InfZ a informace tvořící obchodní tajemství před uveřejněním smlouvy znečitelnit.

„Povinnost takové znečitelnění provést je stanovena tomu, kdo smlouvu k uveřejnění do registru smluv zasílá.“[5] Tuto povinnost ovšem nelze vykládat v tom

smyslu, že by uveřejňující subjekt měl povinností zkoumat, zda některá z informací obsažených ve smlouvě tvoří obchodní tajemství druhé smluvní strany. S ohledem na fakt, že jedním ze znaků obchodního tajemství je skutečnost, že vlastník informace označené za obchodní tajemství ve svém zájmu odpovídajícím způsobem utahuje,[6] má smluvní partner povinnost sám označit informace, které chce chránit jakožto obchodní tajemství. Pokud tak neučiní, nemůže se jednat o informace, které naplňují znaky obchodního tajemství.

Obchodním tajemstvím však není automaticky každá skutečnost či informace, o které některá ze smluvních stran prohlásí, že ji za obchodní tajemství považuje. Aby byla skutečnost či informace obchodním tajemstvím, musí vždy kumulativně naplňovat všechny zákonem stanovené znaky, tedy: konkurenční významnost, určitelnost, souvislost se závodem, ocenitelnou, běžnou nedostupnost v příslušných obchodních kruzích a zajištění utajení.[7] Z povahy věci není dost dobře možné, aby naplnění těchto zákonných znaků zkoumala druhá smluvní strana. Nezbyvá tedy, než se spolehnout na slovo smluvního partnera.

Z důvodu právní jistoty lze proto doporučit, aby smluvní strany eliminovaly svou odpovědnost za uveřejnění smlouvy v registru smluv smluvními ujednáními. Taková smluvní ujednání by měla jasně stanovit podmínky pro označení informací, které jedna ze stran považuje za své obchodní tajemství. Má-li tedy některá ze smluvních stran zájem chránit určité informace obsažené ve smlouvě jakožto obchodní tajemství, musí na to druhou smluvní stranu upozornit a konkrétní části smlouvy včas, například ještě před uzavřením smlouvy, označit. Tímto postupem je možné předejít případným sporným situacím, které by mohly mezi smluvními partnery nastat. Má-li jedna ze stran pochybnost o tom, zda určitá informace opravdu naplňuje všechny zákonné znaky obchodního tajemství, může si od smluvního partnera vyžádat podrobnější vysvětlení.

Poněkud odlišná je situace v případě subjektů hospodařících s veřejnými pro-

středky.[8] Ust. § 9 odst. 2 InfZ vymezuje okruh informací, jejichž poskytnutí není považováno za porušení obchodního tajemství: „Při poskytování informace, která se týká používání veřejných prostředků, se nepovažuje poskytnutí informace o rozsahu a příjemci těchto prostředků za porušení obchodního tajemství.“ Ačkoliv je znění tohoto ustanovení dle názoru autorek značně nejednoznačné, autorky se přiklání k závěru, že z textu tohoto ustanovení nevyplyvá, že by dané informace nemohly být obchodním tajemstvím. Naopak podmínkou aplikace druhého odstavce je, že dotčená informace naplňuje zákonné znaky obchodního tajemství. V opačném případě by totiž byla informace poskytnuta již na základě § 8b InfZ. Ustanovení pouze vymezuje, že poskytnutí informací o rozsahu a příjemci veřejných prostředků se nepovažuje za porušení obchodního tajemství. Z výkladu znění těchto ustanovení tedy vyplývá, že tyto údaje sice lze označit za obchodní tajemství, avšak v případě, že si žadatel o tyto informace na základě InfZ požádá, budou mu poskytnuty.

Výklad předmětných ustanovení by mohl směřovat k názoru, že informace o příjemci a rozsahu veřejných prostředků, tedy o druhé smluvní straně a celkové ceně či hodnotě předmětu smlouvy, nemohou být z textu uveřejňované smlouvy vyloučeny. ZRS a předpisy upravující svobodný přístup k informacím jsou však na sobě, s výjimkou výslovného odkazu v § 3 odst. 1 ZRS, nezávislé, mají odlišnou povahu a nejsou ve vzájemné subsidiaritě ani obdobném. Pokud § 3 odst. 1 ZRS stanovuje odkazem na InfZ určitý okruh informací, které se neuveřejňují, neznamená to, že jiná ustanovení ZRS nemohou tento okruh dále rozšířit.

Ustanovení § 3 odst. 1 ZRS, a v něm obsažený odkaz na zákony upravující přístup k informacím, není jediným ustanovením ZRS, které pokrývá obchodní tajemství. V oblasti metadat je obchodní tajemství řešeno v ust. § 5 odst. 6 ZRS. Jedná se o jediné ustanovení ZRS výslovně upravující ochranu obchodního tajemství a zní: „Z uveřejnění prostřednictvím registru smluv lze vyloučit metadata uvedená v odstavci 5 písm. a) nebo c),

jsou-li tato metadata obchodním tajemstvím osoby uvedené v § 2 odst. 1 písm. e), k), l), m) nebo n), a to také tehdy, pokud by obchodním tajemstvím bylo až více takto uveřejněných informací zároveň.“ Bude-li tedy některý ze subjektů stanovených ve výčtu uvedeném v ust. § 5 odst. 6 ZRS[9] chtít chránit informace o smluvní protistraně a celkové ceně smlouvy jako své obchodní tajemství, bude tak moci učinit.[10]

Použitím argumentu a *minori ad maius* lze dospět k závěru, že mohou-li být předmětné údaje vyloučeny z uveřejnění v metadatech, mohou být znečitelněny také v samotném textu smlouvy. Aplikace jiného výkladu by popírala smysl a logiku tohoto ustanovení, kteréžto by sice umožňovalo v zájmu ochrany obchodního tajemství vyloučit informace o smluvních stranách a ceně z metadat, avšak jim odpovídající informace by nemohly být znečitelněny v samotném textu smlouvy. Uplatnění takového přístupu by směřovalo proti samotné povaze obchodního tajemství, které by se v důsledku uveřejnění v registru smluv stalo veřejně přístupným, což by vedlo k ne naplnění znaku běžné nedostupnosti in-

formací, čímž by také pominul důvod vyloučení informací z metadat.

Nelze nicméně zapomínat na skutečnost, že předmětné ustanovení umožňuje neuvést metadata týkající se smluvního partnera a ceny či hodnoty předmětu smlouvy pouze v případě, kdy jsou tyto obchodním tajemstvím vybraných subjektů. Uvedené ustanovení se tedy neuplatní pro všechny, ale pouze pro subjekty předpokládané tímto ustanovením či jejich smluvní partnery, jsou-li uveřejňujícím subjektem, ale pouze za situace, že informace vylučované z metadat tvoří obchodní tajemství subjektů specifikovaných v § 5 odst. 6 ZRS.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že i přes absenci výslovného ustanovení, ZRS umožňuje ochranu obchodního tajemství před jeho zpřístupněním v registru smluv za předpokladu, že předmětné informace naplňují zákonné znaky obchodního tajemství. Autorky však rozhodně doporučují subjektům, jež musí povinně uveřejňovat své smlouvy v registru smluv, a jejich smluvním partnerům, upravit proces označování obchodního tajemství, jakožto i případných

následků nesprávného označení či uveřejnění, smluvními ujednáními. ●

Mgr. Adéla Úředníčková,
advokátka trvale spolupracující
Mgr. Michaela Frydrychová,
advokátní koncipientka
CÍSAŘ, ČEŠKA, SMUTNÝ s.r.o.,
advokátní kancelář

Poznámky:

[1] Viz například povinnost zadavatele v souladu s § 219 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů, uveřejnit na profilu zadavatele smlouvu uzavřenou na veřejnou zakázku.

[2] Zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv), ve znění pozdějších předpisů „dále jen „ZRS“ nebo „zákon“).

[3] Definici obchodního tajemství obsahuje § 504 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „OZ“): „Obchodní tajemství tvoří konkurenčně významné, určitelné, ocenitelné a v příslušných obchodních kruzích běžně nedostupné skutečnosti, které souvisejí se závodem a jejichž vlastník zajišťuje ve svém zájmu odpovídajícím způsobem jejich utajení.“

[4] Těmito předpisy jsou myšleny zejména InfZ, zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění

pozdějších předpisů, zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další, pro účely tohoto stanoviska spíše podružné předpisy.

[5] Metodický návod k aplikaci zákona o registru smluv. Červen 2017, verze 1.4. s. 39. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/metodicky-navod-k-aplikaci-zakona-o-registru-smluv-jez-slouzi-k-zakladni-orientaci-v-problematice-a-prinasi-zakladni-odpovedi-na-casto-kladene-dotazy.aspx>

[6] Ust. § 504 OZ.

[7] Dto.

[8] Tento pojem je nutné vykládat dle ust. § 2 odst. g) zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (dále jen „ZFinK“), tedy jako „veřejné finance, věci, majetková práva a jiné majetkové hodnoty patřící státu nebo jiné právnické osobě uvedené v písmenu a)“ v kombinaci s § 2

odst. a) ZFinK: „orgánem veřejné správy organizační složka státu, která je účetní jednotkou podle zvláštního právního předpisu, státní příspěvková organizace, státní fond, územní samosprávný celek, městská část hlavního města Prahy, příspěvková organizace územního samosprávného celku nebo městské části hlavního města Prahy a jiná právnická osoba zřízená k plnění úkolů veřejné správy zvláštním právním předpisem nebo právnická osoba zřízená na základě zvláštního právního předpisu, která hospodář s veřejnými prostředky.“

[9] Veřejná výzkumná instituce nebo veřejná vysoká škola; státní podnik nebo národní podnik; zdravotní pojišťovna; právnická osoba, v níž má stát nebo územněsprávní celek sám nebo s jinými územními samosprávnými celky většinovou majetkovou účast.

[10] Bouda a kol., Zákon o registru smluv: komentář. 1. vydání, C. H. Beck, 2016, s. 90.

Povinnost uchovávat provozní a lokalizační údaje ve světle aktuální judikatury

Povinnost uchovávat zákonem stanovené provozní a lokalizační údaje účastníků a uživatelů se označuje jako povinnost Data Retention. Zákon ji ukládá poskytovatelům služeb elektronických komunikací a provozovatelům sítí elektronických komunikací pro účely možného vyžádání údajů oprávněnými orgány. Doba uchovávání není v členských státech Evropské unie jednotná, činí šest měsíců až dva roky. Povinnost Data Retention byla historicky vymezena v první řadě v tzv. Data Retention Směrnici[1] (dále též jen „Data Retention Směrnice“, či „Směrnice“), která determinovala národní právní úpravy členských států EU. Poté, co Soudní dvůr EU před třemi lety prohlásil Směrnici za neplatnou,[2] nezanikla povinnost uchovávat provozní a lokalizační údaje, která ve většině národních právních úprav členských států EU v určité podobě přetrvala dodnes.

Vznik povinnosti Data Retention

Ve většině členských zemí EU následovaly národní právní úpravy teprve po přijetí Data Retention Směrnice. Existovalo však několik výjimek, mezi kterými byla i Česká republika – zákon o elektronických komunikacích[3] (dále též jen „ZoEK“) stanovil s účinností od 1. května 2005 povinnost plošně uchovávat provozní a lokalizační údaje veškerých účastníků, či uživatelů pro specifický účel jejich možného vyžádání oprávněnými orgány.[4] Po přijetí Směrnice pak byla Česká republika pouze povinna ve lhůtě do 15. září 2007[5] uvést již existující právní úpravu do souladu s požadavky Směrnice.[6]

Kontroverze

Povinnost Data Retention vyvolávala od svého vzniku obavy a nesouhlasné reakce, první z nich formulovala ještě před přijetím Směrnice Pracovní skupina WP 29[7] v několika svých stanoviscích.č. j.8] Také národní právní úpravy Data Retention byly soudně napadeny v řadě členských států EU, jakožto protiústavní byly takto zrušeny mj. v Německu, Rumunsku, Bulharsku, na Kypru, v Polsku, v Belgii, na Slovensku, v Rakousku, či Nizozemí. V České republice se Ústavní soud ČR povinnosti Data Retention zabýval dvakrát. Nejprve nálezem sp. zn. Pl. ÚS 24/10 ze dne 22. března 2011 zrušil právní úpravu Data Retention obsaženou v ZoEK, společně s prováděcí vyhláškou,[9] když dospěl k závěru, že neodpovídá ústavněprávním požadavkům na takovou právní úpravu, která umožňuje zásah do základních práv jednotlivců na soukromí. Následně, nálezem sp. zn. Pl. ÚS 24/11 ze dne 20. prosince 2011 rozhodl Ústavní soud ČR o zrušení ustanovení obsahujícího povinnost Data Retention v trestním řádu. S účinností od 1. října 2012 zavedl zákonodárce opět do právního řádu ČR povinnosti dle Data Retention Směrnice, při zohlednění většiny argumentace Ústavního soudu ČR.[10]

Rozhodnutí Soudního dvora EU

Soudní dvůr EU se povinností Data Retention zabýval dosud celkem třikrát, re-

levantní jsou dle názoru autora zejména jeho poslední dvě rozhodnutí. Již v úvodu tohoto textu je zmiňován rozsudek z 8. dubna 2014, kterým Soudní dvůr EU prohlásil Data Retention Směrnici za neplatnou. Unijní zákonodárce podle něj přijetím Směrnice překročil meze uložené Listinou základních práv Evropské unie,[11] konkrétně požadavek na dodržování zásady proporcionality. Soudní dvůr EU svůj závěr o neplatnosti Směrnice odůvodňuje zejména šíří narušení soukromí, ke kterému dle Směrnice dochází – dopadá na veškeré provozní údaje pevné a mobilní telefonie i internetu celé evropské populace; navíc se všechny kategorie údajů bez rozlišení uchovávají stejně dlouhou dobu. Soudní dvůr Směrnici vytýká také neomezený přístup národních úřadů k uchovávaným datům, absenci požadavku na to, aby žádosti o poskytnutí údajů předem přezkoumal nezávislý soud, jakož i nedostatečné bezpečnostní záruky – Směrnice mj. nezakazuje uchovávat provozní a lokalizační údaje mimo území EU.

V roce 2016 se Soudní dvůr EU k předběžným otázkám švédského a britského soudu zabýval především souladem obecné povinnosti uchovávat provozní a lokalizační údaje s ustanovením čl. 15 odst. 1 e-Privacy Směrnice.[12] V rozsudku ze dne 21. prosince 2016[13] (dále též jen „Rozsudek“) dospěl k závěru, že tento článek e-Privacy Směrnice ve spojení s relevantními ustanoveními Listiny základních práv EU musí být vykládán tak, že brání vnitrostátní právní úpravě založené na plošném uchovávání veškerých provozních a lokalizačních údajů všech účastníků a uživatelů, a to i v případě, když by takováto národní právní úprava byla přijata za účelem boje proti trestné činnosti. Současně rozhodl, že tento článek e-Privacy Směrnice také brání vnitrostátní právní úpravě, která upravuje ochranu a bezpečnost provozních a lokalizačních údajů, zejména přístup příslušných vnitrostátních orgánů k uchovávaným údajům, přitom však tento přístup neomezuje výlučně pro účely boje proti závažné trestné činnosti, nepodmiňuje tento přístup předchozím přezkumem ze strany soudu nebo nezávislého správního orgánu a nevyžaduje, aby dotčené údaje byly uchovávány na území EU.

Závěr – právní úprava Data Retention de lege ferenda

Platná a účinná právní úprava Data Retention v ČR vykazuje dle hodnocení autora v mnoha rysech znaky podobné těm úpravám, které Soudní dvůr EU vyhodnotil jako v demokratické společnosti neodůvodněné. Tak je tomu především u samotného základu právní úpravy,[14] tedy u principu plošného a nerozlišujícího uchovávání veškerých provozních a lokalizačních údajů všech účastníků a uživatelů, a to u veškerých prostředků elektronické komunikace, bez jakékoli výjimky. Pro povinné uchovávání těchto údajů tak není vyžadována jakákoli jejich souvislost s ohrožením veřejné bezpečnosti. Soudní dvůr EU přitom v rozebíraném Rozsudku formuloval svůj závěr zcela jednoznačně, autor tak považuje za důvodné hodnocení základu právní úpravy Data Retention v ČR jako odporujícího závěrům Rozsudku.

Přestože tento rozpor nemá za následek neplatnost diskutované právní úpravy ČR, považuje autor za vhodné de lege ferenda na tento rozpor reagovat. Dle názoru autora se nabízejí dvě možná řešení: buď nahrazení dosavadního principu uchovávání údajů (data retention) principem „data freeze“ (uchovávání údajů pouze u konkrétních, oprávněnými orgány označených, osob do budoucna),[15] nebo řešení spočívající sice v preventivním uchovávání údajů, avšak pouze u skupin osob předem vymezených oprávněnými orgány na základě objektivních kritérií.[16] ●

Mgr. Miroslav Uříčar, partner
LEGALITĚ advokátní kancelář s.r.o.

LEGALITĚ
LAWYERS

Poznámky:

- [1] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/24/ES ze dne 15. března 2006 o uchování údajů vytvářených nebo zpracovávaných v souvislosti s poskytováním veřejně dostupných služeb elektronických komunikací nebo veřejných komunikačních sítí a o změně směrnice 2002/58/ES.
- [2] Rozsudek Soudního dvora EU (velkého senátu) z 8. dubna 2014. Digital Rights Ireland Ltd v. Minister for Communications, Marine and Natural Resources a další a Kärntner Landesregierung a další, Žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podané High Court (Irsko) a Verfassungsgerichtshof ve spojených věcech C-293/12 a C-594/12.
- [3] Zákon č. 127/2005 Sb. o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů.
- [4] Ustanovení § 97 odst. 3 ZoEK. Kromě tohoto ustanovení tvoří právní úpravu Data Retention v právním řádu ČR též ustanovení § 88a zákona č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.
- [5] Data Retention Směrnice v článku 15 odst. 3 výslovně umožnila členským státům „odložit provádění této směrnice do 15. března 2009, pokud jde o uchování komunikačních údajů týkajících se připojení k internetu, internetové telefonie a internetové elektronické pošty“.
- [6] To se stalo zákonem č. 247/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů.
- [7] Pracovní skupina pro ochranu fyzických osob v souvislosti se zpracováváním osobních údajů zřízená na základě článku 29 směrnice 95/46/ES.
- [8] Viz např. ARTICLE 29 – DATA PROTECTION WORKING PARTY. Opinion 10/2001 on the need for a balanced approach in the fight against terrorism (adopted on 14 December 2001), či Opinion 4/2005 on the Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on the Retention of Data Processed in Connection with the Provision of Public Electronic Communication Services and Amending Directive 2002/58/EC (COM(2005)438 final of 21.09.2005).
- [9] Vyhláška Ministerstva informatiky č. 485/2005 Sb. o rozsahu provozních a lokalizačních údajů, době jejich uchování a formě a způsobu jejich předávání orgánům oprávněným k jejich využívání.
- [10] Stalo se tak zákonem č. 273/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 127/2005 Sb. o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.
- [11] Listina základních práv Evropské unie, formálně vyhlášena v Nice v prosinci 2000 Evropským parlamentem, Radou a Komisí; v prosinci 2009, kdy vstoupila v platnost Lisabonská smlouva, získala stejný závazný právní účinek jako Smlouvy. Za tímto účelem byla listina pozměněna a vyhlášena podruhé.
- [12] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací (Směrnice o soukromí a elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů. Její čl. 15 odst. 1 umožňuje členským státům EU při splnění v článku definovaných požadavků přijmout opatření, kterými omezí rozsah ochrany poskytovaný dle této směrnice provozním, lokalizačním a souvisejícím údajům.
- [13] Rozsudek Soudního dvora EU (velkého senátu) ze dne 21. prosince 2016. Tele2 Sverige AB a Secretary of State for the Home Department v. Post- och telestyrelsen a další, Žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podané Kamarrätten i Stockholm a Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) ve spojených věcech C-203/15 a C-698/15.
- [14] Viz § 97 odst. 3 ZoEK.
- [15] Toto řešení zvolil slovenský zákonodárce, přijetím zákona č. 397/2015 Z.z., kterým sa na účely Trestného zákona ustanovuje zoznam látok s anabolickým alebo iným hormonálnym účinkom a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, novelizoval v oblasti Data Retention jak příslušná ustanovení zákona č. 351/2011 Z.z. o elektronických komunikacích v znení neskorších predpisov, tak rovněž zákona č. 301/2005 Z.z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov a dále též zákony upravující práva a povinnosti oprávněných orgánů, a to s účinností již od 1.ledna 2016.
- [16] Soudní dvůr EU v Rozsudku uvádí např. geografické kritérium – existuje-li v konkrétním území zvýšené riziko přípravy, či páčání závažných trestných činů, další možnosti je omezit uchování údajů vztahujících se k určitému časovému období, či okruhu osob, které mohou být zapojeny do závažné trestné činnosti, anebo jejichž údaje by mohly z jiných důvodů přispívat k boji proti trestné činnosti.

Náhrada nákladů řízení v případě odmítnutí nebo zamítnutí šikanózního věřitelského insolvenčního návrhu

V praxi se nikoli ojediněle vyskytují případy, kdy je insolvenční návrh podáván nikoli v situaci skutečného úpadku údajného dlužníka, ale s cílem takovým šikanózním insolvenčním návrhem poškodit úspěšného konkurenta. Tento článek se zabývá náhradou nákladů řízení vynaložených osobou, vůči které byl bezdůvodný insolvenční návrh podán (dále jen „insolvenční dlužník“).

Přestože s účinností od 1. 7. 2017 došlo k novelizaci insolvenčního zákona, která mimo jiné zlepšuje ochranu insolvenčních dlužníků před šikanózními insolvenčními návrhy podávanými věřiteli (např. rozšířením povinnosti skládat zálohu na náklady insolvenčního řízení[1] nebo navýšením nejvyšší možné pokuty pro případ odmítnutí zjevně bezdůvodného věřitelského insolvenčního návrhu až na 500 000 Kč[2] namísto dosavadních 50 000 Kč), nelze pravděpodobně

ani do budoucna očekávat, že pokusy podávat šikanózní věřitelské insolvenční návrhy zcela vymizí.

Insolvenční dlužník, proti kterému byl jinou osobou podán šikanózní insolvenční návrh, se proti takovému insolvenčnímu návrhu musí bezodkladně v insolvenčním řízení bránit tak, aby dosáhl co nejrychlejšího rozhodnutí o odmítnutí nebo zamítnutí insolvenčního návrhu.

S touto procesní obranou budou pro insolvenčního dlužníka zpravidla spojeny náklady, zejména na jeho zastoupení advokátem.

Rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

Otázka náhrady nákladů insolvenčního řízení není insolvenčním zákonem upravena komplexně, insolvenční zákon řeší pouze některé dílčí otázky. Např. ustanovení § 130 odst. 5 insolvenčního zákona upravuje náhradu nákladů řízení v případě, že byl insolvenční návrh vzat zpět proto, že insolvenční dlužník po zahájení insolvenčního řízení uhradil pohledávku insolvenčního navrhovatele.

Náhrady nákladů řízení se týká také ustanovení § 170 písm. f) insolvenčního zákona,

dle kterého se v insolvenčním řízení neuspokojí žádným ze způsobů řešení úpadku náklady účastníků řízení vzniklé jim účastí v insolvenčním řízení, pokud dále v insolvenčním zákoně není stanoveno jinak. Toto ustanovení však neřeší situaci, kdy je věřitelem podaný insolvenční návrh odmítnut nebo zamítnut.[3] I vzhledem k systematickému zařazení tohoto ustanovení do části insolvenčního zákona upravující postavení věřitelů a jejich pohledávek lze podle mého názoru dovodit, že se nevztahuje na situaci, kdy je věřitelský insolvenční návrh odmítnut nebo zamítnut, ale vztahuje se na situaci uspokojování pohledávek věřitelů v situaci, kdy bylo rozhodnuto, že je dlužník skutečně v úpadku.

Otázku náhrady nákladů vzniklých insolvenčnímu dlužníku v insolvenčním řízení v případě odmítnutí nebo zamítnutí věřitelova insolvenčního návrhu insolvenční zákon výslovně neupravuje. Vrchní soud v Praze ve své rozhodovací praxi opakovaně dospěl k závěru, že v případě odmítnutí nebo zamítnutí věřitelova insolvenčního návrhu je nutné na základě ustanovení § 7 insolvenčního zákona aplikovat úpravu náhrady nákladů řízení obsaženou v občanském soudním řádu, konkrétně zejména jeho ustanovení § 142 odst. 1, dle kterého účastníku, který měl ve věci plný úspěch, přiznává soud náhradu nákladů potřebných k účelnému uplatňování nebo bránění práva proti účastníku, který ve věci úspěch neměl.[4] nebo ustanovení § 146 odst. 3, dle kterého pokud soud odmítne žalobu nebo jiný návrh na zahájení řízení, je žalobce (navrhovatel) povinen nahradit ostatním účastníkům jejich náklady.[5]

Pokud tedy insolvenční soud rozhodne o odmítnutí nebo zamítnutí věřitelem podaného insolvenčního návrhu, lze konstatovat, že insolvenční navrhovatel byl v řízení neúspěšný, a naopak insolvenční dlužník byl zcela úspěšný. Pokud v takovém případě insolvenčnímu dlužníkovi vznikly náklady na účelnou obranu proti insolvenčnímu návrhu, měl by insolvenční soud insolvenčnímu navrhovateli uložit povinnost nahradit insolvenčnímu dlužníkovi náklady řízení. O povinnosti k náhradě nákladů řízení rozhoduje soud bez návrhu v rozhodnutí, kterým se řízení končí.[6] Insolvenčnímu dlužníkovi lze přesto doporučit, aby se ve svém podání brojícím proti neopodstatněnému insolvenčnímu návrhu rovněž vý-

slovně domáhal přiznání náhrady nákladů řízení proti insolvenčnímu navrhovateli.

V praxi se může stát, že soud v rozhodnutí, kterým věřitelův insolvenční návrh odmítá nebo zamítá, opomene o náhradě nákladů řízení rozhodnout, tedy že takové rozhodnutí vůbec neobsahuje výrok o náhradě nákladů řízení. V takovém případě může insolvenční dlužník navrhovat doplnění rozhodnutí, kterým se insolvenční návrh odmítá nebo zamítá, o výrok o náhradě nákladů řízení. Tento návrh je nutné podat do patnácti dnů ode dne doručení rozhodnutí.[7]

Jiná situace by nastala v případě, že by usnesení o odmítnutí nebo zamítnutí věřitelova insolvenčního návrhu obsahovalo výrok, že se insolvenčnímu dlužníku náhrada nákladů řízení nepřiznává. V takovém případě by bylo nutné proti výroku o nepřiznání náhrady nákladů řízení podat odvolání.

Náklady řízení jako škoda v režimu § 147 insolvenčního zákona

V ustanovení § 147 insolvenční zákon upravuje náhradu škody nebo jiné újmy v případech, kdy řízení o insolvenčním návrhu bylo zastaveno nebo byl insolvenční návrh odmítnut vinou insolvenčního navrhovatele nebo pokud byl insolvenční návrh zamítnut. Vzniká pak otázka, zda by se insolvenční dlužník mohl vůči insolvenčnímu navrhovateli domáhat náhrady škody spočívající v nákladech vynaložených na právní zastoupení v insolvenčním řízení s odkazem na ustanovení § 147 insolvenčního zákona. Tuto otázku již ve své dlouhodobé rozhodovací praxi vyřešil Nejvyšší soud ČR, a to záporně, neboť zastává názor, že nárok na náhradu nákladů řízení má základ v procesním právu, a vzniká teprve na základě pravomocného rozhodnutí soudu.[8] Na základě ustanovení § 147 insolvenčního zákona se tedy lze po insolvenčním navrhovateli domáhat náhrady škody[9] nebo jiné újmy,[10] která v důsledku šikanózního insolvenčního návrhu vznikla, nikoli však nákladů na právní zastoupení v insolvenčním řízení.

Závěr

Přestože se od 1. 7. 2017 zvýšila ochrana insolvenčních dlužníků před šikanózními in-

solvenčními návrhy, pravděpodobně takové návrhy zcela nevymizí. Insolvenčnímu dlužníku lze doporučit bezodkladně se proti šikanóznímu insolvenčnímu návrhu v insolvenčním řízení bránit. V případě úspěšné obrany insolvenčního dlužníka vedoucí k odmítnutí nebo zamítnutí insolvenčního návrhu mu náhrada nákladů řízení vůči insolvenčnímu navrhovateli může být přiznána soudem pouze v rámci výroku o nákladech řízení, který je součástí rozhodnutí o odmítnutí nebo zamítnutí insolvenčního návrhu. Přestože soud je povinen o náhradě nákladů řízení rozhodnout i bez návrhu, je vhodné přiznání náhrady nákladů výslovně navrhnout již v prvním vyjádření k insolvenčnímu návrhu. ●

Mgr. Martin Snižek, advokát
VEPŘEK CASKA VLACHOVÁ
advokátní kancelář s.r.o.

Poznámky:

- [1] § 108 insolvenčního zákona.
- [2] § 128a insolvenčního zákona.
- [3] Srov. Řeháček, O., Vrba, M. Pohledávky neuspokojované v insolvenčním řízení. Právní rozhledy. 2013, č. 3, s. 77-85, konkrétně poznámka pod čarou č. 8.
- [4] Viz např. usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. 4 VSPH 1094/2016-A-57 ze dne 1. 7. 2016 nebo usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. 2 VSPH 786/2012-A-26 ze dne 12. 10. 2012.
- [5] Viz např. usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. 1 VSPH 870/2014-A-14 ze dne 4. 8. 2014.
- [6] § 151 odst. 1 občanského soudního řádu.
- [7] § 167 odst. 2 ve spojení s § 166 odst. 1 občanského soudního řádu.
- [8] Viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 Cdo 238/2007 ze dne 27. 9. 2007 nebo usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 22 Cdo 1304/2015 ze dne 23. 8. 2016.
- [9] Taková škoda by mohla mít podobu např. ušlého zisku v případě, že by z důvodu zahájení insolvenčního řízení proti insolvenčnímu dlužníkovi vypověděl jeho smluvní partner s ním uzavřenou smlouvu.
- [10] Jinou újmu by mohla být např. nemajetková újma spočívající v zásahu do dobrého jména nebo dobré pověsti – srov. Erbsová, H. In: Hásová, J., Erbsová, H., Moravec, T. a kol. Insolvenční zákon. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 507.

Děkujeme našim klientům

Telekomunikace a média

Fúze a akvizice

Právo hospodářské soutěže

Řešení sporů a arbitráže

Duševní vlastnictví

Daňové právo

Veřejné zakázky

Právo informačních technologií

Sportovní právo

Povinnost dodat v budoucnu doposud neurčené zboží

aneb lze si smluvně do budoucna zafixovat ceny, aniž přesně vím, jaké zboží si koupím?

V podnikatelské praxi se poměrně často setkáváme se situací, kdy některá ze stran smluvního vztahu požaduje smluvně do budoucna zafixovat určitou náležitost tohoto vztahu (zpravidla cenu plnění), aniž by měla dostatečně určitou představu o jeho zbytku.

Vezměme třeba první příklad: Dodavatel s odběratelem mají v úmyslu spolupracovat po delší dobu na větším projektu zahrnujícím řadu dodávek, přičemž dostatečně určitou představu ohledně množství a ceny zboží mají pouze pro jeho první část. Odběratel však požaduje, aby se dodavatel zavázal dodržet sjednané ceny i pro následující, doposud nepříliš přesně určená stadia projektu. V druhém příkladu zase odběratel ví, jaké zboží a za jaké ceny má v úmyslu od dodavatele odebírat, nejisté je ale v budoucnu odebírané množství. Může se dodavatel zavázat, že bude dodávat odběrateli zboží za předem určené ceny, i když přesné množství není doposud známo?

Sjednejte si maximální množství s povinností dodavatele dodat na výzvu objednatele

Je zřejmé, že ani v jednom z výše uvedených příkladů zpravidla nelze ve vztahu k takovému budoucímu plnění platně uzavřít „standardní“ kupní smlouvu, neboť mezi stranami není dostatečně určitým způsobem vymezen předmět plnění, a tedy ani obsah smlouvy ve smyslu ust. § 1725 občanského zákoníku. Výjimkou může být situace, kdy se ve smlouvě stanoví druh zboží, jeho maximální množství a jednotkové ceny, s tím, že odběratel má právo vyzvat dodavatele k dodávkám dle svého uvážení až do uvedeného maximálního množství a dodavatel má povinnost tyto dodávky ve smluvně stanoveném čase realizovat. Takový závazek lze považovat za platně uzavřenou kupní smlouvu, jde v podstatě o určitý druh opce (tj. smlouvy s odkládací podmínkou ve smyslu ust. § 548 občanského zákoníku spočívající v doručení příslušné výzvy k dodání ze strany odběratele dodavateli), která z pohledu odběratele plně řeší situaci uvedenou ve druhém příkladu. Přesto se v praxi vyskytuje poměrně málo. Je tomu tak zřejmě z důvodu určité obavy odběratelů, že by z takového ustanovení mohla být nějak dovozena jejich povinnost zboží odebírat. Tomuto riziku lze však čelit výslovným ujednáním, že odběratel tuto povinnost nemá. Mezním případem pak může být situace, kdy by odběratel odebral pouze zlomek sjednaného maximálního množství. Zde by dodavatel zřejmě mohl argumentovat

tím, že měl své výrobní kapacity připraveny právě na sjednané maximální množství a odebrané množství tedy nepostačuje ani k pokrytí nákladů. Pokud se však ve smlouvě výslovně stanoví, že toto riziko nese dodavatel a odběratel za něj nikterak neodpovídá, mělo by takové ujednání mezi podnikateli obstát. Dodavatel by měl oproti tomu při sjednávání tohoto závazku usilovat o dosažení alespoň nějakého minimálního množství zboží, které je odběratel povinen odebrat, aby měl pokryty přinejmenším své fixní náklady, popř. o různá jiná omezení (např. počtu jednotlivých dodávek, aby předešel „zahlcení“ množstvím dílčích dodávek malého množství zboží či časového rozložení jednotlivých dodávek, aby předešel nerovnoměrnému využití kapacit atd.).

Neomezená povinnost dodavatele přijímat objednávky je sporná

V praxi se však mnohem častěji objevují jiná ujednání, např. že dodavatel je povinen akceptovat všechny objednávky odběratele za ceny určené ve smlouvě. Platnost takového smluvního závazku je přinejmenším sporná. Ve vztazích mezi podnikateli sice zřejmě nelze takový závazek považovat za neplatný bez dalšího, nicméně na druhou stranu jej lze sotva konstruovat jako neomezenou povinnost dodavatele vyhovět všem objednávkám odběratele bez ohledu na jejich množství. V případě sporu by se zřejmě muselo zkoumat, zda objednávka, které dodavatel nevyhověl, byla z pohledu dosavadní praxe mezi stranami obvyklá, popř. zda měl dodavatel k jejímu odmítnutí nějaký

rozumný důvod. Pomoci zde může i sjednání určité předpovědi (byť nezávazné), jaké množství zboží strany budou považovat za obvyklé. Právě z důvodu nejistoty při výkladu podobných ujednání je však obecně nelze doporučit a je lépe dát přednost stanovení maximálního množství s právem (avšak nikoli povinností) odběratele požadovat dodávky až do takového množství a vyloučením odpovědnosti odběratele za jeho nevyčerpání.

Lze ale dodavateli nepřijetí objednávky ztížit

Platná obvykle bývají ujednání, která sice přímo nestanoví povinnost dodavatele objednávky přijímat, ale snaží se mu jejich nepřijetí určitým způsobem ztížit, např. krátkými lhůtami pro odmítnutí objednávky, nebo presumpcí přijetí objednávky, neodmítne-li dodavatel objednávku výslovně v určité lhůtě. Varovat je však třeba před ujednáními presumujícími doručení objednávky, popř. navíc rovnou s důsledkem jejího přijetí dodavatelem; zde je už riziko neplatnosti poměrně vysoké. Oproti tomu za platné lze považovat ujednání o tom, že dodavatel smí objednávku odmítnout jen z důvodů sjednaných ve smlouvě za předpokladu, že jsou zahrnuty i rozumné důvody na straně dodavatele; v opačném případě by takové ujednání bylo zřejmě třeba posoudit obdobně jako neomezený závazek přijímat objednávky, o němž je pojednáno výše.

Smlouva o smlouvě budoucí

Nelze-li postupovat některým z výše uvedených způsobů, zbývá smlouva o smlouvě budoucí, jako jediný závazný před-smluvní institut, který české právo zná. I když nový občanský zákoník nyní pro všechny typy právních vztahů stanoví, že postačí vymežit v ní obsah budoucí smlouvy jen obecným způsobem (ust. § 1785 občanského zákoníku), v našich dvou výše uvedených příkladech ani to často naplněno nebývá.

V prvním příkladu by snad mohlo jít o smlouvu o smlouvě budoucí, kdyby měli dodavatel a odběratel alespoň obecnou představu o rozsahu plnění v dalších stadiích projektu a podařilo by se jim ji

do smlouvy dostatečně určitým způsobem vtělit. Na pomoc může přijít i ust. § 1787 odst. 2 občanského zákoníku, dle něž se obsah budoucí smlouvy určí podle účelu, který má uzavření budoucí smlouvy zřejmě sledovat, s tím, že se přitom vychází z návrhů stran a přihlédne se k okolnostem, za kterých byla smlouva o smlouvě budoucí uzavřena, jakož i k tomu, aby práva a povinnosti stran byly poctivě uspořádány. To dává možnost (v rozumné míře) chybějící určitost předmětu plnění zhojit. Je ovšem otázkou, zda se takové zhojení může týkat podstatné náležitosti budoucí smlouvy, jako je určení druhu či množství zboží. Judikatura je zde bohužel na konkrétní vodítka skoupá. Z rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 23 Cdo 2243/2007 plyne, že „určení musí být natolik konkrétní, aby předmět plnění budoucí smlouvy byl ve všech základních rysech určen tak, jak to odpovídá potřebám v daném případě a aby bylo možno objektivně posoudit splnění závazků ze smlouvy o uzavření smlouvy budoucí“. U budoucích smluv na převod nemovitosti či na postoupení pohledávek zase Nejvyšší soud požadoval určení takové nemovitosti či pohledávky tak, aby nebyly zaměnitelné s jinými. Namísto zde proto bude spíše obezřetnější postoj. V praktické rovině lze také stěží očekávat, že soud bude v případě komplexního projektu namísto stran vymezovat detaily budoucího plnění.

Ve druhém příkladu, mají-li strany alespoň obecnou představu o množství zboží, nic jim nebrání sjednat si maximální množství zboží, do kterého je odběratel oprávněn požadovat dodávky, čímž se smlouvě o smlouvě budoucí zcela vyhnou.

Obyčejná fixace cen bez dalšího nefunguje

Nenaplní-li strany ani podmínky smlouvy o smlouvě budoucí, je možnost odběratele domáhat se, aby mu dodavatel poskytl v budoucnu zboží za nyní ve smlouvě sjednané ceny, velmi slabá. Samo o sobě je ujednání o ceně pro budoucí obchody zřejmě platné, nicméně z ničeho nelze dovést dodavatelovu povinnost zboží dodat. Dodavatel není povinen žádnou objednávku přijmout a neodpovídá tedy odběrateli ani za škodu způsobenou nedodáním zboží. Ujednání o ceně pro budoucí dodávky,

které doposud neumíme specifikovat co do druhu a množství, je bez využití některé z výše uvedených možností pouhou nezávaznou proklamací.

Pozor na slabší smluvní strany a na soutěžní právo

Označili-li jsme výše některá ujednání, která jsou očividně v neprospěch dodavatele, za platná, je tomu tak mezi podnikateli při jejich podnikatelské činnosti a pouze za předpokladu, že jde o „běžný“ podnikatelský vztah mezi rovnocennými subjekty. Za situace, kdy by dodavatel byl evidentně slabší smluvní stranou, popř. by šlo vůči dodavateli o smlouvu adhezní, by bylo třeba brát na věc podstatně přísnější měřítka. Stejně tak i v případě, kdy by se taková ujednání uzavírala v kontextu nedovoleného narušování hospodářské soutěže (např. by se jimi projevovало zneužití dominantního postavení odběratele).

V neposlední řadě je třeba rovněž připomenout, že výše uvedená problematika je předmětem zvláštní právní úpravy ve vztahu k některým subjektům. Tak např. dle zákona č. 395/2009 Sb. o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejím zneužití, je ve vztazích spadajících do předmětu úpravy tohoto zákona (tj. vztahy mezi tzv. obchodními řetězci a jejich dodavateli při dodávkách potravin) třeba pamatovat např. na zákoně omezení garance cen na dobu nejvýše 3 měsíců od doby první dodávky potravin, pro kterou byla cena sjednána (ust. § 3a písm. d) uvedeného zákona). To může představovat pro garanci cen do budoucna poměrně výrazné omezení. ●

JUDr. Ing. Michal Matějka

Baker & McKenzie s.r.o., advokátní kancelář

**Baker
McKenzie.**

BRODEC & PARTNERS

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

KORPORÁTNÍ PRÁVO
ZÁVAZKOVÉ PRÁVO
VEŘEJNÉ ZAKÁZKY
VEŘEJNÁ PODPORA
ČERPÁNÍ Z FONDŮ EU
INSOLVENČNÍ PRÁVO

SPORTOVNÍ PRÁVO
FÚZE A AKVIZICE
MEZINÁRODNÍ PRÁVO SOUKROMÉ
PRÁVO MEZINÁRODNÍHO OBCHODU
PRÁVO NEMOVITOSTÍ
STAVEBNÍ PRÁVO

VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

SPORTOVNÍ PRÁVO

DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

BRODEC&PARTNERS, s.r.o., advokátní kancelář, Rubešova 162/8, 120 00 Praha,
Tel.: +420 224 247 215, Fax: +420 224 247 215, Email: info@akbrodec.cz,
Web: www.akbrodec.cz

Zásah do dobré pověsti zaměstnavatele neoprávněnou kritikou ze strany zaměstnance

Nejvyšší soud ČR vydal v březnu letošního roku rozhodnutí, v němž se věnoval výkladu některých otázek spojených s okamžitým zrušením pracovního poměru podle ustanovení § 55 odst. 1 písm. b) zák. č. 262/2006 Sb., zákoníku práce (dále jen „zák. práce“), tedy problematikou zrušení pracovního poměru v případech, kdy zaměstnanec zvláště hrubým způsobem poruší svou povinnost vyplývající z právních předpisů vztahujících se k jím vykonávané práci.

V předmětné věci soudy řešily situaci, kdy zaměstnavatel (žalovaný) postupem dle ust. § 55 odst. 1 písm. b) zák. práce okamžitě zrušil pracovní poměr se svým zaměstnancem (žalobcem), jelikož veřejný informační zdroj zveřejnil článek, v němž ocitoval zaměstnancovy výroky o zaměstnavateli (že „v televizi B. dochází k neúměrnému zasahování do připravovaných zpravodajských reportáží“, „že majitel televize B. vyžaduje soupis připravovaných reportáží a že poté vedení televize rozhoduje, zda se o nich mohou reportéři ‚Našich zpráv‘ zmínit nebo ne“ či přirovnání vnitřních poměrů u žalované k totalitnímu režimu), které byly dle zaměstnavatele objektivně způsobily ohrozit či poškodit jeho dobrou pověst jako právnické osoby podílející se na provozování televizního vysílání podle zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání, čímž se zaměstnanec podle názoru zaměstnavatele dopustil zvláště hrubého porušení svých pracovních povinností.

Zatímco soud prvního stupně žalobu zamítl s tím, že žalovaný neprokázal tvrzení

o nepřipustném zasahování žalovaného do zpravodajství, o cenzuře a prosazování PR témat, ale naopak bylo prokázáno, že zveřejnil informace o vnitřních poměrech žalovaného způsobem způsobilým poškodit mu pověst, odvolací soud žalobu změnil tak, že žalobě vyhověl s odůvodněním, že žalobce „pouze realizoval ústavní právo“ na svobodu projevu, což mu nemůže být k tíži a nelze považovat takové jednání za porušení pracovních povinností.

Právní názor Nejvyššího soudu

Žalovaná podala dovolání argumentující tím, že odvolací soud nesprávně posoudil kolizi dvou ústavně chráněných základních práv (svobody projevu a práva na ochranu dobré pověsti). Nejvyšší soud dovolání posoudil jako opodstatněné a svým rozsudkem sp. zn. 21 Cdo 1043/2016, ze dne 20. 3. 2017 změnil rozhodnutí odvolacího soudu tak, že potvrdil rozhodnutí prvostupňového soudu. Potvrdil tak především výrok soudu prvního stupně, kterým byla žaloba o určení, že okamžité zrušení pracovního poměru s žalobcem je neplatné, zamítnuta.

Nejvyšší soud v propedeutické pasáži odůvodnění shrnul, že dodržování povinností vyplývajících z právních předpisů vztahujících se k zaměstnancem vykonávané práci patří k základním povinnostem zaměstnance vyplývajícím z pracovního poměru a spočívá v plnění povinností, které jsou stanoveny právními předpisy (zejména ustanovení § 301 a § 302 a násl. zák. práce), pracovním řádem nebo jiným vnitřním předpisem zaměstnavatele, pracovní nebo jinou smlouvou nebo pokynem nadřízeného vedoucího zaměstnance. A má-li být porušení těchto pracovních povinností důvodem pro rozvázání pracovního poměru ze strany zaměstna-

vatele, musí se jednat ze strany zaměstnance o zaviněné porušení pracovních povinností a musí dosahovat určitého stupně intenzity. Podle míry intenzity pak zák. práce rozlišuje tři stupně porušení pracovních povinností. Porušení s nejmenší intenzitou, porušení pracovních povinností, je klasifikováno jako méně závažné porušení pracovních povinností, větší intenzita porušení je pak klasifikována jako závažné porušení pracovních povinností a nejvyšší intenzita je klasifikována jako porušení pracovních povinností zvlášť hrubým způsobem. Právě poslední klasifikace (porušení zvlášť hrubým způsobem) je důvodem nejen k výpovědi z pracovního poměru (ust. § 52 odst. 1 písm. g) část věty před středníkem zák. práce), ale i k okamžitému zrušení pracovního poměru zaměstnance (ust. § 55 odst. 1 písm. b) zák. práce). Dle Nejvyššího soudu je jedním z kritérií pracovních povinností to, že vyplývají z pracovněprávního poměru nebo jiného pracovněprávního vztahu k zaměstnavateli. Nejvyšší soud shrnul základní povinnosti, vyplývající z ust. 301 písm. d) zák. práce, tak, že představují určité mravní nároky kladené na každého zaměstnance, což v sobě obsahuje i určitou míru loajality ve vztahu ke svému zaměstnavateli a zároveň obecnou preventivní povinnost zaměstnance ve vztahu k majetku a oprávněným zájmům zaměstnavatele. Z toho vyplývá, že zaměstnanec je uložen, aby svým chováním v souvislosti s pracovním vztahem nezpůsoboval zaměstnavateli škodu, ať majetkovou nebo morální. Z toho dle Nejvyššího soudu vyplývá i omezenost svobody projevu zaměstnance vůči svému zaměstnavateli, jemuž svědčí právo na zachování dobré pověsti.

Dle praxe Nejvyššího soudu je omezení svobody projevu možné z důvodu, aby nedocházelo k závažným nežádoucím újmám na právu na ochranu osobnosti. Kritika tak musí být právem přípustná a věcnost kritiky musí vycházet z pravdivých (podložených) skutkových tvrzení, z nichž jsou dovozovány odpovídající závěry. Pokud tato tvrzení pravdivá nejsou a jsou-li naopak difamující, nelze kritiku za přípustnou považovat a v takovém případě se jedná o exces, který představuje neoprávněný zásah do dobré pověsti s tím spojenými následky. Uvedená východiska Nejvyšší soud považuje za platná i pro

pracovněprávní vztahy v tom smyslu, že jakýkoliv neoprávněný zásah do dobré pověsti zaměstnavatele formou nepřipustné (neoprávněné) kritiky ze strany zaměstnance znamená porušení povinnosti zaměstnance nejednat v rozporu s oprávněnými zájmy zaměstnavatele ve smyslu ust. § 301 písm. d) zák. práce.

Nejvyšší soud v předmětné věci dospěl k závěru, že se o znevažující výroky jednalo (resp. pravdivost výroků zůstala neprokázána) a tyto výroky byly objektivně způsobilé ohrozit či poškodit dobrou pověst žalovaného jako právnické osoby podílející se na provozování televizního vysílání, a podle výsledků dokazování nelze žalobcovu kritiku považovat za oprávněnou.

V dalším kroku přezkoumání platnosti okamžitého zrušení pracovního poměru Nejvyšší soud přistoupil k posouzení intenzity shledaného porušení pracovní povinnosti dle soudní praxe používaných hledisek (osoba zaměstnance, jeho funkce, jeho dosavadnímu plnění pracovních úkonů, míra zavinění zaměstnance, způsob a intenzita porušení konkrétních povinností zaměstnance, k důsledkům porušení pracovních povinností pro zaměstnavatele apod.). Nejvyšší soud konstatoval, že je ve smyslu praxe dovolacího soudu nutné akcentovat především samotný charakter prokázaného porušení pracovní povinnosti zaměstnance, když ve vztazích zaměstnavatel – zaměstnanec je nezbytný vztah důvěry a je kladen důraz na spolehlivost a poctivost zaměstnance. Nejvyšší soud v této souvislosti připomněl, že v daném případě nelze opominout ani pozici zaměstnance u zaměstnavatele (redaktor-reportér), z čehož vyplývá, že žalobce si musel být vědom negativního dopadu nedoložených tvrzení a hodnotícího úsudku znevažujícího charakteru do poměru žalovaného. Dále Nejvyšší soud uvedl, že je nutné zohlednit, že neoprávněná kritika v daném konkrétním případě mohla vyvolat u veřejnosti dojem o narušení objektivnosti a vyváženosti informací poskytovaných ve zpravodajských pořadech a zásadním způsobem tak zasáhnout do dobré pověsti žalovaného. Na závěr Nejvyšší soud přihlédl i k okolnostem, za kterých situace nastala. Žalobce neoprávněnou kritiku vynechal bezprostředně poté, co odmítl splnit

pokyn nadřízeného zaměstnance, ač mu byl uložen v souladu s právními předpisy, a na protest tomuto pracovnímu pokynu dal žalovanému výpověď z pracovního poměru. Nejvyšší soud tak dospěl k závěru, že v jednání žalobce bylo třeba spatřovat porušení pracovních povinností zvlášť hrubým způsobem, odůvodňujícím postup žalovaného podle ust. § 55 odst. 1 písm. b) zák. práce.

Závěr

Lze tedy shrnout, že Nejvyšší soud zopakoval, že na jednu stranu zaměstnanec samozřejmě má právo na svobodu projevu proti svému zaměstnavateli, ale tato svoboda není bezbřehá. Pokud zaměstnanec poškozuje zaměstnavatele svými nepodloženými difamujícími výroky, jedná se dle Nejvyššího soudu o exces ze svobody projevu zakládající hrubé porušení pracovních povinností. Shrnujeme tedy, že zveřejněný negativní hodnotící úsudek o určité osobě, aby byl právně přípustný, musí vycházet z pravdivých podkladů. Přípustná kritika musí být založena na pravdivých (resp. podložených) skutkových tvrzeních a pravdivých podkladech.

Komentované rozhodnutí považujeme za významné především z toho důvodu, že – jak připomíná sám Nejvyšší soud – ustanovení § 55 odst. 1 písm. b) zák. práce je právní normou s relativně neurčitou hypotézou. Tj. právní normou, jejíž hypotéza není stanovena přímo právním předpisem. Každé soudní rozhodnutí, které vymezí hranice toho, co již je protiprávním jednáním zaměstnance, a zda takové jednání dosahuje dostatečné intenzity pro okamžité rozvázání pracovního poměru, lze chápat jako přínos pro zvýšení právní jistoty na straně zaměstnavatelů i zaměstnanců. ●

Mgr. Jakub Jireš, advokátní koncipient
Mgr. David Urbanec, advokát a partner
DUNOVSKÁ & PARTNERS s.r.o.,
advokátní kancelář

Alkohol[®].cz

— Výjimečná vína, destiláty a e-shop —

**PŘEHLEDNÝ
E-SHOP**

s kamennou prodejnou

**97 % ZBOŽÍ
SKLADEM**

nejširší výběr whisky a rumu

**VLASTNÍ
DOPRAVA**

po Praze od 79,- Kč a 60-ti min.

www.alkohol.cz Hrdý partner Právnícké firmy a Právníka roku

Kvalitní vzdělání na prvním místě!

Studujte právo na prestižní vysoké škole.

- Právo v obchodních vztazích (**Bc.**)
- Obchodněprávní vztahy (**Mgr.**)
- Právní specializace – Veřejná správa (**Bc., Mgr.**)
- Arbitráž a mediace (**LL.M.**)
- Ochrana informací (**LL.M.**)

Spravedlivá kompenzace při zániku obchodního zastoupení

Expandovat svůj business je jednou ze základních ambicí podnikatelů. Zvýšit obrát a posílit jméno značky v širším prostoru je otázkou obchodní strategie a talentu každého podnikatele. Při rozšiřování obchodního zastoupení budou partneři podnikatelů ve smluvních vztazích jednotliví obchodní agenti (fyzická osoba, obchodní společnost). Výhoda spolupráce v rámci obchodního zastoupení je vzájemná, zejména proto, že poskytuje všem spravedlivý benefit a má dlouhodobější charakter. Pro komfort bezpečí smluvních stran jsou vzájemná práva a povinnosti upravena písemnou smlouvou o obchodním zastoupení nebo obdobnou vertikální distribuční dohodou.[1]

Titul smlouvy si smluvní strany, kterými jsou (i) zastoupený a (ii) agent, zvolí libovolně. Důležitější je, jaký si nastaví mechanismus ve smlouvě a jaké otázky vzájemně upraví tedy, jak vysoká bude míra jejich vzájemné důvěry a spolupráce. Nejčastěji se v naší kanceláři setkávám s titulem distribution agreement a strany běžně upravují podmínky poskytnutí značky a obchodního jména, minimální roční objem prodeje a další opatření související s KPI ukazateli, teritoriální exkluzivitou a zákaz konkurence, vznik a zánik smlouvy nebo podmínky odstoupení a prodloužení. Distribuční smlouvy upravují konečně i otázku náhrady-kompensace po skončení smlouvy. Podstatou je nárok agenta na spravedlivou kompenzaci za budoucí peněžitou benefit zastoupeného, za jejíž dosažení má oprávněnou zásluhu agent. Případná aktivace nároku na kompenzaci a kalkulace její výše v době, kdy smluvní strany řeší podnikatelské nesrovnalosti, bývá často používána jako „páka“ na protistranu při vyjednávání spojeném s prodloužením nebo ukončením obchodní spolupráce. Na advokáta se v otázce kompenzace může obrátit jak agent, tak i zastoupený.

Prvně posuzujeme oprávněnost samotného nároku a kalkulujeme rozmezí částky kompenzace pro účely vyjednávání a pro účely rozhodčího nebo soudního řízení. Výše nárokováné částky dále ovlivňuje výši soudního poplatku a výši náhrad nákladů řízení.

Otázka kompenzace při skončení obchodního zastoupení je v českém právu upravena normami vycházejícími ze směrnice 86/653/EHS, o koordinaci právní úpravy členských států týkající se nezávislých obchodních zástupců, kde jsou v článku 17. zakotveny základní podmínky vzniku a výpočet výše kompenzace.[2] Ustanovení článku 17 jsou kogentní a byly transponovány do obchodního zákoníku ust. § 669 jako titul práva na odškodnění. Strany tak v úpravě kompenzace nemají neomezenou autonomii vůle a jsou limitovány právě kogentními normami. Klausule upravující v distribution agreement kompenzaci odlišně tak mohou být v rozporu s kogentními normami zákona a stíženy absolutní neplatností. Kogent-

ní normy garantují agentovi dosáhnout na spravedlivou kompenzaci v minimální výši rok po skončení smlouvy.[3] Nárok na kompenzaci po skončení smlouvy o obchodním zastoupení bude mít agent vždy.

V novém občanském zákoníku je úprava kompenzace obsažena v ust. § 2514 jako titul zvláštní odměny:

(1) Zanikne-li obchodní zastoupení, má obchodní zástupce právo na zvláštní odměnu, pokud

a) zastoupenému získal nové zákazníky nebo významně rozvinul obchod s dosavadními zákazníky a zastoupený má dosud z těchto obchodů podstatné výhody a

b) placení zvláštní odměny je s ohledem na všechny okolnosti případu spravedlivé, jsou-li vzaty v úvahu všechny okolnosti, zejména provize, kterou obchodní zástupce ztrácí a která vyplývá z obchodů uskutečněných s těmito zákazníky; tyto okolnosti zahrnují i případné ujednání nebo neujednání konkurenční doložky.

Předpokladem na vznik kompenzace (zvláštní odměny) je, aby agent přivedl nové zákazníky nebo podstatně zvýšil objem obchodu se stávajícími zákazníky a zastoupený měl i nadále podstatné výhody z obchodu s těmito zákazníky. K tomu mohou ještě přistoupit další odměny, které lze spravedlivě požadovat a započítat do nároku kompenzace.

Výpočet výše kompenzace upravuje ust. § 2515 občanského zákoníku:

Výše zvláštní odměny nesmí překročit roční odměnu vypočtenou z ročního průměru odměn získaných obchodním zástupcem během posledních pěti let. Trvalo-li obchodní zastoupení méně než pět let, vypočte se výše zvláštní odměny z průměru odměn za celou dobu jeho trvání; pokud trvalo méně než rok, nesmí překročit úhrn provizí za celou dobu jeho trvání.

Výpočet je kombinací účetních dat (účetní závěrky, faktury) a subjektivního přístupu smluvních stran v otázce přičitatelnosti obchodních zásluh agenta za odměny-benefity (představované ziskem,

marží, provizí...atp.). Základ kompenzace v ideálním případě tvoří průměrný benefit za posledních 5 let obchodního zastoupení a reflektuje budoucí peněžitou ztrátu agenta v důsledku konce smlouvy o obchodním zastoupení.

Zkušený podnikatel, agent nebo zastoupený, dokáže výši spravedlivé kompenzace intuicí spočítat a je pak na advokátovi, aby jeho nárok prosadil za podpory zákona. ●

Mgr. Libor Pavlíček
MORENO VLK & ASOCIADOS
advokátní kancelář

Moreno Vlk & Asociados
Advokátní kancelář s r. o. se sídlem v Praze
Právní | Manažer | Strategický

Poznámky:

- [1] Bejček, J., Šilhán J. a kolektiv. Obchodní smlouvy. Závazky v podnikání. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 345 a násl.
- [2] Směrnice používá české slovo „odškodnění“ a anglické slovo „indemnity“.
- [3] Ust. § 2516: Právo na zvláštní odměnu zaniká, není-li uplatněno do jednoho roku od ukončení obchodního zastoupení.

Co zaplatí neplatič výživného?

Řeka plyne, slova tečou z úst, čas vše mění a naše legislativa tu pomalu, a jindy rychle pracuje. Soudci soudí a my ostatní se těmto zákonitostem přizpůsobujeme.

Ještě v říjnu loňského roku bylo všechno jinak. Dne 19. října 2016 vydalo občanskoprávní a obchodní kolegium Nejvyššího soudu pod sp. zn. Cpin 204/2012 sjednocovací stanovisko ke zjišťování možností, schopností a majetkových poměrů povinného v řízení o výživném pro nezletilé děti, jehož výrok pod bodem III. obsa-

hoval následující větu: Rozhoduje-li soud po 1. 1. 2014 o dlužném výživném pro děti, nelze oprávněnému společně s dlužným výživným přiznat i zákonné úroky z prodlení. A vidíte. Uběhlo pár dní a těsně před nástupem zimy – 14. prosince 2016 – schválil Parlament první novelu (nového) občanského zákoníku, která pak byla dva dny před koncem loňského roku publikována ve Sbírce zákonů pod číslem 460/2016 Sb. Ačkoliv původně mělo jít o toužebně očekávanou malou technickou novelu, nakonec předpis obsahoval 33 novelizačních bodů a vedle občanského zákoníku měnil dalších sedm předpisů. Dvanáctý novelizační bod doplnil druhý odstavec do § 921 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, jenž dnes vypadá takto:

§ 921

(1) Výživné se plní v pravidelných dávkách a je splatné vždy na měsíc dopředu, ledaže soud rozhodl jinak nebo se osoba výživou povinná dohodla s osobou oprávněnou jinak.

(2) **Po osobě výživou povinné, která je v prodlení s placením výživného, může osoba oprávněná požadovat zaplacení úroku z prodlení.**

Kritikové a teoretici rodinného práva s touto právní úpravou nejspíš nesouhlasí. Právo na výživné sice není součástí rodičovské odpovědnosti a mezi povinným a oprávněným vzniká podobně jako mezi dlužníkem a věřitelem závazek majetkové povahy, navzdory soukromoprávnímu charakteru závazku (je přece obsahem největšího soukromoprávního kodexu, že?) jej však zákon formuluje kogentně, čímž vylučuje odlišné dvoustranné ujednání stejně podobně, jako se ho strany nemohou platně vzdát. Konceptně je to tedy falešný krok, ale populisté a matky-samoživitelky mu nejspíš zatleskají.

A tak byl český právní řád obohacen o úrok z dlužného výživného. Ne že by ihned poté bylo jasno. První problém totiž vznikl s účinností. Někdy bych si ráda

popovídala s legislativci, kteří vymýšlejí účinnost novel tak, aby byla co nejsložitější. Proč jinak by některé změny byly účinné vyhlášením (30. 12. – proč dva dny před koncem roku?), jiné – jako novela § 921 – šedesát dní od vyhlášení (28. 2. – proč koncem měsíce?) a zbytek od počátku příštího roku? Každý, kdo někdy pracoval s úroky, je z těchto informací zřejmě blahem bez sebe. A to nehovořím o přechodných ustanoveních, která sice mají několik odstavců, ale našeho problému (úroků z dlužného výživného) se netýká ani jediné. A tak si je třeba vypomoci obecnými ustanoveními občanského zákoníku, zejména § 3028, podle něhož se práva a povinnosti řídí tímto zákonem ode dne nabytí jeho účinnosti a právní poměry minulé se řídí dosavadními právními předpisy.

Z výše uvedeného lze tedy uzavřít, že úrok z dlužného výživného může oprávněný požadovat nejdříve od 28. února 2017, teprve po tomto datu musí být povinný z prodlení s placením. Úrok nelze žádat za dobu minulou. K úrokům do budoucna se ještě vrátíme.

Jak vysoký je úrok z výživného

Výši úroků z prodlení stanoví § 2 nařízení vlády č. 351/2013 Sb. Podle něho odpovídá roční úrok výši repo sazby stanovené ČNB pro první den kalendářního pololetí, v němž došlo k prodlení, zvýšené o 8 procentních bodů. V době, kdy píšu toto zamyšlení, činí repo sazba 0,05 %, zákonný úrok z dlužného výživného je dnes 8,05 % ročně a měsíční zpoždění zvýší výživné o jednu dvanáctinu roční úrokové sazby. (V mezidobí však ČNB s účinností od 4. 8. 2017 repo sazbu zvýšila na 0,25 %, změna platí vždy pro kalendářní čtvrtletí, jak uvádí citované vládní nařízení. Pozn. red.)

Průměrné výživné v naší zemi činí 2000 korun na jedno dítě. Pokud by povinný s takto vysokou měsíční povinností neplatil celý rok, bude jeho dluh činit po roce 24 000 korun plus úrok ve výši 52,325 % měsíční povinnosti (v našem případě 1046,50 Kč), celkem 21 046,50 korun. Uvidíme, zda běžný úrok bude působit výchovně a motivačně na povinné.

V každém případě oprávněným přinese zisk násobně vyšší, než je běžný bankovní úrok.

Kdo může úrok požadovat

Formulace právní normy (osoba oprávněná může požadovat) naznačuje, že povinnost platit k dlužnému výživnému i úrok neplatí přímo ze zákona a že jej oprávněný může, ale také nemusí požadovat. Oprávněným proto nejspíš budou advokáti doporučovat, aby ihned poté, co se povinný dostane s plněním své vyživovací povinnosti do prodlení, jej informovali, že požadují vedle výživného také úrok. Podobně může oprávněný výslovně povinnému sdělit, že úrok požadovat nebude, popř. se ho může vzdát při vyjednávaní o dobrovolném plnění.

Protože právo požadovat úrok je součástí společných ustanovení o výživném, vztahuje se na všechny druhy výživného, nejen na výživné na nezletilé děti.

Úroky z výživného a soud

Před dvěma lety jsem ve spolupráci s časopisem Rodinné listy prováděla plošný výzkum solidnosti povinných, abych jej porovнала s alarmistickými tvrzeními některých neziskových organizací a Ministerstva práce a sociálních věcí, podle nichž co otec, to současně neplatí. Z výzkumu vyplynulo, že 73 % povinných platí výživné dobrovolně, 10 % povinných přinutí k placení výkon rozhodnutí nebo exekuce, 10 % oprávněných výživné nepožaduje a 7 % povinných neplatí navzdory všem snahám oprávněných a nástrojům výkonu rozhodnutí. Závěry z tohoto výzkumu lze použít i pro zamyšlení nad úroky z výživného. Přibližně 27 % povinných riskuje, že jim zákonná povinnost vzroste i o úrok.

Nárok oprávněného na úrok vyplývá ze zákona, proto jej není třeba uplatňovat u soudu. I kdybychom byli zastánci optimistických scénářů a přisoudili novelizovanému ustanovení jistý výchovný účinek, přece jen se dá předpokládat, že chroničtí neplatíci nebudou plnit svou vyživovací povinnost ani po účinnosti novely nového občanského zákoníku.

Debaty o tom, jak se bude úrok z výživného před soudy uplatňovat, je od února letošního roku předmětem řady diskusí, které ovšem nemají jednotné vyústění. Zdá se být pouze zřejmé, že soud o úroku rozhodne pouze na návrh oprávněného účastníka a místně příslušným soudem k rozhodování bude soud, který rozhoduje či rozhodoval o samotném nároku na výživné. Výrok soudu bude znít například takto: „Dlužné výživné ve výši 10 000 Kč s úrokem od 28. 2. 2017 je XY povinen zaplatit nejpozději do...“ S největší pravděpodobností bude obecná judikatura k úrokům použitelná i pro úroky z výživného. Na pohled soudů si však budeme muset ještě nějakou dobu počkat.

V praxi se zajisté může stát, že na základě titulu z doby před novelou uhradí povinný dlužné výživné bez úroku. V takovém případě může oprávněný požadovat úrok samostatným návrhem.

Jak jsem v úvodu napsala, čas vše mění. Koncem srpna totiž prošla senátem novela občanského soudního řádu, měnící mj. i zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních. Nový § 472a zní následovně: Rozhoduje-li soud o výživném pro nezletilé dítě, může v rozhodnutí uložit i povinnost zaplatit úroky z prodlení, a to i pro dávky splatné teprve v budoucnu. A tak jsme opět svědky paradoxu dnešní doby, v níž procesní předpis z hloupých důvodů mění hmotné právo. ●

JUDr. Daniela Kovářová,
advokátka a předsedkyně redakční rady
časopisu Rodinné listy

Závěrečná řeč a poslední slovo obžalovaného

Autorka zvolila předmětné téma z důvodu, že má za to, že oba instituty, zejména pak institut posledního slova, jsou v praxi ze strany obhajoby, resp. obžalovaných opomíjeny, přestože mohou mít, co do své povahy, nezanedbatelné důsledky na meritorní rozhodnutí ve věci.

Poslední slovo bývá obžalovanými nezdůvodněně zaměňováno za závěrečnou řeč či považováno za součást závěrečné řeči. Jak však lze dovodit z dikce zákona, jedná se o dva samostatné úkony, ke kterým se přistupuje v samém závěru hlavního líčení. V úvodu tohoto článku je třeba upozornit, že v obou případech se jedná o právo obžalovaného využít možnosti pronést závěrečnou řeč a/nebo poslední slovo, nikoliv o jeho povinnost.

Závěrečná řeč obžalovaného

K udělení slova k závěrečným řečem přistoupí předseda senátu (nebo samosoud-

ce) poté, co prohlásí dokazování v hlavním líčení za skončené. Institut závěrečných řečí má přesně nastavená pravidla, která jsou upravena v ust. § 216 trestního řádu.

Obhájce a obžalovaný pronášejí svou závěrečnou řeč jako poslední. Je tomu tak zejména z důvodu respektování práva na obhajobu, které obžalovanému přísluší. Udělením slova k závěrečné řeči v samém závěru závěrečných řečí umožňuje soud obžalovanému reagovat na všechny argumenty, které zazněly v rámci řízení, v předchozích závěrečných řečech a vypořádat se tak s konečnými argumenty ve prospěch i v neprospěch obžalovaného a vymezit se vůči nim. Obžalovaný se může vyjadřovat k veškerým skutečnostem, které

jsou z jeho úhlu pohledu podstatné a napomáhají jeho obhajobě.

Jestliže by se po závěrečné řeči obhájce či obžalovaného znovu ujal závěrečné řeči státní zástupce, mají obhájce i obžalovaný opět právo na repliku.[1]

Poslední slovo

Poté, co skončí závěrečné řeči a popř. i repliky, udělí předseda senátu poslední slovo obžalovanému. Toto právo náleží pouze a jen obžalovanému, jiný subjekt řízení takovým právem nedisponuje. Právo posledního slova náleží obžalovanému i za situace, kdy předtím nevyužil práva pronést závěrečnou řeč.

Obžalovaný má v rámci posledního slova možnost uplatnit vlastní argumenty obhajoby a vyjádřit se ke všem skutečnostem a okolnostem, které v rámci své obhajoby považuje za podstatné. Poslední slovo obžalovaného je současně poslední šancí obžalovaného v rámci řízení před soudem prvního stupně ovlivnit úvahu soudu před jeho rozhodnutím ve věci (předtím, než se senát odebere k závěrečné poradě).[2]

Jestliže obžalovaný využije jak práva pronést závěrečnou řeč, tak i práva posledního slova, je namístě, aby byla obě vyjádření věcná, systematická a navzájem se doplňovala. Není zcela šťastný „duplicitní projev“, tedy kdy závěrečná řeč i poslední slovo obsahují ve stejném rozsahu totožné informace.

Obsah, přerušení a kladení otázek

Trestní řád nestanoví obsah závěrečné řeči ani posledního slova obžalovaného. Jak již bylo uvedeno výše, obžalovaný se může volně podle své úvahy vyjádřit ke všemu, co považuje v souvislosti s probíhajícím řízením za důležité. V této souvislosti platí, že předsedovi senátu ani celému senátu nenáleží právo omezovat, přerušovat anebo jinak ovlivňovat závěrečnou řeč.[3]

Existuje však výjimka, kdy soud může přerušit závěrečnou řeč či poslední slo-

vo obžalovaného, a to za situace dle § 203 odst. 2 trestního řádu, tedy pokud by obžalovaný svým projevem vybočoval z rámce projednávané věci nebo by narušoval důstojnost a vážnost jednání (např. urážlivými výrazy).[4]

V případech využití institutu posledního slova obžalovaného platí, že obžalovanému nesmí být nikým pokládány doplňující dotazy.

Doplnění dokazování

Shledá-li soud vzhledem k závěrečným řečem nebo při závěrečné poradě, že je třeba ještě některou okolnost objasnit, usnese se, že dokazování bude doplněno, a v hlavním líčení pokračuje (případně, pokud nelze provést důkaz ihned, hlavní líčení odročí). Po doplnění dokazování je třeba vždy znovu dát slovo k závěrečným řečem.[5] Analogicky lze dovodit, že po závěrečných řečech, které byly pronešeny v návaznosti na doplněné dokazování, náleží obžalovanému opětovně právo posledního slova.

Závěr

Právo pronést závěrečnou řeč i poslední slovo obžalovaného je zákonné právo obžalovaného. Obžalovanému se poskytuje možnost uvést vše, co považuje z hlediska obhajoby své osoby za významné. Přestože nemůže být obžalovaný nucen k využití těchto práv, je na obhájci, aby obžalovanému vyložil potenciální klady takového vyjádření a v rámci komplexní strategie zvážili možnost využití tohoto práva. V této souvislosti je třeba zdůraznit, že neudělení takového práva ze strany soudu lze jednoznačně považovat za porušení práv obžalovaného v trestním řízení. ●

Mgr. Tereza Procházková

DBK PARTNERS, advokátní kancelář, s.r.o.

Poznámky:

- [1] V řízení ve věcech mladistvých má dle § 64 odst. 3 písm. b) zákona o soudnictví ve věcech mládeže právo pronést závěrečnou řeč i orgán sociálněprávní ochrany dětí, a to po závěrečné řeči mladistvého. Obžalovaný mladistvý má však právo na poslední slovo. Pokud je vedeno společné řízení proti právnické a fyzické osobě, pronáší po závěrečné řeči státního zástupce, poškozeného, zúčastněné osoby svou závěrečnou řeč obhájce právnické osoby, poté zástupce právnické osoby a teprve v samém závěru obhájce fyzické osoby a fyzická osoba samotná.
- [2] Shodně platí právo posledního slova i v řízení, které koná samosoudce, přestože se nekoná závěrečná porada.
- [3] Udělení slova k závěrečné řeči, průběh a obsah závěrečných řečí se zaznamenávají do protokolu o hlavním líčení. Do protokolu o hlavním líčení se stejně tak zaznamená i nevyužití tohoto práva konkrétní osobou, či přerušení. Shodně platí pro poslední slovo obžalovaného.
- [4] Přerušení lze nechat ve smyslu ust. § 203 odst. 3 trestního řádu přezkoumat.
- [5] § 218 trestního řádu.

dvořák || hager & partners

advokátní kancelář

Dvořák Hager & Partners' team is dynamic, efficient, and flexible. (Legal 500) The goal of this firm is the absolute satisfaction of its clients. The team solves problems in context of the client's needs, and takes a responsive and proactive approach, working around the clock. (Chambers and Partners)

Dvořák Hager & Partners znamená tým 40 advokátů a dalších právníků v kancelářích v Praze a Bratislavě, poskytující právní poradenství jak nadnárodním společnostem, tak českým a slovenským podnikatelům.

Advokátní kancelář Dvořák Hager & Partners je pravidelně doporučována renomovanými mezinárodními publikacemi, jako jsou **Legal 500** (oblast korporátního práva / fúzí a akvizic (M&A), finančního práva / práva kapitálového trhu, nemovitostí, řešení sporů a nově na nejvyšší příčce v oblasti pracovního práva), **Chambers and Partners** (oblast pracovního práva, M&A, korporátního práva, a práva nemovitostí) a **IFLR1000** (oblast M&A a bankovního a finančního práva).

V soutěži **Právnícká firma roku 2016** byla oceněna jako velmi doporučovaná kancelář v kategorii pracovní právo.

Naše mise: Spolehlivý osobní právník pro firmy poskytující praktické služby zaměřené na výsledky za dobrou cenu.

Komplexní právní podpora v oblasti:

- Právo obchodních společností. Fúze a akvizice
- Obchodní smlouvy. Mezinárodní obchod a přeprava
- Pracovní právo
- Financování a kapitálový trh
- Nemovitosti a výstavba
- Hospodářská soutěž. Veřejné zakázky. PPP
- Zastupování v soudních a arbitrážních řízeních
- Insolvence a restrukturalizace
- Životní prostředí a odpady
- Energetika
- Rodinné firmy, nástupnictví, family business governance

Nestandardní formy čerpání rodičovské dovolené

Přes všechny snahy o sladování rodinného a pracovního života zůstává i nadále pro řadu matek rodičovská dovolená koncem pracovní kariéry nebo minimálně její zásadní brzdou. V evropském srovnání patří Česká republika mezi země s negativním vlivem mateřství na míru zaměstnanosti žen. Podle výsledků Českého statistického úřadu a zprávy Gender studies je zaměstnáno pouze 57 % matek s dětmi do 15 let a na rodičovskou dovolenou odchází ženy, na rozdíl od mužů, ve více jak 98 % případech.[1]

Kromě omezení kariérního růstu provází ženy také nízké profesní sebevědomí při snaze o návrat do zaměstnání. Matka je v České republice neatraktivním, a tedy i nelukrativním zaměstnancem, čímž dochází prakticky k její profesní izolaci v nejproduktivnějším životním období. Břímě finančního zajištění rodiny pak leží na otci, který proto ve většině případů reálně nemá příliš možnost zapojit se do péče o dítě. Mohli bychom dále spekulovat o negativním vlivu tohoto faktu na rodinné vazby či dokonce na míru rozvodovosti, nicméně to není předmětem tohoto článku.

Evropské zkušenosti

V celé řadě jiných evropských států[2] právní úprava naopak ženy – matky zpět začleňuje na pracovní trh a mužům umožňuje častěji čerpat pracovní volno v souvislosti s péčí o dítě.[3] a to s finanční kompenzací takovou, aby nedošlo k významnému ekonomickému propadu rodiny. Žádný ze zahraničních systémů není zcela optimální, ale v každém lze objevit poměrně zajímavé prvky, které by po jejich případném zavedení situaci rodičů na pracovním trhu v České republice mohly zlepšit.

Systém péče o dítě ve Švédsku[4] je postaven na stejných právech a povinnostech pro oba rodiče, kteří mají dohromady společný nárok v délce 480 dní, které mo-

hou čerpat od narození dítěte do dovršení jeho osmi let, a to v různých nastavených časových úsecích. Stát garantuje povinně oběma rodičům, resp. každému z nich 60 dní, přičemž jeden se nemůže vzdát svého nároku ve prospěch druhého. Zda si nárok rozdělí rodiče na polovinu, nebo jeden bude čerpat zákonné minimum v délce 60 dní a druhý z rodičů zbylých 420 dní, je ponecháno na jejich rozhodnutí. Z tohoto systému je patrné, že prioritou je nastavení rovných pracovních příležitostí pro oba rodiče. Kvůli rodině tak ani jeden z rodičů ve Švédsku nemusí odkládat svou kariéru s nejistým návratem zpět do zaměstnání. Švédské firmy mají navíc povinnost umožňovat ženám i mužům, včetně vedoucích pracovníků, práci na částečný[5] úvazek a jiné další způsoby flexibilního uspořádání práce.

V Dánsku[6] se poskytuje rodičům společně 32 týdnů rodičovské dovolené, což znamená, že oba rodiče si mohou vybrat libovolný počet dní a čerpat je také střídavě. Rodičovskou dovolenou si mohou zaměstnanci prodloužit o osm nebo 14 týdnů, přičemž samotné čerpání si mohou odložit na později a využít její čerpání až do dovršení devíti let věku dítěte. Pro podporu návratu žen do zaměstnání od půl roku věku dítěte je státem garantováno navíc místo v jeslích nebo tzv. mikrojeslích.[7] Systém připravuje ženy na návrat do zaměstnání ještě tzv. překlenovacím obdobím, kdy na posledních 5 týdnů z rodičovské dovolené[8] nastupují na původní pracovní místo na zkrácený úvazek.

Heslo Děti, kostel a kariéra definovalo německou[9] spolkovou ministryni Ursulu von der Leyen, která přesto, že je členkou CDU,[10] prosadila v roce 2007 mnoho změn začleňujících ženy rychle zpět na pracovní trh. Do reformy zařadila požadavek, aby se do roku 2013 rozšířila síť jeslí tak, aby 35 % dětí do tří let věku mělo zabezpečené hlídání mimo rodinu (v následujících letech měl pak tento trend mít stoupající tendenci). Každému dítěti navíc vzniká po dovršení určitého věku právní nárok na umístění v mateřské školce. Dalším pozitivním instrumentem ke sladování rodinného a pracovního života žen – matek je ve Spolkové republice Německo možnost nechat si náklady vynaložené na péči o dítě mimo domov ode-

číst do určité výše z daní, což se vztahuje i na služby hlídání dětí poskytované chůvou nebo tzv. au pair. Zákon připouští též možnost odsunutí čerpání části rodičovské dovolené až na pozdější období, nejdéle do osmi let věku dítěte. Zaměstnanci si tak mohou o čerpání kratší části rodičovské dovolené požádat např. v době, kdy dítě nastupuje povinnou školní docházkou.[11]

Zajímavý přístup k rodičovské dovolené zvolila Velká Británie, která zavedla tzv. Keep In Touch days,[12] neboli dny, kdy je zaměstnankyně nebo zaměstnanec po dobu čerpání rodičovské dovolené ve spojení se svým pracovištěm. Jedná se o 10 dní a 20 dní tzv. SPLIT[13] v průběhu mateřské a rodičovské dovolené, ve kterých zaměstnankyně docházejí na pracoviště na školení nebo jiné zaměstnavatelem pořádané aktivity tak, aby nedošlo ke ztrátě kontaktu s trendy v oboru jejich pracovního zaměření, tak i kontaktu s kolegy. Čerpat tzv. KIT nebo SPLIT days je volitelným právem zaměstnankyně nebo zaměstnance, nikoli povinností. Za dobu jejich čerpání pak není krácen rodičovský příspěvek.

Částečné úvazky nebo alternativní čerpání rodičovské dovolené fungují běžně také ve Francii nebo Nizozemí, přičemž v Nizozemí[14] je možné, aby si jak zaměstnankyně, tak zaměstnanec vybrali navíc další tři měsíce neplaceného volna v souvislosti s péčí o dítě, které je poskytováno po dohodě buď v kuse, nebo střídavě po dnech nebo týdnech. Podle jejich vlastního rozvržení lze volno čerpat do osmi let věku dítěte, není tedy třeba, aby bezprostředně navazovalo na mateřskou dovolenou.

Jak na nestandardní čerpání rodičovské dovolené nahlížet v české právní úpravě

V České republice by alternativní pracovní úvazek po dovršení jednoho roku života[15] uvítala téměř třetina dotazovaných žen, celých 8 % [16] z nich by preferovalo návrat do práce ve flexibilní podobě již po dosažení půl roku věku dítěte. Možná východiska přitom nabízí i naše právní úprava. Rodičovská dovolená přísluší

podle § 196 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“), matce dítěte po skončení mateřské dovolené a otci dítěte od narození dítěte. Tento zákonem stanovený začátek rodičovské dovolené ovšem a priori neznamená, že je to právě onen okamžik, od kterého musí zaměstnankyně nebo zaměstnanec rodičovskou dovolenou čerpat. Základním principem čerpání rodičovské dovolené je, že si každý rodič určuje čerpání rodičovské dovolené sám. Zaměstnavatel je povinen rodičovskou dovolenou v rozsahu, v jakém o ni zaměstnankyně nebo zaměstnanec požádají, poskytnout. Oba rodiče mohou rodičovskou dovolenou čerpat současně, nicméně toto řešení je z ekonomického hlediska nevýhodné, a tedy k němu v praxi příliš často docházet nebude. Po dobu čerpání rodičovské dovolené totiž nemá zaměstnanec či zaměstnankyně nárok na mzdu či náhradu mzdy (nejde o výkon práce z pohledu nároku na mzdu a nejde ani o překážku v práci, za kterou by náležela náhrada mzdy). Jediným příjmem je tak u rodiče, který čerpá rodičovskou dovolenou a skutečně v jejím rámci nepracuje, pouze rodičovský příspěvek, který těžko pokryje náklady na provoz celé rodiny (rodičovský příspěvek může čerpat vždy jen jeden z obou rodičů). Rodičovská dovolená nemusí být ani podle české právní úpravy čerpána zaměstnankyní nebo zaměstnancem souvisle. Naopak, je možné zaměstnavatele žádat o opakované poskytování rodičovské dovolené až do tří let věku dítěte v různých dlouhých časových úsecích. Zaměstnavatel pak má vždy povinnost čerpání takového pracovního volna umožnit.

Čerpání rodičovské dovolené po kratších úsecích není tedy nijak zákoníkem práce omezeno. Přerušil-li zaměstnanec nebo zaměstnankyně čerpání rodičovské dovolené a následně se rozhodnou, že na rodičovskou dovolenou opět nastoupí, mohou požádat o čerpání další části rodičovské dovolené, nejdéle však do doby, kdy dítě dosáhne věku tří let. Po ukončení čerpání rodičovské dovolené zaměstnankyní nebo zaměstnancem je zaměstnavatel povinen přidělovat práci podle druhu práce sjednaného v pracovní smlouvě, a to bez ohledu na to, po kolikáté se z rodičovské dovolené do práce vrací (v případě přerušovaného čerpání ro-

dičovské dovolené). Zaměstnanci však o možnosti čerpat rodičovskou dovolenou přerušovaně (resp. jiným, než klasickým způsobem – jedenkrát v celku po dobu, kterou zaměstnavateli předem oznámí) nemají často povědomí. Důvodem může být fakt, že existuje stále zažitý model ženy pečující o dítě skutečně až do tří let jeho věku nebo reálně existující praktický problém malé kapacity předškolních zařízení v některých regionech, kvůli které není často možné dítě umístit do školky dříve než od jeho čtyř let. Určitým řešením přitom může být kombinované či lépe řečeno střídavé čerpání rodičovské dovolené otcem i matkou tak, že by se při péči o dítě střídali v určitých úsecích, které by současně umožnily zapojení matky zpět do zaměstnání, byť nikoli na plný úvazek.

Takový model samozřejmě klade zvýšené nároky na zaměstnavatele, který musí reagovat na nikoli úplný výpadek zaměstnance či zaměstnankyně po dobu typicky tří let, ale pouze na výpadek částečný, odpovídající zkrácenému pracovnímu úvazku. Je jistě jednodušší obsadit dočasně uvolněné pracovní místo zaměstnancem na plný pracovní úvazek po dobu jednoho až tří let nepřetržitě, než vymýšlet speciální model zkráceného úvazku doplňujícího pracovní zapojení rodiče do pracovního procesu. Nicméně jak bylo uvedeno výše, zaměstnavatel má povinnost rodičovskou dovolenou zaměstnanci či zaměstnankyni poskytnout v takovém rozsahu, o jaký požádají, a je jen na něm, jak na to bude reagovat z hlediska vyřešení chybějící pracovní síly.

Jelikož je zákonná úprava co do způsobu a délky čerpání rodičovské dovolené poměrně kusá,[17] lze si představit její čerpání např. v podobě, kdy se střídavě po měsíci zaměstnankyně vrací do práce a opětovně zpět na rodičovskou dovolenou a v péči o dítě se tak střídá s otcem dítěte, který ve svém zaměstnání rovněž čerpá rodičovskou dovolenou po měsíci. V rámci úvahy o konkrétních formách flexibilního způsobu čerpání rodičovské dovolené bychom mohli zajít dokonce tak daleko, že si zaměstnankyně nebo zaměstnanec mohou zažádat o čerpání v rozsahu pouze několika dní v každém týdnu, přičemž ve zbývajících částech týdne by docházelo do práce (např.

tři dny v týdnu by rodičovskou dovolenou čerpala ve svém zaměstnání matka dítěte a dva dny v rámci svého pracovního poměru pak otec). Tento způsob čerpání rodičovské dovolené bude klást obzvláště vysoké nároky na organizační pokrytí chybějící pracovní síly ze strany zaměstnavatele. Proto je vhodné takovou žádost vázat k delšímu časovému období, aby na ni mohl zaměstnavatel odpovídajícím způsobem personálně zareagovat. Ve výsledné podobě by si zaměstnavatel na dny v týdnu, kdy bude jeho zaměstnankyně nebo zaměstnanec čerpat rodičovskou dovolenou, mohl sjednat s jiným zaměstnancem pracovní poměr podobný sdílenému pracovnímu místu. Při této úpravě by oba rodiče mohli pokračovat ve své kariéře a zároveň by byla zajištěna participace matky i otce na výchově potomků. V neposlední řadě je nutno uvést, že pro mnohé zaměstnavatele je takto nastavené čerpání rodičovské dovolené vhodnější alternativou než poskytování home office, které je v současnosti sice trendem, ale naprosto odlišným institutem. Je třeba důrazně upozornit na diametrální rozdíl mezi čerpáním rodičovské dovolené a využitím možnosti výkonu práce z jiného místa. Zatímco při home office zaměstnanec vykonává pro zaměstnavatele práci (i když z domova), pak v případě dnů, kdy by čerpal rodičovskou dovolenou, se jedná o pracovní volno z důvodu překážky v práci na straně zaměstnance.

Rodičovská dovolená zaměstnankyň a zaměstnanců ve služebním poměru

Ani úprava ve státní službě[18] shora uvedeným trendům nijak nebrání. Státní zaměstnankyně a zaměstnanec mohou služební orgán požádat o čerpání rodičovské dovolené opakovaně a v kratších časových úsecích. Podle § 63 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSS“) jsou státní zaměstnankyně nebo státní zaměstnanec zařazení mimo výkon služby z důvodu čerpání rodičovské dovolené. Jedná se o změnu služebního poměru [§ 44 písm. j) ZSS], která však nepodléhá schvalovacímu procesu služebnímu orgánu, ale pouze formálnímu rozhodnu-

tí služebnímu orgánu o zařazení mimo výkon služby z důvodu čerpání rodičovské dovolené. Obě změny služebního poměru podléhají rozhodnutí služebnímu orgánu v režimu ustanovení § 159 odst. 1 písm. e) ZSS. Po odpadnutí důvodu změny služebního poměru se státní zaměstnankyně nebo státní zaměstnanec zařadí k výkonu služby na jejich původní služební místo. Rodičovská dovolená státní zaměstnankyně nebo státního zaměstnance se podle § 121 odst. 1 ZSS řídí ustanoveními § 195 až 198 zákoníku práce. Proto i v případě úvahy, zda mohou státní zaměstnankyně a státní zaměstnanci čerpat rodičovskou dovolenou v kratších časových úsecích, a to opakovaně, resp. jiným flexibilním způsobem, který byl výše zmíněn, je třeba mít za to, že tato možnost je zde dána a služební orgán nemá právo takovou žádost odmítnout.

Obavy z čerpání rodičovského příspěvku

Úvahu o volbě flexibilního čerpání rodičovské dovolené může ovlivnit případná obava, zda to neovlivní nárok na pobírání rodičovského příspěvku. Ten podle § 30 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, náleží rodiči, který po celý kalendářní měsíc osobně, celodenně a řádně pečuje o dítě. Celkový nárok činí 220 000 Kč a může být čerpán až do 4 let věku dítěte. Výdělečná činnost zaměstnankyně nebo zaměstnance nemá na nárok na pobírání rodičovského příspěvku přímý vliv. Jedinou podmínkou pro zachování nároku při zapojení osoby (některého z rodičů) jej čerpající do pracovního procesu je zajištění řádné celodenní péče o dítě jinou zletilou osobou. Rodič si proto může zlepšovat sociální situaci příjmem ze samostatné výdělečné činnosti nebo závislé práce, a to buď na svém původním pracovním místě, nebo v rámci jiného pracovního vztahu[19] a zároveň dále čerpat rodičovský příspěvek. Podmínkou je, aby po dobu své výdělečné činnosti zajistil dítěti péči jinou zletilou osobou. Tou může být v případě výše uvedeného modelu „střídavé“ rodičovské dovolené např. druhý z rodičů. Další možností je zajištění péče o dítě docházkou do předškolního zařízení, přičemž tato docházka je pro zachování nároku na rodičovský příspě-

vek u dítěte do dvou let věku limitována 46 hodinami v měsíci. Pokud dítě dosáhne dvou let věku, uvedený limit odpadá.

Závěrem

Přístupy ze zahraničí ukazují, že pro úroveň zaměstnanosti je pracovní síla žen – matek – výhodná. Stejným dílem je naopak žádoucí zapojení mužů do rodinného života. Zahraniční pracovní trh tím nepřichází o perspektivní pracovní sílu v produktivním věku, neboť dlouhodobou a nepřetržitou rodičovskou dovolenou volí pouze minimum žen. Zahraničním trendem jsou především střídavé

formy čerpání rodičovské dovolené, časové úvazky, a podpory v podobě zaručení místa pro děti v mateřských školách. Tím nedochází k odtržení rodiče od dítěte, ale zároveň ani k podřízení pracovní kariéry a výdělečným možnostem rodinnému životu. Jak vyplývá z výše uvedeného, tak ani česká právní úprava nebrání tomu, aby rodiče volili více flexibilní modely čerpání rodičovské dovolené, které více umožní zapojení žen do pracovního života již v době do tří let věku dítěte. Vzhledem k omezenému rozsahu tohoto článku se nemůžeme věnovat možným souvisejícím praktickým otázkám, jako je např. aplikace zákazu výpovědi ze strany

zaměstnavatele dle § 53 odst. 1 písm. d) zákoníku práce v situaci, kdy by zaměstnankyně či zaměstnanec čerpali rodičovskou dovolenou vždy jen po část kalendářního týdne a v druhé části by docházeli do práce. ●

Mgr. Veronika Bočanová

Mgr. Silvie Čadská

Advokátní kancelář Vych & Partners, s.r.o.

Poznámky:

[1] www.genderstudies.cz/download/Sekundarni%20analiza%20zprava%20final_format.pdf
a www.czso.cz/documents/10180/20556865/300002155507.pdf/c782ac5e-10a7-4422-9bf4-1046678df7dc?version=1.0.

[2] Evropská komise; Zaměstnání, sociální věci a sociální začlenění; Vaše práva v oblasti sociálního zabezpečení, 2012, dále také <https://ec.europa.eu/eures/public/language-selection>.

[3] Mateřská dovolená nebo rodičovský čas, Zkušenosti sedmi českých matek, které pracují a vychovávají své děti v jiných zemích EU, Jonášová Kateřina, Frýdlová Pavla, Svobodová Lucie, Gender Studies o.p.s. v roce 2012.

[4] <http://www.mpsv.cz/cs/5917>.

[5] Pokud požádá v České republice zaměstnankyně nebo zaměstnanec pečující o dítě mladší 15 let o kratší pracovní dobu nebo jinou vhodnou úpravu stanovené týdenní pracovní doby, pak je zaměstnavatel podle § 241 odst. 2 zákoníku práce povinen vyhovět této žádosti. Zákon sice stanoví, že odmítnout může pouze v případě, brání-li mu v tom vážné provozní důvody. Legislativní vymezení tohoto pojmu však v české právní úpravě absentuje, což může způsobit libovůli zaměstnavatelů při odmítání žádostí o úpravu pracovní doby a komplikované prosazení tohoto práva ze strany zaměstnance-rodiče (ne každý z nich si v tomto postavení troufne jít do otevřeného konfliktu se zaměstnavatelem)...

[6] Podklady MPSV ke srovnání MD a RD v členských státech EU; dále třeba <http://>

www.personalista.com/trh-prace/materska-a-rodicovska-dovolena-jsou-v-cesku-delsi-nez-jinde-v-evrope-najdou-vsak-po-dlouhe-pracovni-pauze-zeny-praci.html.

[7] Skupiny čítají po max. pěti dětech na jednu vychovatelku.

[8] Mateřská dovolená nebo rodičovský čas, Zkušenosti sedmi českých matek, které pracují a vychovávají své děti v jiných zemích EU, Jonášová Kateřina, Frýdlová Pavla, Svobodová Lucie, Gender Studies o.p.s. v roce 2012.

[9] <http://www.familienwegweiser.de/wegweiser/stichwortverzeichnis,did=40002.html>.

[10] Křesťansko-demokratická unie. Ursula von der Leyen je od roku 2013 ministryní obrany. V letech 2005–2009 byla spolkovou ministryní pro rodinu, seniory, ženy a mládež v první vládě Angely Merkelové a v letech 2009–2013 byla spolkovou ministryní práce a sociálních věcí v druhé vládě Angely Merkelové.

[11] <http://www.familienwegweiser.de/wegweiser/stichwortverzeichnis,did=40002.html>.

[12] <https://www.maternityaction.org.uk/advice-2/mums-dads-scenarios/pregnant/keeping-in-touch-days/>.

[13] Shared-parental-in-touch days.

[14] Mateřská dovolená nebo rodičovský čas, Zkušenosti sedmi českých matek, které pracují a vychovávají své děti v jiných zemích EU, Jonášová Kateřina, Frýdlová Pavla, Svobodová Lucie, Gender Studies o.p.s. v roce 2012. nebo dále také <https://ec.europa.eu/eures/main.jsp?c>

atId=8446&acro=living&mode=text&recordLang=en&lang=en&parentId=7789&countryId=NL®ionId=

[15] Výzkum Eurostat, 2010.

[16] Tamtéž.

[17] Základní pravidlo dávající návod, jak rodičovskou dovolenou čerpat, upravuje § 196 zákoníku práce. Podle tohoto ustanovení je zaměstnavatel povinen k prohloubení péče o dítě poskytnout zaměstnankyni a zaměstnanci na jejich žádost rodičovskou dovolenou. Rodičovská dovolená přísluší matce dítěte po skončení mateřské dovolené a otci od narození dítěte, a to v rozsahu, o jaký požádají, ne však déle než do doby, kdy dítě dosáhne věku 3 let.

[18] Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů a Stanovisko sekce pro státní službu k právnímu postavení zaměstnankyň na mateřské dovolené a zaměstnanců nebo zaměstnankyň na rodičovské dovolené ve vztahu k zákonu č. 234/2014 Sb., o státní službě dostupné na www.mvcr.cz.

[19] Je třeba upozornit, že pokud je jiný pracovní poměr nebo uzavřená dohoda o pracovní činnosti sjednána u téhož zaměstnavatele, musí být podle § 34b odst. 2 zákoníku práce dodržen zákaz sjednání stejného druhu práce u jednoho zaměstnavatele s jedním zaměstnancem. Jiné práce, tedy jinak druhově vymezené, může zaměstnanec pro téhož zaměstnavatele v dalším pracovním poměru nebo vztahu založeném dohodou o pracovní činnosti vykonávat.

Problematika exekučního postižení dosud nevypořádaného SJM po rozvodu manželství

K vymožení vykonatelné pohledávky, která vznikla oprávněnému jen za jedním z manželů ještě před jeho rozvodem s manželem druhým, je ze strany exekutorů obvykle nařizována exekuce i na majetek patřící do zaniklého, avšak dosud nevypořádaného společného jmění. Druhému manželovi v tomto případě nesvědčí takové právo k majetku, které nepřipouští exekuci a není tak možné se úspěšně domoci vyloučení majetku náležejícího do SJM z této exekuce, když pohledávka vznikla za jeho trvání ještě před tím, než bylo vypořádáno. Praxe exekutorů je však často taková, že vedou exekuci na majetek patřící do nevypořádaného SJM i pro dluh, který na sebe vzal jeden z bývalých manželů až po zániku manželství a společného jmění.

Institut společného jmění manželů

Dle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění (dále jen „OZ“) patří do SJM vše, co má majetkovou hodnotu a není vyloučeno z právních poměrů a spadají do něj tedy – s určitými výjimkami – aktiva i pasiva (dluhy) nabytá během manželství oběma manželi či jen jedním z nich. Podmínkou existence SJM je trvající manželství, přičemž jeho podstatou je stejná účast manželů na nabývání a užívání společného majetku spolu s bezpodílovou účastí na výkonu spoluvlastnických práv. SJM zaniká spolu se zánikem manželství s tím, že dokud není jeho majetková podstata vypořádána, jsou i nadále použitelná příslušná ustanovení OZ o tomto jmění. K jeho vypořádání je na základě OZ možné dojít třemi způsoby, a to (i) dohodou manželů, (ii) rozhodnutím soudu nebo (iii) právní domněnkou vypořádání, která nastává, nedojde-li do tří let od zániku SJM k jeho vypořádání právě dohodou manželů či rozhodnutím soudu.

Exekuční postižení majetku spadajícího do SJM

V rámci exekučních řízení vedených proti jednomu z manželů jakožto proti povinnému jsou na základě příslušných ustanovení zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „exekuční

řád“) vydávány exekuční příkazy na majetek ve společném jmění manželů. Oprávnění exekutora vést exekuci na celý majetek spadající do SJM také v případech, kdy se vymáhá dluh jen jednoho z manželů, se i po novele exekučního řádu řídí ustanovením § 42, přičemž exekutor má povinnost před vydáním exekučního příkazu zjistit dle Seznamu listin o manželském majetkovém režimu, zda nebyl tento režim mezi manželi upraven smluvně či rozhodnutím soudu.

Exekutor je oprávněn postihnout celý majetek spadající do SJM pro vymožení pohledávky oprávněného za jedním z manželů i v případech, kdy již došlo k pravomocnému rozvodu manželství a tedy i k zániku SJM, a to za předpokladu, že (i) dluh jednoho z bývalých manželů vznikl ještě za trvání manželství a (ii) společné jmění manželů dosud nebylo vypořádáno ani jedním ze způsobů výše uvedených. Toto tvrzení lze opřít i o ustálenou judikaturu Nejvyššího soudu, kdy ten např. ve svém rozsudku ze dne 30. 3. 2011 vydaným pod sp. zn. 20 Cdo 2610/2009 uvedl následující: „Bylo-li manželství pravomocně rozvedeno, ač nebyla uzavřena smlouva o vypořádání vzájemných majetkových vztahů, lze k vydobytí závazku, který vznikl za trvání manželství jen bývalému manželovi (povinnému), nařídít exekuci (výkon rozhodnutí) i na majetek patřící do zaniklého společného jmění, které v době zahájení řízení o výkon (vydáním exekučního příkazu) nebylo vypořádáno.“

Pohledávka vzniklá po pravomocném rozvodu manželství

Jako problematická se však jeví situace, kdy jednomu z manželů vznikne dluh až po pravomocném rozvodu manželství, ale ještě před vypořádáním společného jmění. Není totiž výjimkou, že se oprávnění v rámci exekuce domáhají vymožení svých pohledávek vzniklých až po rozvodu z celého majetku nacházejícího se v SJM. Možnost, aby pohledávka k úhradě dluhu, který na sebe přijal po rozvodu manželství jeden z bývalých manželů, mohla být uspokojena z majetku bývalého manžela, který ve vztahu k tomuto dluhu žádnou odpovědnost nemá, nevyplyvá z žádného právního předpisu. Nabízí se zde však argumentace stran věřitele, že nevyužitím této možnosti dojde ke zkrácení jeho majetkových práv.

Má-li bývalý manžel povinného za to, že mu svědčí právo k věci, které nepřipouští exekuci, může se bránit na základě ustanovení § 68 exekučního řádu a podat návrh na vyškrtnutí věci ze soupisu. Takovým právem k věci by mohlo být právě právo bývalého manžela povinného k majetku spadajícího do dosud nevypořádaného SJM, přičemž tento má ještě navíc možnost podat žalobu na vyloučení věci dle ustanovení § 267 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“) v případech, kdy exekutor

nevyhoví podanému návrhu na vyškrtnutí věci ze soupisu. Účelem této excindacní (vylučovací) žaloby je totiž poskytnutí právní ochrany osobám, které mají k majetku postiženým exekucí takové právo, které nepřipouští, aby byla nařízená exekuce provedena a aby se tak postižený majetek stal zdrojem pro uspokojení oprávněného.

Je pak úlohou soudů, aby seznaly, zda mají být práva bývalého manžela povinného, který nenese odpovědnost za dluhy manžela druhého, chráněny. Dále se proto zaměříme na konkrétní případ, ve kterém až na základě stanoviska Nejvyššího soudu došlo k přerušení řízení o vyloučení věci z exekuce do doby pravomocného skončení řízení o vypořádání SJM žalobce a bývalého manžela, kterému po pravomocně rozvedeném manželství vzniklo množství dluhů, které byly posléze exekučně vymáhány postižením celého majetku v SJM.

Průběh konkrétního soudního řízení

V uvedeném případě byl exekutorem vydán exekuční příkaz postihující veškerý majetek spadající do SJM, a to i přesto, že vymáhaná pohledávka vznikla až po pravomocném rozvodu manželství, a tedy až po zániku SJM, které v okamžiku vydání exekučního příkazu nebylo vypořádáno, neboť se o něm stále vedlo soudní řízení. Exekutor nevyhověl návrhu bývalého manžela povinného na vyškrtnutí věci ze soupisu dle § 68 exekučního řádu a tento tak podal k exekučnímu soudu žalobu o vyloučení věci z exekuce dle § 267 o. s. ř., kde navrhoval, aby v jejím rámci došlo k vyloučení právě majetku spadajícího do SJM. Žalovaný, jakožto oprávněný v uvedeném exekučním řízení, argumentoval tím, že nemůže dojít k vyloučení této části majetku, když o jeho vypořádání probíhá soudní řízení a upozornil na skutečnost, že vypořádáním SJM nesmí dojít ke zkrácení věřitelů. Soud prvního stupně se ve svém rozsudku ztotožnil s názorem žalovaného, když žalobu zamítl s tím, že není dán zákonný důvod pro vyloučení věci z exekuce za situace, kdy je majetek stále součástí nevypořádaného společného jmění manželů a s tím, že dopady exekučního řízení na tento majetek bude namísto zohlednit v rámci řízení o vypořádání SJM, které však bylo přerušeno do pravomocného skončení exekuce nařízené na majetek žalobce, aby nedošlo k eventuálnímu zkrácení věřitele.[1]

Žalobce podal proti rozsudku soudu prvního stupně odvolání, ve kterém vyjádřil přesvědčení, že „nejprve musí být vypořádáno SJM účastníků a pak teprve je možno vést exekuci na majetek dlužného manžela, když opačný pohled na věc by ospravedlňoval i účelové vyvádění majetku ze SJM formou vytvoření fiktivního dluhu.“ Odvolací soud konstatoval, že je celá situace zkomplikována tím, že soud v řízení o vypořádání SJM nepokračuje, aniž by k tomu měl rozumný důvod a žalobci vyhověl tak, že změnil rozhodnutí soudu prvního stupně, když rozhodl o vyloučení majetku z exekuce v tom rozsahu, v jakém budou v řízení o vypořádání SJM přikázány do výlučného vlastnictví žalobce.[2] Žalovaný podal proti tomuto rozsudku dovolání, kdy upozorňoval na skutečnost, že vzájemné vypořádání rozvedených manželů není jeho věcí a že pro posouzení možnosti exekučního postižení majetku žalobce náležejícího do společného jmění manželů není rozhodující trvání jeho manželství v době vzniku vymáhané pohledávky, nýbrž skutečnost, že dosud nedošlo k vypořádání SJM těchto osob.

Nejvyšší soud se ve svém rozsudku zabýval dvěma právními otázkami. První z nich byla, „zda lze vyhovět žalobě o vyloučení majetku z výkonu rozhodnutí či exekuce, který je identifikován toliko rozsahem, v jakém bude majetkové právo přikázáno do výlučného vlastnictví žalobce až pravomocným rozhodnutím soudu v dosud neskončeném řízení o vypořádání SJM žalobce a jeho bývalého manžela.“ K tomuto Nejvyšší soud uvedl, že identifikace vlastnického práva žalobce k věcem, jež jsou předmětem žaloby o vyloučení věci z exekuce, je primárně závislá na výsledku sporu o vypořádání SJM. K druhé právní otázce soud přijal závěr, že „k uspokojení pohledávky, která vznikla věřiteli vůči jednomu z bývalých manželů až po rozvodu manželství, nelze použít majetek nacházející se v bezpodílovém spoluvlastnictví bývalých manželů nebo ve společném jmění bývalých manželů bez zřetele k tomu, že taková pohledávka vznikla sice po rozvodu, ale ještě předtím, než bylo rozvodem zaniklé majetkové společenství manželů vypořádáno.“ Nejvyšší soud rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a vrátil mu ho k dalšímu řízení s tím, že jeho výrok není akceptovatelný, neboť váže účinky svého rozhodnutí na výsledek řízení o vypořádání zaniklého SJM.[3]

Odvolací soud v návaznosti na stanovisko Nejvyššího soudu zrušil rozsudek soudu prvního stupně a vrátil mu věc k dalšímu řízení.[4] Soud prvního stupně přerušil řízení o vyloučení věci z exekuce do doby pravomocného skončení řízení o vypořádání SJM žalobce a bývalého manžela, neboť v tomto řízení byla řešena otázka mající význam pro rozhodnutí soudu o vyloučení věci z exekuce, tedy otázka, komu z bývalých manželů bude přířknut majetek, o němž se v řízení jedná.[5]

Závěr

Ve světle výše uvedeného a v návaznosti na stanoviska soudů lze shrnout, že pohledávka vzniklou jednomu z manželů po zániku SJM, avšak před jeho vypořádáním, nelze exekučně vymáhat postižením celého majetku spadajícího do tohoto zaniklého nevypořádaného společného jmění. V případě vydání exekučního příkazu na tento celý majetek by pak měla být spolehlivou ochranou možnost podat návrh na vyškrtnutí věci ze soupisu dle ustanovení § 68 exekučního řádu, příp. podání žaloby na vyloučení věci z exekuce dle ustanovení § 267 o. s. ř. V řízení o vyloučení věci z exekuce by však nemělo být rozhodnuto před pravomocným vypořádáním SJM, neboť právě na základě vypořádání mohou být s určitostí identifikovány věci náležející již výlučně manželovi neodpovědnému za dluh, k jejichž vyloučení z exekučního řízení by mělo posléze dojít. ●

Marie Štětínová, právní asistentka

Mgr. Petr Sedlatý, advokát a společník

Advokátní kancelář Brož, Sedlatý s.r.o.

Poznámky:

- [1] Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 č. j. 17 C 76/2015-44 ze dne 15. 1. 2016.
- [2] Rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 70Co 182/2016-70 ze dne 14. 6. 2016.
- [3] Rozsudek Nejvyššího soudu č. j. 20 Cdo 4455/2016-95 ze dne 25. 4. 2017.
- [4] Usnesení Městského soudu v Praze č. j. 70Co 182/2016-101 ze dne 30. 5. 2017.
- [5] Usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1 č. j. 17 C 76/2015-104 ze dne 28. 6. 2017.

Moderní vs. tradiční rodina

aneb osvojení partnery stejného pohlaví

Rodina může mít fakticky mnoho podob, mohou ji tvořit dva tátové s dítětem či kupříkladu jen dítě a jeho svobodná matka. Vymezení tohoto velmi dynamického a s dobou proměňujícího se pojmu je proto lepší přenechat spíše sociologickým disciplínám. V souvislosti s možností osvojit si dítě je však nutné se na pojem rodiny podívat též z právního hlediska. Komu je tedy v českých právních luzích a hájích přiznáno právo legálně osvojit dítě, a vytvořit tak „netradiční“ rodinu?

Osvojení v kategoriích

Institut osvojení dítěte spočívá v přijetí cizího dítěte za vlastní, a to s cílem nahradit a napodobit přirozený poměr mezi biologickými rodiči a jejich dětmi. Osvojení lze přitom rozdělit do tří kategorií:[1] společné, partnerské[2] a individuální. Uvážíme-li pak, že kromě manželství české právo uznává též svazek registrovaných partnerů, fakticky může nastat několik specifických situací, z nichž ovšem jen některé budou, co se týče osvojení, právně dovolené.

Společným osvojením je osvojení dítěte oběma manžely, přičemž ani jeden z nich není biologickým rodičem osvojovaného dítěte. Tento koncept je zákonodárcem s odkazem na tradiční pojetí rodiny upřednostňován.[3] Naopak společné osvojení registrovanými partnery české právo neumožňuje.

Při partnerském osvojení je biologické dítě partnera (faktického) či manžela osvojováno druhým z heterosexuálního páru. Partnerské osvojení biologického dítěte registrovaného partnera druhým registrovaným partnerem opět možné není (byť i zde se výkladová stanovis-

ka rozcházejí),[4] nicméně o jeho zavedení usiluje již od roku 2014 poslanecká novela zákona č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství (dále jen „ZRP“).[5]

Individuální osvojení pak spočívá v osvojení dítěte pouze jedinou osobou. Tou přitom může být jen zletilá a svéprávná osoba, zaručuje-li svými osobními vlastnostmi a způsobem života, jakož i důvody a pohnutkami, které ji vedou k osvojení, že bude pro dítě dobrým rodičem (§ 799 odst. 1 OZ). Individuálním osvojitelem tudíž může být jak osoba žijící mimo jakýkoli zákonem uznávaný partnerský vztah (singles, bez ohledu na sexuální orientaci), tak i jen jeden z manželského páru. Po nálezu Ústavního soudu,[6] kterým bylo zrušeno ustanovení § 13 odst. 2 ZRP, smí nyní individuálně osvojit cizí dítě i jeden z registrovaných partnerů.

Než zasáhl Ústavní soud...

Dle ustanovení § 800 odst. 1 věty druhé OZ může ve výjimečných případech dítě osvojit i „jiná osoba“ (než manželé nebo jeden z nich). Vyjma požadavků obsažených v § 799 OZ však tuto jinou osobu občan-

ský zákoník dále přímo nijak necharakterizuje. Úprava občanského zákoníku tedy sice přímo nevylučovala (a ani dnes nevylučuje), aby se osvojitelem mohla stát též osoba žijící v registrovaném partnerství, nicméně z důvodové zprávy k § 800 OZ plyne, že „jinou“ se rozumí osoba žijící mimo jakýkoli zákonem uznávaný svazek. Nadto rovněž ustanovení § 3020 OZ určující, které části zákoníku o manželství a právech a povinnostech manželů platí obdobně též pro registrované partnery, vypouští část druhou, v níž je institut osvojení upraven.

Přímý zákaz individuálního osvojení registrovaným partnerem byl však obsažen v § 13 odst. 2 ZRP, jenž byl nálezem Ústavního soudu zrušen. Dle uvedeného ustanovení trvající registrované partnerství znemožňovalo, aby se některý z partnerů stal osvojitelem dítěte. V praxi tak docházelo k absurdním situacím, kdy na jedné straně zákonodárce registrovanému partnerovi neumožňoval, aby si dítě osvojil, na druhou stranu mu však § 13 odst. 3 ZRP ukládal povinnost pečovat o dítě druhého partnera.

Ústavní soud v této souvislosti konstatoval, že základní právo na osvojení dítěte neexistuje, a to na ústavní úrovni ani na úrovni mezinárodních závazků České republiky. Obdobně není dáno ani základní právo na uzavření registrovaného partnerství. Úprava vztahů mezi partnery stejného pohlaví je tak spíše věcí politického rozhodnutí zákonodárce, což mu skýtá značnou volnost, jak a zda vůbec tyto vztahy regulovat. Dle Ústavního soudu ovšem dané ustanovení bylo v rozporu s čl. 1 větou první a čl. 10 odst. 1 Listiny, které garantují svobodu a rovnost v důstojnosti a právech a právo každého na zachování jeho lidské důstojnosti.

Napadený § 13 odst. 2 ZRP totiž osoby žijící v registrovaném partnerství diskrimi-

načně vylučoval z možnosti individuálního osvojení dítěte, a to pouze proto, že se tyto osoby chovaly způsobem zákonem předvídaným a dovoleným, a rozhodly se vstoupit do registrovaného partnerství. Ústavní soud tedy předmětné ustanovení zrušil a napříště umožnil, aby za „jinou osobu“ byla považována i osoba žijící v registrovaném partnerství.

Diskutované problematiky se Ústavní soud lehce dotkl i nyní,[7] když vyhověl páru stejného pohlaví dožadujícímu se, aby v českém rodném listu dítěte byli zapsáni jako rodiče oba partneři. Šlo o dva muže (Čech a Dán) trvale žijící v Kalifornii, kde dle tamějšího práva též uzavřeli manželství a rodiči dítěte se stali prostřednictvím surrogace (dítě odnosila náhradní matka). Nejvyšší soud ČR však konstatoval, že zápis obou mužů jako rodičů dítěte by se zjevně přičil veřejnému pořádku, neboť by tak fakticky byla nastolena situace korespondující společnému osvojení dítěte dvěma osobami stejného pohlaví, což je stav českým právem nedovolený.

Ústavní soud se stěžovatelů zastal s tím, že v případě, že mezi osobami rodinný život vznikl na legální bázi již existuje, je povinností všech orgánů veřejné moci jednat tak, aby se tento vztah mohl rozvíjet, a to se zachováním všech právních záruk chránících vztahy dítěte a jeho rodiče. Zdůraznil však, že se nejednalo o plošné umožnění rodičovství dvou osob stejného pohlaví, natož pak umožnění společného osvojení stejnopohlavními páry. Ústavní soud rozhodl pouze o tom, že faktická a právní realita (rodičovství obou mužů dle kalifornského práva) bude uznána i v České republice.

Spící novela zákona o registrovaném partnerství

Již před zahájením řízení o ústavní konformitě zrušeného § 13 odst. 2 ZRP, předložila skupina poslanců návrh novely ZRP, a to s cílem umožnit partnerské osvojení i mezi registrovanými partnery. Především na základě § 13a odst. 1 navrhované novely by i registrovaný partner mohl osvojit dítě svého partnera.[8]

Nicméně předmětná novela v Poslanecké sněmovně „usnula“ ve fázi prvního čtení. To bylo zahájeno dne 13. července 2016 a téhož dne taktéž přerušeno. Při poslanecké diskusi zazněly dva názory. Někteří poslanci uzavřeli, že po zrušení § 13 odst. 2 ZRP je projednávání novela již nadbytečná. Dle názoru jiných z nich však nález Ústavního soudu otevřel registrovaným partnerům pouze možnost individuálního, nikoli partnerského osvojení.

To, jaký názor nakonec v Poslanecké sněmovně převládne, je však zatím v nedohlednu, neboť k projednání novely zatím po loňském přerušení stále nedošlo.

Závěrem

Osvojení je významným institutem, jímž se zákonodárce snaží předcházet umístění dítěte do ústavní péče. Prolomení zákazu individuálního osvojení i osobami žijícími v registrovaném partnerství lze proto hodnotit jako krok kupředu. Nicméně zájem zákonodárce na tradiční rodině je stále převažující, neboť ani navrhovaná novela neuvazuje o možnosti společného osvojení registrovanými partnery jako o další variantě osvojení. Fakticky ovšem k výchově dětí stejnopohlavními páry dochází.

Navíc s novou možností individuálního osvojení registrovaným partnerem bude v praxi stále častěji docházet k situaci, že dítě bude vychovááno partnery stejného pohlaví, ale rodičem (osvojitelem) mu bude moci být pouze jeden z registrovaného páru. Je tedy možné, že do budoucna Ústavní soud bude řešit též otázku společného osvojení registrovanými partnery, jež současná právní úprava nedovoluje, ačkoli tyto rodiny fakticky existují. ●

Mgr. Veronika Tomanová,
advokátní koncipientka
Mališ Nevrla Legal, advokátní kancelář, s. r. o.

Mališ Nevrla Legal

Poznámky:

- [1] Nález Ústavního soudu spis. zn. Pl. ÚS 7/15, bod 34.
- [2] Označení „partnerské osvojení“ používá autor článku jako svou vlastní zkratku.
- [3] Nález Ústavního soudu spis. zn. Pl. ÚS 7/15, bod 22.
- [4] Právě s ohledem na níže diskutovaný nález Ústavního soudu, který zrušil ustanovení § 13 odst. 2 zákona č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství.
- [5] Návrh novely je dohledatelný jako sněmovní tisk 320/0.
- [6] Nález Ústavního soudu spis. zn. Pl. ÚS 7/15 byl vyhlášen dne 22. července 2016.
- [7] Nález Ústavního soudu spis. zn. I. ÚS 3226/16 ze dne 29. června 2017.
- [8] Za zmínku stojí, že DZ k této situaci uvádí, že má-li dítě druhého rodiče zapsaného v rodném listě, bude jeho osvojení registrovaným partnerem v souladu s § 809 OZ možné pouze se souhlasem tohoto zapsaného rodiče.

Ing. Markéta Jandová
manažerka odboru doplňkové služby

Věnujte se důležitějším věcem, starosti nechte nám

Důvěřujte ČEZ ASISTENČNÍM SLUŽBÁM, ať už doma řešíte jakýkoli problém. O vše se za vás postaráme.

Prověřili jsme pro vás techniky, kteří vám pomohou s opravou domácích spotřebičů, při haváriích vody nebo plynu i s otevřením zablokovaných dveří. Kdykoli vás potká něco nečekaného, stačí nám zavolat. S námi máte jistotu, že je vaše domácnost v bezpečí.

Ulehčete si život unikátními produkty a službami od ČEZ.

www.cez.cz/asistencnisluzby
Zákaznická linka 371 100 100

JSME S VÁMI. SKUPINA ČEZ

Požadavek na prokázání kvalifikace poddodavatele dle § 85 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon“) v ustanovení § 85 nově upravuje možnost zadavatele požadovat, aby účastník zadávacího řízení předložil doklady prokazující splnění základní způsobilosti podle § 74 zákona a profesní způsobilosti dle § 77 zákona i ze strany jeho poddodavatele.

Poddodavatelem se pro účely zákona rozumí dodavatel, jehož prostřednictvím účastník zadávacího řízení hodlá plnit část veřejné zakázky, přičemž v rámci zadávacího řízení je třeba rozlišovat dva základní typy poddodavatelů. První skupinu tvoří tzv. kvalifikační poddodavatelé, jejichž prostřednictvím účastník zadávacího řízení prokazuje chybějící část kvalifikace (prokázání kvalifikace prostřednictvím jiných osob dle § 83 zákona). Druhou skupinou jsou tzv. nekvalifikační/realizační poddodavatelé (tj. poddodavatelé, kteří se budou účastnit plnění veřejné zakázky), a které účastník zadávacího řízení uvede ve své nabídce ve smyslu ustanovení § 105 odst. 1 zákona. Z dikce ustanovení § 85 odst. 1 zákona, které uvádí, že „zadavatel může požadovat, aby účastník zadávacího řízení předložil doklady prokazující základní způsobilost podle § 74 a profesní způsobilost podle § 77 jeho poddodavatelů“, je patrné, že toto ustanovení obsahuje právní úpravu prokazování způsobilosti poddodavatele použitelnou pro všechny typy poddodavatelů, kterými účastník zadávacího řízení hodlá plnit část veřejné zakázky. Nicméně je třeba dále upozornit, že jakkoliv se úprava § 85 zákona vztahuje na všechny kategorie poddodavatelů, u kvalifikačních poddodavatelů je

povinnost prokázat základní způsobilost dle § 74 zákona a profesní způsobilost podle § 77 odst. 1 zákona dána již na základě ustanovení § 83 odst. 1 písm. a) a c) zákona; pro tuto kategorii poddodavatelů je tudíž tato úprava částečně duplicitní. Ustanovení § 85 zákona je tak použitelné spíše pro druhou skupinu poddodavatelů, tzv. nekvalifikační/realizační poddodavatele. Vzhledem ke skutečnosti, že někteří poddodavatelé mohou být známi dokonce až po uzavření smlouvy na plnění veřejné zakázky, je možné vztáhnout povinnost prokázat základní a profesní způsobilost i na ně (§ 105 odst. 3 věta poslední zákona).

Předmětný § 85 zákona zapracovává ustanovení čl. 63 odst. 1 klasické zadávací směrnice (Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES), které uvádí, že „veřejný zadavatel v souladu s články 59, 60 a 61 ověří, zda subjekty, jejichž způsobilosti hodlá hospodářský subjekt využít, splňují příslušná kvalifikační kritéria pro výběr a zda existují důvody pro vyloučení podle článku 57. Veřejný zadavatel požaduje, aby hospodářský subjekt nahradil subjekt, jenž nesplňuje určité příslušné kritérium pro výběr nebo u nějž existují povinné důvody pro vylou-

čení. Veřejný zadavatel může požadovat, nebo členský stát může po veřejném zadavateli požadovat, aby hospodářský subjekt nahradil subjekt, u nějž existují nepovinné důvody pro vyloučení.“

Z obecné části důvodové zprávy k zákonu pak vyplývá, že „směrnice zavádí tuto možnost s odůvodněním, že je důležité zajistit, aby poddodavatelé plnili příslušné povinnosti v oblasti environmentálního, sociálního a pracovního práva stanovené právními předpisy Evropské unie a aby zadavatel měl možnost ověřit si, že se poddodavatelé nenacházejí v některé ze situací, jež vyžaduje jejich vyloučení“. Lze tak konstatovat, že zákon po vzoru nových zadávacích směrnic kladě na poddodavatele a jejich účasti v zadávacím řízení, resp. jejich způsobilost k účasti v zadávacím řízení, větší důraz, než jak tomu bylo v předchozí právní úpravě zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů.

Pokud se zadavatel rozhodne požadovat prokázání splnění základní a profesní způsobilosti u poddodavatelů dodavatele, je povinen již v zadávací dokumentaci stanovit rozsah požadovaných kritérií způsobilosti, způsob jejich prokázání a případné sankce za nesplnění povinnosti nahradit poddodavatele podle ustanovení § 85 odst. 2 zákona. Která konkrétní kritéria způsobilosti a jaké doklady může zadavatel požadovat, však již zákon neupravuje. Důvodová zpráva k tomuto ustanovení uvádí pouze to, že „požadavky zadavatele nesmějí být nikdy přísnější než požadavky na dodavatele“. Dle našeho názoru tak bude záležet na zadavateli, která kritéria a které doklady zvolí, nicméně při tomto postupu bude vždy povinen respektovat požadavky zákona na základní a profesní způsobilost a dále zásady uvedené v ustanovení § 6 zákona, zejména pak zásadu přiměřenosti. Zároveň je třeba mít na paměti, že např. požadovaná profesní způsobilost podle § 77 odst. 2 zákona musí mít své opodstatnění v samotném předmětu veřejné zakázky. Zadavatel tak může požadovat, aby poddodavatel prokázal splnění způsobilosti ve stejném rozsahu a stejnými doklady, jako účastník zadávacího řízení; může si však vyhradit, že bude požadovat pouze některá kritéria základní či profesní způsobilosti. Rovněž z hlediska formy prokázání může oproti účast-

níkovi zadávacího řízení požadovat předložení pouze čestného prohlášení (oproti např. konkrétním dokladům požadovaným po účastníkovi).

V návaznosti na požadavek prokázání splnění kritérií způsobilosti by měl zadavatel v zadávací dokumentaci rovněž požadovat, aby dodavatel podle ustanovení § 105 odst. 1 zákona v nabídce předložil seznam poddodavatelů, pokud mu jsou známi, a uvedl, kterou část veřejné zakázky bude každý z těchto poddodavatelů plnit. Bez identifikačních údajů jednotlivých poddodavatelů spolu s určením, na jaké části plnění veřejné zakázky budou participovat, by dle našeho názoru zadavatel nemohl ověřit prokázání splnění požadované způsobilosti.

Ustanovení § 85 zákona rovněž výslovně neupravuje, k jakému okamžiku může zadavatel prokázání splnění způsobilosti poddodavatelů požadovat. V otevřeném řízení bude zadavatel zpravidla požadovat prokázání splnění této způsobilosti ke dni podání nabídek (tj. stejně jako u kvalifikace samotného účastníka zadávacího řízení). Specifická situace však může nastat např. v rámci užšího řízení, které je řízením dvoufázovým a nabídky tak podávají pouze účastníci zadávacího řízení, kteří již prokázali splnění kvalifikace. V tomto případě je tak dle našeho názoru sporné, zda již v době podání žádostí o účast budou dodavatelé s jistotou vědět, kterému konkrétnímu poddodavateli případně svěří tu kterou část plnění veřejné zakázky. V tomto ohledu tak lze doporučit, aby zadavatelé požadovali prokázání splnění kritérií způsobilosti poddodavateli až k okamžiku podání nabídek.

Dále je dle ustanovení § 85 odst. 2 zákona zadavatel oprávněn požadovat nahrazení poddodavatele, který neprokáže zadavatelem požadovaná kritéria způsobilosti nebo u kterého zadavatel prokáže důvody jeho nezpůsobilosti ve smyslu ustanovení § 48 odst. 5 zákona. V takovém případě tak může zadavatel požádat účastníka zadávacího řízení, aby takového poddodavatele nahradil, a to v přiměřené lhůtě. Pokud tak nedojde k nahrazení tohoto poddodavatele a zadávací řízení není ukončeno, může zadavatel takového účastníka vyloučit (§ 85 odst. 3 zákona). Z dikce dotčeného ustanovení vyplývá, že se jedná

toliko o možnost nikoliv povinnost zadavatele. Zadavatel by však měl přistupovat ke všem poddodavatelům a jejich případnému ne/vyloučení stejně, tj. v souladu se zásadou rovného zacházení a zákazu diskriminace (§ 6 zákona).

Jak již bylo uvedeno výše, zadavatel je oprávněn v zadávací dokumentaci stanovit případné sankce za nesplnění povinnosti nahradit poddodavatele. Dle důvodové zprávy může být takovou sankcí například neuzavření smlouvy s dodavatelem, odstoupení od smlouvy, či smluvní pokuta. Je však sporné, zda si zadavatel ještě před ukončením zadávacího řízení může skutečně vybrat mezi sankcí vyloučení účastníka ze zadávacího řízení a např. odepřením uzavřít smlouvu (viz určitá rozpornost mezi odst. 1 a odst. 3 § 85 zákona). Z tohoto důvodu tak do doby rozhodnutí soudu či jiného kontrolního orgánu lze doporučit využít pouze zákonem výslovně upravenou sankci vyloučení účastníka ze zadávacího řízení dle ustanovení § 85 odst. 3 zákona.

Z uvedeného ustanovení vyplývá, že sankce je tak možné uplatnit i po samotném uzavření smlouvy, a to např. v případě kdy dle ustanovení § 105 odst. 3 věta poslední zákona mohou být někteří poddodavatelé identifikováni až před tím, než se zapojí do plnění veřejné zakázky. Případné sankce za porušení povinnosti nahradit příslušného poddodavatele by však měly být upraveny přímo v obchodních podmínkách plnění veřejné zakázky (návrhu smlouvy).[1] ●

Mgr. Veronika Kuklíková, advokát
JUDr. Petr Novotný, LL.M., partner
MT Legal s.r.o., advokátní kancelář

Poznámka:

[1] Srov. s Dvořák, D., Machurek, T., Novotný, P., Šebesta, M. a kolektiv. Zákon o zadávání veřejných zakázek. Komentář 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 531 a násl.

VÁŠ PARTNER NA PRÁVNÍM TRHU

- fúze a akvizice
- bankovníctví a finance
- projekty v energetice & infrastruktuře
- nemovitosti
- sporná agenda
- pracovní právo
- ochrana osobních údajů a právní úprava IT

ALBANIA AUSTRIA BOSNIA & HERZEGOVINA BULGARIA CROATIA CZECH REPUBLIC
HUNGARY POLAND ROMANIA SERBIA SLOVAK REPUBLIC SLOVENIA UKRAINE

Novela zákona o zaměstnanosti, zákoníku práce a zákona o inspekci práce

Ve Sbírce zákonů byla dne 14. 7. 2017 pod č. 206/2017 Sb. vyhlášena novela zákona o zaměstnanosti, zákoníku práce, zákona o inspekci práce a dalších právních předpisů, která přináší změny zejména v oblasti diskriminace, agenturního zaměstnávání, výdělečné činnosti a pracovní neschopnosti uchazečů o zaměstnání, náhradního plnění, a zavádí také nové přestupky a správní delikty.

Účinnost většiny ustanovení novely je stanovena na 29. 7. 2017, pokud jde o změny v oblasti diskriminace, agenturního zaměstnávání a výdělečné činnosti uchazečů o zaměstnání, a dále pak na první den kalendářního čtvrtletí následujícího po vyhlášení (tj. 1. 10. 2017), pokud jde o změny v oblasti náhradního plnění a pracovní neschopnosti uchazečů o zaměstnání.

Nejvýznamnější změny zaváděné novelou jsou podrobněji popsány níže:

Nová specifikace zákazu diskriminace

V § 4 odst. 2 zákona o zaměstnanosti byla doplněna věta, která vypočítává důvody,

z nichž nelze občanovi upřít právo na zaměstnání. Těmito důvody jsou: pohlaví, sexuální orientace, rasový nebo etnický původ, národnost, státní občanství, sociální původ, rod, jazyk, zdravotní stav, věk, náboženství či víra, majetek, manželský a rodinný stav a vztah nebo povinnosti k rodině, politické nebo jiné smýšlení, členství a činnost v politických stranách nebo politických hnutích, v odborových organizacích nebo organizacích zaměstnavatelů. Diskriminace z důvodu těhotenství, mateřství, otcovství nebo pohlavní identifikace se považuje za diskriminaci z důvodu pohlaví.

Ze stejných důvodů, jako jsou uvedeny výše, pak zákoník práce v § 16 odst. 2 zakazuje jakoukoli diskriminaci v pracovněprávních vztazích.

Nová regulace v oblasti agenturního zaměstnávání

Zákoník práce bude doplněn o nové ustanovení § 370b, které stanoví, že „agentura práce a uživatel jsou povinni zajistit, aby zaměstnanec agentury práce nebyl dočasně přidělen k výkonu práce u uživatele, u něhož je současně zaměstnán v zá-

kladním pracovněprávním vztahu, nebo konal anebo koná v témže kalendářním měsíci práci na základě dočasného přidělení jinou agenturou práce.“

Smyslem tohoto ustanovení, které zakazuje přidělovat uživateli ze strany agentury práce jeho vlastní kmenové zaměstnance (ať už pracující u uživatele na základě pracovní smlouvy či dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr), jakož i přidělovat v jednom kalendářním měsíci téhož zaměstnance k témuž uživateli ze strany různých agentur práce, je zamezit obcházení ustanovení o pracovní době, odměňování za práci a o sociálním a zdravotním pojištění, k čemuž v praxi hojně docházelo. Na druhou stranu však toto ustanovení může svojí šíří působit obtíže a vést až k diskriminaci agenturních zaměstnanců, neboť (na rozdíl od neagenturních zaměstnanců) nebudou moci vykonávat u téhož zaměstnavatele jiný (odlišný) druh práce, než jaký již u tohoto zaměstnavatele vykonávají buď jako kmenoví zaměstnanci nebo jako dočasně přidělení zaměstnanci jinou agenturou.

Za porušení tohoto ustanovení hrozí jak agentuře práce, tak uživateli pokuta až 1 mil. Kč.

Dalšími změnami v oblasti regulace agentur práce jsou zejména:

a) možnost pro agentury práce znovu přidělovat k uživatelům cizince s povolením k zaměstnání (modrou/zaměstnaneckou kartou);

b) za zastřené zprostředkování zaměstnání může být udělena pokuta až 10 mil. Kč pro agenturu práce (zprostředkovatele);

c) právnická nebo fyzická osoba žádající o povolení ke zprostředkování zaměstnání je povinná poskytnout kauci ve výši 500 tis. Kč; stávající zprostředkovatelé, kterým bylo povolení ke zprostředkování zaměstnání uděleno přede dnem nabytí účinnosti novely, jsou povinni poskytnout kauci ve výši 500 tis. Kč do tří měsíců ode dne nabytí účinnosti novely, a to složením částky na zvláštní účet generálního ředitelství Úřadu práce, jinak marným uplynutím této lhůty povolení ke zprostředkování zaměstnání zaniká;

d) opakované povolení ke zprostředkování zaměstnání bude vydáváno na dobu neurčitou;

e) byla zavedena možnost odebrání povolení ke zprostředkování zaměstnání pro neaktivitu, pokud agentura práce dva roky nepřidělí zaměstnance k uživateli, nebo pro porušení povinností stanovených agentuře práce zákoníkem práce, zejména pokud jde o zabezpečení srovnatelných pracovních a mzdových podmínek;

f) funkci odpovědného zástupce agentury práce lze vykonávat pouze v pracovním poměru s pracovní dobou nejméně 20 hodin týdně; splnění této podmínky se nevyžaduje u fyzické osoby, která je současně statutárním orgánem nebo členem statutárního orgánu právnické osoby (agentury);

g) fyzické osobě, která v posledních třech letech vykonávala funkci odpovědného zástupce u právnické osoby, statutárního orgánu nebo orgánu právnické osoby, které bylo odejmuto povolení ke zprostředkování zaměstnání, a to v době, kdy u této právnické osoby nastaly nebo trvaly skutečnosti, které vedly k odejmutí tohoto povolení, nebude povolení ke zprostředkování zaměstnání uděleno (tzv. blacklistování odpovědných zástupců).

Nové přestupky a správní delikty

Novela zák. č. 206/2017 Sb. zavádí do zákona o inspekci práce rovněž některé nové přestupky a správní delikty, kterých se mohou zaměstnavatelé či agentury práce dopustit:

a) narušení soukromí zaměstnanců na pracovišti a ve společných prostorách – pokuta až 1 mil. Kč

b) neinformování zaměstnanců o rozsahu kontroly zaměstnanců ze strany zaměstnavatele – pokuta až 100 tis. Kč

c) vyžádání informace po zaměstnanci, která nesouvisí se zaměstnáním – pokuta až 1 mil. Kč

d) připuštění paralelního přidělení zaměstnance agenturou ze strany agentury i uživatele – pokuta až 1 mil. Kč

e) dohoda o dočasném přidělení zaměstnance není písemně nebo nemá předepsané náležitosti – pokuta až 1 mil. Kč

f) uživatel neuvede správné údaje o srovnatelném zaměstnanci nebo je uvede nepravdivě – pokuta až 1 mil. Kč

g) porušení povinností podle § 309 ZP ze strany agentury práce i uživatele, tj. zejména porušení povinností vytvářet příznivé pracovní podmínky a zajišťovat ochranu zdraví při práci, zajištění srovnatelných pracovních a mzdových podmínek pro zaměstnance agentury – pokuta až 1 mil. Kč

Nová pravidla pro výdělečnou činnost a pracovní neschopnost uchazečů o zaměstnání

Nově od 29. 7. 2017 se nebudou moci v evidenci uchazečů o zaměstnání registrovat zaměstnanci, kteří jsou zaměstnáni na základě dohod o provedení práce. Zařazení a vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání tak nebrání již pouze:

a) výkon činnosti na základě pracovního nebo služebního poměru, pokud měsíční

výdělek nepřesáhne polovinu minimální mzdy, nebo

b) výkon činnosti na základě dohody o pracovní činnosti, pokud měsíční odměna nebo odměna připadající na jeden měsíc za období, za které přísluší, nepřesáhne polovinu minimální mzdy.

Od 1. 10. 2017 si budou muset uchazeči o zaměstnání, kteří nejsou dočasně schopni plnit povinnosti uchazeče o zaměstnání z důvodu nemoci nebo úrazu, vyžádat od registrujícího poskytovatele nebo jiného poskytovatele zdravotních služeb, který poskytuje uchazeči o zaměstnání zdravotní péči v případě této nemoci nebo úrazu, potvrzení o dočasné neschopnosti uchazeče o zaměstnání plnit povinnosti uchazeče o zaměstnání z důvodu nemoci nebo úrazu (dále jen „potvrzení“).

Zároveň budou muset tito uchazeči dodržovat režim dočasné neschopnosti uchazeče o zaměstnání a plnit určité povinnosti, tj. zdržovat se v místě pobytu uvedeném v potvrzení a dodržovat rozsah a dobu povolených vycházek.

Náhradní plnění

Od 1. 10. 2017 bude platit povinnost poskytovatele náhradního plnění do 30 dnů od zaplacení plnění vložit údaje do elektronické evidence plnění vedené ministerstvem práce a sociálních věcí, jinak se plnění nezohledňuje.

Údaj o výši limitu a o jeho plnění bude veřejný, limit se bude určovat podle kvartálních počtů zaměstnanců.

V této souvislosti tak lze odběratelům náhradního plnění doporučit kontrolovat evidenci plnění a případně poskytovatele plnění smluvně zavázat, že jsou povinni údaje řádně evidovat, příp. též zavést ve smlouvách s poskytovatelem plnění postihy v případě porušení této povinnosti (např. náhrada škody, ukončení smlouvy, smluvní pokuta). ●

Mgr. Ing. Tomáš Jelínek, advokát
Dvořák Hager & Partners

dvořák hager & partners
advokátní kancelář

Kolektivní sport může být živností

Nejvyšší správní soud v nedávné době vynesl významný rozsudek ohledně postavení profesionálních sportovců z hlediska daní z příjmu, v němž deklaroval možnost posouzení činnosti kolektivních sportovců jako výkon živnosti. S výše uvedeným se pak pojí možnost uplatnit výhodnější výdajový paušál, který ve výsledku znamená úsporu pro sportovce.

Nejvyšší správní soud (dále jen „Soud“) vydal dne 13. 7. 2017 rozsudek č. j.: 6 Afs 278/2016-54 (dále jen „Rozsudek“), ve kterém se vyjádřil k možnosti posouzení příjmů z činnosti profesionálního fotbalisty jako příjmů ze živnosti ve smyslu § 7 odst. 1 písm. b) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále jen „ZDP“). Ač se rozsudek týkal fotbalisty, je jím samozřejmě možné za pomoci racionální argumentace argumentovat i v případě jiných sportovců, včetně sportovců „kolektivních“.

Právní pozadí sporu

Předmětem sporu mezi fotbalistou Davidem Lafatou a daňovými úřady bylo posouzení, zda příjmy fotbalistů (držitelů živnostenského oprávnění) mohou být z hlediska daně z příjmu fyzických osob pokládány za příjmy ze živnosti dle § 7 odst. 1 písm. b) ZDP, u nichž je možné uplatnit paušálně vynaložené náklady ve výši 60% příjmů, nebo zda je tyto příjmy nutné posoudit jako příjmy z výkonu nezávislého povolání ve smyslu § 7 odst. 2 písm. c) ZDP, u nichž je možné uplatnit paušálně vynaložené náklady pouze ve výši 40% příjmů. Výše zmíněný fotbalista přitom uplatnil paušál určený pro živnostníky ve výši 60% příjmů, s čímž ovšem příslušný správce daně nesouhlasil a činnost předmětného fotbalis-

ty klasifikoval jako výkon nezávislého povolání, pro který platí nižší výdajový paušál. V návaznosti na výše uvedené mu doměřil daň a penále.

Jedním z hlavních argumentů, kterým daňové úřady vylučovaly posouzení činnosti fotbalisty jako živnosti, bylo tvrzení, že fotbalista jako kolektivní sportovec nesplňuje obecné znaky živnosti dle § 2 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (dále také „ŽZ“), konkrétně podmínky výkonu živnosti vlastním jménem, na vlastní odpovědnost a samostatně. Ohledně samostatnosti daňové úřady argumentovaly zejména skutečností, že oproti individuálním sportovcům nemá kolektivní sportovec volnost výběru, kterých soutěží a utkání se zúčastní, či jakým způsobem bude probíhat jeho příprava. Zastávaly rovněž názor, že kolektivní sportovec nevykonává činnost ani vlastním jménem (jelikož jeho výkon jako hráče v kolektivním sportu jsou součástí výkonu celého mužstva), ani na vlastní odpovědnost (neboť tu v konečném důsledku nese sportovní klub, jehož je sportovec součástí). Oproti kolektivním sportům postavily daňové úřady sporty individuální, které naplňují znaky živnosti a o jejichž výkonu lze uvažovat jako o výkonu živnosti.

S ohledem na výše uvedené, zejména na tvrzenou absenci samostatnosti vý-

konu fotbalisty pak daňové úřady odmítly posuzovat příjmy profesionálního fotbalisty jako příjmy ze živnosti a bez další hlubší argumentace v tomto ohledu tyto podřadily pod příjmy z jiné samostatné výdělečné činnosti, a to z výkonu nezávislého povolání.

Samostatnost „kolektivního“ sportovce a další znaky živnosti

Soud v rozsudku shledal (dle našeho názoru zcela správně) tento postup daňových úřadů za vnitřně rozporný, neboť daňové úřady na jednu stranu poukazovaly na nesamostatnost fotbalisty při výkonu činnosti, na druhou stranu podřadily jeho příjmy pod příjmy z výkonu nezávislého povolání, které se řadí mezi příjmy z jiné samostatné činnosti.

Soud se pak ohledně naplnění zákonných požadavků na provozování živnosti vyjádřil tak, že tyto nejsou v případě profesionálního fotbalisty naplněny v „čisté“ formě. Odkázal rovněž na své předchozí rozhodnutí ze dne 29. 11. 2011, č. j.: 2 Afs 16/2011-78, v němž se zabýval otázkou, zda výkon činnosti profesionálního hokejisty představuje za všech okolností výkon závislé práce, z čehož by vyplývalo, že se vztah bude řídit zákoníkem práce (zákonem č. 262/2006 Sb.) a příslušná smlouva

sportovce bude obvykle pracovní smlouvou. V tomto svém předchozím rozhodnutí přitom Soud dospěl k závěru, že činnost profesionálních sportovců je natolik neujasněná a právně neupravená, že nabízí relativní smluvní volnost v tom smyslu, že sportovní činnost může být smluvně zakotvena jak formou samostatné výdělečné činnosti, tak formou pracovní smlouvy, proto je vždy třeba vycházet z obsahu smlouvy, na jejímž základě je činnost vykonávána. I v nyní posuzovaném případě přitom Soud zkoumal obsah smlouvy se sportovcem a lze očekávat, že obsah smluv bude zkoumán i při posuzování dalších obdobných případů. Sportovcům tak lze doporučit, aby smlouvy byly nastaveny tak, aby z nich samostatnost sportovce byla do maximální možné míry zřejmá.

Ačkoli byla v daném případě značně oslabena samostatnost sportovce, nebyla dle rozsudku zcela potlačena, neboť povinnost dbát pokynů jiného subjektu má dle Soudu např. i každý řemeslník, vykonávající činnost na základě živnostenské oprávnění, který musí respektovat pokyny objednatele. Činnost profesionálního fotbalisty je podle rozsudku aktivitou v tomto ohledu hraniční. Ačkoliv vykazuje také silné prvky závislosti na sportovním klubu, lze jeho činnost s ohledem na obsah posuzovaných profesionálních smluv považovat za činnost ekonomicky samostatnou.

Stejně tak je dle Soudu limitováno naplnění jiných podmínek výkonu živnosti, konkrétně výkon živnosti vlastním jménem a na vlastní odpovědnost. Ani tyto podmínky však nejsou v případě kolektivního sportovce potlačeny zcela. Do smluvního vztahu se sportovním klubem sportovec vstupuje sám a vlastním jménem, stejně tak figuruje na soupisce v utkání. Na druhou stranu se utkání účastní nejen jménem svým, ale rovněž jménem klubu, jehož je součástí. Soud rovněž konstatoval, že tzv. podnikatelské riziko, tedy odpovědnost podnikatele za splnění svých závazků, není v případě kolektivního sportovce naplněno ve své obvyklé formě. Výkon takové činnosti je provozován na vlastní odpovědnost jen částečně, neboť sportovec sice nese za svou činnost odpovědnost ve formě např. smluvních pokut za porušení povinností či ve formě možného neprodloužení smlouvy při dlouhodobě neu-

sukojivých výsledcích, nevstupuje však v rámci svého podnikání do závazkových vztahů s třetími osobami. Většinu nákladů spojených s výkonem činnosti fotbalového hráče přitom nese klub.

Svou argumentací Soud de facto pro účely aktuální úpravy daně z příjmů (opět dle našeho názoru zcela správně) setřel rozdíl mezi „individuálním“ a „kolektivním“ sportovcem (z hlediska nepravního vnímání). Při pestrosti faktické náplně sportovců v různých sportech lze přitom vzhledem k posuzovaným znakům živnosti, zejména samostatnosti, argumentovat celou řadou případů sportovců na pomezí mezi činností v kolektivním sportu a sportu individuálním. Lze zmínit např. skifáře, který rovněž vesluje v rámci čtyřveslice a osmiveslice či judistu účastníčeho se závodu týmů, nebo specifické postavení v kolektivu pilota čtyřbobu či tzv. skipa v rámci curlingu, tedy osob, které byť součástí kolektivu, hrají dominantní či výraznou roli při sportovní činnosti takového kolektivu. Rozlišování na sportovce individuální a kolektivní tak lze v kontextu rozsudku vnímat jako rozlišování bez příslušné právní opory a rozlišování nesprávné. Mezi individuálním a kolektivním sportovcem totiž neexistuje žádná zákonná hranice, fakticky se pouze liší míra některých činností, kooperace apod. Argumentace daňových úřadů o významné závislosti výsledku sportovce na výsledcích klubu se pak jeví až absurdní, neboť taková argumentace by vedla v konečném důsledku např. k rovnosti odměn všech sportovců v jednom klubu. Taková situace je přitom v praxi nerealizovatelná.

Další právní aspekty

Soud dále v rozsudku vyjádřil názor, že pokud je s ohledem na neujasněnost právní úpravy v zásadě možné vykonávat samostatnou činnost profesionálního sportovce buďto jako živnostenské podnikání nebo jako nezávislé povolání, nelze za daného právního stavu daňový subjekt nutit, aby zvolil ten způsob, který je vhodnější z hlediska fiskálních zájmů státu.

Soud v rozsudku rovněž zohlednil, že fotbalista byl registrován jako plátc daně z přidané hodnoty. Podle § 5 odst. 1 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, je osobou povinnou k dani z přida-

né hodnoty fyzická nebo právnická osoba, která samostatně uskutečňuje ekonomické činnosti. Dle názoru Soudu je nepřipustnou situace, kdy správce daně registruje daňový subjekt k dani z přidané hodnoty, přičemž stejný správce daně následně daňovému subjektu za stejné období doměří daň včetně daňového penále s odůvodněním, že předmětnou činnost samostatně, vlastním jménem a na vlastní odpovědnost nevykonává, a nenaplní je tak znaky živnosti. Samotnou registrací fotbalisty k dani z přidané hodnoty dle Soudu došlo k implicitnímu vyjádření, že daný fotbalista provádí činnost samostatně, vlastním jménem a na vlastní odpovědnost.

Závěr

Soud v rozsudku připustil, že činnost profesionálních fotbalistů může za určitých podmínek naplnit obecné znaky živnosti (i když ne v „čisté“ formě), a příjmy z ní plynoucí je možno posoudit jako příjmy ze živnosti dle § 7 odst. 1 písm. b) ZDP. To pro takové sportovce znamená, že mohou použít výdajový paušál ve výši 60 % příjmů.

Každému sportovci lze však doporučit nespolehat na to, že daňové úřady budou samy o sobě rozsudek při své činnosti reflektovat, a lze tak doporučit důsledně uplatňovat veškerou procesní obranu proti jakémukoliv nesouladnému postupu daňových úřadů, který se jeví neslučitelným s rozsudkem. Nelze totiž vyloučit, že daňové úřady nepřijmou závěry rozsudku plošně, ale budou důsledně posuzovat smlouvu každého sportovce případ od případu. Rovněž tak lze do budoucna doporučit dbát na optimální nastavení právních vztahů v profesionálních smlouvách. Takové optimální nastavení přitom může minimalizovat riziko, že by ve vztahu k jinému konkrétnímu sportovci daňové úřady či soudy došly k závěru, že v jeho případě se o výkon živnosti nejedná např. pro absenci samostatnosti výkonu sportovní činnosti. ●

JUDr. Jan Brodec, LL.M., Ph.D., advokát

Mgr. Lukáš Dušek, advokát

BRODEC & PARTNERS s.r.o.,

advokátní kancelář

BRODEC & PARTNERS
ASOCIÁTNÍ KANCELÁŘ

Návrh Evropské komise na oznamovací povinnost poradců

Evropská komise se rozhodla reagovat na aféry Panama Papers a podobné nelegální cesty „optimalizace“ daňové povinnosti poněkud kontroverzním způsobem. Dne 21. června letošního roku zveřejnila návrh takzvaných nových pravidel transparentnosti (návrh Směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2011/16/EU), jejichž důsledkem by bylo zavedení oznamovací povinnosti takzvaných zprostředkovatelů, což je poněkud zavádějící termín, protože zahrnuje daňové poradce, účetní, právníky (zřejmě i advokáty – sic!) a další osoby, které se podílejí na takzvaném agresivním daňovém plánování.

Co je míněno termínem agresivní daňové plánování, není zcela jasné a není ani jasné, kdo by měl rozhodnout, zda konkrétní transakce naplňuje je znaky agresivního daňového plánování, či nikoli – předpokládejme však, že nemusí jít vždy jen o nelegální daňové úniky. Evropská komise vidí jako důsledek agresivního daňového plánování to, že „členské státy trpí přesouváním zisků, které by se jinak vytvářely a byly zdanitelné na je-

jich území, do jurisdikcí s nízkým zdaněním a často pocítují erozi svých základů daně“.

Evropská komise našla lék – ve svém návrhu směrnice navrhla nová pravidla transparentnosti. Tato pravidla spočívají v tom, že výše řečeným zprostředkovatelům, kteří navrhuji pro své klienty systém daňového plánování, by byla uložena povinnost poskytovat daňové správě veškeré informace týkající se daňového plánování, pokud se bude jednat o případ blíže nevysvětleného, agresivního daňového plánování. Evropská komise však jde ještě dále a navrhuje, aby byla daňovému poplatníkovi a zprostředkovateli uložena povinnost automatického předkládání systému přeshraničního daňového plánování orgánu daňové správy ještě předtím, než bude realizována.

Před časem se Ministerstvo financí ČR snažilo novelou daňového řádu uložit advokátům povinnost poskytnout na vyžádání správce daně veškeré údaje, které má o klientovi na základě předpisů proti legalizaci výnosů z trestné činnosti. Aktivní práci České advokátní komory se nyní – v návrhu – tato povinnost omezila jen na přeshraniční případy. Návrh nové směrnice však ukazuje, jakými cestami se může další omezování povinnosti mlčenlivosti advokátů a daňových poradců ubírat. Namísto povinnosti podat informace na vyžádání jim bude uložena povinnost seznámit daňovou správu dopředu s připravovanou transakcí jejich klientů. Lokální daňové správě tak bude dle názoru Evropské komise umožněno, aby byla schopna rychle reagovat konkrétními opatřeními, popřípadě legislativními změnami. Jinými slovy – Evropská komise předpokládá, že transakce mající znaky agresivního daňového plánování bude zcela legální a v souladu s daňovými předpisy – a chce, aby členské státy, jakmile o takové transakci dostanou informace,

zasáhly odpovídajícím legislativním opatřením a pro futuro takovým transakcím bránily.

Dle našeho názoru se jedná o jasný zásah do zákonem chráněné povinnosti mlčenlivosti, která je dle konstantní judikatury Ústavního soudu základním předpokladem pro poskytování právní pomoci a tím i nezbytnou podmínkou fungování demokratické společnosti. Výkon profese advokáta vychází z důvěrného vztahu mezi advokátem a klientem a z důvěry klienta v mlčenlivost advokáta. Nejedná se o výsadu advokáta, která by měla založit výnětí z obecně platného a závazného právního řádu, ale jde o povinnost uloženou advokátovi v zájmu jeho klientů a pro jejich ochranu. Jedním z mála případů, kdy lze upustit od povinnosti mlčenlivosti, je zákonem uložená povinnost překazit spáchání trestného činu. Nicméně případ daňového plánování, nadto, jak shora uvedeno, zcela legálního, je případem, kdy se klient pohybuje zcela v mezích zákona. Pokud by nyní byli advokáti a daňoví poradci povinni (předem) informovat správce daně o jakémkoliv daňovém plánování (protože kdo rozhodne, zda je již agresivní, či zda ještě nikoli), jednalo by se o zcela zásadní a protiústavní zásah do povinnosti mlčenlivosti. Evropská komise chce zjevně docílit stavu, kdy klient nebude ze strachu vyhledávat odborníky a přemýšlet o daňových úsporách a raději své podnikání omezí jen na lokální trh. Návrh Evropské komise tak ve svých důsledcích znamená omezení zahraničních investic jejich poplatníků a tedy i překážku pro další rozvoj svobodného obchodu jako základu ekonomiky EU. ●

JUDr. Monika Novotná, advokátka, Partner
Mgr. David Novotný, advokátní koncipient
Rödl & Partner, advokáti, v.o.s.

Rödl & Partner

NEDELKA KUBÁČ ADVOKÁTI

Specialisté na hospodářskou soutěž.

hospodářská soutěž
energetika
veřejné zakázky
compliance

Praha Bratislava

www.nklegal.eu

Kdy se jedná o poznámku rozepře a kdy o poznámku spornosti?

Jak známo, katastr nemovitostí je veřejným seznamem, do něž se zapisují údaje o nemovitých věcech (dále jen „nemovitosti“). Evidence v katastru nemovitostí stojí na dvou základních zásadách, a to zásadě formální publicity a zásadě materiální publicity.

První z nich je naplněna především ustanovením § 980 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „OZ“), jež stanoví, že „je-li do veřejného seznamu zapsáno právo k věci, neomlouvá nikoho neznalost zapsaného údaje“. S tím souvisí skutečnost, že má každý právo do katastru nahlížet, pořizovat si z něj pro svou potřebu opisy, výpisy nebo náčrtky a získávat též údaje ze sbírky listin.

Podstatou zásady materiální publicity je pak zákonná ochrana důvěry v údaje zapsané v katastru nemovitostí. Ta je v OZ vyjádřena především v § 984 odst. 1, podle něhož zápis ve veřejném seznamu svědčí jen tomu, kdo věc nabyl v dobré víře a za úplatu (§ 980 odst. 2 obsahuje i další výjimky). To je logicky podstatné zejména v okamžiku, kdy je sporné, komu náleží právo k nemovitosti, jež je předmětem zápisu v katastru. Ne vždy

je totiž zapsaný stav v souladu se skutečným právním stavem. V takovém případě má osoba dotčená nesprávným stavem zápisu (zejm. skutečný vlastník či oprávněný z věcného břemene) možnost hájit své právo postupem dle § 985, popř. § 986 OZ.

Ustanovení § 985 stanoví: „Není-li stav zapsaný ve veřejném seznamu v souladu se skutečným právním stavem, může se osoba, jejíž věcné právo je dotčeno, domáhat odstranění nesouladu; prokáže-li, že své právo uplatnila, запиše se to na její žádost do veřejného seznamu. Rozhodnutí vydané o jejím věcném právu působí vůči každému, jehož právo bylo zapsáno do veřejného seznamu poté, co dotčená osoba o zápis požádala.“ Uplatní-li dotčená osoba své právo dle § 985 u soudu a zažádá katastrální úřad o vyznačení takové skutečnosti k předmětné nemovitosti do katastru nemovitostí, úřad запиše do katastru tzv. poznámku rozepře (viz dále).

Naproti tomu § 986 odst. 1 stanoví: „Kdo tvrdí, že je ve svém právu dotčen zápisem provedeným do veřejného seznamu bez právního důvodu ve prospěch jiného, může se domáhat výmazu takového zápisu a žádat, aby to bylo ve veřejném seznamu poznamenáno. Orgán, který veřejný seznam vede, vymaže poznámku spornosti zápisu, nedoloží-li žadatel ani do dvou měsíců od doručení žádosti, že své právo uplatnil u soudu.“ Postup dle tohoto ustanovení vede k zápisu tzv. poznámky spornosti do katastru nemovitostí.

Pro úplnost je nezbytné doplnit, že zápis poznámky spornosti zápisu v katastru nemovitostí upravuje taktéž zákon č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon) v § 24. Při analýze textu tohoto ustanovení je zřejmé, že katastrální zákon pod označení poznámka spornosti zápisu dle § 24 zahrnuje jak právní úpravu poznámku rozepře, tak poznámku spornosti upravené v OZ. Ust. § 24 odst. katastrálního zákona stanoví: „Není-li stav zapsaný v katastru v souladu se skutečným právním stavem, osoba, jejíž věcné právo je dotčeno, se domáhá odstranění nesouladu, a prokáže-li, že své právo uplatnila u soudu, запиše se na její žádost do katastru poznámka spornosti zápisu. Obdobně se запиše do katastru poznámka spornosti zápisu i v případě, že někdo tvrdí, že je ve svém právu dotčen zápisem“.

sem provedeným do katastru bez právního důvodu ve prospěch jiného a žádá, aby to bylo v katastru poznamenáno. Poznámku spornosti zápisu, která působí proti zápisu provedenému na základě napadeného právního jednání a na něj navazujícím zápisům, zapíše katastrální úřad také na základě oznámení soudu o podané žalobě nebo na základě doloženého návrhu žalobce, pokud žalobce podal žalobu o určení, že právní jednání, na jehož základě má být zapsáno právo do katastru, je neplatné, zdánlivé nebo zrušené."

Rozdíl mezi poznámkou rozepře a poznámkou spornosti vychází primárně z toho, z jakého důvodu je stav zapsaný v katastru nemovitostí považovaný za nesouladný se stavem skutečným. Důvody rozporu zapsaného stavu se skutečným stavem lze rozdělit do čtyř skupin

1. chybný zápis do katastru nemovitostí,
2. počáteční absence právního důvodu vzniku práva (absolutní neplatnost či zdánlivost právního jednání, na jehož základě byl proveden zápis do veřejného seznamu),
3. možnost mimoknihovního vzniku či zániku práv,
4. dodatečné odpadnutí právního důvodu vzniku práva (odstoupení, uplatnění relativní neplatnosti).

Jak vyplývá z odborného komentáře, ustanovení § 985 je určeno k řešení třetí a čtvrté situace, nikoli prvních dvou. Nápravu chybného zápisu je totiž třeba řešit podle veřejnoprávní úpravy regulující vedení katastru nemovitostí, příp. ve správním soudnictví. Zatímco pro druhý případ, kdy je rozpor mezi zapsaným a skutečným právním stavem způsoben tím, že zde od počátku nebyl platný právní důvod vzniku práva (zápis bez právního důvodu), je pak řešení obsaženo v § 986 (viz dále).

„V režimu § 985 tak zůstávají pouze situace, kdy zde existuje zápis, který se původně opíral o řádný právní důvod a byl v souladu se skutečným právním stavem, avšak následně právní důvod tohoto zápisu odpadl nebo zapsané právo mimoknihovně zaniklo (při případném současném vzniku práva pro jiného), omezilo se (vznikem jiného práva), nebo se naopak rozšířilo (zánikem práva, které věc zatě-

žovalo). V těchto případech je tedy osoba, jejíž věcné právo je dotčeno, oprávněna domáhat se odstranění nesouladu podle § 985." Nejčastěji se tak v praxi bude k použití § 985 přistupovat za situace, kdy po uzavření smlouvy o převodu nemovitosti a zápisu převodu vlastnického práva k ní dojde k odstoupení od smlouvy prodávajícím, avšak kupující neposkytne součinnost k provedení zpětného převodu vlastnického práva na prodávajícího. Ten se bude u soudu domáhat určení vlastnického práva k nemovitosti a v této souvislosti dojde k zápisu poznámky rozepře.

Nastane-li situace, kdy dojde k zápisu vlastnického práva k nemovitosti na základě právního jednání, které nikdy právně nevzniklo (např. kupní smlouva je absolutně neplatná, jde o zfalšovanou kupní smlouvu apod.), je třeba na řešení takové situace aplikovat § 986.

Z textu obou shora citovaných ustanovení vyplývá, že vyznačení poznámky rozepře či spornosti do katastru nemovitostí je podmíněno prokázáním uplatnění práva dotčenou osobou u soudu. Zatímco však v případě zápisu poznámky rozepře je nezbytné, aby uplatnění práva u soudu (podání žaloby) prokázala osoba žádající o zápis poznámky již současně s podáním takové žádosti, poznámku spornosti katastrální úřad zapíše i bez současného podání žaloby. Uplatnění práva u soudu nicméně musí dotčená osoba prokázat dodatečně, a to nejpozději do dvou měsíců od zápisu poznámky, jinak ta bude po marném uplynutí této lhůty vymazána.

Zápis poznámky rozepře či spornosti do katastru nemovitostí je zásadní především pro ochranu práv nabytých v dobré víře. OZ v § 984 stanoví, že v případě, kdy není „stav zapsaný ve veřejném seznamu v souladu se skutečným právním stavem, svědčí zapsaný stav ve prospěch osoby, která nabyla věcné právo za úplatu v dobré víře od osoby k tomu oprávněné podle zapsaného stavu. Dobrá víra se posuzuje k době, kdy k právnímu jednání došlo; vzniká-li však věcné právo až zápisem do veřejného seznamu, pak k době podání návrhu na zápis." Představme si modelovou situaci, kdy vlastník prodá nemovitost druhé straně s tím, že k doplatku

kupní ceny dojde po zápisu převodu vlastnického práva na kupujícího.

Pokud jde o samotné uplatnění práva dotčenou osobou u soudu, tak to bude nejčastěji učiněno určovací žalobou, neboť důvodem nesouladu je, že došlo ke vzniku, změně nebo zániku práva zapisovaného do katastru, ačkoli k tomu není (od počátku či z důvodů později vzniklých) právní důvod. Ve skutečnosti jde totiž o spor o to, komu věcné právo svědčí nebo zda existuje či neexistuje. Určovací žalobou se bude domáhat

- skutečný vlastník věci vůči osobě zapsané ve veřejném seznamu určení, že je vlastníkem věci, nebo
- oprávněný z věcného práva nezapsaného ve veřejném seznamu vůči zapsanému vlastníkovu věci určení, že toto právo existuje, nebo
- zapsaný vlastník vůči zapsanému oprávněnému z věcného práva určení, že toto právo zaniklo nebo bylo promlčeno.

Ze skutečnosti, že žaloba má sloužit k odstranění nesouladu mezi zapsaným a skutečným právním stavem, poměrně jednoznačně vyplývá, kdo má vystupovat na straně žalobce i žalovaného. Na straně žalobce musí vystupovat osoba, které svědčí skutečný právní stav, tedy ten, jemuž právo náleží, avšak v katastru není zapsáno vůbec nebo je zapsáno pro jinou osobu, nebo vlastník nemovitosti omezený cizím právem, které by však z důvodu jeho zániku již zapsáno být nemělo. Na straně žalované pak musí logicky vystupovat osoba, které svědčí zapsaný právní stav – tedy ten, kdo je zapsán jako vlastník nebo jiný oprávněný, přestože jím ve skutečnosti není, nebo skutečný vlastník, který podle zápisu není omezen věcným právem k věci cizí, ač by být měl. ●

Mgr. Václav Kučera
TOMAN, DEVÁTÝ & PARTNEŘI,
advokátní kancelář, s.r.o.

TOMAN, DEVÁTÝ & PARTNEŘI
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ
www.iustitia.cz

Mezera krytí v novele insolvenčního zákona

Novela insolvenčního zákona,[1] která nabyla účinnosti 1. července 2017, zavádí relativně velké množství změn, jejichž cílem bylo zejména zohlednit podněty z aplikační praxe. Mezi některé z hlavních změn patří i omezení tzv. forum shoppingu, kdy dlužníci motivováni různými důvody měnili těsně před zahájením insolvenčního řízení svá sídla[2] nebo omezení šikanózních insolvenčních návrhů, kdy insolvenční soudy budou muset bez zveřejnění předběžně posoudit insolvenční návrh, u kterého budou mít důvodně za to, že se právě o takový návrh jedná.[3] Rozsáhlých změn se dočkalo také oddlužení.

V tomto příspěvku se však zaměříme pouze na jeden nový institut, a to tzv. mezeru krytí, jehož cílem je doplnit a upřesnit dosavadní pojetí úpadku ve formě platební neschopnosti. Jedná se zejména o vložení nového § 3 odst. 3 insolvenčního zákona, které stanoví negativní domněnku platební neschopnosti, která doplňuje českému právnímu řádu dobře známé pozitivní domněnky platební neschopnosti obsažené v § 3 odst. 2 insolvenčního zákona.

Negativní domněnka platební neschopnosti spočívá v tom, že dlužník prokáže svou platební schopnost v případě, že jeho mezera krytí (tj. rozdíl mezi výší splatných závazků a výší disponibilních prostředků) je nižší než 10 % splatných závazků, a tento dlužník by tedy případně byl schopen uhradit ze svých disponibilních prostředků více než 90 % svých splatných závazků. I v případě, že by mezera krytí byla větší než 10 % splatných závazků, může dlužník prokázat, že mezera krytí v přiměřené době pod tuto hladinu klesne.

Za účelem provedení tohoto relativně technického institutu vydalo Ministerstvo spravedlnosti na základě zákonného zmocnění prováděcí vyhlášku.[4]

Obecná východiska

V zavedení institutu mezery krytí spatrujeme zejména následující dvě výhody:

(1) upřesnění pojetí úpadku v českém právu a nastavení jasných pravidel pro určení, kdy je dlužník platebně schopný na základě výkazu stavu likvidity (dále jen „výkaz“), čímž by se mělo předejít relativně složitému vyvrácení domněnky platební neschopnosti podle § 3 odst. 2 insolvenčního zákona, kdy dlužníci často insolvenčním soudům prokazují svou solventnost relativně nesourodými a těžko ověřitelnými materiály, a

(2) umožnění překlenutí období, kdy dlužník není schopen uhradit své splatné závazky, avšak dá se předpokládat – na základě výhledu vývoje likvidity (dále jen „výhled“) – že v dohledné době tyto závazky bude schopen uhradit. Dočasná platební neschopnost totiž nemusí nutně indikovat stav úpadku, nýbrž může být pouze důsledkem skutečností spočívajících například v neoptimálním krátkodobém řízení pracovního kapitálu nebo výpadkem ve fakturaci.

Na předložení výkazu, respektive výhledu, má dlužník v souladu s novým § 131 odst. 2 insolvenčního zákona 14 dnů od zveřejnění vyhlášky o zahájení insolvenčního řízení v insolvenčním rejstříku. Skutečnost, že negativní domněnka platební neschopnosti je vyvratitelnou domněnkou, naznačuje i to, že insolvenční soud, případě jiné osoby, které na věci mají zájem, budou mít možnost výkaz nebo výhled zpochybnit.

Je otázkou, zdali je, vzhledem k tomu, že osobami, které jsou oprávněné sestavovat výkaz a výhled, jsou (a) statutární audi-

tor nebo auditorská společnost, (b) znalec nebo znalecký ústav v oboru ekonomika nebo (c) osoba zabývající se ekonomickým poradenstvím (která však výkaz nebo výhled musí zpracovat prostřednictvím jedné z předchozích osob), tato lhůta dostatečná. Je sice pochopitelné, že relativně krátké lhůty jsou vhodným nástrojem k ochraně práv věřitelů, delší než čtrnáctidenní lhůta by však jistě přispěla k hlubšímu pochopení situace dlužníka, nutnému pro správné sestavení výkazu a výhledu. Služby zpracovatele navíc budou jistě pro dlužníka nezanedbatelným nákladem.

Původní návrh metodiky posuzování úpadku korporátních dlužníků[5] publikovaný v dubnu 2016 Centrem restrukturalizace a insolvence počítal s tím, že zpracovat výkaz a výhled budou moci i poradci nebo poradenské společnosti s alespoň třemi roky praxe v oblasti insolvence, ekonomie a dalších souvisejících oborů, což by dle názoru autorů poskytovalo dostatečnou záruku řádného zpracování výkazu a výhledu. Je proto otázkou, z jakého důvodu Ministerstvo spravedlnosti v konečném znění prováděcí vyhlášky přistoupilo k přísnějším požadavkům na osobu zpracovatele.

Prováděcí vyhláška neobsahuje ustanovení o odpovědnosti jednotlivých subjektů, zůstává tedy[6] zachován stávající systém odpovědnosti, tedy je dána (a) kárná odpovědnost soudců za rozhodnutí vydaná v souvislosti s výkazem nebo výhledem podle zákona o soudech a soudcích a (b) kárná odpovědnost auditorů za řád-

né zpracování výkazu nebo výhledu podle zákona o auditorech.

Výkaz stavu likvidity a výhled vývoje likvidity

Výkaz stavu likvidity

Výkaz se sestavuje zpravidla k poslednímu dni kalendářního měsíce, v němž bylo zahájeno insolvenční řízení. Dlužník k tomuto datu, případně datu určenému podle § 6 odst. 2 prováděcí vyhlášky, sestaví mezitímní závěrku, ze které posléze zpracovatel vychází a jestliže se odchýlí od stavu jednotlivých položek, na kterých se mezitímní závěrka zakládá, musí tuto odchylku odůvodnit v komentáři k výkazu.

Při sestavování výkazu zpracovatel vychází z podkladů poskytnutých dlužníkem s tím, že si může vyžádat přístup k dalším podkladům. Zejména je přitom povinen v souladu s § 13 odst. 1 prováděcí vyhlášky posoudit soulad poskytnutých údajů a podkladů s účetními záznamy a mezitímní účetní závěrkou a soulad mezitímní účetní závěrky jako takové s dvěma předcházejícími řádnými účetními závěrkami. Dále je povinen seznámit se s činností dlužníka s cílem identifikovat případný nesoulad mezi činností dlužníka a posouzenými podklady a provést kontrolu formální správnosti číselných údajů v poskytnutých dokumentech. Jedná se však o demonstrativní výčet povinností, a tedy je zřejmé, že aby zpracovatel mohl učinit kvalifikovaný výrok, bude muset komplexně zjistit stav likvidity s ohledem na reálnou ekonomickou situaci dlužníka.

Prohlášení o tom, že zpracovatel měl k dispozici veškeré podklady, které považoval za nezbytné k sestavení výkazu,[7] je povinnou součástí výkazu a dá se tedy předpokládat, že zpracovatel nebude moci kvalifikovat svůj výrok tím, že mu ze strany dlužníka nebyly poskytnuty nezbytné podklady. V případě, že by výkaz neobsahoval výrok o úplnosti poskytnutých podkladů, nebude výkaz splňovat základní formální náležitost stanovenou prováděcí vyhláškou a insolvenční soud by takový výkaz neměl považovat za dostatečný. Zpracovatel by nicméně měl dlužníka včas o neúplnosti podkladů informovat a vyžádat si jejich doplnění.

Výhled vývoje likvidity

Výhled se sestavuje zpravidla na období 8 týdnů od data posouzení likviditní pozice dlužníka. Toto období lze považovat za dostatečné – v případě, že k nedostatku likvidity došlo z důvodu zpoždění plateb ve prospěch dlužníka, mělo by toto období na jejich úhradu postačit. Uvedené období je dostačující i pro účely zajištění čerpání externího financování, zejména pak v případech, kdy dlužník čerpá existující finanční linku.

Pokud má mít zpracovatel reálnou představu o výhledu vývoje likvidity, není možné vycházet pouze z účetnictví. Zpracovatel by tak měl ze smluvní dokumentace rovněž ověřit očekávané doby inkasa pohledávek, očekávané výnosy podložené reálnými zakázkami (tedy objednávkami či uzavřenými smlouvami) a očekávané náklady na platby závazků.

Přesahy do fungování obchodních korporací mimo insolvenční řízení

Dá se předpokládat, že v některých případech budou nově zavedeného institutu obchodní korporace (respektive jejich statutární orgány) využívat i v případě, kdy nebudou muset výkaz a výhled předkládat insolvenčnímu soudu. Dosud se stávalo, že statutární orgány zejména větších obchodních korporací si nechávaly pravidelně vypracovávat stav likvidity a využívaly podrobných modelů k předpovědi výkonu obchodní korporace. V současné době patrně tento trend ještě zesílí s ohledem na to, že výkaz a výhled přináší efektivní nástroj, jak se v některých případech zprostit případné odpovědnosti.

Je tak možné, že než se statutární orgán rozhodne pro výplatu podílu na zisku, nechá sestavit výkaz nebo výhled za účelem zjištění, zdali i po vyplacení podílu na zisku bude obchodní korporace disponovat dostatečnou likviditou. Případně přikročí k sestavení výkazu nebo výhledu za účelem zjištění úpadku obchodní korporace za účelem zjištění (hrozícího) úpadku společnosti. Mohlo by se tak jednat o možnost jak se vyhnout ručení členů statutárního orgánu při úpadku obchodní korporace ve smyslu § 68 odst. 1 zákona o obchodních korporacích. Zadáni zpracování výkazu nebo výhledu

mimo insolvenční řízení též v některých případech bude možné považovat za jednu ze složek (nikoli však jako jedinou složku) jednání s péčí řádného hospodáře. Podobné postupy, byť neinstitucionalizované v zákoně, již nicméně v obchodních korporacích existují a je tedy otázkou, nakolik (a v jakých případech) budou mít obchodní korporace zájem na vypracování bezpochyby poměrně nákladného výkazu nebo výhledu.

Závěrem

Zavedení institutu mezery krytí je pro insolvenční řízení bezpochyby krokem kupředu a v případě, že se subjekty insolvenčního řízení naučí tento institut účinně používat, bude znamenat jak spolehlivou ochranu pro prokázání platební schopnosti pro dlužníky, tak ochranu věřitelů před manipulací dlužníků s majetkovou podstatou. Je nicméně pochopitelné, že toto nějakou dobu potrvá. Pro účinnou aplikaci tohoto institutu bude mít význam též procesní aktivita dalších účastníků řízení. ●

Filip Košťál,

Jan Kotous

WOLF THEISS Rechtsanwälte GmbH & CO KG,
organizační složka

WOLF THEISS

Poznámky:

- [1] Zákon č. 64/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.
- [2] Doplnění § 7b odst. 1 a nový § 7b odst. 5 insolvenčního zákona.
- [3] Doplnění § 100a a některé další změny insolvenčního zákona.
- [4] Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 190/2017 Sb., k provedení § 3 odst. 3 insolvenčního zákona (vyhláška o platební neschopnosti podnikatele).
- [5] Posuzování metodiky úpadku korporátních dlužníků [online]. In: . 2016 [cit. 2017-08-01]. Dostupné z: <http://iem.vse.cz/cr/wp-content/uploads/2016/06/Brozurka-navrh-metodiky-k-upadku.pdf>.
- [6] Jak vyplývá i z odůvodnění dostupného společně s ostatními materiály souvisejícími s prováděcí vyhláškou na <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNAM2JPM3>.
- [7] Ve smyslu § 5 odst. 2 prováděcí vyhlášky.

Již od roku 2005 poskytujeme PRÁVNÍ PORADENSTVÍ tuzemské a zahraniční klientele s důrazem na komplexní řešení daného problému, jak z právního, tak i daňového hlediska.

Stavíme na spolehlivosti, osobním přístupu a vzájemné důvěře.

Specializujeme se zejména na:

- právo obchodních korporací
- veřejné zakázky
- občanské právo
- pracovní právo
- právo nemovitostí
- trestní právo
- mezinárodní obchod
- finance a bankovníctví
- právo hospodářské soutěže
- rodinné právo, aj.

Právní služby poskytujeme
v českém, slovenském,
anglickém, německém,
francouzském a španělském jazyce.

Práva kupujícího v případě koupě uměleckého díla v internetové aukci

Internetové aukce jsou stále populárnějším způsobem prodeje a koupě zboží. Nejstarším a celosvětově nejznámějším internetovým aukčním portálem je server eBay.com, který byl založen v roce 1995 v Kalifornii. V České republice je největším a nejznámějším internetovým aukčním portálem server Aukro.cz. Dle informací uveřejněných na webu www.aukro.cz je prostřednictvím tohoto portálu ročně prodáno více než 12 milionů položek zboží.

Prodej prostřednictvím internetové aukce v nemalé míře využívají též aukční síně zaměřené na obchod s výtvarným uměním a starožitnostmi. Celkový obrát českých aukcí s uměním (nejen internetových, ale i klasických) činil v roce 2016 rekordní částku cca 1 257 000 000 Kč. Dle některých odhadů však až 30% uměleckých děl na českém trhu jsou falzifikáty. Existuje tedy značné riziko, že vítěz internetové aukce ve skutečnosti koupí falzifikát.

Pokud vítěz internetové aukce pojme pozeření, že koupil falzifikát, zpravidla uplatní reklamaci vady uměleckého díla vůči aukční síni. Ta však zpravidla vyžaduje, aby reklamáce byla uplatněna v krátké době po převzetí uměleckého díla a byla podložena znaleckým posudkem jednoznačně potvrzujícím, že se jedná o falzifikát. Takový znalecký posudek však nemusí být snadné v krátké době získat, nehledě na to, že ani znalci si často nejsou stoprocentně jisti tím, zda umělecké dílo je, či není falzifikát a nemusí být proto ochotni vyslovit kategorický závěr o otázce pravosti uměleckého díla.

V takovém případě nezbyvá kupujícímu – vítězi internetové aukce – než se obrátit se svým nárokem na soud. Žalovaným by v takovém případě měl být zadavatel uměleckého díla do internetové aukce jakožto prodávající. Jeho identitu by kupujícímu měl sdělit provozovatel aukčního portálu. Ti však v případě obchodu s uměním identitu těchto osob často nesdělují s poukazem na zachování diskretnosti a anonymity účastníků internetových aukcí. Za této situace by, dle mého názoru, žalovaným měl být přímo provozovatel internetové aukce (viz níže). Aby kupující v soudním sporu uspěl, bude však muset prokázat vadu uměleckého díla, tedy, že se jedná o falzifikát. Výše bylo vysvětleno, že něco takového nemusí být snadné. V každém případě kupujícího s velkou pravděpodobností čeká mnoholetá soudní pře s nejistým výsledkem.

Jsem přesvědčen, že existuje ještě jiná, mnohem jednodušší a rychlejší cesta, jak se může vítěz internetové aukce domoci svých práv, tj. vrácení svých peněz. Touto cestou je prosté odstoupení od kupní smlouvy k draženému předmětu (úspěšně vyzkoušeno v praxi).

Internetová aukce není dobrovolnou veřejnou dražbou ve smyslu zákona č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách, ve znění pozdějších předpisů, nýbrž soukromoprávní dražbou ve smyslu § 1771 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Na rozdíl od veřejné dražby, která je originálním způsobem nabytí vlastnického práva, které přechází na vydražitele udělením přiklepu, soukromoprávní dražba není zvláštním smluvním typem, nýbrž jen zvláštním způsobem kontraktace (uzavření smlouvy), jak uvádí mj. důvodová zpráva k občanskému zákoníku. Na základě soukromoprávní dražby (tedy i internetové aukce) tak dochází toliko k uzavření samotné smlouvy, konkrétně klasické kupní smlouvy, na jejímž základě je na vítěze takové dražby vlastnické právo převedeno. K převodu vlastnického práva zpravidla nedochází již v okamžiku vítězství v internetové aukci, nýbrž až okamžikem úplného zaplacení kupní ceny a (zprostředkovatelského) poplatku pro provozovatele aukčního portálu. V tomto směru je vždy rozhodující znění smluvních podmínek příslušného aukčního portálu.

Kupní smlouva ke konkrétnímu předmětu je uzavřena přímo mezi zadavatelem předmětu do internetové aukce a vítězem této aukce, a to zpravidla v okamžiku doručení potvrzení provozovatele aukčního portálu

o vítězství v internetové aukci vítězi takové aukce. Kupní smlouva na základě internetové aukce je uzavírána distančním způsobem, jak vyplývá mj. z bodu 24 preambule směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. 10. 2011.

Provozovatel aukčního portálu v procesu kontraktace zpravidla vystupuje jako zprostředkovatel. Jako takový je povinen po skončení internetové aukce předat každé ze smluvních stran identifikační údaje druhé smluvní strany, aby tyto mohly navázat kontakt a dohodnout se na předání prodaného předmětu (úhrada kupní ceny zpravidla probíhá prostřednictvím provozovatele aukčního portálu).

Jak uvedeno výše, v případě internetových aukcí uměleckých předmětů provozovatelé aukčních portálů vítězi aukce identifikační údaje prodávajícího často vůbec nesdělují. Za této situace dle mého názoru nelze než uzavřít, že po právní stránce je prodávajícím dle kupní smlouvy k uměleckému předmětu sám provozovatel aukčního portálu. Ten sice při uzavření kupní smlouvy jedná na účet zadavatele uměleckého předmětu do internetové aukce, činí tak však vlastním jménem. Vztahy mezi provozovatelem aukčního portálu a zadavatelem uměleckého předmětu do internetové aukce jsou právně irelevantní ve vztahu k vítězi aukce, pokud se ani nedozví identitu zadavatele aukce.

Právě uvedená skutečnost má naprosto zásadní význam z pohledu kupujícího – vítěze internetové aukce. Ten se internetové aukce zpravidla účastní jako spotřebitel, zatímco provozovatel aukčního portálu vždy vystupuje jako podnikatel. Vítěz internetové aukce – jakožto spotřebitel ve vztahu k podnikateli – tak má v souladu s § 1829 odst. 1 písm. a) a § 1818 věta první občanského zákoníku právo odstoupit od kupní smlouvy bez udání důvodu, a to do 14 dnů ode dne převzetí uměleckého předmětu, tj. nikoli již ode dne uzavření kupní smlouvy či ode dne převodu vlastnického práva. Přitom stačí, pokud je odstoupení od smlouvy v této lhůtě odesláno, nemusí být v téže lhůtě též doručeno (§ 1818 věta druhá občanského zákoníku). Adresátem odstoupení od smlouvy je provozovatel aukčního portálu jakožto druhá smluvní strana.

Tuto skutečnost si provozovatelé internetových aukcí zřejmě vůbec neuvědomují, a proto účastníkům těchto aukcí ani neposkytují poučení o právu odstoupit od smlouvy v souladu s § 1820 odst. 1 písm. f) občanského zákoníku. Není-li mu takové poučení poskytnuto, má vítěz internetové aukce dle § 1829 odst. 2 občanského zákoníku právo odstoupit od kupní smlouvy dokonce do jednoho roku a čtrnácti dnů ode dne počátku běhu lhůty pro odstoupení (ode dne převzetí předmětu koupě).

Jelikož internetová aukce není veřejnou dražbou, nelze v daném případě aplikovat výjimku dle § 1837 písm. k) občanského zákoníku, dle které spotřebitel nemůže odstoupit od smlouvy uzavírané na základě veřejné dražby.

V případě internetové aukce uměleckých předmětů a starožitností není aplikovatelná ani výjimka dle § 1837 písm. b) občanského zákoníku, dle které spotřebitel nemůže odstoupit od smlouvy o dodávce zboží, jehož cena závisí na výchylných finančních trzích nezávisle na vůli podnikatele. Tato výjimka se vztahuje pouze na zboží obchodované na finančních trzích, jako jsou trhy s investičními nástroji (např. akcie, podílové listy a jiné převoditelné cenné papíry, devizy, deriváty a nástroje peněžního trhu), či komoditní trhy (např. s drahými kovy, jinými surovinami, zemědělskými komoditami či energií). Trh s uměním však nelze podřadit pod pojem „finanční trh“ ve smyslu uvedeného ustanovení občanského zákoníku.

Pojem „finanční trh“ je obsažen v řadě právních předpisů (např. zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů atd.). Ze žádného právního předpisu však nevyplývá, že by pod tento pojem měl spadat též trh s uměním. Dle komentářové literatury[1] se výjimka znemožňující spotřebiteli odstoupit od smlouvy stanovená v § 1837 písm. b) občanského zákoníku nevztahuje např. na zlaté šperky, neboť cena šperku není dána pouze cenou drahého kovu a cena drahého kovu v prodáváném šperku není odvozována od aktuální ceny na finančním trhu. Stejná logika je beze zbytku aplikovatelná i na trh s uměním.

Lze dodat, že k jakémukoli ustanovení všeobecných obchodních podmínek provozovatele aukčního portálu, které by omezovalo či vylučovalo právo kupujícího – spotřebitele odstoupit od kupní smlouvy bez udání důvodu, by se nepřihlíželo (viz § 1812 odst. 2, § 1813 a § 1815 občanského zákoníku).

Lze tedy shrnout, že:

- v rámci internetových aukcí jsou uzavírány klasické kupní smlouvy k draženým předmětům; na základě takových kupních smluv dochází k převodu vlastnického práva na vítěze internetové aukce;
- neposkytne-li provozovatel aukčního portálu vítězi internetové aukce identifikační údaje zadavatele předmětu do aukce, platí, že je smluvní stranou kupní smlouvy na straně prodávajícího sám provozovatel aukčního portálu;
- je-li vítězem internetové aukce spotřebitel, má právo bez udání důvodu odstoupit od kupní smlouvy do 14 dnů ode dne převzetí předmětu koupě, a nebyl-li poučen o svém právu na odstoupení od smlouvy, má právo odstoupit od smlouvy do 1 roku a 14 dnů ode dne převzetí předmětu koupě.

Výše uvedené závěry by platily i v případě, kdy provozovatel aukčního portálu předá vítězi internetové aukce identifikační údaje zadavatele aukce, pokud tento zadavatel vystupoval při prodeji zboží (nejen uměleckého předmětu či starožitnosti, ale obecně jakéhokoli předmětu) jako podnikatel v rámci své podnikatelské činnosti. ●

Mgr. Ladislav Peterka, advokát
RANDA HAVEL LEGAL
 advokátní kancelář s.r.o.

RANDA HAVEL ■ LEGAL

Poznámka

- [1] Viz Hulmák, M. a kol.: Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 576 a násl.

Nepropáste oborovou akci roku!

e.conomia

ŠETRNÉ BUDOVY 2017

VICE A TRENDY STAVEBNICTVÍ 2030/2050

Mezinárodní konference s galavečerem

14. 11. 2017 | Praha, Clarion Congress Hotel

Letošní 6. ročník poskytne jedinečnou příležitost k setkání zástupců všech segmentů udržitelného stavebnictví a zároveň skvělou networkingovou platformu pro nové obchodní kontakty a příležitosti.

Exkluzivní hosté a inspirativní témata:

- Vize šetrných budov 2030/50

Keynote speaker: Ondřej Doule, vesmírný architekt, spolupracovník NASA

- Chytré budovy jako nedílná součást Smart Cities
- Kvalita vnitřního prostředí
- Moderní způsoby realizace staveb – BIM a digitalizace

Zaregistrujte se včas! Speciální nabídka pro Early Birds do 14. 10. 2017

Kompletní program a registrace: www.setrnebudovy.cz

Generální partner

SKANSKA

Hlavní partneři

LIKOS
international

peikko
group

WAGO

Partneři

Armstrong
CEILING SOLUTIONS

HORMEN

INSTALACE
PRAHA

KNAUF INSULATION

linkcity
CZECH REPUBLIC

CBRE

720°

MOSAIC
HOUSE

Hlavní mediální partner

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

Mediální partner

DEVELOPMENT
NEWS

epravo.cz

ČERMÁK a spol.

advokátní a patentová kancelář
law and patent office

Jsme advokátní a patentová kancelář se zaměřením na právo duševního vlastnictví, zejména průmyslová práva a ochranné známky, a dále na obchodní a občanské právo. Po právní stránce jsme veřejnou obchodní společností advokátů a poskytujeme právní služby podle zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, v platném znění. Disponujeme týmem více než čtyřiceti odborníků na právo a průmyslověprávní problematiku, včetně patnácti advokátů a pěti patentových zástupců. Na trhu jsme od června 1990. Čermák a spol. je nositelem řady domácích i zahraničních ocenění. K našim klientům dlouhodobě patří přední české i zahraniční společnosti.

V oblasti průmyslových práv provádíme rešerše, zajišťujeme podávání přihlášek patentů, užitných a průmyslových vzorů, ochranných známek, označení původu a zeměpisných označení, topografií polovodičových výrobků, a to včetně přípravy nezbytných podkladů. Přímo zastupujeme před Úřadem průmyslového vlastnictví ČR, Úřadem priemyselného vlastníctva SR, Evropským patentovým úřadem v Mnichově a Úřadem Evropské unie pro duševní vlastnictví (ochranné známky a vzory) v Alicante, jakož i před Světovou organizací duševního vlastnictví v Ženevě. V ostatních zemích a teritoriích spolupracujeme s rozsáhlou sítí osvědčených podobně zaměřených kancelářů. Zajišťujeme průmyslověprávní ochranu po celém světě, vypracováváme vhodné strategie při postupu získávání průmyslověprávní ochrany včetně příslušných rozpočtů. Zajišťujeme správu a údržbu portfolií průmyslových práv. Zastupujeme ve sporných řízeních týkajících se průmyslových práv, zejména v určovacím řízení, v řízení o neplatnost patentu, zrušení užitého vzoru, v řízeních o prohlášení neplatnosti a o zrušení ochranných známek. Zastupujeme rovněž před soudy v ČR a SR ve věcech porušování práv k duševnímu vlastnictví, ve věcech nekalé soutěže a občanskoprávních a obchodních sporech. Zastupujeme též ve sporných řízeních před Evropským patentovým úřadem a Úřadem Evropské unie pro duševní vlastnictví (ochranné známky a vzory).

Advokátní a patentová kancelář Čermák a spol.

Elišky Peškové 15 | 150 00 Praha 5

tel.: +420 296 167 111 | fax: +420 224 946 724 | e-mail: info@apk.cz, intelprop@apk.cz

www.cermakaspol.cz

Rámce pro preventivní restrukturalizaci, druhá šance a opatření ke zvýšení účinnosti postupů restrukturalizace, insolvence a oddlužení

Dne 22. listopadu 2016 Evropská komise představila návrh směrnice Com (2016) 723 týkající se rámce pro preventivní restrukturalizaci, druhé šance a opatření ke zvýšení účinnosti postupů restrukturalizace, insolvence a oddlužení a o změně směrnice 2012/30/EU. Tento návrh právě prochází řádným legislativním postupem, byl několikrát projednán v Radě a své stanovisko k němu v letošním roce vydal jak Evropský hospodářský a sociální výbor, tak Výbor regionů.

Podle Evropské komise zkrachuje v Evropské Unii každý rok přibližně 200 000 společností, přičemž polovina všech podniků přežije méně než 5 let. Taková čísla mají za následek ztráty 1,7 milionu pracovních míst ročně. Čtvrtinu z těchto případů tvoří insolvence přeshraniční, kdy věřitelé a dlužníci pocházejí z více členských států EU.

Podle Evropské komise by se ovšem značná část firem dala zachránit, pokud by ve všech členských státech bylo možné zahájit postup preventivní restrukturalizace včas, tedy ještě dříve než společnost přestane být schopná splácet své dluhy. Stejně tak v případě, že k insolvenčnímu přechodu dojde, je podle Komise nutné umožnit zkrachovalým, ale poctivým podnikatelům zbavit se svých dluhů jejich prominutím a dát jim druhou šanci. Kromě uvedených změn je potřeba také zefektivnit stávající postupy restrukturalizace, insolvence a oddlužení. Ve více než polovině členských států trvá řešení insolvence 2 až 4 roky. Příliš dlouhá doba řízení má přitom značně negativní dopad na míru výtěžnosti dluhů, což v konečném důsledku odráží investory od investování do podnikání. Cílem návrhu nové směrnice je tedy celkové zlepšení kvality insolvenčního řízení, zejména prostřednictvím zkrácení doby jeho trvání a snížení s ním

souvisejících nákladů. Současně by nová právní úprava měla pomoci zachovat ekonomicky životaschopné podniky, které mají finanční obtíže, zamezit zbytečným ztrátám pracovních míst a dát příležitost poctivým podnikatelům znovu začít.

Návrh směrnice se skládá ze tří hlavních částí:

- 1) rámec pro preventivní restrukturalizaci;
- 2) poskytování druhé šance podnikatelům a
- 3) opatření ke zvýšení účinnosti postupů a řízení v oblasti restrukturalizace, insolvence a druhé šance.

Preventivní restrukturalizace

Pro podniky, které se ocitly ve finančních potížích, by preventivní restrukturalizace měla být cestou, jak se vyhnout hroziící insolvenčnímu řízení a pokračovat v podnikání. Cílem směrnice je sjednotit v současnosti velice nestejnou právní úpravu ve všech členských státech, kdy v některých je možné restrukturalizaci provést až v rámci insolvenčního řízení, zatímco v jiných již mnohem dříve.

Hlava II návrhu směrnice v článcích 4 a 5 ukládá členským státům povinnost umož-

nit dlužníkům ve finančních obtížích přístup k preventivní restrukturalizaci dříve než v rámci insolvenčního řízení. Zároveň dlužníkům, kteří se vydají cestou preventivní restrukturalizace, je nutno zajistit možnost kontrolovat i nadále svůj majetek a provoz podniku. Preventivní restrukturalizace by měla být možností pro podniky, které se ocitnou ve finančních obtížích a chtějí je řešit včas. Preventivní restrukturalizace by měla být umožněna všem dlužníkům – ať už jde o fyzické nebo o právnické osoby.

Značný posun oproti současné české právní úpravě představuje navrhované řešení, že „odborník na restrukturalizaci“ nebude muset být povinně jmenován v každém případě. Cílem je, aby bylo postupováno individuálně dle každého případu a zvážilo se, zda je pro ochranu zájmů věřitelů odborník na restrukturalizaci skutečně nezbytný. Mezi výhody takového uspořádání patří, že podnikatel svou společnost zná a umožňuje tak výrazné zrychlení a zefektivnění celého procesu. Samozřejmě je však nutno připustit, že toto řešení obnáší i jistá rizika, především, pokud je hroziící platební neschopnost způsobena špatným řízením společnosti nebo jde-li o podvodné jednání.

Dalším důležitým nástrojem, který může pomoci společnostem v nesnázích, je přerušení vymáhání individuálních nároků, které je upraveno v článku 6 a 7 návrhu směrnice. Toto přerušení, které může trvat až dvanáct měsíců, má sloužit k zajištění podpory vyjednávání dlužníků s věřiteli o plánu restrukturalizace. Přerušení se má přitom týkat všech věřitelů, a to včetně věřitelů zajištěných a přednostních. Jedinou výjimkou by měly představovat pouze nesplacené pohledávky zaměstnanců.

Spolu s přerušením vymáhání individuálních nároků se odloží i povinnost po-

dat návrh na zahájení insolvenčního řízení, stejně jako možnost zahájit insolvenční řízení na žádost některého z věřitelů. Uvedené řešení je nezbytné pro vyjednávání plánu restrukturalizace, jinak by neustále hrozilo, že bude nutné od jeho vyjednávání upustit a podat návrh na zahájení insolvenčního řízení.

Přerušení vymáhání individuálních nároků by mělo trvat nejvýše po dobu čtyř měsíců s možností prodloužení přerušení, za předpokladu, že vyjednávání o plánu restrukturalizace dosáhnou pokroku a současně pokračováním v přerušení nedochází k nespravedlivému poškození práv věřitelů. Jak už bylo uvedeno výše, celkové trvání přerušení nesmí přesáhnout dvanáct měsíců.

Pokud povinnost dlužníka podat návrh na zahájení insolvenčního řízení vznikne během doby přerušení vymáhání individuálních nároků, bude tato povinnost po dobu přerušení odložena. Návrh směrnice ale umožňuje členským státům se od tohoto pravidla odchýlit v případě, že se dlužník během přerušení stane neschopným splácet své dluhy ve lhůtách splatnosti. Tehdy musí být přezkoumáno, zda jsou vyhlídky na dosažení dohody o úspěšném plánu restrukturalizace reálné a pokud nikoliv, lze umožnit podání insolvenčního návrhu.

Po fázi vyjednávání budou plány restrukturalizace předkládány k potvrzení soudním nebo správním orgánem (viz článek 8 an.). O plánu restrukturalizace budou věřitelé hlasovat rozdělení do tříd podle povahy jejich pohledávek tak, aby každou třídu tvořili věřitelé s podobnými zájmy. Plán restrukturalizace bude považován za přijatý, pokud bude v každé třídě dosaženo většiny podle hodnoty nároků nebo podílů jednotlivých členů příslušné třídy pohledávek. Z uvedeného pravidla ovšem existuje výjimka, kdy plán může být potvrzen proti vůli jedné nebo více tříd v případě, že návrh splňuje požadavky tzv. cross-class cram-down mechanismu upraveného v článku 11 návrhu směrnice, který spočívá v tom, že plán restrukturalizace může být potvrzen soudním nebo správním orgánem, pokud jej podporuje alespoň jedna dotčená třída věřitelů a nejsou jím nespravedlivě poškozeny další třídy věřitelů, které s ním nesouhlasí. Návrh

směrnice stanoví bližší podmínky, za kterých tento mechanismus lze uplatnit.

Dále např. v článku 16 se návrh směrnice zabývá povinností členských států zajistit, aby nové a prozatímní financování poskytnuté dlužníkovi bylo právním řádem chráněno a podporováno. Takové financování nesmí být prohlášeno za neplatné, relativně neplatné nebo nevymahatelné, pokud nebylo provedeno podvodně nebo ve zlém úmyslu. Jak ovšem takový zlý úmysl dokázat zůstává problematické.

Druhá šance pro podnikatele

Tzv. „druhá šance pro podnikatele“ je upravena v Hlavě III návrhu směrnice. Cílem je zejména umožnit poctivým podnikatelům, kteří z nějakého důvodu zkrachovali, zase začít podnikat o něco rychleji než umožňují některé národní úpravy. Doba, po jejímž uplynutí musí být zcela zbaveni svých dluhů, nesmí být delší než tři roky ode dne schválení oddlužení, resp. od zahájení provádění splátkového kalendáře. Doba zákazu činnosti pak nesmí být delší než doba oddlužení. Jak již bylo zmíněno výše, tato úprava má pomoci poctivým podnikatelům. Z uvedených pravidel jsou stanoveny i výjimky v případě, že podnikatel jednal nepoctivě nebo nebyl-li v dobré víře, pokoušel-li se zneužít možnosti oddlužení, případně pokud využíval postupů oddlužení opakovaně.

Pro úplnost je nutno uvést, že podle českého práva není obecně oddlužení možné u právnických osob, které jsou považovány za podnikatele a mají dluhy z podnikání a u osob fyzických, které mají dluhy z podnikání. Oddlužení trvá pět let a je podmíněno povinností dlužníka v této době splatit alespoň 30 % svých dluhů. V letošním roce byla dokonce navržena novela prodlužující tuto dobu na sedm let.

Opatření pro zvýšení účinnosti postupů pro řešení restrukturalizace, insolvence a druhé šance

Cílem Hlavy IV je především zvýšit rychlost a kvalitu rozhodnutí soudních a správních orgánů při řešení restruktura-

lizací, insolvenční a druhých šancí pro podnikatele, stejně jako kvalifikaci osob, které se na těchto procesech podílejí.

Zavazuje členské státy zajistit členům orgánů veřejné moci odborné vzdělávání, aby měli potřebné odborné znalosti a specializaci. Členské státy mají také dohlížet na kvalitu insolvenčních správců, mediátorů a dalších odborníků a dohlížet, zda mají patřičné vzdělání. Dále je úkolem členských států podporovat tvorbu dobrovolných kodexů chování. Proces jejich jmenování a odstoupení musí být předvídatelný a spravedlivý. Členské státy musí také dohlédnout na sankcionování těch, kteří při plnění svých úkolů selhali.

Změna, ale k lepšímu?

Stejně jako většina nových návrhů má i tento návrh nové směrnice svá pro a proti. Umožnit podnikům, aby se dostaly z vážných problémů dříve, než skutečně nastane jejich platební neschopnost a insolvence, bude přínosem nejen pro podnikatele, ale i pro věřitele. Návrh by rovněž mohl pomoci zachránit životaschopné podniky, které by jinak byly zlikvidovány, jejich majetek rozprodán a jimi vytvořená pracovní místa by zmizela.

Na druhou stranu existuje stále riziko, že restrukturalizace nebude úspěšná a podnik stejně skončí v insolvenční. Pokud by taková situace nastala a všechen majetek společnosti by byl použit na její (neúspěšnou) záchranu, bude taková nepovedená restrukturalizace pro věřitele velmi nepříznivá. Dále je třeba rovněž brát v potaz lidský faktor, kdy za situace, že podnik zůstane v rukou svého majitele, který není dobrým manažerem, nebo který se dokonce pokusí zbývajících prostředky ze společnosti pod záminkou restrukturalizace podvodně vyvést, bude to jen na úkor věřitelů. ●

JUDr. Ondřej Rathouský, spolupracující advokát, managing associate
Mgr. Ing. Lenka Charvátová, spolupracující advokátka, associate
Giese & Partner, s.r.o.

GIESE & PARTNER

■ ■ ■ HOLEC, ZUSKA & PARTNEŘI

ADVOKÁTI | ATTORNEYS | RECHTSANWÄLTE

Advokátní kancelář **HOLEC, ZUSKA & PARTNEŘI** patří mezi renomované kanceláře zaměřené na komplexní právní služby pro soukromý i veřejný sektor. Kancelář je členem **mezinárodní sítě** právních kanceláří **AllyLaw** zaměřených na poradenství v obchodním právu. Poskytujeme **multidisciplinární služby** v rámci spolupráce s významnými poradenskými firmami zejména v rámci fúzí, akvizic, restrukturalizací, služeb projektového poradenství, veřejných zakázek a projektů v oblasti výzkumu, vývoje a inovací, zpracování analýz, metodik a legislativních prací. V soutěži Právnická firma roku byla advokátní kancelář **HOLEC, ZUSKA & PARTNEŘI** opětovně vyhlášena doporučovanou či velmi doporučovanou kanceláří zejména pro oblasti **pracovního práva, veřejných zakázek a práva duševního vlastnictví**, kde byla za rok 2012 vyhlášena **vítězem**. Mezi **hlavní nabízené služby kanceláře** patří právní poradenství v následujících oblastech:

- Veřejné zakázky
- Veřejná podpora
- Projekty financované z EU fondů
- Výzkum, vývoj a inovace
- Plánování a financování sociálních služeb
- Analýzy, metodiky, studie proveditelnosti, legislativní podpora
- Obchodních právo
- Fúze, due diligence, reorganizace
- Právo duševního vlastnictví
- Pracovní právo
- Nemovitosti a stavební právo
- Retail / Ochrana spotřebitele
- Řešení tuzemských a mezinárodních sporů, činnost rozhodců

AllyLaw

PEVNÉ ZÁKLADY / VYSOKÉ CÍLE

**BANKOVNICTVÍ A FINANCE
INSOLVENCE
FINANČNÍ RESTRUKTURALIZACE
FÚZE A AKVIZICE
KORPORÁTNÍ PRÁVO
NEMOVITOSTI
SOUDNÍ SPORY**

Individuální a aktivní přístup, výjimečná kvalita práce a osobní účast partnerů kanceláře na řešení případů je to, co nás odlišuje od konkurence a umožňuje nám dlouhodobě zachovávat nejvyšší standardy. Proto jsou klienti ochotni svěřit nám ty nejsložitější případy a důvěřovat našemu úsudku. Důvěřujte i Vy.

www.dunovska.cz

K novele stavebního zákona

Dne 13. 7. 2017 podepsal prezident republiky návrh zákona, kterým se mění zákon č. 183/2006 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“), a zhruba 40 dalších souvisejících zákonů. Schválená verze zákona by měla nabýt účinnosti dne 1. 1. 2018. Hlavním cílem novely by mělo být zjednodušení a zrychlení povolovacích procesů podle stavebního zákona. Mezi klíčové změny, které novela přináší, patří zejména zkrácení procesu změn územně plánovacích dokumentací, možnost spojení územního a stavebního řízení, zjednodušení požadavků pro umístování některých staveb či změny ohledně kolaudace staveb.

Pořizování územně plánovacích dokumentací

Novela stavebního zákona s sebou přináší zejména zkrácení procesu pořizování změn a aktualizací územně plánovacích dokumentací (tj. zásad územního rozvoje, územního plánu a regulačního plánu) v těch případech, kdy nebudou vyžadovány varianty řešení. U návrhu politiky územního rozvoje (tj. plánu v celorepublikových, přeshraničních a mezinárodních souvislostech) budou mít navíc příslušné

správní orgány na vydání svých stanovisek pouze 60 dnů (nyní 90 dnů).

Cyklus úplných aktualizací územně analytických podkladů bude prodloužen ze dvou let na čtyři roky. Podmínkou účinnosti takové aktualizace či změny pak bude zveřejnění úplného znění po poslední aktualizaci, což by mělo přispět k větší přehlednosti. Pořizovatel může v zadání územní studie navíc stanovit, že investor může zajistit zpracování územní studie na své náklady.

Ruku v ruce s tím přichází rovněž změna zákona č. 500/2002 Sb., soudního řádu správního, podle níž se zkracuje lhůta pro přezkum opatření obecné povahy (mj. územního plánu) ze tří let na jeden rok. Zároveň však přetrvává judikaturou Nejvyššího správního soudu potvrzená možnost napadnout opatření obecné povahy kdykoliv (tedy bez zmíněné lhůty) v rámci žaloby proti územnímu rozhodnutí, v níž žalobce navrhne zrušení územního plánu, na jehož základě bylo napadené rozhodnutí vydáno.

Přínosem v oblasti transparentnosti může být i fakt, že státní dozor ve věcech územního plánování a stavebního řádu může být nově vykonáván i v průběhu pořizování územně plánovací dokumentace.

Koordinované řízení

Novela zavádí možnost využít tzv. koordinované řízení, které bude představovat spojení územního a stavebního řízení, jehož výsledkem bude vydání jednoho společného povolení, a to jak u jednotlivé stavby, tak i u souboru staveb. Orgány územního plánování tak nebudou vydávat samostatná rozhodnutí v územním řízení, nýbrž závazná stanoviska, na zákla-

dě kterých pak bude vydáváno rozhodnutí ve spojeném řízení. Příslušným úřadem pro obecné stavby bude obecný stavební úřad, pro stavby pozemních komunikací silniční správní úřad a pro drážní stavby drážní úřad.

Do spojeného řízení bude integrován rovněž dosud samostatný postup posuzování vlivů na životní prostředí (EIA) u těch stavebních záměrů, které posouzení EIA podléhají.

V některých případech může vést využití možnosti koordinovaných řízení, kdy jsou podávány veškeré podklady pro řízení naráz, k urychlení celého procesu. Nicméně v případech, kdy by např. ze stanoviska EIA mohla vyplývat nutnost upravit projektovou dokumentaci pro územní řízení, může být naopak finančně a časově výhodné požádat nejprve o stanovisko EIA a až na jeho základě zpracovávat projektovou dokumentaci pro územní řízení a možnost koordinovaného řízení nevyužít.

Změny v režimech územního a stavebního řízení

Jednoznačným zjednodušením je zjednodušením požadavků pro umístění některých staveb.

Došlo k rozšíření volného režimu, který nově platí např. nejen pro opěrné zdi do výšky 1 m, ale rovněž pro oplocení do výšky 2 m a také pro prodejní stánky, konstrukce a zařízení pro slavnostní výzdobu a osvětlení budov, jejichž umístění nepřesáhne 30 po sobě jdoucích dnů. Stavební povolení ani ohlášení stavebnímu úřadu nově nevyžadují ani např. bazén nebo skleník u rodinného domu nebo rekreačního objektu.

Rozšířil se také okruh staveb, u nichž postačuje ohlášení stavebnímu úřadu: nově postačí pro svépomocnou stavbu pro bydlení a pro rodinnou rekreaci jakékoliv plochy (dosud to bylo jen pro stavby do 150 m² zastavěné plochy) a dále pro stavby do 70 m² celkové zastavěné plochy (dosud jen do 50 m²). Nemá-li přitom ohlášení stanovené náležitosti, pomůže stavební úřad nově stavebníkovi nedostatky odstranit na místě nebo jej vyzve k odstranění.

Při vydávání územního souhlasu naopak může dojít k potenciálně obtížnějšímu získávání tohoto souhlasu, neboť k žádosti o jeho vydání se nově nepřikládají souhlasy vlastníků sousedních pozemků, nýbrž souhlasy osob, jejichž vlastnické právo k sousedním pozemkům nebo stavbám může být přímo dotčeno, přičemž teoreticky může jít o širší okruh osob, které se mohou proti umístění stavby bránit, pokud prokáží svůj právní zájem.

Praktickou změnou je také skutečnost, že k žádosti o povolení změny dokončené stavby v bytovém spoluvlastnictví vlastník jednotky dokládá nově pouze souhlas společenství vlastníků nebo správce, pokud společenství vlastníků nevzniklo, nikoli však souhlasy všech ostatních vlastníků bytových jednotek jako doposud.

Novelou bylo dotčeno i vymezení okruhu účastníků řízení, který byl rozšířen o další osoby podle zvláštních zákonů, např. osoby, jejichž vlastnické právo bude omezeno vznikem ochranného pásma (např. podle energetického zákona nebo zákona o pozemních komunikacích). Takovým osobám nově náleží postavení hlavních účastníků řízení a bude jim doručováno vždy jednotlivě. Na druhou stranu postavení účastníka řízení ztrácí mj. dlouho diskutované spolkové pro ochranu životního prostředí. Přetrvává jim však možnost účastnit se za stanovených podmínek územních a stavebních řízení k záměrům vyžadujícím EIA.

Doručování písemností

Úprav doznala i část stavebního zákona týkající se doručování písemností. I při doručování písemností v řízení s velkým počtem účastníků bude možné vymezit hlavní účastníky stavebního řízení, kterým nelze doručovat písemnosti veřejnou vyhláškou a doručuje se jim jednotlivě. Tzv. oprávněný investor, kterým je nově vlastník, správce nebo provozovatel veřejné dopravní nebo veřejné technické infrastruktury, může požadovat, aby byl o úkonech správního orgánu při projednávání návrhů územně plánovací dokumentace vyzváán samostatně, a ne veřejnou vyhláškou.

Kolaudace staveb

Zpřísnění nastalo v tom ohledu, že stavebník může nově stavbu využívat pouze

na základě kolaudačního souhlasu nebo kolaudačního rozhodnutí i v případech, kdy doposud postačovalo pouze oznámení záměru využívat stavbu.

Novinkou je také to, že některé jednodušší změny stavby před jejím dokončením není nutné provádět na základě ohlášení, ale stavební úřad může změnu projednat při vydání kolaudačního souhlasu nebo kolaudačního rozhodnutí.

Urychlení řízení by mělo dále napomoci i to, že závěrečná kontrolní prohlídka u staveb vyžadujících kolaudační souhlas musí být vykonána do 45 dnů ode dne doručení žádosti o vydání kolaudačního souhlasu (dříve do 60 dnů).

Ostatní změny

Na okraj lze zmínit zejména to, že proti závazným stanoviskům dotčených orgánů nebude nově možné podat podnět k jejich přezkumu k nadřízenému orgánu, ale zůstane pouze možnost napadnout stanovisko v rámci odvolání proti výslednému rozhodnutí. Pozor je také třeba dávat na rozšíření skutkových podstat přestupků ve věci tzv. černých staveb – sankcionováno bude nejen samotné užívání stavby bez příslušného povolení, nýbrž nově i umožnění takového užívání jiné osobě. Z hlediska pořizovatelů územně plánovací dokumentace je významné také posunutí data, dokdy je možné pořídit nové územní plány (které zatím nemá Praha ani Brno) z původního roku 2020 na rok 2022.

Závěr

Je možné očekávat, že novela stavebního zákona a dalších předpisů minimálně v některých bodech splní svůj účel a zrychlí a zjednoduší řízení dle stavebního zákona – to platí především v případě rozšíření volného režimu a režimu ohlašovaných staveb, ale také u nových koordinovaných řízení. U dalších změn bude s hodnocením nutné vyčkat, jak se osvědčí v praxi. ●

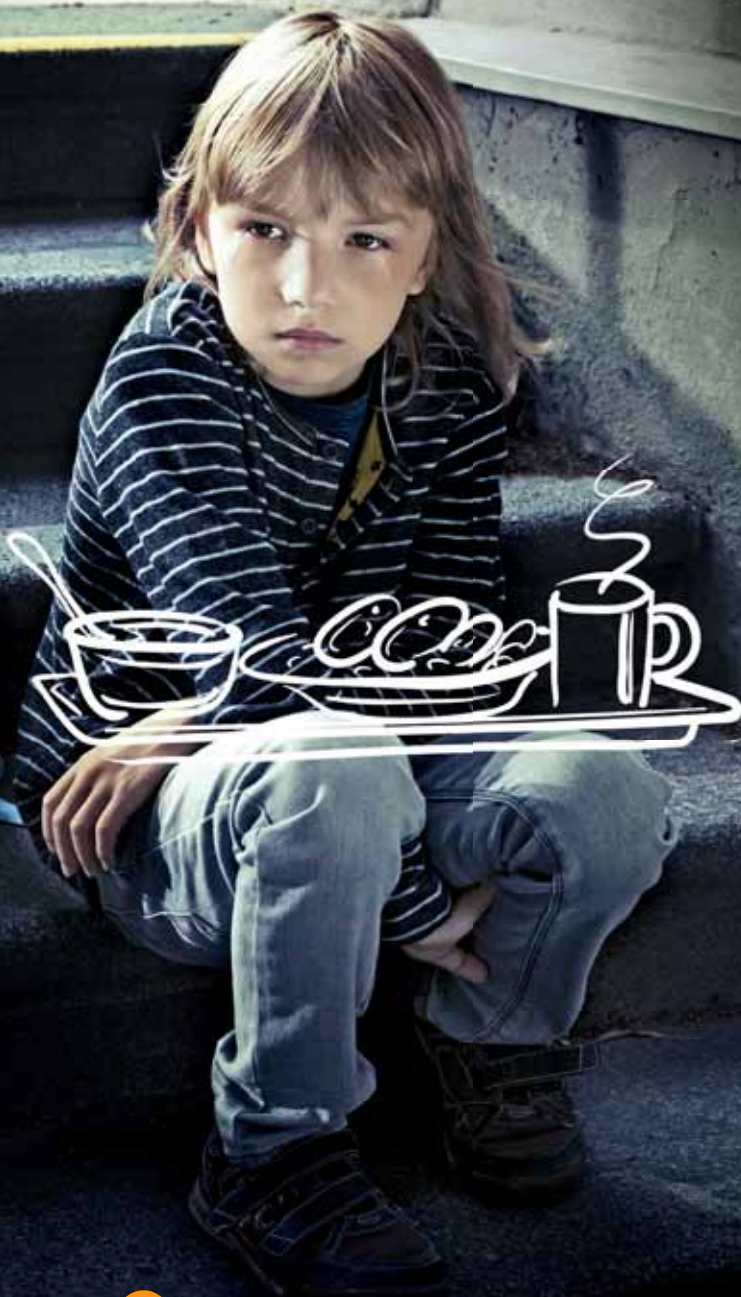
Mgr. František Tikal

Mgr. et Bc. Eliška Domincová

Rada & Partner advokátní kancelář, s.r.o.

Rada
& Partner
advokátní kancelář

POMOZTE NÁM NAKRMIT DĚTI JÍDLEM A LÁSKOU

VĚDĚLI JSTE, ŽE V ČESKÉ REPUBLICE SI

KAŽDÁ 10. RODINA

NEMŮŽE DOVOLIT PLATIT SVÝM DĚTEM ŠKOLNÍ OBĚDY?

TYTO DĚTI PŘÍCHÁZEJÍ O DŮLEŽITOU SOUČÁST PRAVIDELNÉ STRAVY A NAVÍC ZAŽÍVAJÍ POCIT VYČLENĚNÍ Z DĚTSKÉHO KOLEKTIVU, COŽ MŮŽE MÍT VELMI NEGATIVNÍ DOPAD NA JEJICH PSYCHICKÝ ROZVOJ.

SOUHLASÍTE S TÍM, ŽE BY V ČR NEMĚLO ŽÁDNÉ DÍTĚ TRPĚT HLADEM?

POKUD ANO, POMOZTE TĚMTO DĚTEM LIBOVOLNOU ČÁSTKOU.

VŠECHNY PŘÍSPĚVKY DO KORUNY POUŽIJEME NA ZAPLACENÍ OBĚDŮ KONKRÉTNÍM DĚTEM!

ČÍSLO TRANSPARENTNÍHO ÚČTU:

888 555 999 / 5500

WWW.OBEDYPRODETI.CZ

**OBĚDY
PRO DĚTI**

SE ZÁŠTITOU

S PODPOROU

HLAVNÍ PARTNER

OBĚDY PRO DĚTI S FINANČNÍ PODPOROU MŠMT NA ROK 2016 A 2017

Nástroje řešení neshod mezi akcionáři v akcionářských dohodách

Ve společnostech s menším počtem akcionářů s vyrovnanými podíly na hlasovacích a ekonomických právech akciové společnosti vzniká riziko vzniku patových situací (tzv. neshod neboli „deadlocků“), které mohou dočasně ochromit nebo dokonce zamezit řádnému fungování akciové společnosti, představovat zvýšené náklady společnosti, zmaření jejích investic nebo poškození dobré pověsti společnosti na trhu.

Akcionáři mají v těchto případech eminentní zájem na rychlém, efektivním a ekonomicky rozumném řešení neshod. Mechanismy řešení je vhodné sjednat ve stanovách nebo akcionářských dohodách. S ohledem na odlišný charakter těchto dokumentů je vždy třeba posoudit, v jakém z těchto dokumentů bude nevhodnější způsob řešení neshod zakotvit.

Stanovy nebo akcionářské dohody

Vzhledem k tomu, že zakladatelská listina a stanovy představují základní dokumenty pro úpravu vnitřního uspořádání akciové společnosti, jsou přijímány a měněny ve formě notářského zápisu[1] s tím, že jejich znění, včetně změn, musí být uveřejněno ve sbírce listin vedené příslušným rejstříkovým soudem,[2] přistupují často akcionáři k uzavírání akcionářských dohod,[3] pro které zákon nestanoví ani povinnou formu, ani povinnost zveřejnění jejich obsahu.[4] Oproti stanovám však mají akcionářské dohody čistě obligační charakter.

Mechanismy řešení neshod

Klíčovým předpokladem pro aktivaci mechanismu řešení neshody je podrobné vymezení patových situací (z hlediska obsahového, časového nebo finančního rozsahu), které jsou způsobilé vyvolat použití sjednaného způsobu řešení. Neshody mohou vzniknout například na úrovni rozhodování nejvyššího orgánu společnosti[5]

nebo na úrovni statutárního orgánu, kde nedojde ke shodě ohledně záležitostí obchodního vedení.

Akcionáři by měli způsob řešení neshod volit zejména s ohledem na druh obchodní činnosti společnosti, její vnitřní strukturu, charakter neshody, ale také s ohledem na ekonomické možnosti akcionářů. Zvolený mechanismus pak musí být v souladu s obecně závaznými předpisy a dobrými mravy.

Mezi nejčastěji využívané mechanismy řešení neshod patří následující:

Uzavřená aukce

Pokud mezi akcionáři dojde k neshodě, může kterýkoli z nich (ať už sám nebo prostřednictvím třetí osoby) zorganizovat uzavřenou aukci akcií vydaných společností, které se budou oprávněni účastnit jen akcionáři společnosti. V rámci této uzavřené aukce pak mohou jednotliví akcionáři nabízet kupní cenu, za kterou jsou ochotni koupit akcie na společnosti ve vlastnictví zbývajících jejích akcionářů. Akcionáři v těchto případech nabízejí kupní cenu za 100% akcií vydaných společností a v případě nejvyšší nabídky pak akcionář, který v aukci uspěl, vyplátí ostatním akcionářům jen část nabízené kupní ceny připadající na akcie vydané společností ve vlastnictví ostatních akcionářů. Vhodné je nastavit časové omezení pro konání aukce, výši minimálního příhozu a stanovit maximální počet kol aukce spolu s maximálním počtem příhozů v rámci jednotlivých kol.

Je zřejmé, že tento mechanismus nejspíše nebude vhodný pro společnost, která například vydala různé druhy akcií. Tímto způsobem řešení mohou být zvýhodněni většinoví a ekonomicky silní akcionáři.

Ruská ruleta

Pro případ neshody mohou akcionáři sjednat řešení, na základě kterého může akcionář A ve prospěch akcionáře B učinit nabídku na odkup svých akcií za cenu, kterou akcionář A v této nabídce navrhne s tím, že akcionář B pak může ve stanovené lhůtě tuto nabídku akcionáře A přijmout a nabídnuté akcie koupit, nebo bude nucen za stejnou cenu prodat vlastní akcie akcionáři A.

Výhodou tohoto řešení označovaného jako „ruská ruleta“ je relativně férové zformování výše nabízené kupní ceny akcií, kdy si akcionář A nemůže být jistý, zda akcionář B za navrhovanou cenu akcie bude chtít koupit nebo prodat. Čím nižší učiní akcionář A nabídku, tím zvyšuje riziko, že akcionář B využije své právo, a odkoupí akcie akcionáře A. Na druhé straně je zřejmé, že ekonomicky silnější akcionář bude mít zájem na řešení neshody tímto způsobem.

Je otázkou, jaké stanovisko by ke sjednání uvedeného postupu řešení neshod zaujaly české soudy. Z německé judikatury[6] vyplývá, že mechanismus ruské rulety může být platně sjednán v případě společnosti se dvěma společníky vlastníci podíly o velikosti 50% každý. Riziko, že bude takové ujednání shledáno neplatným, na-

stává v okamžiku, kdy se jeden ze společníků bude nacházet ve zjevně nevýhodnější ekonomické situaci.

Texaský rozstřel

Tzv. „texaský rozstřel“ představuje administrativně náročnější řešení, než případ ruské rulety. Tento mechanismus předpokládá, že každý akcionář poskytne třetí nezávislé osobě zapečetěnou cenovou nabídku na odkup akcií druhého akcionáře. Nabídky obou akcionářů jsou následně rozpečetěny s tím, že akcionář, jehož nabídka byla vyšší, je povinen koupit za cenu uvedenou v nabídce akcie druhého akcionáře.

Mexický rozstřel

Mechanismus tzv. „mexického rozstřelu“ představuje obdobu výše uvedeného texaského rozstřelu, kdy akcionáři třetí nezávislé osobě poskytnou zapečetěnou nabídku ceny, za kterou jsou ochotni, na rozdíl od texaského modelu, své akcie prodat. Akcionář, jehož nabídka je vyšší, je povinen koupit akcie druhého akcionáře za cenu, kterou tento druhý akcionář v zapečetěné nabídce uvedl.

Výhodou výše uvedených řešení neshod může být relativně rychlé ukončení patové situace se zárukou navržení rozumné ceny za odkup akcií. Texaský i mexický rozstřel budou, stejně jako ruská ruleta, fungovat nejlépe pro společnosti se dvěma akcionáři vlastnícími po 50 % na hlasovacích a ekonomických právech společnosti.

Dohoda o odkupu akcií

Tento mechanismus vychází ze vzájemné dohody akcionářů, že v případě neshody bude akcionář A povinen na výzvu ostatních akcionářů koupit jejich akcie. Pro jeho funkčnost je nezbytné nastavit efektivní způsob určení ceny převáděných akcií. Takovým vhodným způsobem může být určení ceny akcií na základě spravedlivé tržní hodnoty (fair market value), která bude odrážet ekonomické postavení společnosti ke stanovenému datu a bude přesně sjednaným způsobem stanovena vybranými znalci.

Mezi dohody o odkupu lze rovněž zařadit tzv. call opci a put opci. Pokud nastane neshoda, ujednání call opce umožňuje akci-

onáři A přimět druhého akcionáře k prodeji akcií, naproti tomu put opce představuje právo akcionáře A přimět druhého akcionáře, aby odkoupil akcie akcionáře A, v obou případech opět za cenu určenou sjednaným způsobem. Jedná se o řešení vhodnější pro struktury s menšinovými a většinovými společníky, typicky put opce umožňuje minoritním akcionářům předejít nefunkčnímu oslabení jejich pozice tím, že své podíly prodají, a prostřednictvím call opce mohou většinoví akcionáři prosadit své zájmy. Nevýhodou dohod o odkupu akcií může představovat (i) potřeba poměrně podrobného nastavení aktivace práv a způsobu realizace odkupu akcií nebo určení ceny za jejich převod; stejně jako (ii) otázka vymahatelnosti těchto práv.

Zrušení společnosti s likvidací

V ojedinělých případech neshoda akcionářů může představovat tak zásadní situaci, že může být jejím nejpříjemnějším řešením návrh na zrušení společnosti s likvidací a následný zánik společnosti.

Ustanovení rozhodce

Pokud by mezi akcionáři nastala neshoda o nějakém faktickém nebo technickém detailu, je rovněž možné pro její řešení sjednat ustanovením nezávislého rozhodce.

Určení losem

Naproti tomu rovnost hlasů při rozhodování dozorčího orgánu může být řešena například losem, který určí jednoho z hlasujících členů orgánu, který bude mít pro dané hlasování druhý, rozhodující hlas.

Po zvolení kteréhokoli mechanismu řešení neshody je v každém případě nezbytné, aby akcionářské dohody zajistily funkčnost vybraného modelu a proaktivně předvídaly řadu situací, které by mohly v souvislosti s jeho použitím nastat.

V případě že akcionáři nesjednají žádný způsob řešení jejich neshod a společnost zůstane paralyzována, může soud na návrh osoby, která osvědčí svůj právní zájem,[7] společnost zrušit a nařídít její likvidaci, jestliže nemůže vykonávat svou činnost pro nepřekonatelný rozpor mezi akcionáři.[8]

Závěr

V zájmu ochrany společnosti, ekonomického postavení jejích akcionářů a naplnění jejich investičních očekávání, která bývají důvodem jejich kapitálové účasti na společnosti, je téměř nezbytné v joint venture strukturách předvídat možné případy neshod a dohodnout mezi akcionáři jejich řešení. Praxe za tímto účelem již vytvořila celou řadu mechanismů. Ty by měly reflektovat druh obchodní činnosti společnosti, její vnitřní strukturu, ale také ekonomické možnosti akcionářů a zejména pak odpovídat charakteru neshody, obecně závazným předpisům, dobrým mravům a jiným obecným zásadám. ●

Mgr. Bc. Denisa Marešová, advokátka
ACHOUR & PARTNERS advokátní kancelář,
s.r.o.

ACHOUR & PARTNERS

Poznámky:

- [1] Ustanovení § 8 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (dále jen „ZOK“), § 431 ZOK a § 776 odstavce 2 ZOK.
- [2] Ustanovení § 66 písmene a) zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, v platném znění.
- [3] Akcionářské dohody jsou proto tak zvanými vedlejšími dohodami.
- [4] Tím není dotčena povinnost uveřejňovat smlouvy podle zákona č. 340/2015 Sb., o registru smluv, v platném znění; povinnost publikovat obsah některých dohod akcionářů společnosti, jejíž akcie jsou obchodovány na regulovaném trhu podle zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, v platném znění; nebo například povinnost uvést ve zprávě o vztazích společnosti způsob a prostředky jejího ovládnutí, jak vyplývá z ustanovení § 82 a následujících ZOK.
- [5] Při rozhodování valné hromady v případě rovného rozložení hlasů dvou akcionářů společnosti.
- [6] Viz rozhodnutí Vyššího krajského soudu v Nürnbergu ze dne 20. prosince 2013, spisové značky Az. 12 U 49/13.
- [7] Stejně právo svědčí rovněž státnímu zastupitelství, pokud k takovému postupu shledá závažný veřejný zájem.
- [8] Ustanovení § 92 písmene c) ZOK.

“Skrytá vada by prý byla vidět na první pohled.”

**Také vám prodejce nechce uznat reklamaci vadného
zboží? S právní ochranou D.A.S. vás již nikdo nenapálí.**

Nepříjemnosti vyřešíme za vás. Právní ochranu proti nespravedlnosti, nesmyslům, zvlůli, byrokracii, nejasným podmínkám a neférovému přístupu poskytujeme svým klientům už od roku 1995.

www.das.cz | +420 267 990 711 | info@das.cz

BRÁNÍME SLUŠNÉ

K civilní odpovědnosti za úraz způsobený při jachtařských závodech

Jachtařské závody, obdobně jako jiné sportovní aktivity, jsou činností společenskou a společensky prospěšnou, jejíž provozování je nicméně neoddelitelně spojeno se zvýšeným rizikem vzniku majetkové škody či újmy na zdraví.

Přípustnost právní odpovědnosti za sportovní úrazy

Případnému vzniku škody je při jachtařských závodech předcházeno jednak povinností každé lodi dodržovat sportovní pravidla zveřejněná Českým svazem jachtingu, případně zásady Fair Play, a zároveň prevenční povinností dle ust. § 2900 zák. č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, dle kterého je každý povinen počínat si při svém konání tak, aby nedošlo k nedůvodné újmě na svobodě, životě, zdraví nebo na vlastnictví jiného.

Každý závodník si tak musí být vědom, že určitým sportovním výkonem nebo základem může nejen porušit sportovní pravidlo a nést za tento úkon mimo právní odpovědnost například v podobě disciplinárního trestu, ale že zároveň může porušit svou právní povinnost a vyvolat tím tak právní odpovědnost. Povědomí závodníka o potenciální právní sankci by však nemělo vyústit v obavu závodníka z právních následků za jakékoli blíže neurčené jednání uskutečněné v zápalu hry, a vést tak ve svém důsledku ke změně povahy daného sportu jako takového (zejm. v případě sportů kontaktních) nebo ke ztrátě

jeho smyslu či přinejmenším atraktivity (zejm. v případě sportů úpolových).

Povinné pojištění při jachtařských závodech

V souvislosti s účastí na jachtařském závodě platné znění Soutěžního řádu Českého svazu jachtingu případný vznik škody a odpovědnosti za ní předpokládá, a proto každé lodi, která se chce závodě účastnit, ukládá povinnost mít uzavřené pojištění odpovědnosti za škodu s pojistnou částkou minimálně ve výši 9 milionů korun českých. Povinnost mít uzavřené pojištění je v případě tohoto sportu mimo jiné důvodem, proč se eventuální spory z odpovědnostních vztahů zpravidla neobjevují před obecnými soudy, neboť jsou v drtivé většině případů řešeny poskytnutím pojistného plnění ze strany pojišťovny na základě závěru Protestní komise nebo jí nadřazeného orgánu.

Nicméně, ocitne-li se již spor vyplývající z odpovědnostního vztahu před obecným soudem, vyvstává mimo jiné otázka, zda je porušení sportovního pravidla předpokladem pro určení, že v daném případě došlo k porušení zákonné prevenční povinnosti, a zároveň jaký význam má pro řízení vedené před obecným soudem závěr disciplinárního nebo jemu obdobného orgánu, že k porušení konkrétního sportovního pravidla tím kterým závodníkem došlo, či nikoli.

Porušení sportovních pravidel jako prevenční povinnosti dle Nejvyššího soudu ČR

Nejvyšší soud ČR ve svém rozsudku ze dne 20. 5. 2015, sp. zn. 25 Cdo 493/2015, uveřejněným pod R 106/2015, hodnotil, zda jednání sportovce, v jehož důsledku došlo k újmě na zdraví, bylo chováním v rozporu s ustanovením upravujícím zákonnou prevenční povinnost, či nikoli. Dovolací soud v této souvislosti zdůraznil, že je třeba zohlednit samotný charakter předmětného sportu, jeho dynamiku a vzájemný kontakt sportovců při něm. Zároveň dovolací soud dodal, že každý, kdo se předmětného sportu účastní, musí určitou, v daném druhu sportu obvyklou míru rizika, vědomě akceptovat. Pokud tedy došlo ke zranění sportovce, bylo namístě posoudit nejen, zda druhým sportovcem provedený herní zákrok byl v souladu s předepsanými pravidly hry, ale též za jakých okolností k němu došlo a zda jeho negativní následek byl pro daný okamžik nevyhnutelný v důsledku nastalé herní situace.

Závěr Nejvyššího soudu je takový, že nikoli každé porušení sportovních pravidel je bez dalšího porušením zákonné prevenční povinnosti a že toto porušení pravidel musí mít určitou vyšší intenzitu, tedy musí podstatným způsobem vybočovat z běžného sportovního chování. Tento závěr je dle dovolacího soudu promítnutím zásady, kdy každý je povinen zachovávat (jen) takový stupeň bedlivosti, který lze po něm vzhledem ke konkrétní situaci rozumně požadovat. Excesem je tedy takové jednání, které zjevně vybočuje z běžného způsobu hry, „nemá s hrou nic společného“.

Přestože Nejvyšší soud výše uvedeným rozsudkem formuloval mimo jiné jasný závěr, že porušení pravidel musí mít určitou vyšší intenzitu, resp. musí podstatným způsobem vybočovat z běžného způsobu hry, aby jím došlo k porušení zákonné prevenční povinnosti, je nutné zdůraznit, že tak Nejvyšší soud učinil ve vztahu ke zranění způsobenému tzv. skluzem při fotbalovém utkání, tedy v souvislosti s kontaktním sportem, v rámci něhož dochází k porušení pravidel hry mnohokrát za utkání.

Výše uvedené právní závěry Nejvyššího soudu mohou být nicméně uplatněny, zejména s ohledem na odůvodnění jmenovaného rozsudku, i zcela odlišně,[1] a to zejména v případech řízení před obecnými soudy, kdy bude předmětem sporu nárok na náhradu škody vzniklé při nekontaktním sportu.

Porušení sportovního pravidla při nekontaktních sportech

Pokud by optikou výše uvedeného rozsudku byl hodnocen nárok na náhradu škody vzniklý v souvislosti s kontaktem lodí při jachtařském závodě na bójce, musel by soud vzít zejména v potaz nekontaktní charakter této sportovní činnosti.

Míra rizika, kterou závodník na sebe účastí v závodě přebírá je oproti zmíněnému fotbalovému utkání odlišná, neboť pokud ke kontaktu v rámci tohoto sportu dochází, jedná se zpravidla o kontakt trupů lodí, byť často se značnými majetkovými následky. Kolize, při níž dojde ke kontaktu lodě nebo její takeláže s posádkou jiné lodě, je výjimečnou záležitostí, a dojde-li k takovému kontaktu, jedná se v případě jachtingu o mimořádný exces, tedy zjevné vybočení z běžného způsobu provedení sportovního výkonu.[2]

Dalším důležitým specifickým jachtařských závodů je použití lodí s vysokou hmotností, kdy je jejich dynamika spojena s velkou setrvačností pohybu a omezenými možnostmi manévrování. Jachtařské závody se proto pořádají na vodní ploše velké rozlohy, čímž je mimo jiné fakticky ztížena funkce rozhodčího, nezávislé osoby, která by měla být bezprostředním svědkem, zda v daném případě k porušení sportovního pravidla došlo, či nikoli. Posuzuje-li rozhodčí ko-

mise až zpětně a zprostředkovaně, zda byl kontakt mezi loděmi porušením sportovního pravidla a který závodník jej porušil, je takový závěr rozhodčí komise snadno vratitelný. Ačkoli je závěr disciplinárního řízení, resp. rozhodnutí protestní komise o protestu některého závodníka, klíčovou okolností, ke které by soud vzhledem k nedostatku odborných znalostí měl přihlídnout, jejím závěrem není soud vázán.

Samostatnou kapitolou je v případě soudního řízení před obecnými soudy otázka dokazování, a to zejména s ohledem na neopakovatelnost vnějších podmínek, za nichž ke kontaktu mezi loděmi došlo.

Závěr

Závěr v článku zmíněného rozsudku Nejvyššího soudu, že porušení sportovních pravidel musí dosáhnout určité vyšší intenzity, aby jej bylo možné považovat za porušení zákonné prevenční povinnosti, je značně ovlivněn charakterem kontaktního sportu, z jehož skutkového stavu vychází.

Ačkoli odůvodnění tohoto rozsudku by bylo použitelné i pro nároky vyplývající z nekontaktních sportů, lze předpokládat, že i když je porušení ochranného sportovního pravidla v nekontaktním sportu již samo o sobě výjimečné, bude optikou závěru rozsudku Nejvyššího soudu podrobeno dalšímu hodnocení ze strany soudců obecných soudů, obdobně jako nijak zvlášť výjimečné porušení sportovního pravidla při fotbalu. ●

JUDr. Jiří Hartmann, partner a advokát
Mgr. Tomáš Klabouch, advokátní koncipient
Advokátní kancelář Hartmann, Jelínek, Fráňa a partneři s.r.o.*

Poznámky:

- [1] Srov. Králík, Michal. K civilní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy. Komentovaná judikatura. Bulletin advokacie, roč. 2016, č. 5, s. 39.
- [2] Srov. Rozsudek Vrchního zemského soudu v Hamm ze dne 16. ledna 1990, sp. zn. 7 U 110/89 BiSchí, publikovaný ve sbírce pod NJW-RR 1990, 925.“

RANDA HAVEL ■ LEGAL

TACTICS PRECISION VICTORY.

act legal offices

Bratislava ■ Brussels ■ Frankfurt ■ Paris ■ Prague ■ Vienna ■ Warsaw

www.randalegal.com ■ www.actlegal.com

UNIKÁTNÍ RESTAURACE NA VRCHOLU NEJVYŠŠÍ BUDOVY V PRAZE

AUREOLE

FUSION RESTAURANT & LOUNGE

Nabízíme:

- Snídaně již od 8.00 hodin
- Obchodní obědy
- Romantické večeře
- Speciální degustační menu
- Stylový koktejlový bar
- O víkendu dětský koutek s hlídáním a zvýhodněné polední menu
- Parkování v budově

Restaurace je držitelem prestižního ocenění

Bib Gourmand

Michelin BIB Gourmand

Aureole Fusion Restaurant and Lounge,
Hvezdova 1716/2b, 140 00 Praha 4
tel. +420 222 755 380
e-mail: info@aureole.cz
www.aureole.cz

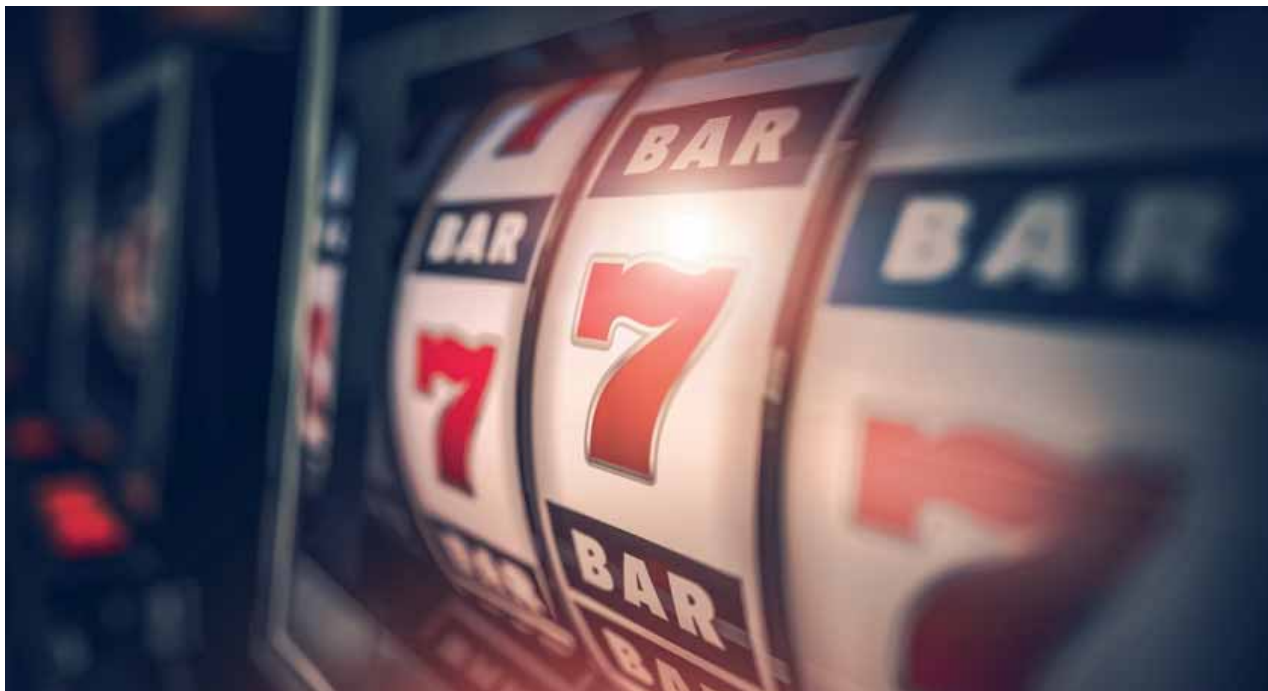
ERBIA CONGRESS CENTRUM

Erbia Congress Centrum, nejvýše položené kongresové centrum v Praze, se nachází ve 27. patře budovy City Tower. Na ploše o celkové rozloze 600 m² se rozprostírají 3 velké propojitelné sály s celkovou kapacitou až 250 osob, dále 1 VIP jednací salonek Mont Blanc, přilehlé Foyer a další zázemí. Sály je možné libovolně upravit dle konkrétních požadavků a také doplnit jakoukoliv technikou. Samozřejmostí jsou kompletní cateringové služby, stálé připojení k wifi a další služby. Jakákoliv běžná konference či společenská akce se stane díky tomuto výjimečnému prostředí a našim profesionálním službám nezapomenutelným zážitkem.

Erbia Congress centrum
Hvezdova 1716/2b, 140 00 Praha 4
tel.: +420 222 753 574
e-mail: info@erbiacongress.cz
www.erbiacongress.cz

KONGRESOVÉ CENTRUM S NEJVYŠŠÍ NADMOŘSKOU VÝŠKOU V ČR

Právní úprava herního prostoru

Dne 1. ledna 2017 nabyl účinnosti zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZHH“), který upravuje vedle dalšího hazardní hry a jejich druhy a podmínky jejich provozování. Proti předchozímu zákonu č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění účinném ke dni jeho zrušení (dále jen „loterijní zákon“), přináší nová právní úprava ZHH řadu zásadních změn a nových právních pojmů, např. pojem herní prostor, kterým se rozumí prostor určený k provozování hazardních her. Bližší seznámení s touto novou právní úpravou herního prostoru je předmětem tohoto příspěvku.

K provozování vybraných hazardních her (tj. binga, technických her a živé hry), za předpokladu, že nejsou provozovány jako internetová hra, je nutné nejprve získat základní povolení od Ministerstva financí a následně povolení k umístění herního prostoru, které vydává příslušný obecní úřad, v jehož územním obvodu se předmětný herní prostor nachází. Herním prostorem se ve smyslu § 65 odst. 1 ZHH rozumí kasino nebo herna, kde je příslušná hazardní hra provozována, a to vždy pouze jedním provozovatelem (definovaným v § 6 ZHH), kterému byla vydána příslušná povolení v souladu se ZHH.

ZHH definuje základní znaky jednotlivých, shora uvedených herních prostor, a to včetně podmínek jejich označení a ostatních podmínek pro provozování hazardních her v nich; hernou se dle

§ 67 odst. 1 ZHH rozumí samostatný, stavebně oddělený prostor, ve kterém je provozována technická hra jako hlavní činnost, kasinem pak samostatný, stavebně oddělený prostor, ve kterém je provozována živá hra jako hlavní činnost (viz definice § 68 odst. 1 ZHH). Pro úplnost § 13 odst. 1 ZHH vymezuje prostory ve kterých nelze provozovat hazardní hry (např. školy, zařízení zdravotnických a sociálních služeb, apod.).

Príslušnému obecnímu úřadu podává žádost o povolení k umístění herního prostoru provozovatel, který získal základní povolení od Ministerstva financí dle § 86 a násl. ZHH. Tato žádost musí vedle obecných náležitostí stanovených pro podání správním řádem, konkr. v § 37 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů, (tzn., musí z něj být vedle dalšího patrné, kdo jej činí, které věci se týká a co se navrhuje) obsahovat druh, adresu a provozní dobu herního prostoru, druh hazardní hry, která má být v daném herním prostoru provozována, typ, výrobní číslo a počet herních pozic koncového zařízení, jejichž prostřednictvím bude hazardní hra provozována. K žádosti musí být přiloženy dokumenty stanovené ZHH, přičemž tyto nesmějí být v době podání starší 3 měsíců. Jedním z dokumentů, který musí být žadatelem k žádosti o povolení k umístění herního prostoru přiložen, je dle § 99 odst. 2 písm. d) ZHH doklad o právním důvodu užívání prostor, v nichž má být provozována hazardní hra. Pro povolení provozování hazardních her v herním prostoru je tedy nutné doložit právní důvod užívání těchto prostor.

Základními právními důvody pro umístění herních prostor, v nichž má být provozována hazardní hra, jsou vlastnické právo, nájemní právo, a podnájemní právo.

Vlastnické právo k hernímu prostoru – ZHH výslovně neukládá žadateli v případě vlastnictví herního prostoru prokazovat své vlastnické právo k prostoru, k němuž žadatel žádá o vydání povolení, jelikož je to povolovacím orgánem (obecní úřadem) přímo zjistitelné z veřejných rejstříků (katastru nemovitostí). Nicméně se v takových případech doporučuje přiložit alespoň internetový výpis z katastru nemovitostí, a to zejména pro urychlení

a usnadnění vyřízení žádosti u příslušného obecního úřadu. Pokud je žadatel pouze spoluvlastníkem prostoru, je nezbytnou součástí žádosti o povolení k umístění herního prostoru i souhlas s umístěním herního prostoru od spoluvlastníků, jejichž spoluvlastnické podíly počítané podle velikosti podílů představují většinu. Takový doklad pak poplatně výše uvedenému pravidlu nesmí být starší 3 měsíců v době podání žádosti.

Nájemní nebo podnájemní právo k hernímu prostoru – pokud tato práva žadatele k hernímu prostoru nejsou zjistitelná z veřejných rejstříků, je třeba je v žádosti doložit nájemní či podnájemní smlouvou. V případě podnájemní herních prostor musí být k podnájemní smlouvě současně doložena nájemní smlouva, pokud je v ní uveden souhlas vlastníka s podnájemem. V případě, že v nájemní smlouvě tento souhlas vlastníka uveden není, musí být tento souhlas doložen zvláštním prohlášením vlastníka nemovitosti. Nájemní či podnájemní smlouva by neměla být předkládána s datem uzavření starším 3 měsíců. Nevylučuje se však, aby účinnost nájemní či podnájemní smlouvy, která bude v rámci žádosti obecnímu úřadu předkládána, byla vázána na podmínku vydání povolení k umístění herního prostoru.

Předložené smlouvy by měly povolujícímu orgánu mimo jiné prokázat, že žadatel nese odpovědnost za celý herní prostor, že celý předmětný herní prostor bude žadatelem užíván pro provozování hazardních her, nikoliv pouze jeho část a stejně tak, že v předmětném herním prostoru bude hlavní činností žadatele provozování hazardních her žadatelem. S ohledem na výše uvedené je proto nutné upozornit, že pro dokládání právního důvodu užívání prostor proto nelze využít smlouvu o smlouvě budoucí, smlouvu o sdružení či dříve velice využívanou smlouvu o službě, provozu či umístění technických zařízení.

Zároveň je nutné zmínit i nezbytné náležitosti, které by smlouvy (nájemní/podnájemní) předkládané v rámci žádosti o umístění prostor měly mít. Jednou ze základních náležitostí by mělo být, že smluvní stranou předkládané nájemní či podnájemní smlouvy by měl být vždy žadatel. Smlouvy by měly být podepsány oprávně-

nými a ve smlouvě identifikovanými osobami, které jsou oprávněny jednat za žadatele a pronajímatele. Uzavření smlouvy, resp. podpisy ve smlouvě by měly být vždy datovány, a to zejména s ohledem na požadavek ZHH týkající se maximálního tříměsíčního stáří dokumentů.

Ve smlouvách a v žádosti o umístění herního prostoru by měl být předmětný herní prostor řádně identifikován adresním místem, které musí být v souladu s registrem územní identifikace adres a nemovitostí) nebo identifikačními údaji katastru nemovitostí. Pokud jsou navíc herní prostory umístěny v určité části budovy, pak je rovněž nezbytné uvést patro budovy, ve kterém jsou herní prostory umístěny a výměru podlahové plochy herních prostor. Tyto údaje je vhodné v žádosti doplnit situačním půdorysným plánkem herních prostor, který často bývá přílohou zmíněných nájemních či podnájemních smluv.

Dále, za předpokladu, že bude v předkládané smlouvě uveden účel, za kterým byla smlouva uzavřena, nesmí být provozování hazardní hry, o jejíž povolení žadatel obecní úřad žádá, s tímto účelem v rozporu. V neposlední řadě obecnímu úřadu v rámci žádosti předkládané smlouvy musí dokladat oprávnění žadatele užívat předmětné herní prostory po celou dobu platnosti vydávaného povolení, které je však dle § 98 odst. 3 ZHH vydáváno nejdéle na dobu 3 let. Závěrem je nutné připomenout, že smlouvy by měly být v rámci žádosti obecnímu úřadu předkládány vždy v originále, případně jako úředně ověřené kopie.

Při splnění výše uvedených podmínek při prokazování právních důvodů pro umístění herních prostor by mělo dojít k naplnění všech zákonných požadavků kladených ZHH na provozovatele žádající o umístění herního prostoru. ●

JUDr. Michal Morawski, advokát

Advokátní kancelář Kríž a partneři s.r.o

Oddlužení v novém kabátě přináší řadu omezení nejen na straně věřitelů

Oddlužení je zdaleka nejčastějším způsobem řešení úpadku podle českého insolvenčního práva. Jen za rok 2016 bylo podle statistik podáno 26 482 insolvenčních návrhů s návrhem na povolení oddlužení, což odpovídá zhruba 90 % všech insolvenčních návrhů. Při stávajícím počtu personálu na straně soudů však vysoké množství případů oddlužení soudy značně zatěžuje. Novela insolvenčního zákona, která nabyla účinnosti 1. 7. 2017, si v tomto ohledu klade za cíl mimo jiné ulehčit soudům od práce. Na vybrané novinky, které se dotknou nejen práv věřitelů, upozorňujeme níže.

Změna koncepce přezkumu pohledávek a zavedení zprávy pro oddlužení

Jednou z novinek u oddlužení je přenesení přezkumných jednání z insolvenčních soudů na insolvenční správce. In-

solvenční správce přihlášené pohledávky nově přezkoumá mimo soudní jednání, přičemž výstupem bude zpráva o přezkumu. Jinak řečeno, soudní jednání ohledně přezkumu, na které byli věřitelé zvyklí, odpadá a je nově nahrazeno vypracováním zprávy o přezkumu.

Klíčovým dokumentem oddlužení se dále stává tzv. zpráva pro oddlužení, kterou vypracovává a předkládá insolvenční správce společně se zprávou o přezkumu. Pro věřitele je zpráva pro oddlužení důležitým podkladem pro jejich další aktivitu v řízení. Jejím obsahem je totiž mimo jiné doporučení způsobu oddlužení, předpokládaná míra uspokojení věřitelů, informace, zda existuje skutečnost bránící schválení oddlužení, jakož i další pro věřitele relevantní informace.

Proti uvedeným zprávám mohou věřitelé podat námitky, o kterých rozhodne soud. K podání námitek je však stanovena krátká lhůta sedmi dnů ode dne zveřejnění zprávy v insolvenčním rejstříku. Aktivním věřitelům lze doporučit, aby bedlivě sledovali nově zveřejněné dokumenty v insolvenčním rejstříku a nepropásli velmi krátkou lhůtu k podání námitek.

V tomto ohledu může vzniknout otázka, zda námitky podané po lhůtě může

soud vždy ignorovat. Máme za to, že nikoli. Jednou z námitek, kterou věřitelé dones často vznášeli, je nepoctivost záměru na straně dlužníka. Pokud přitom vyjde na základě námítky věřitele najevo okolnost nepoctivosti, měl by ji soud posoudit přinejmenším jako podnět a zohlednit ji v rámci rozhodování o schválení oddlužení navzdory případnému uplynutí lhůty pro podání námitek.

Schůze věřitelů se nově koná jen na návrh tzv. dvojí většiny věřitelů

Další omezení dopadne na věřitele v souvislosti s konáním schůze věřitelů. Schůze věřitelů, která mimo jiné rozhoduje o způsobu oddlužení a která dosud navazovala na přezkumné jednání, se nově svolá pouze na základě návrhu tzv. dvojí většiny věřitelů (tj. nadpoloviční většiny všech věřitelů, kteří mají zároveň nadpoloviční většinu přihlášených pohledávek). Návrh na konání schůze věřitelů musí být podán do sedmi dní od zveřejnění zprávy o přezkumu a zprávy o oddlužení. Novela v tomto směru reaguje na to, že věřitelé nemají zpravidla zájem se schůzí zúčastnit.

Aktivním věřitelům lze nicméně doporučit, aby o způsobu oddlužení hlasovali alespoň distančně prostřednictvím hlasovacích lístků. V této souvislosti podotýkáme, že novela v zásadě přejímá rozhodovací praxi soudů o možné kombinaci způsobů řešení oddlužení. Se souhlasem dlužníka a k návrhu insolvenčního správce lze provést oddlužení zpeněžením (části) majetkové podstaty se splátkovým kalendářem.

Omezená možnost odvolat ustanoveného insolvenčního správce

Práva věřitelů jsou dotčena i ve vztahu k odvolání a ustanovení nového insolvenčního správce. Nově nebude pro přijetí usnesení schůze věřitelů u oddlužení postačovat hlasovací kvorum počítané podle výše pohledávek, ale bude zapotřebí shora uvedené dvojí většiny vázané jak na výši pohledávek, tak i na počet věřitelů. Převolba insolvenčního správce tak

bude po novele podle našeho názoru spíše výjimečná. Sestavit potřebnou koalici věřitelů bude totiž zpravidla v praxi obtížné, a to i vzhledem k velice časté a často i poměrně racionální neaktivitě věřitelů v oddlužení.

Opuštění automatické přeměny oddlužení v konkurs

Novela dále počítá s tím, že pokud oddlužení selže, nebude automaticky přeměněno v konkurs, jak tomu bylo dosud. Pokud insolvenční soud oddlužení neschválí, návrh na povolení oddlužení bude odmítnut či návrh bude vzat zpět, bude prohlášen konkurs jen tehdy, nebude-li, zjednodušeně řečeno, na náklady státu. Základním kritériem přitom obecně je, zda je majetek dlužníka pro uspokojení věřitelů zcela nepostačující.

Požadavek odůvodnit nesouhlas s oddlužením podnikatelských dluhů

Novela zasahuje i do pravidel oddlužení dlužníků s dluhy z podnikání. Pokud bude chtít věřitel s pohledávkou z podnikání proti oddlužení brojit, bude muset nově již společně s podáním přihlášky své pohledávky tento svůj negativní postoj vyjádřit a současně jej odůvodnit. Jinak řečeno, nelze jako dosud čekat na konání schůze věřitelů, která se zásadně nebude svolávat (viz shora). Novinka nicméně vyvolává několik nejasností, a to např. do jaké míry mohou soudy stanoviska věřitelů přehodnocovat.

Okruh osob oprávněných sepsat a podat návrh na povolení oddlužení je omezen

Pro dlužníky je patrně nejvýznamnější změnou pravidlo, že návrhy na povolení oddlužení budou muset být obligatorně sepsány a za dlužníka podány advokátem, notářem, soudním exekutorem, insolvenčním správcem nebo akreditovanou osobou. Sám dlužník nebude bez dalšího zásadně oprávněn návrh na povolení oddlužení podat. Současně je novelou

limitována odměna za sepsání a podání návrhů, a to na částku 4 000 Kč bez DPH, resp. 6 000 Kč bez DPH u společného oddlužení manželů. Akreditované osoby nebudou moci dlužníkům účtovat žádné poplatky.

Těmito změnami je sledován zejména boj proti nekvalifikovaným poskytovatelům služeb v oddlužení.

Změny u insolvenčních správců

Zásadní změny neminuly ani insolvenční správce. Kromě shora uvedené snahy přenést více agendy na insolvenčního správce, jsou insolvenční správci nově ustanoveni ze seznamů vedených pro obvod krajských soudů, namísto podle okresních soudů. Lze tak očekávat, že dojde k hromadnému rušení provozoven insolvenčních správců. V rámci novely zákona o insolvenčních správcích je nadto citelně posílen dohled Ministerstva spravedlnosti nad insolvenčními správci a sankce za správní delikty jsou razantně zvýšeny.

Další změny pravidel oddlužení

Výše uvedený výčet změn ukazuje, že novela výrazným způsobem zasahuje do pravidel oddlužení. Aktuální diskuse naznačují, že novela nebude posledním legislativním zásahem. Ministerstvo spravedlnosti předložilo návrh novely, který měl mimo jiné odstranit stávající zákonný požadavek na úhradu minimálně 30 % nezajištěných dluhů a zpřístupnit oddlužení většímu okruhu osob. Ačkoli je téměř jisté, že návrh novely v tomto volebním období nezíská potřebnou podporu, není vyloučeno, že dříve či později dozná právní úprava oddlužení dalších změn. ●

Mgr. Petr Sprinz, Ph.D., LL.M.,
partner
JUDr. Petr Chytil,
advokátní koncipient
Havel, Holásek & Partners s.r.o.
advokátní kancelář

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ KŘÍŽ A PARTNEŘI

Advokátní kancelář byla založena již v roce 1991 a má tedy bohaté zkušenosti s poskytováním právních služeb a v současné době patří mezi přední advokátní kanceláře v České republice v mnoha oblastech, a to zejména v níže uvedených odvětvích.

Právní služby poskytujeme české i zahraniční klientele jak při přípravě smluvních dokumentů a jiných právních úkonů, tak při zastupování před soudy obecnými, rozhodčími, jakožto i před soudem Ústavním. Podle okolností případu advokátní kancelář zastupuje klienta při jednáních s příslušnými státními orgány a institucemi, popřípadě dalšími subjekty, které mají pro konkrétní věc zásadní význam. Úzká je rovněž spolupráce s auditorskými firmami, daňovými poradci či patentovými zástupci.

Svým klientům nabízíme komplexní řešení: využíváme týmových odborných znalostí specialistů z různých oborů a zohledňujeme tak všechny aspekty zadání klienta. Spolu s individuálním přístupem ke každému klientovi zajišťujeme optimální cestu k řešení problému.

OBORY PRÁVNÍCH SLUŽEB POSKYTOVANÝCH AKKP

Mezinárodní transakce | Duševní vlastnictví a jiná práva k nehmotným statkům (vč. práva na ochranu osobnosti, dobré pověsti a proti nekalé soutěži) | Fúze, akvizice a transformace | Litigace (soudní a rozhodčí řízení) | Energetika | Pracovní právo a kolektivní vyjednávání | Veřejné zakázky | Hospodářská soutěž | Obchodní právo závazkové a společenské | Nemovitosti | Insolvence | Rodinné právo | Správní právo | Daňové a finanční (včetně bankovní) právo | Trestní právo

Advokátní kancelář Kříž a partneři s.r.o. | Rybná 9, 110 00 Praha 1 |

Tel.: 224 819 325 | Fax: 224 819 343 |

info@ak-kp.cz | www.ak-kp.cz

Member of International Practice Group |

Právníká firma roku 2013, 2015, 2016 v kategorii duševní vlastnictví

právník roku

JUDr. Tomáš Dobřichovský, Ph.D. – Právník roku 2016

Prof. Dr.h.c. JUDr. Jan Kříž, CSc. – Právník roku 2007

Některé aspekty obhajoby při tzv. realizaci

Domovní prohlídka či prohlídka jiných prostor a pozemků patří společně s dalšími procesními úkony mezi základní zajišťovací instituty, jejichž prostřednictvím orgány činné v trestním řízení opatřují věci důležité pro trestní řízení.

Domovní prohlídka, jakož i prohlídka jiných prostor a pozemků jsou významným zásahem do základních svobod a jejich použití je upraveno v ustanoveních § 82 až § 85c zákona č. 141/1961 Sb., Trestní řád (dále jen „TŘ“), která maximálně reflektují a ochraňují zejména nedotknutelnost obydlí, jakož i další práva a svobody zaručené Listinou základních práv a svobod.

Domovní prohlídku a prohlídku jiných prostor a pozemků lze vykonat v kterékoliv fázi trestního řízení, a to vždy na základě příkazu, který v řízení před soudem vydává předseda senátu (i odvolacího soudu) nebo samosoudce. V přípravném řízení ho vydává na návrh státního zástupce soude. V tomto příspěvku se nebudeme zabývat zákonnými předpoklady a podmínkami použití uvedených zajišťovacích institutů, ale upozorníme na problémy, se kterými jsme se několikrát v naší praxi setkali. Soustředíme se na první etapu trestního řízení, tedy na řízení přípravné a konkrétně na jeho druhou fázi, tedy vyšetřování. Těmto problémům se budeme věnovat z hlediska prostoru k uplatnění práv obviněných, která jsou obviněným upírána ze strany orgánů činných v trestním řízení, respektive ze strany policejního orgánu.

Policejní orgán, který přípravné řízení za současného dozoru státního zástupce vede, využívá institut domovních prohlídek velmi často. V mnoha případech, které spadají zejména do kompetence Národní centrály proti organizovanému zločinu (dále jen „NCOZ“) je provedení domovních prohlídek a prohlídek jiných prostor a po-

zemků nedílným článkem tzv. „realizace“ v rámci, které je prováděno několik procesních úkonů téměř současně. Policejní orgán se ve většině případů snaží provést domovní prohlídku či prohlídku jiných prostor a pozemků jako neodkladný a neopakovatelný úkon, tedy ještě před zahájením trestního stíhání. Dozorující státní zástupci považují soudci však v posledním období velmi pečlivě zkoumají odůvodněnost neodkladnosti a neopakovatelnosti takového úkonu a čím dál víc dochází k tomu, že je provedení prohlídek odsunuto až do etapy vyšetřování.

Pojďme se podívat na průběh takové „realizace“ po zahájení trestního stíhání. Velmi často k zahájení celé akce dochází v časných ranních hodinách. Podezřelým osobám je nejdříve doručeno usnesení o zahájení trestního stíhání dle ustanovení § 160 odst. 1 TŘ. Tento úkon je doprovázen následným zadržením obviněného dle ust. § 75 TŘ a doručením příkazu k domovní prohlídce či prohlídce jiných prostor a pozemků. Je důležité si uvědomit, že obviněných osob může být několik desítek, a tedy i prohlídky budou prováděny na několika desítkách míst. Dále zde ve většině realizací uskutečňovaných NCOZ přistupuje institut nutné obhajoby upravený v ustanov-

vení § 36 a násl. TŘ, neboť právě NCOZ prováděje a následně vyšetřuje nejzávažnější trestné činy, na které zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice převyšuje pět let (§ 36 odst. 3 TŘ).

Jaká úskalí popsaná procesní situace přináší? Předně je nutné si uvědomit, že vzhledem ke skutečnosti, že policejní orgán obviněné osoby zadrží, běží od okamžiku omezení osobní svobody u každého zadrženého obviněného lhůta 48 hodin, po jejímž uplynutí musí být zadržený obviněný předán soudu s návrhem dozorujícího státního zástupce na vzetí do vazby nebo propuštěn ze zadržení na svobodu. Během 48 hodin musí policejní orgán učinit značné množství procesních úkonů, dostává se tedy do časového tlaku, a právě v těchto 48 hodinách často může docházet k nerespektování práv obviněného. Je tedy z hlediska obhajoby velmi důležité se všech úkonů „realizace“ zúčastnit.

Jaké procesní úkony jsou v rámci realizace prováděny? Nejdříve je nutné provést domovní prohlídky a prohlídky jiných prostor leckdy i na 30 místech, současně je prováděno zajištění majetku obviněného (peněží, prostředky, nemovitosti, vozidla), poté je nutné vyslechnout obviněného a další zadržené podezřelé, u kterých není jejich procesní postavení v této konkrétní trestní věci zcela jasné.

Okamžitě po doručení usnesení o zahájení trestního stíhání je obviněný policejním orgánem dotázán, zda má svého obhájce, kterého chce o vzniklé situaci vyrozumět a požádat o zastupování v této konkrétní trestní věci, nebo zda si přeje, aby mu byl obhájce ustanoven. Pokud je obviněných v jedné trestní věci několik, vyčkává policejní orgán na zajištění obhájců všem obviněným. Právě zde je prostor, kdy se policejní orgán snaží získat co nejvíce informací od obviněných či jiných blízkých osob, které se v místě konání prohlídky nacházejí. Policejní orgán touto „nevinnou“ konver-

zací může získat spoustu informací, které mohou obviněnému klientovi později uškodit. Informace získané od obviněného či jiné blízké osoby policejní orgán zpravidla sepíše do úředního záznamu, který může následně sloužit jako podklad např. pro zajištění příkazu k domovní prohlídce, či jako podklad při rozhodování o zajištění majetku obviněného.

Lze doporučit při prvním kontaktu obhájce s obviněným klientem, klienta pečlivě poučit a vysvětlit mu dopady takové „nevinné konverzace“ s policejním orgánem. Samozřejmě to neznamená, že má klient zcela mlčet, či být dokonce nepřátelský, avšak přílišná sdílnost může být v některých případech kontraproduktivní. Jako nejlepší řešení tedy je, co nejrychlejší přesun obhájce na místo konání domovní prohlídky či prohlídky jiných prostor a pozemků. Dále lze doporučit požádat policejní orgán o posečkání se zahájením prohlídky do příjezdu na místo.

Dalším momentem, kterému je potřeba věnovat pozornost, je informace o tom, že ve lhůtě 48 hodin má být provedeno několik domovních prohlídek a prohlídek jiných prostor a pozemků. Policejní orgán má obvykle všechna místa, kde mají být prohlídky provedeny obsazena a ideálně by chtěl zahájit všechny prohlídky ihned. Zde je nutné upozornit a doporučit, aby obhájce s klientem detailně probral místa všech prohlídek a vyhodnotil, kde se mohou nacházet věci související s trestnou činností, či jiné problematické věci. Detekce problematických míst, v nichž prohlídky probíhají, resp. mají probíhat, je velmi důležitým bodem z hlediska potenciální obhajoby.

Pokud si není klient jistý tím, co se v prostorech nachází, doporučujeme trvat na účasti na takové prohlídce, jelikož z protokolu o provedení domovní prohlídky či prohlídky jiných prostor a pozemků se ve většině případů následně není možné dovědět, co je skutečným obsahem zajištěných věcí (např. listiny). Nedostatečná informovanost o obsahu materiálů, kterým policejní orgán disponuje, může způsobit často neřešitelné problémy z hlediska obhajoby. Policejní orgán je v takovém případě povinen účast na prohlídce obviněnému a jeho obhájci umožnit, a tedy se zahájením prohlídky vyčkat. Pokud však s klientem obhájce vyhodnotí, že se v dalších prostorách nená-

chází nic rizikového, lze doporučit s provedením prohlídek na více místech současně souhlasit.

Jak postupuje policejní orgán v případě, že obviněný trvá na účasti na všech prohlídkách, kterého se dotýkají? Policejní orgán má 48 hodin, obviněného klienta se může dotýkat třeba i 10 prohlídek. Jedna prohlídka leckdy trvá 12 i více hodin. Není tedy možné vzhledem ke lhůtě 48 hodin provést 10 prohlídek postupně. Policejní orgán obvykle provádí, v případě že obviněný trvá na účasti na všech prohlídkách, maximálně 4 prohlídky současně. Je tedy důsledně dodrženo právo obviněného na obhajobu? Této problematice se budeme věnovat detailněji příště.

Jaký je postup po provedení domovních prohlídek a prohlídek jiných prostor? Zadržení obviněných jsou eskortováni do cel předběžného zadržení, kde vyčkávají na další úkony. Prvních 24 hodin od zadržení je obvykle věnováno provedení domovních prohlídek a prohlídek jiných prostor a pozemků. Výsledky obviněných a dalších podezřelých zadržených jsou obvykle plánovány až na druhý den. O úkonech jsou obhájci ve většině případů vyrozumíváni v brzkých ranních hodinách – e-mailem, telefonicky, datovou zprávou. Tento druhý den realizace je velmi náročný. Je opět důležité upozornit, že obvinění jsou v častém kontaktu s policisty, kteří se z obviněných snaží bez přítomnosti obhájce získat co nejvíce informací.

Lze doporučit klienty opakovaně varovat před „povídáním“ s policisty, ať už v kancelářích, ale i na celách.

Během tohoto druhého realizačního dne bude prováděno opět několik procesních úkonů současně, většinou se jedná o výsledky obviněných a svědků. Opět budou jak obhájci, tak obvinění dotázáni, jakých výsledků chtějí, či nechtějí být přítomni. Naplánovat a provést několik, třeba i desítek, výsledků v jeden den je velmi náročné. Časy zahájení výsledků jsou pouze orientační.

Zde doporučujeme čas zahájení výsledků ověřovat během dne. Ani tady policejní orgán nemůže vzhledem ke lhůtě 48 hodin provést výsledky všech osob popořadě. Je znovu prováděno několik úkonů současně.

Je velmi vhodné mít v takových případech zajištěnou substituci, aby se nestalo, že bude pro Vašeho klienta důležitý výsledek proveden bez Vaší přítomnosti. U výsledků obviněných ale i svědků je účast obhájce velmi žádoucí. Protokolace prováděna policejním orgánem nemusí vždy odpovídat tomu, co klient či jiný vyslýchaný skutečně řekl. Taková protokolace může být často vedena snahou policejního orgánu, co nejvíce podpořit skutečnosti uvedené v usnesení o zahájení trestního stíhání.

Po provedení všech úkonů nastává fáze, kdy se policejní orgán rozhoduje, zda podnět k podání návrhu na vzetí do vazby státnímu zástupci předloží, či nikoliv. Někdy bývají obvinění po provedení jejich výsledku ze zadržení propuštěni policejním orgánem, ale někdy také policejní orgán rozhodnutí nechává až na soud. Rozhodnutí policejního orgánu, zda podnět k podání návrhu na vzetí do vazby podá, či nepodá, může leckdy ovlivnit spolupráce obviněného s policejním orgánem. Avšak leckdy ani spolupráce rozhodnutí policejního orgánu neovlivní. Je to tedy práce obhájce celou situaci vyhodnotit a klientovi doporučit ten nejlepší postup. Někdy může být snaha obhájce o zajištění, aby byl obviněný stíhán na svobodě kontraproduktivní. Je nutné upozornit, že celé vyšetřování je teprve na začátku. Policejní orgán nemá zdaleka zajištěny veškeré důkazy, které zajistit hodlá. Ještě podstatnější je to, že obhajoba má pouze základní představu o důkazní situaci, neboť vychází pouze z usnesení o zahájení trestního stíhání, případně z příkazů k domovní prohlídce či prohlídce jiných prostor.

Doporučujeme celou důkazní a procesní situaci s klientem projednat a být opatrní v případě, že se budete k usnesení o zahájení trestního stíhání vyjadřovat.

Je zřejmé, že jednotlivé fáze „realizace“ přináší z hlediska obhajoby různá úskalí, která je potřeba řádně vyhodnotit, vždy podle konkrétních okolností každého případu. ●

Mgr. Bc. Zdenka Svobodová, advokátní koncipient
JUDr. Filip Seifert, MBA, advokát
SEIFERT A PARTNEŘI advokátní kancelář, s.r.o.

seifert
a partneři
advokátní kancelář

Fondy kvalifikovaných investorů nově bez investičních limitů

Dne 1. června 2017 došlo k dalším změnám v oblasti regulace investičních fondů, které pozitivně ovlivňují zejména fondy kvalifikovaných investorů (dále jen „FKI“). Tímto dnem totiž vstoupila v účinnost novela nařízení vlády č. 133/2017 Sb., která mění do té doby účinné nařízení vlády č. 243/2013 Sb., o investování investičních fondů a o technikách k jejich obhospodařování, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Nařízení“), a ruší téměř všechna omezení týkající se rozložení majetku v portfoliu FKI.

Investiční limity stanovené Nařízením ve znění před novelou zatěžovaly FKI zákonně stanovenou diverzifikací rizika, která spočívala např. v omezení poměru investic FKI do různých aktiv (maximálně 35% jednoho druhu aktiv k hodnotě celého majetku FKI) nebo v omezení přijímání zá-půjček a úvěrů za účelem financování nabývání aktiv do investičního majetku (zejména u nemovitostních FKI). Tato vysoká míra regulace FKI, které by ze své povahy fondů pro profesionální investory neměly podléhat tak přísné regulaci, působila v praxi časté problémy, a to zejména u FKI, jejichž investiční strategie byla založena jako strategie tzv. single asset (investice pouze do jednoho aktiva), nebo u nemovitostních FKI vyžadujících často externí financování k nabývání nemovitostí a k provádění developerských projek-

tů. Z těchto důvodů novela na návrh Ministerstva financí zákonnou diverzifikaci rizika zrušila a navrátila tak volnější režim pro FKI fungující před přijetím Nařízení v roce 2013. FKI si však nadále mohou stanovit investiční limity samy ve svém statutu, a to z vlastního rozhodnutí nebo z rozhodnutí ČNB.

Mimo změn týkajících se FKI novela dále upravuje některé podmínky týkající se fondů kolektivního investování, tj. standardních a speciálních fondů určených pro veřejnost (včetně retailových investorů) a transponuje pravidla stanovená evropskými předpisy a obecnými pokyny evropského orgánu ESMA. Velkým přínosem je zmírnění pravidel pro speciální fondy – těm je nově, mimo jiné, povoleno investovat až 10% svého majetku do FKI. Další změny v Nařízení se týkají zejména

terminologie ve snaze lepšího provázání na české soukromé právo.

Z kroků zákonodárce je patrná snaha o zatraktivnění českého fondového prostředí, což dokazuje i každoroční nárůst počtu tuzemských i zahraničních investičních fondů nabízejících investice na českém trhu. Česká republika by se tak v budoucnu mohla stát vhodnou alternativou k ostatním evropským fondovým jurisdikcím, které již z politického nebo ekonomického pohledu nenaplnují očekávání obhospodařovatelů investičních fondů při realizaci investiční činnosti. Potenciál na to rozhodně má. ●

Katarína Kucharovičová, advokátní koncipientka
Dentons Europe CS LLP, organizační složka

大成 DENTONS

EST 1898

T·M·LEWIN

LONDON

**THE
PERFECT
WHITE
SHIRT.**

Váš specialista na:

- corporate governance
- fúze a akvizice
- pracovní právo
- řešení sporů

ŠPIČKOVÁ KVALITA
PRÁVNÍCH SLUŽEB

VYSOKÁ ODBORNOST
VŠECH ČLENŮ TÝMU

DLOUHOLETÁ
ZKUŠENOST

OSOBNÍ VZTAH
S KLIENTY
A POROZUMĚNÍ
JEJICH POTŘEBÁM

Váš partner na právním poli

Pomáhejte s námi. Podpořte náš PRO BONO projekt

www.detibezdluhu.cz

VEPŘEK CASKA VLACHOVÁ
advokátní kancelář s.r.o.
Husova 242/9, 110 00 Praha 1

T: (420) 222 220 775
F: (420) 222 220 804
E: info@vcv.cz

www.vcv.cz

Nový právní předpis – **Zákon o opatřeních ke snížení nákladů na budování vysokorychlostních sítí elektronických komunikací a o změně některých souvisejících zákonů**

V souvislosti s naplňováním digitální agendy Evropské unie se Česká republika zavázala ke splnění úkolů týkajících se vysokorychlostního přístupu k internetu, a to prostřednictvím Usnesení vlády ČR ze dne 20. března 2013 č. 203, kterým byl schválen materiál „Aktualizovaná státní politika v elektronických komunikacích – Digitální Česko v. 2.0, Cesta k digitální ekonomice“.

Jedním z konkrétních cílů tohoto dokumentu je podpora rozvoje vysokorychlostních přístupových sítí k internetu umožňujících přenosové rychlosti 30 Mbit/s do roku 2020 pro všechny obyvatele a 100 Mbit/s minimálně pro polovinu domácností. Hlavním cílem implementace Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/61/EU ze dne 15. května 2014 o opatřeních ke snížení nákladů na budování vysokorychlostních sítí elektronic-

kých komunikací (dále také jen „Směrnice“) je usnadnění zavádění vysokorychlostních sítí elektronických komunikací a meziodvětvové koordinace, neboť dominantní část celkových nákladů na budování sítí, bez ohledu na použitou technologii, představují náklady na stavební práce (u některých technologií až 80% podíl).

Na základě povinností, které Česká republika převzala v rámci svého členství v Evropské unii, je zavázána k tomu, aby

dosáhla souladu s pravidly stanovenými touto Směrnicí. Česká republika si k provedení této Směrnice v rámci legislativního procesu vybrala cestu přijetí samostatného zákona. Nakonec zákon, nazvaný „Zákon o opatřeních ke snížení nákladů na budování vysokorychlostních sítí elektronických komunikací a o změně některých souvisejících zákonů“, kterým je transponována Směrnice do českého právního řádu, vyšel ve Sbírce zákonů dne 10. 7. 2017 pod číslem 194/2017 a nabyl účinnosti v převážné většině ustanovení dne 25. 7. 2017.

Cílem Směrnice a samozřejmě i zákona, který ji transponuje do českého právního řádu, je snížení nákladů a zvýšení efektivity při zavádění infrastruktury vysokorychlostních elektronických komunikací. Z nákladů na budování těchto sítí představují dominantní část stavební práce, které tvoří až 80% nákladů na zavádění sítí, jak již bylo zmíněno výše. Vzhledem

k tomu může stanovení práv a povinností platných v různých fázích budování infrastruktury vést k významnému snížení nákladů, a to jak na straně veřejného sektoru, tak na straně podnikatelů v oblasti sítí elektronických komunikací. Překážky investicím a vstupu na trh mohou být sníženy umožněním intenzivnějšího využití stávajících fyzických infrastruktur, posílenou spoluprací při plánování stavebních prací, zefektivněním postupů udělování povolení a odstraněním překážek k přístupu k infrastruktuře připravené pro vysokorychlostní připojení uvnitř budov. Taktéž může snížení nákladů na budování vysokorychlostní sítě elektronických komunikací přispět ke zvýšení míry digitalizace zejména veřejného sektoru, což by kromě snížení nákladů na veřejnou správu a zvýšení účinnosti služeb poskytovaným občanům přineslo digitální pákový efekt pro všechna odvětví hospodářství. V procesu zavádění vysokorychlostních sítí elektronických komunikací jsou s každou určitou etapou spojeny problémové oblasti, které se Směrnice a v návaznosti na ni i zákon snaží řešit společně, přičemž výsledkem má být soubor soudržných a vzájemně se posilujících opatření. Přijetí těchto opatření, které řeší identifikovaný soubor problémových oblastí, by mělo vést do roku 2020 slovy důvodové zprávy k zákonu „k úsporám kapitálových výdajů hospodářských subjektů v rozmezí 20 – 30 % celkových investičních nákladů na budování vysokorychlostních sítí elektronických komunikací oproti současnému stavu“. Jedná se zejména o umožnění intenzivnějšího sdílení, respektive využití stávajících fyzických infrastruktur, posílení spolupráce při plánování stavebních prací, zefektivnění postupů při udělování povolení a odstraňování překážek pro infrastrukturu připravenou pro vysokorychlostní připojení, která se nachází uvnitř budov.

Vzhledem k tomu se zákon zaměřuje na čtyři hlavní oblasti, ve kterých dochází často k problémům, a to na:

- 1) neefektivnost a překážky v oblasti využívání stávající fyzické infrastruktury (například potrubí, rozvodných skříní, sloupů, stožárů, kabelovodů, šachet, věží a jiných podpůrných konstrukcí),
- 2) překážky v oblasti souběžného zavádění infrastruktury,

- 3) neefektivnost při udělování administrativních povolení,
- 4) překážky týkající se zavádění infrastruktury uvnitř budov.

Je nutné zdůraznit, že cílem zákona je maximalizovat synergie napříč sítěmi, díky němuž není zákon určen pouze poskytovatelům sítí elektronických komunikací, ale i kterémukoliv provozovateli fyzických infrastruktur například pro elektřinu, plyn, vodu a kanalizaci, topení a dopravní služby, které jsou vhodné pro uložení prvků v síti elektronických komunikací. Směrnice i zákon jsou brány jako jeden z postupných kroků na cestě vytýčené digitální agendou pro Evropu, jejímž základním kamenem je digitální trh, tedy rostoucí úspěšný a živý celoevropský trh za účelem vytváření a šíření legálního digitálního obsahu on-line, stejně tak jako poskytování jednoduchého bezpečného a pružného přístupu zákazníků k digitálnímu obsahu a trhům služeb. Účinkem Směrnice a zákona má tedy být urychlení tohoto procesu a snížení nákladů celého procesu.

Zákon představuje předpis smíšeného charakteru (podobně jako zákon o veřejných zakázkách), když jednak upravuje specifický kontraktační proces, který se oproti standardnímu postupu uzavření smlouvy v režimu občanského zákoníku vyznačuje skutečností, že jedné ze stran dává právo uzavření smlouvy požadovat a druhé povinnost ji za zákonem uzavřených podmínek uzavřít, a dále upravuje správní řízení vyplývající většinou ze vztahů mezi účastníky navzájem. Předpis má tedy jak veřejnoprávní, tak i soukromoprávní rovinu.

Zákon byl vypracováván v působnosti Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky, prošel standardním legislativním procesem, byl podroben připomínkovému řízení, a to i ze strany odborné veřejnosti, dlužno však dodat, že po připomínkovém řízení doznal návrh zákona ještě značných změn.

Zákon obsahuje celkem 27 ustanovení, která jsou členěna do šesti částí. Těžištěm zákona je část první, upravující komplexně problematické vztahy vyplývající z procesu zavádění infrastruktury vysokorychlostních elektronických komunika-

cí. Po uvozovacím ustanovení a vymezení pojmů zde v první řadě nalezneme vymezení Jednotného informačního místa, kterým je Český telekomunikační úřad. Jedná se o to, že nezbytné informace ohledně existující či budované fyzické infrastruktury budou dostupné prostřednictvím jediného informačního místa, které zákon upravuje pod názvem Jednotné informační místo (JIM). Následuje úprava práv a povinností oprávněných a povinných osob týkající se přístupu k fyzické infrastruktuře, poskytování údajů o fyzické infrastruktuře oprávněné osobě, průzkum v místě týkající se fyzické infrastruktury, koordinace stavebních prací a poskytování údajů o nich, poté vymezení přístupu k fyzické infrastruktuře uvnitř budovy. Na konci této první části jsou soustředěna ustanovení ohledně správního řízení před JIMem (Českým telekomunikačním úřadem) včetně vymezení přestupků a sankcí za jejich porušení. Další části obsahují změny souvisejících zákonů; část druhá obsahuje změnu zákona o elektronických komunikacích, část třetí se týká zavedení nových správních poplatků, část čtvrtá řeší změny stavebního zákona a část pátá změnu zákona o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury. Šestá část pak celý zákon uzavírá a jeho účinnost nastala, jak již bylo uvedeno výše, s výjimkami dne 25. 7. 2017. Výjimky se týkají bodů 12 až 17, části druhé, které nabyly účinnosti již dnem vyhlášení zákona, tedy ke dni 10. 7. 2017. ●

JUDr. Jindřich Vítek, Ph.D., advokát
Advokátní kancelář
ERHARTOVÁ VÍTEK & PARTNERS

ERHARTOVÁ VÍTEK & PARTNERS
advokátní kancelář

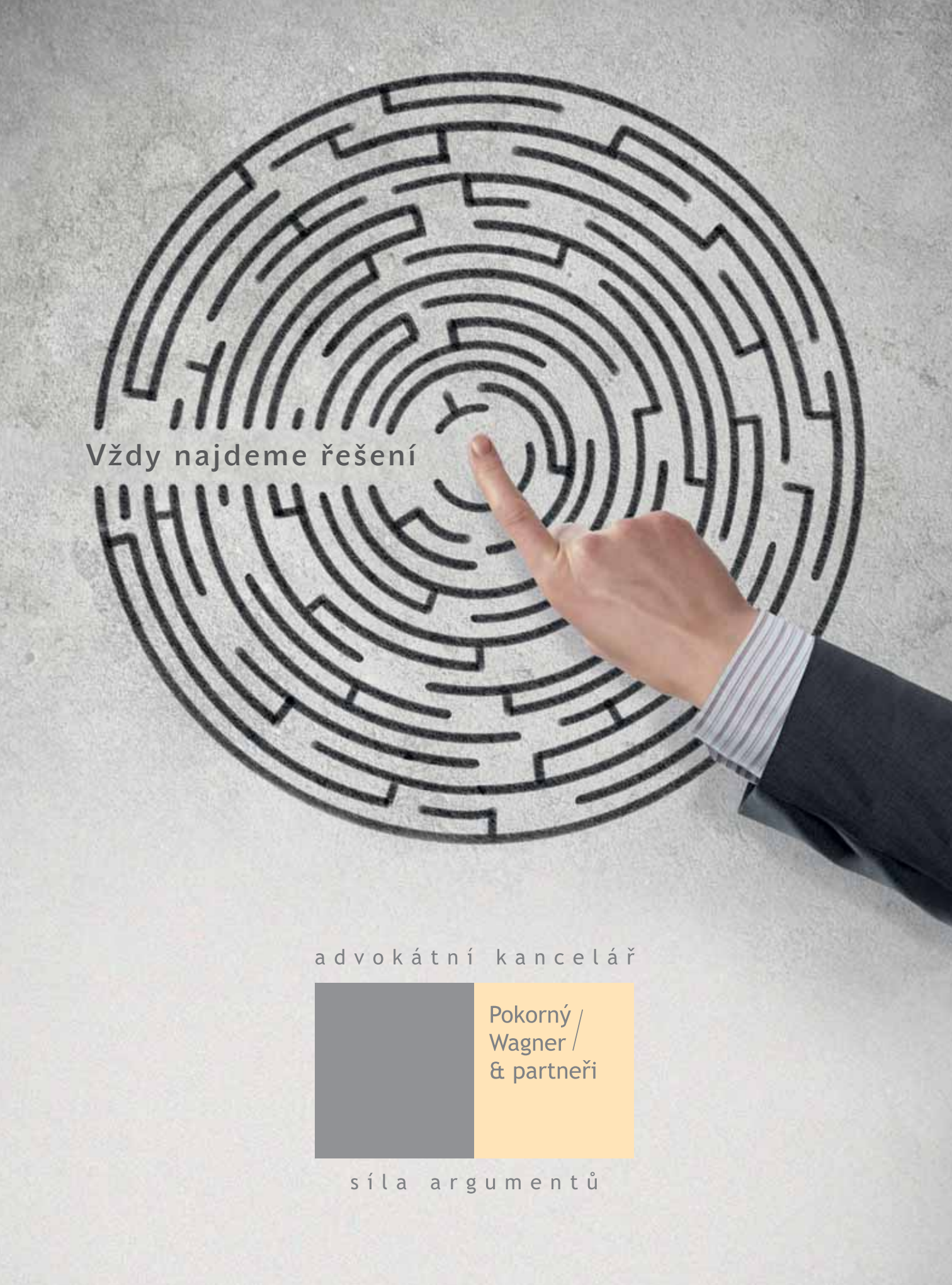
RENOMIA

ROZUMÍME VAŠÍ PROFESI. DO POSLEDNÍHO PARAGRAFU.

RADÍME KLIENTŮM S POJIŠTĚNÍM JIŽ 24 LET. SPOLEHLIVĚ A V JEJICH ZÁJMU.

Jsme rodinná firma, která si cení profesionality, hodnot, individuálního a vstřícného přístupu ke klientům. Posoudíme možná rizika Vaší profese a přineseme efektivní řešení pojištění ve všech potřebných oblastech. Zároveň využijeme své velikosti a pozice největšího nezávislého poradce k vyjednání těch nejlepších podmínek pro Vás.

- **Vždy hájíme Vaše zájmy a hledáme to nejvýhodnější řešení**
- **K dispozici je Vám zkušený tým specialistů**
- **Poradíme Vám s likvidací pojistných událostí**
- **Zajistíme Vám výhodné profesní i soukromé pojištění**
- **Rádi pro Vás zpracujeme nezávaznou nabídku pojištění**

A hand in a dark suit sleeve with a striped shirt cuff points its index finger at the center of a large, circular, black-and-white maze painted on a light-colored wall. The maze is a complex, concentric design with many paths and dead ends. The hand is positioned on the right side of the frame, pointing towards the center of the maze.

Vždy najdeme řešení

a d v o k á t n í k a n c e l á ř

Pokorný /
Wagner /
& partneři

s í l a a r g u m e n t ů

Krajní nouze v přestupkovém řízení a její výklad správními orgány

Krajní nouze a nutná obrana představují nejtýpější příklady okolností vylučujících protiprávnost, snad i proto byly právě tyto dvě – na rozdíl od ostatních okolností vylučujících protiprávnost – explicitně zakotveny jak ve zrušeném zákoně o přestupcích č. 200/1990 Sb., tak jsou výslovně zakotveny i v ustanoveních § 24 a 25 nového zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich č. 250/2016 Sb. V tomto krátkém článku se zaměříme na problematiku institutu krajní nouze v kontextu přestupkového řízení a zejména pak na problémy, se kterými se lze v rámci prokazování splnění podmínek krajní nouze před správními orgány setkat.

Předchozí, v současnosti zrušený zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „PřestZ“), upravuje okolnosti vylučující protiprávnost toliko ve svém ustanovení § 2 odst. 2, kde výslovně zakotvuje pouze nutnou obranu pod písm. a) a krajní

nouzi pod písm. b). Nový zákon o přestupcích, jímž je zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „NPřestZ“), účinný od 1. 7. 2017 a „letitý“ PřestZ nahrazující, již okolnosti vylučující protiprávnost pojímá úplněji a komplexněji, nicméně institut krajní nouze zůstává bez podstatných změn, byť je v § 24

NPřestZ nově vymezen pregnančněji a formulačně vychází z ustanovení § 28 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Proto lze i nadále vycházet z dosavadní rozhodovací praxe správních soudů a správních orgánů.

Pro přehlednost shrňme, že aby se jednalo o krajní nouzi, musí být kumulativně splněny následující podmínky:[1]

- musí se jednat o odvracení nebezpečí;
- nebezpečí je směřováno proti zájmu chráněnému zákonem;
- nebezpečí musí přímo hrozit;
- ten, kdo jedná, není povinen nebezpečí snášet;
- při odvracení nebezpečí nesmí být způsoben zřejmě stejně závažný následek než ten, který hrozil – tzv. vztah proporcionality;
- nebezpečí, které hrozí zájmu chráněnému zákonem, nebylo možno v dané situaci odvrátit jinak – tzv. podmínka subsidiarity.

Důkazní břemeno, že se jednalo o krajní nouzi, tíží obviněného z přestupku, který se této okolnosti vylučující protiprávnost dovolává, nicméně správní orgán, který věc obviněného z přestupku projednává, by měl při zjišťování, zda byly naplněny podmínky krajní nouze, postupovat v souladu se zásadou materiální pravdy zakotvenou v § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř.“), tedy tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Jinými slovy řečeno by měl správní orgán i bez návrhu zjišťovat rozhodné skutkové okolnosti (rozhodné skutečnosti) a opatřovat si relevantní podklady, a to bez rozlišení, zda svědčí ve prospěch, či v neprospěch obviněného, je-li to nezbytné k naplnění požadavku na zjištění stavu věci bez důvodných pochybností. Obviněný z přestupku by sice měl ve vlastním zájmu vyvinout procesní aktivitu stran tvrzení rozhodných skutečností a důkazních návrhů, kterými odůvodňuje, že jednal v krajní nouzi, avšak ani určitá liknavost obviněného neznamená, že by správní orgán z úřední povinnosti nechtěl usilovat o naplnění zásady materiální pravdy a na svoji vyšetřovací činnost rezignovat. Neaktivita správního orgánu za situace, kdy nemá za prokázané, že podmínky krajní nouze byly splněny, i když zde nebyly dostatečně objasněny rozhodné skutkové okolnosti a obviněný tvrdí dostatečně kvalifikovaným způsobem (tj. právně relevantně) jednání v krajní nouzi, je poměrně často se vyskytující procesní vadou, která bývá doprovázena nepřezkoumatelností rozhodnutí pro nedostatek důvodů, neboť správní orgány mívají v takovýchto případech tendence odůvodňovat nenaplnění podmínek krajní nouze skrze úvahy o skutkových okolnostech (rozhodných skutečnostech), které nemají oporu v provedeném dokazování, resp. ve spisu.

V rámci hodnocení naplnění vztahu proporcionality (tj. že při odvracení nebezpečí nesmí být způsoben zřejmě stejně závažný následek než ten, který hrozil) je případná nedůslednost správního orgánu při zjišťování stavu věci dle zásady materiální pravdy často doprovázena nepodloženými spekulacemi ve spojení s nesprávným právním hodnocením, a to v některých případech tak, že je porovnáván skutečně odvracený, hrozící následek s následkem, který nebyl ve skutečnosti způsoben (např. při jízdě automobilem pouze překročena nej-

vyšší dovolená rychlost), ale který způsoben být mohl (např. dopravní nehoda s vážnými následky), ale nebyl (buď není jeho způsobení prokázáno vůbec co do existence následku, nebo absentuje prokázání příčinné souvislosti). Takováto interpretace, či spíše desinterpretace, vztahu proporcionality je zcela viditelně v rozporu s právními předpisy, resp. s dikcí institutu krajní nouze, a navíc, což je zajímavější, umožňuje arbitrárně konstatovat, že vztah proporcionality nebyl naplněn, když si lze vždy představit mnohem závažnější následek, který mohl být při odvracení hrozícího nebezpečí způsoben (např. v důsledku hypotetické dopravní nehody by mohlo dojít k výbuchu, který by pak mohl usmrtit hypotetický přihlížející dav). Nadto je takovýto výklad i v rozporu se zákazem extenzivního výkladu k tíži obviněného.[1] Při hodnocení vztahu proporcionality je vždy nutné porovnávat skutečně odvrácený, původně hrozící, následek s následkem, který byl při odvracení reálně způsoben.

U vztahu subsidiarity (tj. nebezpečí, které hrozí zájmu chráněnému zákonem, nebylo možno v dané situaci odvrátit jinak) bývá v praxi správními orgány nezřídka uvažováno pouze jediné hrozící nebezpečí, přestože je dána pluralita odvrácených nebezpečí. Nejčastěji se tak děje v případech, kdy je odvráceno nebezpečí zranění či smrti člověka, přitom však zde hrozí i nebezpečí zranění či smrti zvířete a/nebo nebezpečí škod na majetku. Přestože v případě plurality nebezpečí je v rozhodovací praxi správních orgánů poměrně rozšířené, že se projevuje určitá simplifikace, kdy nebezpečí směřující proti nejvýznamnějšímu zájmu chráněnému zákonem zastihuje ostatní nebezpečí směřující proti méně významným zájmům chráněným zákonem (tedy kupř. ochrana života člověka je významnější jak ochrana majetku) a tato ostatní, v porovnání s hlavním nebezpečím „nepodstatná“ nebezpečí jsou mlčky opomenuta, nelze je v případech, kdy správní orgán neshledá naplnění vztahu subsidiarity u hlavního nebezpečí, opomenout a bez dalšího přijmout závěr o nenaplnění podmínek krajní nouze. U každého hrozícího a jednáním obviněného odvráceného nebezpečí je přitom stran vztahu subsidiarity nutno samostatně zkoumat, zda nebezpečí bylo možno „v dané situaci“, resp. „za daných okolností“, odvrátit jinak (srov. dikce § 2 odst. 2 písm. b) PřestZ a § 24 NPřestZ). Je tedy nut-

no zvažovat veškerá specifika a okolnosti daného případu a při posuzování, zda bylo obviněným uneseno důkazní břemeno, realizovat právní posouzení vztahu subsidiarity a jeho naplnění právě s korektivem „v dané situaci“ („za daných okolností“). I zde si lze při troše fantazie představit rozličné hypoteticky možné způsoby odvracení nebezpečí, avšak bez korektivu „v dané situaci“ („za daných okolností“) by se krajní nouze stala prázdným pojmem a institutem, jehož se nelze téměř nikdy dovolat, když standard důkazního břemene by byl při absenci tohoto korektivu posunut velmi vysoko k „nade vši možnou pochybnost“. I zde se sluší připomenout nyní již v § 69 odst. 2 in fine NPřestZ výslovně zakotvenou zásadu, že v pochybnostech správní orgán rozhodne ve prospěch obviněného.

Závěrem je na místě dodat, že výše uvedené není v žádném případě vyčerpávajícím výčtem a rozbořem excesů, se kterými je bohužel možno se setkat, nicméně se dle názoru a zkušeností autora jedná o ty excesy, které patří k těm častějším. ●

Mgr. Bc. Karel Hromek, advokátní koncipient
JUDr. Ervín Perthen, MBA, advokát
PPS advokáti s.r.o.

Poznámky:

- [1] K tomuto srov. např.: Vetešník, Pavel. § 2 [Pojem přestupku]. In: Jemelka, Luboš, Vetešník, Pavel. Zákon o přestupcích a přestupkové řízení. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013, s. 3-24. ISBN 978-80-7400-501-5. Dále též srov. např.: Šámal, Pavel. § 28 [Krajní nouze]. In: Šámal, Pavel, Gřivna, Tomáš, Herczeg, Jiří, Kratochvíl, Vladimír, Půry, František, Rizman, Stanislav, Šámalová, Milada, Válková, Helena, Vanduchová, Marie. Trestní zákoník (EVK). 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012, s. 389-397. ISBN 978-80-7400-428-5)
- [2] Tento zákaz výkladu k tíži obviněného (a s tím spojená zásada in dubio pro reo a in dubio mitius) platí v oblasti správního trestání obdobně, jako je tomu v oblasti trestního práva. K tomuto srov. např. rozhodnutí NSS č. j. 2 As 60/2008 – 111, rozhodnutí ve sbírce NSS č. 1338/2007 a rozhodnutí ve sbírce NSS č. 2123/2010.

Nagojský protokol – další obsoletní akt mezinárodního práva, nebo účinný nástroj k boji proti biopirátství?

Již je tomu bezmála pět let, co vstoupil v účinnost Nagojský protokol o přístupu ke genetickým zdrojům a spravedlivém a rovnocenném sdílení přínosů plynoucích z jejich využívání (dále jen „Nagojský protokol“), přesto není tento velmi aktuální a kontroverzní mezinárodní akt z gesce Organizace spojených národů etablován v povědomí odborné veřejnosti. Cílem tohoto příspěvku je čtenářům v hrubých obrysech představit Nagojský protokol, a to pouze ve vztahu ke genetickým zdrojům.[1]

Nagojský protokol,[2] velmi jednoduše řečeno, upravuje pravidla pro sdílení genetických zdrojů[3] (které podléhají principu národní suverenity[4]) pro zamezení tzv. biopirátství, dle rámcových intencí stanovených v Úmluvě o biologické rozmanitosti (dále jen „Úmluva“). Úmluva sleduje tři základní cíle, a to (i) ochranu biologické rozmanitosti, (ii) trvale udržitelné využívání biodiverzity a (iii) spravedlivé a rovnocenné rozdělování přínosů plynoucích z využívání genetických zdrojů. Právě systém přístupu ke genetickým zdrojům a rozdělování přínosů z nich (access and benefit-sharing system – ABS) je Úmluvou zakotven pouze rámcově a nechává záměrně prostor pro konkretizující úpravu, již Nagojský protokol představuje.

Na úvod je zásadní poznamenat, že před přijetím Nagojského protokolu byl režim přístupu a sdílení přínosů považován za roztroušenou oblast. Nagojský protokol měl tedy nastavit jednotný režim právní úpravy. V současné době však stále

existuje konkurenční mezinárodní úprava, jejímž předmětem je taktéž sdílení a přístup ke genetickým zdrojům (Mezinárodní smlouva o rostlinných genetických zdrojích pro výživu a zemědělství). Vzájemný vztah těchto dvou dokumentů je kontroverzním tématem a je vhodné uvést, že Mezinárodní smlouva o rostlinných genetických zdrojích pro výživu a zemědělství představuje určité východisko pro poskytovatele/uživatele genetických zdrojů pro vyloučení aplikace Nagojského protokolu, což zcela zásadně oslabuje jeho pozici.

Východiska ABS systému dle Úmluvy byla následující – státy mají suverénní právo nad svými přírodními zdroji a mají „povinnost“ si ve vlastní národní legislativě stanovit vlastní podmínky přístupu ke genetickým zdrojům, a to zejména využitím institutu předchozího kvalifikovaného souhlasu (prior informed consent – PIC), který je poskytován ve formě veřejnoprávního aktu. Současně musí být mezi poskytovatelem a odběratelem genetických zdrojů přijaty ad hoc vzájem-

ně odsouhlasené podmínky ve formě soukromoprávní smlouvy (mutually agreed terms – MAT). Systém ABS dle Úmluvy tedy představoval bilaterální vztah mezi poskytovatelem a uživatelem genetických zdrojů na základě podmínek stanovených a determinovaných národní legislativou a dohodou dotčených stran. Tento systém se snažil vytvořit prostředí se zdravým trhem s genetickými zdroji a efektivními institucionálními mechanismy. Praxe však ukázala, že systém ABS v režimu Úmluvy vykazuje zásadní negativa – zejména administrativní náročnost, asymetrické informační pozice a zneužívání systému „silnými smluvními partnery“ – industriální země.

Z výše uvedeného je nasnadě, že systém ABS podle Úmluvy v zásadních aspektech míjel svůj vznešený cíl. Praxe byla taková, že „silnější smluvní strany“ využívaly genetické zdroje poskytnuté rozvojovými zeměmi za bagatelní částku a následně profitovaly z komerčního zhodnocení poskytnutého genetického zdroje.

Základní pilíře Nagojského protokolu

Nagojský protokol se opírá o dva základní pilíře, a to opatření týkající se přístupu a opatření týkající se dodržování pravidel uživateli. Pilíř upravující přístup ke genetickým zdrojům nechává na smluvních stranách, zda si přejí přístup ke genetickým zdrojům závazně regulovat a zda budou před zpřístupněním genetických zdrojů vyžadovat PIC, či nikoliv. Bude-li smluvní strana udělení předchozího kvalifikovaného souhlasu vyžadovat, pak musí

implementovat ustanovení Úmluvy a Nagojského protokolu. K hlavním zásadám Nagojského protokolu v této oblasti patří: státní orgány musí vyslovit před zpřístupněním genetického zdroje kvalifikovaný souhlas; v soukromoprávní smlouvě mezi poskytovatelem a uživatelem musí být upraveny vzájemně dohodnuté podmínky; rámec přístupu musí být jasný a transparentní, založený na objektivních pravidlech. Druhý pilíř, týkající se opatření pro dodržování pravidel uživateli genetických zdrojů, dopadá na všechny smluvní strany a požaduje přijetí takových opatření, která zajistí, že budou v jejich jurisdikci využívány jen genetické zdroje získané zákonným způsobem. Dále musí smluvní strany kontrolovat, zda uživatelé v jejich jurisdikci dodržují Nagojským protokolem předepsaná pravidla, a to pomocí kontrolních bodů. Smluvní strany musí také přijmout vhodná, efektivní a přiměřená opatření pro řešení situací, kdy uživatelé nedodržují povinnosti související s přístupem a rozdělením přínosů. Nagojský protokol v tomto pilíři kompenzuje uložené povinnosti tím, že nechává smluvním stranám volnost ve zvolení typu a kombinování prováděcích opatření.

Nagojský protokol tak naplnění výše uvedených pilířů zavádí instituty, které mají za cíl doplnit nefunkční systém ABS – tyto instituty lze rozdělit následovně:

(i) Přístup

Poskytovatel má závazek vystavit certifikát, který slouží jako důkaz o udělení předchozího kvalifikovaného souhlasu a dosažení konsensu o podmínkách zpřístupnění genetického zdroje (tento certifikát by měl být zaregistrovaný v ABS informačním systému a získat tak status mezinárodního certifikátu). Smluvní strany Nagojského protokolu tak mají povinnost ve vnitrostátní legislativě upravit jasná procedurální pravidla pro udělení PIC a sjednání MAT. Nadto státy mají povinnost určit kontaktní místa a příslušné orgány, jež jsou kompetentní k zajišťování přístupu.

(ii) Sdílení přínosů

Nagojský protokol dále podněcuje ke sdílení přínosů (zejména ekonomických, technických a vědeckých) – nezakotvu-

je však explicitní povinnost smluvních stran spravedlivě a rovnocenně sdílet přínosy. Tento institut je tak velmi slabý a bude zajímavé pozorovat jeho případnou aplikaci v praxi.

(iii) Využívání genetických zdrojů

Využívání genetických zdrojů v intencích Nagojského protokolu zahrnuje zejména genetické modifikace, biosyntézu, konverzi a sekvenční genů a genomů. Takto využívané genetické zdroje se následně objevují v biochemických sloučeninách.

(iv) Implementace a zajištění souladu

Úspěch Nagojského protokolu primárně závisí na účinné implementaci na národní úrovni jednotlivých smluvních stran a uživatelů/poskytovatelů genetických zdrojů.[5] Nagojský protokol tak poskytuje poměrně širokou škálu nástrojů a mechanismů, které jsou aplikovatelné v následujících krocích:

1. Ustanovení národních kontaktních bodů a příslušných orgánů;
2. Sdílení informací pomocí mezinárodního informačního systému, zejména v oblasti podmínek jednotlivých ABS systémů; a
3. Vytváření kapacit pro podporu základních aspektů implementace Nagojského protokolu, a to na základě vlastního vyhodnocení národních potřeb a priorit.

(v) Monitorování

Monitoring je zajištěn pomocí národních kontrolních bodů a certifikátu registrovaného v informačním systému.

Závěr

Nagojský protokol byl přijat před bezmála pěti lety, což je na poli mezinárodního veřejného práva poměrně krátký časový úsek. Hodnotit, jestli tento právní instrument naplňuje své cíle, je tedy poměrně předčasné. Nagojský protokol měl nahradit neefektivní systém přístupu a sdílení ABS dle Úmluvy, dle textace Nagojského protokolu dochází jen k jisté konkretizaci systému ABS dle Úmluvy. Nagojský protokol měl dále sjednotit roztroušenost úpra-

vy přístupu ke genetickým zdrojům a sdílení přínosů – konkurenční Mezinárodní smlouva o rostlinných genetických zdrojích pro výživu a zemědělství však tento cíl a priori vylučuje. V současné době lze tedy zatím kladně hodnotit fakt, že Nagojský protokol byl přijat, je zde tedy vůle upravit na mezinárodní úrovni přístup a sdílení genetických zdrojů. Úprava dle Nagojského protokolu se doposavad jeví bezzubou, jelikož v mnohých (krucialních) aspektech ponechává úpravu na jednotlivých smluvních stranách. ●

JUDr. Nikola Horká, advokátní koncipientka
KŠD LEGAL advokátní kancelář s.r.o.

Poznámky:

- [1] Nagojský protokol upravuje mnoho zájmových otázek na velmi úzkém půdorysu specifického zaměření Protokolu. Nagojský protokol má přesah do unijního práva, soukromého práva, práva duševního vlastnictví a práva domorodých a místních společenství. Vzhledem ke komplexnosti tohoto aktu je cílem této práce Nagojský protokol pouze představit a přiblížit čtenářům aktuální vývoj na poli nakládání s genetickými zdroji. Blíže je této problematice věnována akademická publikační činnost autorky dostupná na: https://is.muni.cz/th/378364/prav_i/Rigo_final.pdf.
- [2] Nagojský protokol byl vyhlášen ve Sbírce předpisů České republiky Mezinárodní smlouvy pod č. 36/2016 Sb.m.s. dne 4. srpna 2016.
- [3] Genetické zdroje jsou definovány mnoha způsoby, kdy nejpřiléhavější definici s ohledem na téma této práce nalézáme opět v Úmluvě, která v čl. 2 stanoví, že genetickými zdroji se rozumí genetický materiál skutečné nebo potencionální hodnoty. Pod tuto definici spadá jakýkoliv materiál rostlinného, živočišného nebo mikrobiálního původu, obsahující funkční jednotky dědičnosti (DNA) a mající aktuální nebo potencionální význam pro lidstvo. V praxi pod genetické zdroje řadíme především rostliny, zvířata, krev, viry či pouhé buňky.
- [4] Při bližším studiu Nagojského protokolu a Úmluvy je zřejmé, že národní svrchovanost nad přírodními zdroji je uvedenými mezinárodními dokumenty vykonstruována za účelem vytvoření trhu s genetickými zdroji.
- [5] Na poli Evropské unie se pak setkáváme s unijní úpravou, která je přenášena do členských legislativ.

Miluji náš dům teď patří mé exmanželce.

Život je plný zvrátů a každý
z nich si žádá rozhodnutí.

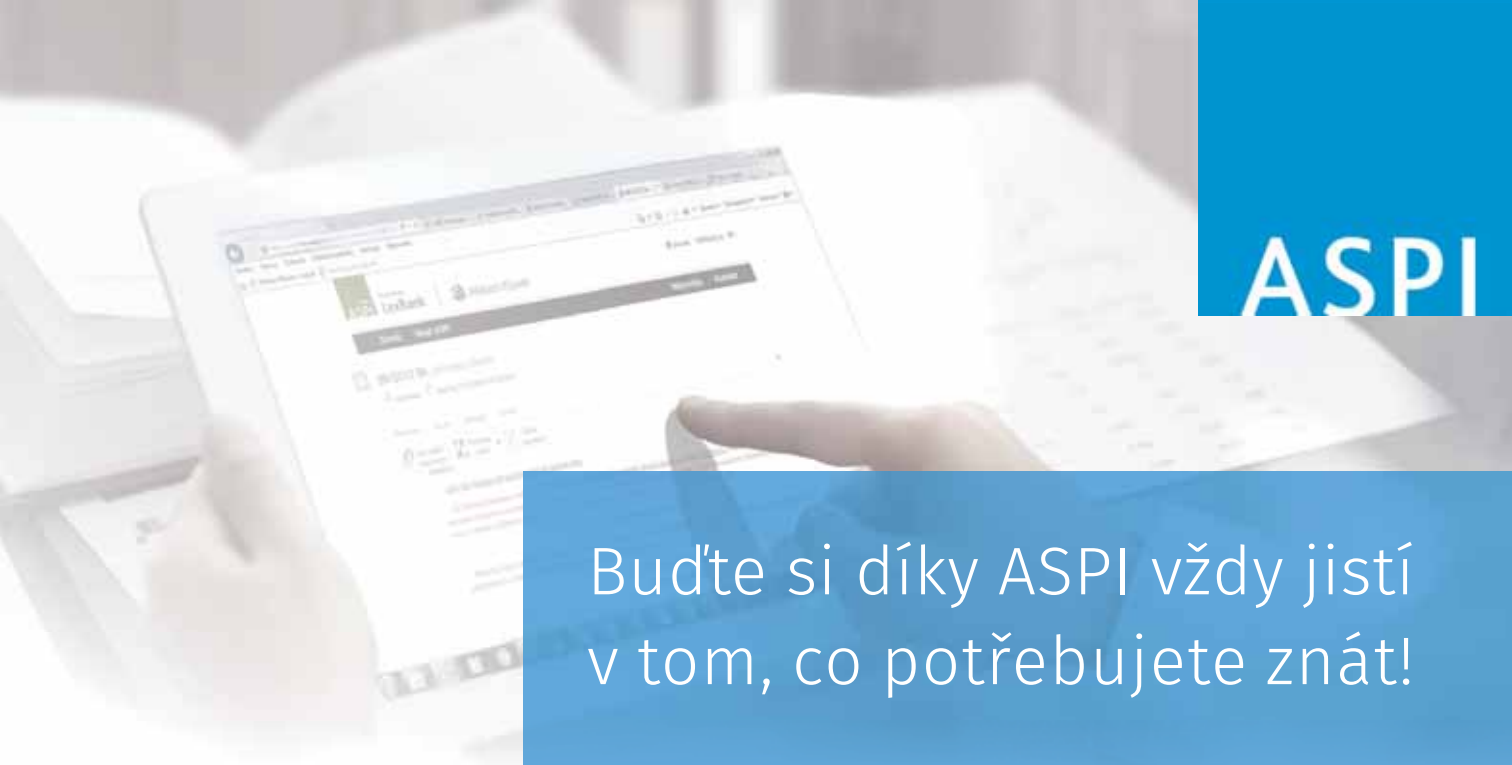
Swiss Life pomáhá svým klientům
rozhodovat se správně v oblasti
správy privátních financí
a majetku již od roku 1857.

844 111 444

www.swisslifeselect.cz

premium@swisslifeselect.cz

ASPI

Bud'te si díky ASPI vždy jistí
v tom, co potřebujete znát!

*Nejrozsáhlejší elektronická knihovna s pravidelně
doplňovaným a aktualizovaným autorským obsahem*

Více než
188
komentářů

Aktuálně můžete mít k dispozici
460 praktických monografií.

V ASPI můžete využívat rozsáhlé komentáře k více než 188 nejvýznamnějším právním předpisům, které pro vás průběžně aktualizujeme.

Aktuálně
460
monografií

S našimi partnery do ASPI integrujeme řadu užitečných nástrojů

- ASPI Navigátor (více než 1 385 složitých právních postupů přehledně zpracovaných v 16 ASPI Navigátorech)
- Specializované komentované vzory korporátních smluv
- Expertní databáze rozhodnutí ÚOHS o veřejných zakázkách
- Informace o firmách v ČR

GPS monitoring zaměstnanců podruhé

Přelomové rozhodnutí Úřadu pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ) vnášející více světla do ne zcela vyjasněné problematiky GPS monitoringu zaměstnanců muselo v nedávné době projít náročným testem ve formě rozsudku Městského soudu v Praze, sp. zn. 6A 42/2013-48.[1] Jak obstálo, se dozvíte níže v tomto textu.

„Přelomovost“ spatřují autoři v tom, že existuje mnoho rozhodnutí, kde je posuzována přiměřenost, adekvátnost a obecně podmínky pro GPS sledování, například vozidel či jiného pracovního vybavení (např. notebooků), ale do nedávna nebylo řešeno sledování samotných osob.

Zpět k samotné kauze – ÚOOÚ musel řešit, že od března 2012 do února 2013 vybavila Česká pošta své doručovatele GPS monitorovacím zařízením, které po dobu jejich směny zaznamenávalo údaje o poloze. Konkrétně se jednalo o údaje v rozsahu: délka trasy, čas strávený na trase, samotná prošlá trasa a vyhodnocení, zda se doručovatel pohyboval pouze po svém okrsku. Tento program, nazvaný „Monitoring listovních zásilek“ [2] sloužil ke kontrole a optimalizaci doručovacích okrsků, primárně skrze informace o vytiženosti okrsku, zajištění obslužnosti a kontrole přetěžování doručovatelů. Na první pohled bohužel záměr směřující ke zkvalitnění služeb České pošty a celkové lepší plnění v souladu se zákonem o poštovních službách [3] se České poště jevil jako dostatečný důvod pro sledování určitých zaměstnanců.

Rozhodnutí Úřadu pro ochranu osobních údajů

ÚOOÚ v původním rozhodnutí [4] citoval zákoník práce [5] spolu se zákonem o ochraně osobních údajů [6] a konstatoval, že k dosažení předmětného účelu po-

stačovalo sledování v horizontu dnů či týdnů (a nikoliv jednoho roku) a že stačilo zaznamenávat dvojice párující místo a čas doručení, a nikoliv celou trasu obchůzek, tj. sledování jako celek nebylo proporcionální. Sledování bylo ÚOOÚ vyhodnoceno jako závažné, nedůvodné, probíhající příliš dlouho za dotčení příliš vysokého počtu zaměstnanců (konkrétně 7770). České poště byla za porušení povinnosti stanovené v § 5 odst. 2 zákona o ochraně osobních údajů uložena pokuta ve výši 80 000 Kč.

Argumenty České pošty v soudním řízení

Česká pošta se, jak je patrné již z úvodu, s tímto verdiktem nespokojila, odvolala se k předsedovi ÚOOÚ a proti jeho zamítavému rozhodnutí ze dne 3. 1. 2013 [7] podala správní žalobu. Bránila se mj. tím, že ÚOOÚ porušil povinnost zjistit při kontrole skutečný stav věci, protože údaje získané z provozu technologie GPS lokalizace se údajně nepropojovaly s databází zaměstnanců a navíc byla aplikace přístupná pouze na základě utajených přístupových údajů pouze vybraným osobám z managementu České pošty. Ani

tyto osoby pak nemohly najít konkrétního doručovatele/doručovatelku, ale pouze prohlédnout mapy a časy navštívených adresních bodů v jednotlivých okrcích. Identifikovat konkrétního zaměstnance se nedalo i díky tomu, že v jednom doručovacím okrsku se podle rozpisu práce střídalo více doručovatelů. Dle názoru České pošty se tak nemohlo jednat o systematické zpracování osobních údajů.

Dále Česká pošta poněkud odvážně tvrdila, že i kdyby údaje z GPS technologie šly ztotožnit s konkrétním zaměstnancem (byť pouze za cenu použití náročných organizačních opatření), tak je informace o pohybu zaměstnance nutné považovat nikoliv za údaj o zaměstnanci ve smyslu zákona o ochraně osobních údajů, ale za informaci o výkonu sjednané práce. Tedy i kdyby bylo v tomto případě používání GPS technologie posouzeno jako zpracování osobních údajů, tak by Česká pošta byla v souladu s § 5 odst. 2 písm. a) zákona o osobních údajích nepochybně oprávněna zpracovávat veškeré osobní údaje svých zaměstnanců, jelikož je to nezbytné pro realizaci zákonných práv a plnění zákonných povinností zaměstnavatele.

Jeden ze zásadních argumentů České pošty dále byl i ten, že je poskytovatelem služby ve veřejném zájmu a také subjektem vázaným povinnostmi zajistit dodržování listovního a poštovního tajemství ve smyslu čl. 13 LZPS a § 16 zákona o poštovních službách, a proto disponuje důvody zvláštního zřetele hodnými, proč má právo jako zaměstnavatel zvýšeně monitorovat pohyb svých doručovatelů, přičemž způsob, kterým tak činila a jakým následně pracovala s nashromážděnými údaji, nepředstavoval nepřiměřený zásah do soukromí zaměstnance.

Argumentace Úřadu pro ochranu osobních údajů v soudním řízení

V reakci na to ÚOOÚ zdůraznil, že soukromí není spojeno pouze s domovem, ale i pracovištěm[8] a zásahem do soukromého života je již samotné uchovávání údajů. Právo na soukromí pak přetrvává i v momentě, kdy zaměstnavatel kontroluje výkon práce svých zaměstnanců. Dále podotkl, že činnost poštovního doručovatele nelze považovat za „zvláštní povahu činnosti zaměstnavatele“ jen proto, že se jedná o činnost ve veřejném zájmu, která podléhá listovnímu tajemství.

Rozhodnutí Městského soudu

Městský soud v rozsudku uvedl, že je třeba rozlišovat získávání informací zaměstnavatelem o výkonu práce zaměstnanci a shromažďování osobních údajů zaměstnanců. Kontrola výkonu práce prováděná zaměstnavatelem je oprávněná tehdy, jestliže nenarušuje soukromí zaměstnance na pracovišti s výjimkou závažných důvodů spočívajících ve zvláštní povaze činnosti zaměstnavatele. Následně soud posoudil tři kritéria – vhodnost, potřebnost a proporcionalitu. Co se týče vhodnosti, stejně nemohla použitá technologie zabránit tomu, že doručovatel selže a zásilku nedoručí. Kritérium potřebnosti taktéž nebylo splněno, neboť stačilo posuzovat, zda se doručovatel přiblížil k danému doručovacímu bodu (= adresátovi zásilky). Poslední kritérium, tedy proporcionalita, bylo posouzeno jako nanaplněné z důvodu nepřiměřeného zásahu do soukromí doručovatelů (byl monitorován každý jejich pohyb).

Lze tedy podotknout, že se Městský soud v Praze zcela ztotožnil s dřívějšími závěry Úřadu v tom, že GPS monitoring poštovních doručovatelů se bohužel dotýká práva na ochranu soukromí těchto zaměstnanců a je tedy nepřiměřený. Česká pošta se proti tomuto rozhodnutí ještě může bránit kasační stížností, takže tento spor ještě není u konce.

Elektronická evidence jízdy

Výše uvedená problematika monitoringu zaměstnanců je relevantní i pro posuzování tzv. elektronické knihy jízd. Její podstatou je totiž rovněž sledování polohy vozidla, a tedy konkrétního zaměstnance, kterému bylo vozidlo přiděleno do užívání.

Je zajímavé, že z naší zkušenosti (dané komunikací s ÚOOÚ v konkrétní klientské věci) plyne, že ÚOOÚ elektronickou knihu jízd posuzuje benevolentněji. Konkrétně ji hodnotí jako přípustnou na základě § 5 odst. 2 písm. a) zákona o ochraně osobních údajů, podle něhož může správce zpracovávat osobní údaje bez souhlasu subjektu údajů (tj. zaměstnanců), jestliže provádí zpracování nezbytné pro dodržení jeho právní povinnosti.

Jednou z těchto povinností je i povinnost vést výkazy v tzv. „knize jízd“ dle zákona o daních z příjmů, v níž ÚOOÚ spatřuje právní titul pro implementaci elektronické knihy jízd v režimu § 5 odst. 2 písm. a). [9] Pro zaměstnavatele tedy není nutné získávat k monitorování jízd daného vozidla souhlas zaměstnance ani tento monitoring ÚOOÚ oznamovat.[10] Není přitom rozhodné, zda je kniha jízd vedena „papírově“ nebo elektronicky.

V případě zaměstnanců-řidičů tedy k monitoringu jejich pohybu pomocí GPS de facto dochází, ovšem na rozdíl od „zaměstnanců-pochůzkářů“ je to v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů. Můžeme pouze spekulovat, zda by soudy výše uvedené monitorování pohybu doručovatelů České pošty neposoudily jako oprávněné, pokud by GPS bylo instalováno pouze ve vozech doručovatelů.

V každém případě je z výše uvedených příkladů evidentní, jak zásadní může být stanovení účelu zpracování osobních údajů. Pouze na jeho základě totiž může být tatáž činnost (tedy monitorování pohybu zaměstnanců) považována za právní, i protiprávní. Právní jistotě zaměstnavatelů to ale rozhodně nepřidá – z opatrnosti jim lze doporučit, aby každé monitorování svých zaměstnanců předem konzultovali s právním zástupcem specializovaným na ochranu osobních údajů. ●

Bc. Mgr. et Mgr. Stanislav Bednář

Mgr. Jan Metelka, LL.M.

DLA Piper Prague LLP, organizační složka

Poznámky:

- [1] Dostupné na www.kdispozici.cz/http://nssoud.cz/files/EVIDENCNI_LIST/2013/6A_42_2013_48_20170614165604_prevedeno.pdf.
- [2] Doručovatel začínal obchůzku s nabitým "trackerem", který po dobu obchůzky nevypínal (kromě přestávky na oběd) – po návratu pak doručovatel data z trackeru přenesl do počítače.
- [3] Zákon č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů.
- [4] Č. j. ÚOOÚ-00237/13-38.
- [5] Zákon č. 262/2006 Sb., Zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.
- [6] Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů ve znění pozdějších předpisů.
- [7] Sp. zn. INSP1-3568/12-16, kterým byla změněna k námitkám žalobce opatření k nápravě č. I a II uložená podle § 40 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o ochraně osobních údajů) v kontrolním protokolu ze dne 4. 10. 201, č. j. INSP1-3568/12-12/BYT.
- [8] Skutečnost, že zaměstnanci mají právo na soukromý život i na pracovišti, vyplývá např. z rozhodnutí Evropského soudního dvora ve věci Niemietz v. Německo.
- [9] Dle odpovědi ÚOOÚ na dotaz autora tohoto článku ze dne 19. 1. 2015.
- [10] § 18 odst. 1 písm. b).

Nové povinnosti bank podle zákona o kybernetické bezpečnosti

Zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti („Zákon“), upravuje již od roku 2015 povinnosti některých orgánů a osob, zejména provozovatelů sítí elektronických komunikací, v oblasti předcházení kybernetickým bezpečnostním hrozbám. Dne 14. července 2017 byla ve Sbírce zákonů pod č. 205/2017 Sb. publikována novela Zákona („Novela“), jež je transpozicí směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1148 ze dne 6. července 2016 o opatřeních k zajištění vysoké společné úrovně bezpečnosti sítí a informačních systémů v Unii a v jejímž důsledku se budou s účinností od 1. srpna 2018 povinnosti v oblasti kybernetické bezpečnosti nově vztahovat na široké spektrum Zákonem dosud neregulovaných soukromoprávních subjektů, včetně bank. Jaké tedy budou nové povinnosti bank a za jakých podmínek se bude na banky vztahovat nová regulace?

Nové zákonné pojmy „základní služba“ a „provozovatel základní služby“

Základním cílem Novely je v souladu s požadavky evropského práva posílení bez-

pečnosti informačních systémů. Podle Novely je nově jedním z účelů Zákona zajišťování sítí elektronických komunikací a informačních systémů. V této souvislosti zavádí následující nové zákonné pojmy:

- (i) „základní služba“, kterou se rozumí služba, jejíž poskytování je zá-

vislé na sítích elektronických komunikací nebo informačních systémech a jejíž narušení by mohlo mít významný dopad na zabezpečení společenských nebo ekonomických činností ve vymezených oblastech ekonomické činnosti, a to včetně oblasti bankovníctví [1];

- (ii) „informační systém základní služby“, kterým se rozumí informační systém, na jehož fungování je závislé poskytování základní služby („ISZS“); a
- (iii) „provozovatel základní služby“, kterým se rozumí osoba, která poskytuje základní službu a která je určena rozhodnutím Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost („Úřad“).

Základní službou v oblasti bankovníctví se přitom podle důvodové zprávy k Nověle rozumí výkon činnosti úvěrové instituce ve smyslu § 17a odst. 3 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, tedy výkon činnosti úvěrové instituce ve smyslu nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky. Jinými slovy, základní službou v oblasti bankovníctví ve smyslu Zákona je, mimo jiné, též výkon činnosti banky ve smyslu § 1 písm. a) a b) zákona o bankách.

Určení provozovatele základní služby v oblasti bankovníctví

Provozovatelem základní služby podle Zákona je pouze osoba určená rozhodnutím Úřadu. Podle § 22a Zákona určí Úřad rozhodnutím provozovatele základní služby a ISZS, pokud provozovatel naplní tzv. odpovědnost a dopadová kritéria, která budou v podrobnostech stanovená novou prováděcí vyhláškou o určování provozovatelů základních služeb („Určovací vyhláška“). Podle tezí Určovací vyhlášky, které jsou součástí návrhu Novely, musí být pro určení subjektu jako provozovatele základní služby naplněno (i) alespoň jedno dopadové určující kritérium a (ii) alespoň jedno odpovědnostní určující kritérium.

Dopadové určující kritérium je přitom naplněno v okamžiku, kdy narušení bezpečnosti informací v informačním systému a síti základní služby může způsobit některý z následujících dopadů: a) omezení základní služby postihující více než 50 000–100 000 osob; b) závažné omezení či narušení jiné základní služby, nebo omezení či narušení provozu prvku kritické infrastruktury; c) hospodářskou ztrátu vyšší než 250–500 milionů Kč; d) nedostupnost služby poskytované alespoň 50 000–100 000 osobám, která není nahraditelná jinou službou; e) oběti na životech s mezní hodnotou více než 100 mrtvých nebo 1 000 zraněných osob vyžadujících lékařské ošetření; f) ohrožení veřejné bezpečnosti v minimálním rozsahu správního území obce s rozšířenou působností; či g) kompromitaci citlivých údajů o nejméně 200 000 osobách.

Odpovědným určujícím kritériem v odpovědnosti bankovníctví bude podle tezí Určovací vyhlášky minimální podíl úvěrové instituce na trhu. Prahová hodnota minimálního tržního podílu bude nastavena na základě výsledků jednání pracovní skupiny, sestavené ze zástupců věcně příslušných resortů, zástupců průmyslu a odborné veřejnosti, kterou Úřad svolá v průběhu projednávání Určovací vyhlášky.

Lze očekávat, že banky s nejvýznamnějšími podíly na bankovním trhu v České republice [2] budou rozhodnutím Úřadu ur-

čeny jako provozovatelé základní služby a jimi provozované systémy jako ISZS ve smyslu Zákona. V takovém případě budou tyto banky podle § 3 Zákona povinny plnit povinnosti provozovatele základní služby, resp. správce a provozovatele ISZS, jak vyplývají ze znění Zákona po Novele.

Povinnosti provozovatele základní služby

Povinnost zavést a provádět bezpečnostní opatření

Podle § 4 odst. 2 Zákona je správce a provozovatel ISZS povinen zavést a provádět bezpečnostní opatření v rozsahu nezbytném pro zajištění kybernetické bezpečnosti ISZS a vést o nich bezpečnostní dokumentaci. Konkrétní požadavky na bezpečnostní opatření budou stanoveny v novelizovaném znění vyhlášky č. 316/2014 Sb., o bezpečnostních opatřeních, kybernetických bezpečnostních incidentech, reaktivních opatřeních a o stanovení náležitostí podání v oblasti kybernetické bezpečnosti (vyhláška o kybernetické bezpečnosti).

Povinnost zohlednit bezpečnostní opatření při výběru dodavatele

Podle § 4 odst. 4 Zákona je správce a provozovatel ISZS povinen zohlednit požadavky vyplývající z bezpečnostních opatření při výběru dodavatele pro jeho informační nebo komunikační systém a tyto požadavky zahrnout do smlouvy uzavřené s dodavatelem.

Povinnost informovat správce ISZS o určení provozovatelem základní služby

Podle § 4a odst. 3 Zákona je osoba, která byla rozhodnutím Úřadu určena jako provozovatel základní služby, a která není zároveň správcem nebo provozovatelem svého ISZS, povinna informovat správce nebo provozovatele tohoto ISZS o svém určení.

Povinnost detekovat a hlásit kybernetické bezpečnostní incidenty

Podle § 7 odst. 3 a § 8 odst. 1 Zákona je správce nebo provozovatel ISZS povinen detekovat kybernetické bezpečnostní incidenty v jeho ISZS a bezodkladně po jejich detekci je hlásit Úřadu.

Provozovatel základní služby je navíc podle § 8 odst. 1 Zákona povinen oznámit Úřadu, zda kybernetický bezpečnostní incident má významný dopad na kontinuitu poskytování základní služby.

Povinnost provádět opatření Úřadu

Úřad je podle § 11 až 15a Zákona oprávněn vydávat opatření, kterými se rozumí varování, reaktivní opatření a ochranná opatření. Podle § 11 odst. 3 písm. b) a odst. 4 Zákona je správce nebo provozovatel ISZS povinen provádět jak reaktivní opatření Úřadu, tak ochranná opatření Úřadu.

V případě, že je správce nebo provozovatel ISZS dotčen kybernetickým bezpečnostním incidentem, je Úřad podle § 12 odst. 3 Zákona oprávněn tomuto správci nebo provozovateli ISZS po konzultaci s ním uložit povinnost informovat o tomto incidentu veřejnost. Podle důvodové zprávy k Novele bude v případě finančního sektoru, kde by informace o incidentu v rámci jedné banky mohla ovlivnit celý finanční sektor a způsobit dokonce i jeho kolaps, relevantní též stanovisko České národní banky.

Úřad ukládá reaktivní opatření buď správním rozhodnutím, nebo opatřením obecné povahy vyvěšeným na úřední desce Úřadu. Účelem reaktivního opatření je okamžitá reakce na výskyt kybernetického bezpečnostního incidentu a obsahem opatření tedy mohou být povinnosti provést konkrétní úkony nutné k odvrácení kybernetického bezpečnostního incidentu nebo ke zmírnění jeho následků. Provozovatel nebo správce ISZS je povinen bez zbytečného odkladu oznámit Úřadu provedení reaktivního opatření a jeho výsledek.

Ochranná opatření ukládá Úřad opatřením obecné povahy vyvšešeným na úřední desce Úřadu, kterým na základě analýzy již vyřešeného kybernetického bezpečnostního incidentu stanoví způsob zvýšení ochrany a přiměřenou lhůtu k jeho provedení.

Povinnost oznámit Úřadu kontaktní údaje a jejich změny

Podle § 16 odst. 2 písm. b) Zákona oznamuje provozovatel základní služby, resp. správce nebo provozovatel ISZS, Úřadu své kontaktní údaje, kterými se v případě právnické osoby rozumí obchodní firma, adresa sídla, identifikační číslo osoby a údaje o fyzické osobě, která je oprávněna za ni jednat, a to jméno, příjmení, telefonní číslo a adresa elektronické pošty.

Podle § 16 odst. 3 Zákona se ukládá povinnost ohlásit změny kontaktních údajů, avšak pouze těch, které nejsou vedeny jako referenční údaje v základních registrech.

Sankce za nedodržení povinností provozovatele základní služby

Úřad je oprávněn vykonávat kontrolu v oblasti kybernetické bezpečnosti a ukládat správci nebo provozovateli ISZS nápravná opatření podle § 24 Zákona a pokuty za přestupky podle § 25 odst. 7 a 10 Zákona.

Maximální výše pokut za porušení povinností správce nebo provozovatele ISZS, resp. provozovatele základní služby, podle Zákona se pohybují od 1 000 000 Kč (neohlášení kybernetického bezpečnostního incidentu, nesplnění reaktivních nebo ochranných opatření) až do 5 000 000 Kč (porušení povinnosti zavést a provádět bezpečnostní opatření).

Přechodná ustanovení novely – kdy bude určen provozovatel základní služby a kdy musí začít plnit povinnosti dle novely?

Úřad je povinen určit provozovatele základní služby a ISZS nejpozději do 9. lis-

topadu 2018. Správce nebo provozovatel ISZS je povinen oznámit Úřadu své kontaktní údaje do 30 dnů ode dne, kdy byl informován o určení provozovatele základní služby, resp. ode dne oznámení rozhodnutí, pokud je sám správcem a provozovatelem svého ISZS. Provozovatel základní služby, resp. správce nebo provozovatel ISZS, je poté povinen začít plnit ostatní povinnosti podle Zákona po Novele nejpozději do jednoho roku ode dne, kdy byl informován o určení provozovatele základní služby.

Správce nebo provozovatel ISZS, resp. provozovatel základní služby, je dále povinen do 1 roku od nabytí účinnosti Novely uvést smluvní vztahy s jeho dodavatelem do souladu se zněním zákona po Novele.

Závěr

Zákon se ve svém znění po Novele stává další veřejnoprávní regulací dopadající na banky a též na další soukromoprávní subjekty ze strategických ekonomických odvětví. Vnitřní procesy, předpisy a postupy bank, které budou rozhodnutím Úřadu určeny jako provozovatelé základní služby, tak budou muset být přizpůsobeny poměrně striktní nové úpravě Zákona, což bude zahrnovat mimo jiné zavedení a provádění bezpečnostních opatření, uvedení smluvní dokumentace s dodavateli do souladu se Zákonem, zavedení procesů pro detekci kybernetických bezpečnostních incidentů, pro adekvátní a včasné reakce na opatření Úřadu či pro provádění pravidelné interní kontroly správného fungování procesů spojených se zajištěním kybernetické bezpečnosti. I s ohledem na maximální možnou výši sankcí za porušení Zákona lze jen doporučit, aby banky věnovaly dostatečnou pozornost svým novým povinnostem v oblasti kybernetické bezpečnosti a odpovídající úpravě svých vnitřních procesů a předpisů. ●

Mgr. et Mgr. Filip Murár
Glatzová & Co., s.r.o.

GLATZOVÁ & Co.

Poznámky:

- [1] Dalšími nově regulovanými odvětvími jsou energetika, doprava, infrastruktura finančních trhů, zdravotnictví, vodní hospodářství, digitální infrastruktura a chemický průmysl.
- [2] Lze očekávat, že těmito bankami budou přinejmenším tzv. systémově významné instituce ve smyslu čl. 131 směrnice CRD IV a § 12w zákona o bankách, jejichž seznam je k dispozici na webu ČNB, dostupné na https://www.cnb.cz/cs/financni_stabilita/makroobezretnostni_politika/seznam_jinych_vyznamnych_instituci/index.html.

Poskytovatel dotace je vázán právním názorem správce daně

Dlouho očekávané rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu („NSS“) ve věci kompetencí poskytovatelů dotací podle rozpočtových pravidel bylo vydáno 18. 4. 2017 a je dostupné na oficiálních stránkách NSS pod č. j.: 6 Afs 270/2015 – 48. Tím byl s konečnou platností vyřešen výkladový spor o to, jaká práva dává poskytovateli dotace ze státního rozpočtu, potažmo prostředků ze Strukturálních fondů Evropské unie EU (SFEU) a v současném programovacím období z Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) § 14e zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění účinném do data 19. 2. 2015 („RP“).

Problematika výkladu

Předmětné ustanovení § 14e RP v příslušném znění stanovilo, že „[p]oskytovatel nemusí vyplatit část dotace, domnívá-li se, že došlo k porušení pravidel pro zadávání veřejných zakázek spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie, a to do výše, která je stanovena v rozhodnutí o poskytnutí dotace jako nejvyšší možná výše odvodu za porušení rozpočtové kázně. Přitom přihlédne k závažnosti porušení a jeho vlivu na dodržení cíle dotace“.

Při aplikaci tohoto ustanovení ze strany poskytovatelů dotací s využitím pro-

středků z Evropských strukturálních a investičních fondů (dříve SFEU) docházelo k zásadnímu výkladovému rozporu, zda opatření podle § 14e RP dává poskytovateli dotace v případě domnělého porušení pravidel pro zadávání veřejných zakázek pravomoc dotaci příjemci s konečnou platností snížit (krátit), či pouze pozastavit a vyčkat „konečného rozhodnutí ve věci“ ze strany příslušného správce daně v řízení o porušení rozpočtové kázně; jinými slovy, zda nevyplacení části dotace představuje konečné opatření, nebo zda jde pouze o opatření dočasné, preventivní. Současně s tím vyvstala otázka, zda je poskytovatel dotace vázán právním názorem příslušného správce daně, pokud tento porušení rozpočtové kázně ze strany příjemce dotace neshledá.

Řada poskytovatelů dotací ustanovení § 14e RP interpretovala tak, že jim dává možnost na základě domněnky o porušení pravidel při zadávání veřejných zakázek dotaci snížit, krátit s konečnou platností, a to dokonce i bez ohledu na to, zda a jak věc posoudil příslušný správce daně.

Proti takovému postupu se někteří příjemci dotací začali bránit různými opravnými prostředky včetně správních žalob. Rozhodovací praxe soudů se ohledně zmíněné otázky lišila co do základu právního posouzení, a proto se věc nakonec po dlouhých peripetiích dostala až k posouzení rozšířeným senátem Nejvyššího správního soudu.

Charakter opatření podle § 14e RP z pohledu způsobu financování projektu

Rozšířený senát NSS věc posoudil způsobem, který v dosavadní rozhodovací praxi soudů přinesl určitý nový pohled na věc. Tímto novým pohledem je nepochybně názor, že charakter opatření podle § 14e RP závisí zejména na otázce, zda k domnělému porušení pravidel pro zadávání veřejných zakázek došlo před tím, než byla dotace, resp. její část příjemci poskytnuta, či zda k tomu došlo až v době, kdy již příjemce dotaci, resp. její relevantní část (splátku), přijal, tedy obdržel na svůj dotační účet. NSS se tak po prvé pustil do rozboru rozdílnosti situa-

cí, zda jde o financování projektů *ex ante*, *ex post*, či financování kombinované oběma způsoby (srovnej body 36–38 odůvodnění).

Okamžik přijetí finančních prostředků z dotace ve vztahu k okamžiku porušení pravidel má přímý dopad na to, zda a kdy došlo ze strany příjemce k porušení rozpočtové kázně, a v důsledku toho, který orgán má zákonnou pravomoc věc s konečnou platností posoudit.

Porušení rozpočtové kázně

V odůvodnění rozhodnutí NSS v bodech 61–79 se rozšířený senát podrobně zaměřil na rozbor vztahu mezi porušením pravidel pro zadávání veřejných zakázek a porušením rozpočtové kázně.

NSS připomíná, že porušení rozpočtové kázně může mít v zásadě dvě formy. Za prvé jde o neoprávněné použití peněžních prostředků, kterým se ve smyslu § 3 písm. e) RP rozumí mj. i porušení povinností stanovené právním předpisem, rozhodnutím... nebo podmínkami, za kterých byly příslušné peněžní prostředky poskytnuty. V takovém případě nastává porušení rozpočtové kázně okamžikem porušení příslušných dotačních pravidel.

Za druhé pak může jít o porušení povinností, resp. pravidel, ke kterému dojde ještě před přijetím dotačních prostředků; pokud takové porušení trvá ještě v okamžiku přijetí dotačních prostředků na účet příjemce, nastává porušení rozpočtové kázně v den přijetí dotačních prostředků.

Financování ex ante a porušení rozpočtové kázně

Klíčové posouzení vztahu mezi porušením pravidel při zadávání veřejných zakázek a porušením rozpočtové kázně při financování projektu *ex ante* je obsaženo v bodě 66 odůvodnění.

„Z hlediska konstatování porušení rozpočtové kázně na straně příjemce je podstatný mimo jiné způsob financování daného projektu či akce. U dotací poskytnutých *ex ante*, pokud jsou již peněžní

prostředky příjemci dotace vyplaceny, a ten nesplní jakoukoliv podmínku, která je v souladu s rozhodnutím o poskytnutí dotace za porušení rozpočtové kázně považována, dojde dnem porušení této podmínky také k porušení rozpočtové kázně.“

K tomuto konstatování nutno doplnit dvě důležité poznámky. Za prvé za poskytnutí dotace *ex ante* v tomto smyslu považuje rozšířený senát NSS nejen poskytnutí celé dotace dopředu, ale též průběžné financování projektu prostřednictvím postupně vyplácených záloh (viz bod 37 odůvodnění). Za druhé, aby došlo k porušení rozpočtové kázně, musí mít příslušná záloha či splátka dotace poskytnutá příjemci před porušením rozpočtové kázně vazbu na příslušné porušení pravidel (srovnej bod 82 odůvodnění); jinými slovy, v okamžiku, kdy se příjemce dotace dopustil porušení pravidel při zadávání veřejných zakázek, disponoval již s částí vyplacené dotace (zálohy, splátky), která byla určena na financování příslušné veřejné zakázky.

Pravomoc správce daně a pravomoc poskytovatele dotace při financování ex ante

V bodě 61 odůvodnění rozšířený senát NSS zdůrazňuje, že „[p]orušení rozpočtové kázně má pravomoc konstatovat výlučně územní finanční orgán, tj. příslušný správce daně.“

V bodech 74–77 odůvodnění pak rozšířený senát NSS vyslovil zásadní právní názor ohledně vztahu pravomocí příslušného správce daně a poskytovatele dotace.

„[74] Za druhé může jít o podezření poskytovatele, že již vyplacené prostředky příjemce použil v rozporu s podmínkami dotačního rozhodnutí, a proto v termínu splatnosti další část dotačních prostředků dle § 14e rozpočtových pravidel nevyplatí. Dospěje-li poté správce daně k závěru, že příjemce dotace skutečně již poskytnuté peněžní prostředky použil v rozporu se stanovenými podmínkami, vyměří příjemci povinnost odvodu za porušení rozpočtové kázně a nevyplacenou platbu na tento odvod započte. Tomuto závěru plně odpovídá i formula-

ce uvedená v § 44a odst. 5 písm. b) rozpočtových pravidel „započítávají i částky, které poskytovatel dosud nevyplatil, protože se domnívá, že byla porušena rozpočtová kázeň“. Jedná se tedy o situaci, kdy se poskytovatel dotace domnívá, že příjemce dotace porušil pravidla pro zadávání veřejných zakázek ohledně již dříve vyplacených prostředků, a proto došlo k porušení rozpočtové kázně, a nevyplatí část dotace, na kterou by jinak měl příjemce dotace nárok, právě ve výši domnělého porušení rozpočtové kázně.

[75] Pro demokratický právní stát je charakteristický princip právní jistoty, spočívající mimo jiné v tom, že právní pravidla budou jasná a přesná a budou zajišťovat, že právní vztahy a jejich důsledky zůstanou pro adresáty pravidel předvídatelné. Není proto možné připustit, aby přesto, že správce daně dospěl k závěru, že příjemce dotace s peněžními prostředky naložil zcela v souladu s podmínkami přidělené dotace, poskytovatel dotace peněžní prostředky nevyplatil.

[76] Z uvedeného je nutno dovodit dílčí závěr, že svěří-li zákon určitému orgánu pravomoc autoritativně rozhodnout o tom, zda došlo k porušení rozpočtové kázně, je takovým závěrem poskytovatel dotace vázán. Účinky rozhodnutí o nevyplacení dotace dle § 14e rozpočtových pravidel se budou odvíjet od šetření správce daně.

[77] Dojde-li správce daně k závěru, že se příjemce porušení rozpočtové kázně nedopustil, musí poskytovatel platbu dotace, která byla pozastavena z důvodu podezření na porušení rozpočtové kázně v souvislosti s porušením pravidel pro zadávání veřejných zakázek, vyplatit. Nevyplacení dotace bylo skutečně jen dočasné. Konstatuje-li však správce daně porušení rozpočtové kázně a vyměří odvod za její porušení, k proplacení dotace nedojde, protože nevyplacená část dotace se započte na vyměřený odvod ve smyslu § 44a odst. 5 písm. b) rozpočtových pravidel. Nevyplacení dotace poskytovatelem je ve spojení s vyměřeným odvodem za porušení rozpočtové kázně jejím trvalým snížením.“

Jasný názor svědčící o nezákonnosti postupu některých poskytovatelů dotace

Výše uvedená pasáž odůvodnění rozhodnutí rozšířeného senátu NSS jasně svědčí o nezákonnosti postupu některých poskytovatelů dotací. Ti, navzdory obecné právní zásadě charakteristické pro demokratický právní stát (viz body 75 a 76 výše), ustanovení § 14e RP interpretovali tak, že toto ustanovení jim dává prakticky neomezenou možnost krátit dotaci na základě domněnky o porušení pravidel, a to bez ohledu na to, zda a jakým způsobem věc posoudil příslušný správce daně.

Názor, že poskytovatel dotace nemusí být postupem dle § 14e RP vázán posouzením, tj. právním názorem příslušného správce daně, ostatně poskytovatelé dotací nevymysleli sami. Dostatečný prostor jim k tomu vytvořil dokument nazvaný Metodika finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu na programové období 2007–2013. Tento dokument (např. ve znění s účinností od 1. 4. 2014) výslovně stanovil, že „ŘO může s odkazem na zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, neproplatit část výdajů, které považuje za nezpůsobilé, a to i v případě, kdy podezření na nesrovnalost není potvrzeno ze strany OFS. Pokud OFS podezření na porušení rozpočtové kázně nepotvrdí, stejně tak pokud ÚOHS neshledá důvody pro uložení sankce za spáchání správního deliktu dle zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ŘO tímto není vázán a může trvat na svých zjištěních, resp. zjištěních jiných příslušných kontrolních či auditních orgánů, a stanovisku, že k nesrovnalosti došlo. Předmětné výdaje nadále ŘO považované za nezpůsobilé, tak nejsou zahrnuty do předkládaných souhrnných žádostí na PCO.“

V praxi se tak velmi často stávalo, že poskytovatel dotace s odkazem na tuto Metodiku snížil příjemci dotaci o částku, resp. výdaje, které pouze na základě své vlastní úvahy (domněnky) označil za nezpůsobilé, přestože příslušný správce daně (FÚ) neshledal v rámci daňového řízení porušení rozpočtové kázně.

Známe četné případy tzv. zjištění ve věci „taktovacích frekvencí“, kdy navzdory výsledkům šetření příslušného finančního úřadu, který neshledal porušení rozpočtové kázně, poskytovatel dotace trval na svém „zjištění“, výdaje nadále považoval za nezpůsobilé a o tyto s konečnou platností krátil poskytnutou dotaci.

Takový postup poskytovatele dotace je tedy zjevně nezákonný, poskytovatel dotace se nemůže odvolat na vlastní posouzení věci, ale je rozhodnutím správce daně vázán, tudíž musí dosud nevyplacené (pozastavené) dotační prostředky vyplatit. V tomto ohledu nelze aplikovat ani zmíněnou Metodiku.

Financování ex post a porušení rozpočtové kázně

V bodech 80–87 (část III. E) odůvodnění se pak rozšířený senát NSS věnuje otázce, souhrnně nazvané „Pravomoc poskytovatele dotace pozastavit výplatu dotace pro porušení pravidel při zadávání veřejných zakázek před vyplacením peněžních prostředků“.

„[80] V praxi běžně nastává i situace, že příjemce poruší pravidla pro zadávání veřejných zakázek vymezená poskytovatelem v rozhodnutí o poskytnutí dotace jako závažná [§ 14 odst. 4 písm. g) rozpočtových pravidel], aniž by současně došlo k porušení rozpočtové kázně, a aniž by se současně jednalo o taxativní důvody stanovené pro odnětí dotace uvedené v § 15 rozpočtových pravidel.

[81] Tak tomu bude vždy, kdy příjemce dotace ještě před faktickým obdržením peněžních prostředků poruší takové podmínky stanovené v rozhodnutí o přidělení dotace, jejichž porušení by při použití či držení dotačních prostředků bylo spojeno s povinností odvodu za porušení rozpočtové kázně. Může se tak stát při financování projektu ex ante, častěji k tomu bude docházet při zpětném proplacení vynaložených prostředků (financování ex post).

[82] S ohledem na skutečnost, že dotační prostředky jsou v převážné většině poskytovány průběžně ve vazbě na jednotlivé fáze dotovaného projektu, nemu-

sí k takové situaci dojít pouze na začátku poskytování dotace, tj. před vyplacením první splátky dotace. Naopak běžně může docházet k tomu, že pravidla pro zadávání veřejné zakázky jsou porušena až v pozdější fázi dotovaného projektu, avšak před faktickou výplatou příslušné splátky dotace bez jakékoliv vazby na již poskytovatelem vyplacené peněžní prostředky. Porušení, pro které hodlá poskytovatel platbu nevyplatit, nemusí žádným způsobem souviset s dříve vyplacenými dotačními prostředky a současně nepůjde ani o tak závažné porušení, které by mělo za následek odejmutí celé či podstatné části dotace. Jinými slovy, výše neposkytnuté dotace za toto porušení dle rozhodnutí o poskytnutí dotace bude odpovídat právě výši nevyplacené splátky.

[83] Domnívá-li se poskytovatel, že k porušení pravidel pro zadávání veřejných zakázek na straně příjemce došlo ještě před samotnou výplatou peněžních prostředků, není pravomoc správce daně zabývat se postupem příjemce dotace z hlediska možného porušení rozpočtové kázně dána. Nejedná se o správu odvodu ve smyslu rozpočtových pravidel či daňového řádu. To však nemůže znamenat, že peněžní prostředky musí být příjemci poskytovatelem vyplaceny, protože § 15 rozpočtových pravidel na takovou situaci nepamatuje.

[84] Výklad, který dovozuje pravomoc správce daně rozhodnout o nevyplacení dotace či její části, aniž by měl příjemce peněžní prostředky k dispozici, popírá celou řadu ustanovení rozpočtových pravidel (od základních pojmů, přes definici porušení rozpočtové kázně po zákonnou limitaci odvodu jen do výše vyplacené zálohy). Takový výklad by navíc vedl k popření vlastní odpovědnosti poskytovatele nakládat s peněžními prostředky státu či Evropské unie zákonem stanoveným způsobem a k postupu v rozporu s výrokiem a podmínkami uvedenými v rozhodnutí o poskytnutí dotace.

[85] To platí tím spíše, že nedostatek pravomoci poskytovatele rozhodnout o nevyplacení dotace či její části i za této situace z § 14e rozpočtových pravidel ani z důvodové zprávy (sněmovní tisk č. 287/0, 6. volební období, 2010–2013) neplyne. Poskytovatel dotace posuzuje, zda příjemce dodržuje podmínky stanovené v roz-

hodnutí o poskytnutí dotace a má tedy subjektivní právo na jejich výplatu. Zjistí-li porušení stanovených podmínek má pravomoc dotaci či její část nevyplatit. Správce daně prověřuje dodržení těchto podmínek po vyplacení peněžních prostředků. Dospěje-li k závěru, že příjemce dotace porušil podmínky stanovené v rozhodnutí o poskytnutí dotace (a to včetně porušení, ke kterému došlo před poskytnutím peněžních prostředků, avšak které bylo zjištěno až po jejich poskytnutí), ukládá odvod těchto neoprávněně použitých nebo zadržovaných peněžních prostředků. Z důvodové zprávy (sněmovní tisk č. 287/0, 6. volební období, 2010–2013) k této úpravě je zřejmé, že základním účelem pravomoci poskytovatele dle § 14e rozpočtových pravidel není rozhodnout o nevyplacení prostředků dočasně. Hlavním smyslem této pravomoci je nevyplatit tu část dotace, která je dotčena pochybením příjemce při zadávání veřejné zakázky a pokračovat v proplácení projektu.

[86] Závěr o pravomoci poskytovatele nevyplatit dotaci pro porušení pravidel zadávání veřejných zakázek nepřímo potvrzuje i důvodová zpráva k novele rozpočtových pravidel provedené zákonem č. 25/2015 Sb. Tato novela s účinností od 20. 2. 2015 rozšířila pravomoc poskytovatele nevyplatit dotaci nebo její část z důvodu porušení povinnosti stanovené právním předpisem nebo nedodržení účelu dotace nebo podmínky, za kterých byla dotace poskytnuta a doplnila příslušnou procesní úpravu. V bodě 10 důvodové zprávy (sněmovní tisk č. 295/0, 7. volební období, 2013–2017) se uvádí: „[n]avrhuje se, aby poskytovatel dotace ze státního rozpočtu mohl nevyplatit dotaci nebo její část v případě, že se domnívá, že ze strany příjemce dotace došlo k porušení povinností, které vyplývají z rozhodnutí o poskytnutí dotace pro poskytovatele. Toto se týká všech dotací poskytovaných ze státního rozpočtu. Nevyplacení může činit 100% dotace, anebo musí odpovídat výši částek odpovídajících § 14 odst. 6. Dosavadní ustanovení, které platilo jen pro porušení pravidel pro zadávání veřejných zakázek spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie, se tak rozšiřuje na porušení jakýchkoli povinností souvisejících s dotací.“

[87] Poskytovatel měl dle § 14e rozpočtových pravidel pravomoc rozhodnout o ne-

vyplacení dotace či její části i v případě, že se domníval, že došlo k porušení pravidel pro zadání veřejné zakázky, aniž by současně došlo k porušení rozpočtové kázně. Žádný jiný orgán pravomoc rozhodnout o nevyplacení dotace či její části totiž neměl ani nemá. K neoprávněnému použití či zadržování peněžních prostředků dosud nedošlo, a není tedy dána pravomoc správce daně. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, který vykonává dohled nad dodržováním zákona o veřejných zakázkách, nemá žádnou pravomoc rozhodnout o vyplacení či nevyplacení dotace. Může jít navíc také o případy, kdy příjemce nedodržel pravidla u výběrových řízení, která nespadají pod zákon o veřejných zakázkách, ale jsou prováděna podle pravidel vydaných v rámci jednotlivých operačních programů, na které rozhodnutí o dotaci odkazuje a jejichž nedodržení považuje za zvláště závažné porušení dotačních pravidel [§ 14 odst. 4 písm. g) rozpočtových pravidel].“

Rozšířený senát NSS tedy přiznává pravomoc poskytovateli dotace nevyplatit s konečnou platností část dotace na základě domněnky o porušení pravidel pro zadávání veřejných zakázek, avšak pouze v situaci, kdy nedošlo k porušení rozpočtové kázně, tj. k domnělému porušení pravidel došlo před obdržáním dotačních prostředků. V takové situaci totiž ještě nedošlo k neoprávněnému použití dotačních prostředků, proto není ani dána výlučná pravomoc správce daně. Takové opatření poskytovatele nevyplatit část dotace podle § 14e RP má potom i preventivní charakter, neboť naopak vyplacením prostředků by k porušení rozpočtové kázně došlo, a to okamžikem jejich přijetí na dotační účet příjemce.

Procesní obrana příjemce dotace

Rozšířený senát NSS se v odůvodnění svého rozhodnutí zabývá i otázkou soudního přezkumu opatření podle § 14e RP. I v tomto ohledu rozlišuje, zda jde o pouhé dočasné pozastavení platby, či o konečné opatření.

V bodech 78, 79 a 90 odůvodnění je rozebrána situace „dočasného pozastavení“, tedy v případě, kdy k domnělému porušení pravidel došlo po přijetí dotačních prostředků, a tedy mohlo dojít i k porušení rozpočtové kázně.

„[78] Obsahem rozhodnutí o nevyplacení dotace či její části by vzhledem k procesní obraně příjemce a následnému soudnímu přezkumu měly vždy být konkrétní skutečnosti, ze kterých poskytovatel dovozuje existenci důvodů, které vedly k porušení pravidel pro zadávání veřejných zakázek majících za následek porušení rozpočtové kázně.

[79] Předmětem soudního přezkumu je posouzení důvodů, které poskytovatele k takovému postupu vedly. Věcné hodnocení vytýkaného porušení rozpočtové kázně, tedy otázka, zda příjemce dotace skutečně porušil dotační podmínky způsobem majícím za následek porušení rozpočtové kázně, je vyhrazeno až soudnímu přezkumu rozhodnutí o odvodu za porušení rozpočtové kázně.

[90] V případě porušení dotačních podmínek, které je současně porušením rozpočtové kázně (neboť již došlo k vyplacení peněžních prostředků), je příjemci zaručena účinná obrana, jak proti pouhému dočasnému nevyplacení dotace ve stanoveném termínu (žaloba proti rozhodnutí dle § 14e rozpočtových pravidel), tak proti věcnému závěru o porušení dotačních podmínek (žaloba proti rozhodnutí na odvod za porušení rozpočtové kázně).“

V bodě 91 odůvodnění se pak rozšířený senát NSS zabývá procesní obranou při aplikaci § 14e RP, pokud ještě k porušení rozpočtové kázně nedošlo (dotační prostředky ještě nebyly vyplaceny).

„[91] V případě porušení dotačních podmínek, které není současně porušením rozpočtové kázně, se žádné jiné rozhodnutí, než rozhodnutí dle § 14e rozpočtových pravidel, nevydává. Dojde-li k vydání tohoto rozhodnutí, musí příjemce vždy vědět, zda jde ze strany poskytovatele o definitivní nevyplacení určité části původně přiznané dotace, či jde o pouhé prodloužení s výplatou v důsledku prověřování vzniklých pochybností.“

Šance pro příjemce dotace

Příslušný senát NSS bude nyní pokračovat v řízení o předmětné kasační stížnosti a vydá o ní rozhodnutí v duchu právního názoru rozšířeného senátu. Ať již bude

toto rozhodnutí jakékoli, je zřejmé, že příjemci dotací, na něž byl aplikován ze strany poskytovatele § 14e RP, dostali novou šanci.

Třebaže každý případ je jiný, v podmínkách financování veřejných institucí v oblasti výzkumu, vývoje a inovací (VVI) jednoznačně převládá financování ex ante. Kromě zmíněných případů „taktovacích frekvencí“ jde o celou řadu dotačních kauz, kdy poskytovatel dotace snížil s konečnou platností dotaci, aniž ve věci bylo rozhodnuto příslušným správcem daně, nebo dokonce navzdory tomu, že správce daně porušení rozpočtové kázně neshledal. Přitom (tam, kde jde o financování ex-ante) podle názoru rozšířeného senátu NSS při porušení dotačních pravidel nutně muselo dojít též k porušení rozpočtové kázně.

V těchto případech bude zajímavé posoudit, jak na takové v minulosti uplatněné snížení dotace pohlížet. Nabízí se možný výklad, že pro nedostatek pravomoci nutno na takové snížení dotace s konečnou platností hledět jako na nicotný právní akt s tím, že dotační řízení se nachází stále ve stadiu „pozastavení“ výplaty části dotace, které poskytovatel podle § 14e RP učinit mohl. Pokud ve věci nebylo domnělé porušení rozpočtové kázně správcem daně vůbec řešeno, bude zřejmě nezbytné takové řízení iniciovat, vyčkat rozhodnutí a tomu podřídít i konečné rozhodnutí poskytovatele o vyplacení zadržovaných prostředků či o jejich započtení proti vyměřenému odvodu za porušení rozpočtové kázně. Pokud ve věci již správce daně rozhodl a porušení rozpočtové kázně neshledal, je možno se na poskytovateli dotace domáhat vyplacení předmětné části dotace ve smyslu bodů 75–77 odůvodnění. ●

JUDr. Karel Zuska

Mgr. Karel Masopust

Mgr. Jan Dudák

HOLEC, ZUSKA & Partneři

HOLEC, ZUSKA
& PARTNEŘI

ADVOKÁTI | ATTORNEYS | RECHTSANWÄLTE

ÚSTAV LÉKAŘSTVÍ A KOSMETIKY

nabízí osvědčenou metodu:

VITAL INJEKTOR

Toužíte po viditelném omlazení a hydrataci pokožky? Přicházíme s novou a především účinnou službou právě pro vás!

Vital Injector připomíná „pistoli“, kterou vyškolený lékař přikládá na ošetřovanou plochu kůže. Ta vytvoří podtlak, přisaje se na kůži a z hlavičky pistole vyletí pět jehliček, jež do dermis vpichují kyselinu hyaluronovou. Vzhledem k možnosti naprosto přesného zvolení hloubky i dávky materiálu, který se uvolní při jednom výstřelu u všech vpichů, dosahujeme dokonalé rovnoměrné hydratace celé ošetřované plochy.

Docílíme tak úžasného a okamžitého výsledku! A vy se můžete těšit z mladistvého vzhledu a hydratované pokožky!

Navštivte Ústav lékařství a kosmetiky a svěřte se do péče zkušených odborníků v oblasti estetické medicíny na klinické úrovni. Jsme zařízením s nejdelší tradicí a nejvíce zkušenostmi v České republice. Již od založení ÚLK v roce 1958 jsme právem považováni za prestižní pracoviště. Zároveň je pro nás samozřejmostí využívání nejnovějších a nejkvalitnějších metod, přípravků a strojů při každém zákroku.

**Více informací o službách Ústavu lékařství
a kosmetiky naleznete na:**

www.ulk.cz

Ústav lékařství a kosmetiky

Vyšehradská 49 – Emauzy

128 00 Praha 2

e-mail: prijem@ulk.cz

prim. MUDr. Mirka Pelechová

Problematika vyplácení náhrad za stará vodní díla na cizích pozemcích

Oblast majetkoprávního vypořádání vodních děl postavených v minulosti na cizích pozemcích byla poměrně dlouhou dobu legislativně opomíjena. Tato situace se změnila s přijetím nového občanského zákoníku a jeho doprovodných předpisů, kdy bylo do vodního zákona včleněno ustanovení § 59a, které mělo právě majetkoprávní vypořádání těchto starých vodních děl postavených na cizích pozemcích řešit. Jakkoliv se může na první pohled zdát díky legislativnímu řešení situace jednoznačná, následná praxe a nejnovější judikatura českých vrcholných soudů ukazují, že v této oblasti vyvstalo značné množství dalších otázek, které nutí dotčené subjekty k opatrnému přístupu.

Úvodem si dovoluujeme zopakovat známé skutečnosti, o kterých není v současnosti mezi odbornou veřejností sporu, a jejichž poměrná jednoznačnost může vést některé autory k názorům, že věc je zřejmá a vlastníkům pozemků stačí pouze své právo na náhradu uplatnit. Předmětné ustanovení § 59a, zavedené do vodního zákona^[1] jeho novelou související s přijetím nového občanského zákoníku s účinností od 1. ledna 2014^[2], stanoví, že: „[v]lastník pozemku je povinen strpět za náhradu na svém pozemku vodní dílo vybudované před 1. lednem 2002 a jeho užívání.“

V přechodném ustanovení novelizujícího zákona je zároveň stanovena možnost dotčených vlastníků, tedy vlastníka pozemku a vlastníka vodního díla, dohodnout se o této náhradě do 1. led-

na 2016. Dle čl. LV zákona č. 303/2013 Sb. platí, že: „[n]edojde-li mezi vlastníkem pozemku a vlastníkem vodního díla k dohodě o náhradě za užívání pozemku podle § 59a zákona č. 254/2001 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, do 24 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, rozhodne na návrh vlastníka pozemku nebo vodního díla o výši náhrady soud.“ Nárok je možné soudní cestou uplatnit až následně, tj. od 2. ledna 2016. Již zde se dostáváme k prvním problematickým aspektům, které musel vykládat Ústavní soud. V usnesení Ústavního soudu ze dne 6. září 2016, sp. zn. IV. ÚS 1911/16, které je prvním známým rozhodnutím Ústavního soudu ve věci aplikace ustanovení § 59a vodního zákona a kterému se budeme v tomto článku dále věnovat, Ústavní soud pouze okrajově uvádí, že: „[d]o 1. 1. 2016 trvala lhůta, během

které se měli vlastníci pozemku a vodního díla dohodnout, a teprve následně od 2. 1. 2016 byla založena pravomoc soudu spor stran o výši náhrady řešit. Soud prvního stupně však vynesl rozsudek již 31. 8. 2015, to je v době, kdy ještě pravomoc soudu zákonem založena nebyla. Nicméně v době rozhodování odvolacího soudu, již zákonem stanovená lhůta k uzavření dohody účastníků o výši náhrady marně uplynula a vzniklo právo účastníků obrátit se s nárokem na soud.“ Ústavní soud tedy nepřímou posvětil možnost rozhodovat i o žalobách, které byly uplatněny předčasně, a o aplikaci ustanovení § 59a na takovéto spory.

Soud je příslušný rozhodovat o náhradě pouze v období do 1. ledna 2019 – poté by měl být nárok vlastníka pozemku v souladu s obecnou tříletou promlčecí lhůtou považován za promlčený, samozřejmě, po-

kud vlastník vodního díla v průběhu řízení námitku promlčení vznese.[3]

Ústavní soud rovněž stanovil najisto, že ustanovení § 59a vodního zákona: „[p]řevodním řeší vztahy mezi účastníky tak, že vodní díla zřízená před rokem 2002 považuje za díla zřízená v souladu s právními předpisy, legalizuje jejich existenci“. Je tedy zřejmé, že pokud se strany dohodnou na náhradu, je vodní dílo považované za oprávněné ze soukromoprávního hlediska, nikoliv však již z veřejnoprávního (stavebně právního) hlediska. Platí však toto i v případě, že se strany nedohodnou, resp. vlastník pozemku nepodá v příslušné lhůtě návrh k soudu? Podle našeho názoru ano, jelikož dohoda o náhradě nemá na vzniklé zákonné věcné břemeno a povinnost vlastníka pozemku strpět vodní dílo vliv.

Předpoklady a výjimky vyplácení náhrady za vodní díla

Povinnost vyplatit náhradu mají vlastníci vodních děl, která byla vybudována před 1. lednem 2002 a která leží na pozemku odlišného vlastníka.

Vodní díla jsou definována demonstrativním způsobem v ustanovení § 55 odst. 1 vodního zákona. Již v tomto, na první pohled jednoznačném, bodu lze najít první zásadní obtíže. Bude ustanovení § 59a vodního zákona dopadat i na vodní díla, která jsou pouhou terénní úpravou pozemku, a nejsou tedy věcmi v občansko-právním smyslu? Touto otázkou a možnými následky jsme se blíže zabývali v našem nedávném příspěvku[4] a nebudeme ji tedy již dále podrobněji rozvádět.

Z pohledu vodního zákona je tedy situace jasná. Náhradu však nelze požadovat ve větším množství případů, než je na první pohled zřejmé.

Z teleologického výkladu a zřejmě restituční povahy ustanovení lze určit, že náhrada nebude náležet vlastníku pozemku, pokud již mu byla v minulosti (bez ohledu na účinnost ustanovení § 59a vodního zákona) vlastníkem vodního díla vyplacena. Nelze proto požadovat již vypořádanou náhradu podruhé. V tomto případě

lze očekávat spory dotčených stran, zda se případně vyplacená náhrada opravdu týkala odškodnění za umístění vodního díla a zda byla koncipována jako konečná – zde bude záležet na povaze náhrady a případné existenci dokumentace k její výplatě, která by přesněji definovala, za co byla poskytnuta.

Náhrada vlastníku pozemku rovněž nenáleží, pokud ji právní předpisy v době realizace vodního díla nevyžadovaly.[5] Typicky v případech, kdy stavebníci realizovali vodní díla na svých pozemcích nebo pozemcích ve zvláštním užívání, které takovou výstavbu umožňovalo. Například do roku 1989 byly často stavebníky socialistické organizace, které stavěly sice na cizím pozemku, avšak v nějaké formě socialistického vlastnictví či užívání (např. ve družstevním užívání), a nebyly tak povinny hradit vlastníku pozemku jakoukoliv náhradu.

Pokud však nebyla vlastníku pozemku náhrada v rozporu s v době výstavby vodního díla platnými právními předpisy vyplacena, měl by mít nárok na náhradu ve smyslu ustanovení § 59a vodního zákona. Pokud by však nárok na náhradu uplatňoval vlastník pozemku, který pozemek nabyl převodem či v privatizaci již s vodním dílem vybudovaným před rokem 1. lednem 2002, a to bez současného postoupení „pohledávky“ na náhradu, takový vlastník zřejmě neuspěje. Náhrada (finanční) za omezení vlastnického práva má dle judikatury[6] charakter peněžité pohledávky, přičemž peněžitá pohledávka je vztahem závazkovým, a nikoliv právem věcným, a tudíž ani nemůže požívat ochrany, která je ústavně zaručena právu vlastnickému. S ohledem na tento charakter náhrady za omezení vlastnického práva nelze předpokládat, že přešla společně s převodem vlastnického práva k pozemku, případně v rámci privatizace.

Pokud však došlo k přechodu vlastnického práva k pozemku, např. děděním či v důsledku přeměny obchodní společnosti, na právního nástupce, právnímu nástupci zůstává nárok na náhradu zachován – nemohl totiž ovlivnit okolnosti nabývatí pozemku do svého vlastnictví.

Převod či přechod vodního díla nemá dle našeho názoru na povinnost vlastní-

ka vodního díla uhradit náhradu za strpění vodního díla vlastníku pozemku vliv. Nabyvatel vodního díla může nejvýše žádat po převodci slevu z kupní ceny.

Výše a způsob náhrady

Přestože se předmětné ustanovení § 59a nachází ve vodním zákoně, který je veřejnoprávním předpisem, vztah mezi vlastníkem vodního díla a vlastníkem pozemku je vztahem soukromoprávním; strany se tedy mohou dohodnout na náhradě ve formě libovolného plnění (peněžitého i nepeněžitého). Z textace a smyslu předmětného ustanovení je zřejmé, že vyplacením náhrady by se měla vypořádat újma, která vlastníku pozemku umístěním vodního díla vzniká.

Pokud v souladu s výše uvedeným dojde vlastník pozemku k závěru, že jeho nárok na náhradu vznikl a trvá a má zájem tento nárok uplatnit, měl by se se svým nárokem obrátit nejdříve na vlastníka vodního díla. S ohledem na případnou úhradu soudních nákladů lze doporučit, aby byl přístup obou stran k řešení věci racionální a odůvodnitelný, zejména co se týká výše náhrady.

V případě, že o výši a způsobu náhrady bude rozhodovat na návrh vlastníka pozemku soud, náhrada by měla být koncipována jako jednorázová a její výše by měla být určena v souladu s cenovými předpisy[7] (znaleckým posudkem). Jedná se totiž o náhradu za omezení vlastnického práva zákonným věcným břemenem. Oceňování věcných břemen je upraveno v ustanovení § 16b zákona o oceňování majetku. Podle tohoto ustanovení se úhrada za věcné břemeno oceňuje jako jednorázová, a lze proto rovněž dovodit jednorázovost náhrady za věcné břemeno dle ustanovení § 59a vodního zákona. Výše bude tedy záležet na individuálním posouzení konkrétního pozemku a konkrétního vodního díla. Jako příklad lze uvést uloženou inženýrskou síť – vodovod a kanalizaci pro veřejnou potřebu – na cizím pozemku, kdy by náhrada byla oceněna ve výši věcného břemene inženýrské sítě, a pro jeho ocenění lze vycházet z komentáře Ministerstva financí České republiky k věcným břemenům[8].

Jednorázový charakter náhrady předpokládá i Ústavní soud, který ve výše citovaném usnesení judikoval, že: „[v] daném případě Ústavní soud souhlasí s odvolacím soudem, že není žádný důvod dovodit jiný závěr z ustanovení o způsobu náhrady za užívání pozemku zatíženého vodním dílem, nežli ten, že jde o náhradu jednorázovou. Protože zákon o vodách obsahuje speciální úpravu náhrady za tzv. zákonné věcné břemeno, je vyloučen režim obecné úpravy občanskoprávní, z nich vychází nárok stěžovatele. Ve světle tohoto závěru odvolacího soudu jsou pak zcela irrelevantní námítky žalobce o možném využití zatíženého pozemku i provedené důkazy o výši obvyklého nájemného.“

Lze jednoznačně doporučit, aby v případě dohody (ale i při podání žaloby) vlastníci vodních děl trvali na zřízení věcného břemene a jeho zapsání do katastru nemovitostí – přestože jde o tzv. zákonné věcné břemeno, z důvodu právní jistoty stran (a třetích osob) je evidence věcného břemene v katastru nemovitostí vhodná.

„Bezduvodné obohacení“ vlastníka vodního díla

Z praxe se můžeme setkat s případy, kdy vlastníci pozemků požadují náhradu nejenom jednorázově či ve formě opakující se se plnění o budoucna (lze se setkat se snahou uzavřít na pozemky smlouvy s opakující se úhradou odpovídající nájemnímu vztahu), ale rovněž s požadavky na vypořádání bezduvodného obohacení vlastníků vodních děl zpětně právě z toho důvodu, že vodní dílo leží na jejich pozemku již delší dobu. Přestože tento postup by na první pohled šlo považovat za logický, proti nárokům na vydání bezduvodného obohacení pro stará vodní díla vybudovaná před 1. lednem 2002 se nyní jednoznačně postavil Ústavní soud, když judikoval, že: „Protože zákon o vodách obsahuje speciální úpravu náhrady za tzv. zákonné věcné břemeno, je vyloučen režim obecné úpravy občanskoprávní, z nich vychází nárok žalobce na vydání bezduvodného obohacení za období od prosince 2011 do prosince 2013. Ústavní soud shrnuje, že nárok, který se opírá o zákonné ustanovení, nemůže být nárokem bezduvodným ve smyslu ustanovení občanského zákoníku o bezduvodném obohacení.“. Na toto

usnesení Ústavního soudu následně odkazuje i velmi aktuální judikatura Nejvyššího soudu, který se s tímto názorem ztotožňuje a uvádí, že: „Jak dále akcentoval Ústavní soud ve svém usnesení ze dne 6. 9. 2016, sp. zn. IV. ÚS 1911/16, takto koncipovaný speciální nárok na jednorázovou náhradu potlačuje aplikovatelnost obecné úpravy bezduvodného obohacení.“[9]

Vrcholné soudy české soudní soustavy mají tedy v otázce možnosti aplikace režimu bezduvodného obohacení názor jednoznačný. Vlastníkům pozemků, kteří již své žaloby podali, lze doporučit zvážení jejich stanoviska a další případné procesní kroky, které by nárok formulovaly správným směrem.

Závěr

V tomto článku jsme se intenzivně zabývali aktuální judikaturou českých soudů ve věci vyplacení náhrad za stará vodní díla. Jenom ze skutečnosti, že vrcholné české soudy byly již v takto krátkém časovém období po účinnosti ustanovení § 59a vodního zákona nuceny otázky spojené s jeho aplikací řešit, je zřejmá aktuálnost problematiky a široký dopad možností, které obě strany těchto sporů mají.

Jak jsme se pokusili blíže popsat, problematika aplikace ustanovení § 59a vodního zákona není tak jednoznačná, jak by se mohlo na první pohled zdát. Pokud již vlastník pozemku nárok na náhradu má (což je k velkému množství výjimek nutné pečlivě prozkoumat), musí si ještě náležitě zvážit jakým způsobem a zda tento nárok uplatnit. ●

JUDr. Zdeněk Horáček, Ph.D., advokát, odborný asistent, katedra práva, PEF, ČZU

**Jan Pavouk, advokátní koncipient
Ambruz & Dark Deloitte Legal s.r.o.,
advokátní kancelář**

**Deloitte
Legal**

Poznámky:

- [1] Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- [2] Zákonem č. 303/2013 Sb. (doprovodný zákon k občanskému zákoníku).
- [3] Viz např. nálezy Ústavního soudu ze dne 1. června 2000, sp. zn. I. ÚS 131/2000, podle něhož „[a]čkoliv je vlastnické právo vskutku v zásadě neproměnlivé (§ 100 odst. 2 občanského zákoníku), náhrada (finanční) za omezení vlastnického práva má charakter peněžitě pohledávky. Právní teorie i soudní praxe je jednotná v názoru, že peněžitá pohledávka je vztahem závazkovým (srov. § 488 a násl. občanského zákoníku), a nikoliv právem věcným, a tudíž ani nemůže požívat ochrany, která je ústavně zaručena právu vlastnickému“.
- [4] Dostupný na www.epravo.cz/top/clanky/vodni-dila-a-jejich-pravni-rezim-106108.html.
- [5] Viz např. rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25. ledna 2001, sp. zn. 22 Cdo 1665/99 v obdobné věci týkající se kompenzace za omezení vlastnického práva, kde Nejvyšší soud uvádí, že: „[p]okud bylo věcné břemeno zřízeno v době, kdy neplatila Listina základních práv a svobod, nebyla skutečnost, že za jeho zřízení nebyla poskytnuta úhrada, podle tehdy platného práva protiústavní, zejména když na základě tohoto břemene vznikly práva a povinnosti mezi tehdejšími socialistickými organizacemi. Skutečnost, že nynější úprava takový vznik již nepřipouští, neznamená, že by vznikl hrubý nepochopitelný poměr mezi věcným břemenem a výhodou oprávněného, který by tu dříve nebyl“. Nebo viz rovněž rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 10. března 2003, sp. zn. 22 Cdo 2093/2001: „[p]okud před nabytím účinnosti Listiny základních práv a svobod bylo na základě tehdy platného právního předpisu právo vlastníka omezeno, lze náhradu za toto omezení poskytnout jen za podmínek stanovených právními předpisy, účinnými ke dni omezení, nestanovil-li zvláštní právní předpis jinak“.
- [6] Viz nálezy Ústavního soudu České republiky ze dne 1. června 2000, sp. zn. I. ÚS 131/2000.
- [7] Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku), ve znění pozdějších předpisů.
- [8] Komentář k věcným břemenům od účinnosti nového občanského zákoníku včetně návodu na oceňování, dostupné na www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/ocenovani-majetku/komentare/komentar-vecna-bremena-po-1-lednu-2014-24435.
- [9] Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 5. dubna 2017, sp. zn. 28 Cdo 2880/2016.

PETERKA PARTNERS

THE CEE LAW FIRM

STALI JSME SE NEJVĚTŠÍ ČESKOU PRÁVNÍ FIRMOU NA RUSKÉM TRHU

PRÁVNÍ SLUŽBY V 90 ZEMÍCH SVĚTA

Na českém trhu působíme od roku 2000 a mezi naše klienty patří téměř 200 světových lídrů v nejrůznějších oborech lidské činnosti. Prostřednictvím našich vlastních poboček poskytujeme právní služby v 9 zemích střední a východní Evropy a máme též bohaté zkušenosti s případy a s transakcemi v řadě dalších států.

Každý měsíc evidujeme až 100 nových případů, na kterých spolupracujeme se zahraničními právními firmami. Jsme proto v pravidelném kontaktu s téměř 2000 právních firem po celém světě a máme tak rozsáhlé znalosti o situaci na trhu právních služeb v desítkách zemí.

Naším klientům nebo partnerským českým advokátním kancelářím pomáháme vybrat nejvhodnější právní firmy pro jejich zahraniční aktivity v 90 státech světa a vyjednat s nimi co nejvýhodnější finanční podmínky. Zohledňujeme při tom potřebnou specializaci, naše zkušenosti se službami poskytnutými jednotlivými právními firmami v minulosti a samozřejmě i klientův rozpočet.

V České republice již takto úspěšně spolupracujeme s mnoha advokátními kancelářemi. V rámci spolupráce naši právníci v dohodnutém rozsahu koordinují práci zahraničních právních firem, podílejí se na identifikaci klíčových aspektů zahraničního práva, definují potřebná zadání a komunikují mezi všemi zúčastněnými stranami. Samozřejmě při tom vždy plně respektujeme existující vztahy mezi advokáty a jejich klienty.

V případě zájmu o spolupráci nás můžete kontaktovat na e-mailu pfcz@peterkapartners.com, rádi vám poskytneme podrobnější informace.

česká firma na
mezinárodních trzích

www.peterkapartners.com

Ukončení funkce opatrovníka právnické osoby

V průběhu existence právnické osoby mohou na úrovni statutárního orgánu nastat neočekávané situace, které znemožňují její hladké fungování. Zákon na takové případy myslí a pro odstranění překážek fungování právnické osoby zakotvuje opatrovnictví, institut sloužící k řádnému obnovení činnosti statutárního orgánu. Zásah do vnitřních poměrů je nicméně považovaný za způsob nejzazšího řešení zákonem předvídané neobvyklé situace právnické osoby.[1] I z tohoto důvodu je vhodné přesně stanovit, kdy a na základě jakých podmínek funkce opatrovníka právnické osoby zaniká. Zákonná ustanovení však neobsahují úpravu zániku funkce opatrovníka právnické osoby, přičemž recentní judikatura Nejvyššího soudu ČR a komentářová literatura neposkytují jednoznačný závěr.

Obecné ustanovení

Obecná úprava počítá se jmenováním opatrovníka, pokud právnická osoba potřebuje, aby byly spravovány její záležitosti nebo hájena její práva. Ačkoliv jde o poměrně vágní formulaci, literatura[2] dodává, že půjde především o situace popsané v ustanovení § 29 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, kdy není osoba oprávněná jednat za právnickou osobu či je sporné, kdo by takovou osobou měl být. Hlavním úkolem opatrovníka je obnovit fungování statutárního orgánu. K ustanovení opatrovníka do funkce je potřeba pravomocného rozhodnutí soudu s vymezením působnosti opatrovníka.[3] Právní úprava však neřeší, v jakém momentě funkce opatrovníka zaniká. Z čistě jazykového výkladu ustanovení § 487 odst. 2 OZ lze dovodit, že funkce opatrovníka zaniká ve chvíli, kdy dojde k řádnému obnovení statutárního orgánu a tedy k odpadnutí potřeby opatrovníka pro hájení zájmů společnos-

ti. Otázkou zůstává, zda je vyžadováno pravomocného rozhodnutí soudu či zda postačí samotné splnění účelu institutu opatrovnictví.

Jestliže soud v rozhodnutí o ustanovení opatrovníka podle obecného ustanovení § 486 OZ explicitně neomezí jeho funkci účelem či vymezením časového období výkonu funkce, je třeba mít za to, že ukončení funkce opatrovníka se datuje až k okamžiku pravomocného rozhodnutí soudu o odvolání opatrovníka z funkce.[4] Na druhou stranu se vyskytují i názory, že opatrovnictví je vázáno pouze na dobu, kdy je ho nezbytně zapotřebí.[5]

Dále z ustanovení § 463 odst. 2 OZ jasně plyne, že soud odvolá opatrovníka na jeho vlastní žádost či v případě neplnění jeho úkolů. Způsob ukončení funkce opatrovníka v těchto případech je jasný, rozhodnutím soudu o odvolání opatrovníka, a není třeba dále popisovat.

Zvláštní ustanovení

Zvláštní případy ustanovení opatrovníka právnické osobě vypočítává ustanovení § 165 OZ. Odst. 1 pamatuje na nedostatečný počet členů statutárního orgánu k činění rozhodnutí za právnickou osobu. Odst. 2 zmiňuje jmenování opatrovníka v případě střetu zájmů člena statutárního orgánu se zájmy právnické osoby za předpokladu, že zde není jiný člen schopen zastupování.

Ani posledně zmíněné ustanovení neřeší způsob zániku funkce opatrovníka právnické osoby. Jak již bylo zmíněno výše, rozhodovací praxe Nejvyššího soudu vyřešila otázku zániku funkce opatrovníka odlišně od komentářové literatury. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 Cdo 3899/2015 řešilo situaci, kdy zanikla funkce jednatele a valná hromada společnosti v zákonem požadované lhůtě nezvolila nového jednatele, přičemž nebyl podán návrh na jmenování chybějícího jednatele soudem[6]. Nejvyšší soud uzavřel, že soud může za těchto předpokladů společnosti s ručením omezeným jmenovat opatrovníka podle § 165 odst. 1 OZ. Současně doplnil, že institut opatrovnictví je z povahy věci opatřením dočasné povahy, které trvá pouze po dobu, než valná hromada zvolí nové jednatele. Z rozhodnutí vyplývá, že zvolením nových jednatelů funkce opatrovníka bez dalšího (a tedy i bez rozhodnutí soudu o zániku funkce opatrovníka) zaniká.

Odborná literatura ani judikatura se nevyjadřuje k zániku funkce opatrovníka v případě jeho jmenování pro kolizi zájmů členů statutárního orgánu a právnické osoby, jak předvídá ustanovení § 165 odst. 2 OZ. Proto je třeba zabývat se otázkou, který ze dvou předchozích závěrů, tj. zánik opatrovnictví k právní moci roz-

hodnutí o zániku opatrovnictví či zánik opatrovnictví k momentu odpadnutí překážky řádného fungování statutárního orgánu, lze na předmětnou situaci aplikovat.

Svoboda[7] trefně poukazuje na rozšířené obavy, že při ustanovení opatrovníka právnické osobě je třeba mít na paměti možné zneužití pravomocí opatrovníkem. Zároveň nelze zapomenout, že působnost statutárního orgánu je po dobu výkonu funkce opatrovníka pozastavena a jednání členů statutárního orgánu tedy nemá v právní realitě účinky. Jestliže zanikne původní důvod jmenování opatrovníka a zákon nepředvídá, k jakému momentu funkce opatrovníka formálně zaniká, nastává stav zmatečnosti jak pro veřejnost, tak právnickou osobu a opatrovníka samotného. V praxi se pak lze setkat se situací, kdy se třetí osoby nacházejí v nejistotě, zda jednat s pravomocně ustanoveným opatrovníkem právnické osoby či se statutárním orgánem zapsaným v obchodním rejstříku a zda takové jednání vůbec zavazuje právnickou osobu. Vzhledem k tomu, že institut opatrovníka je mimo jiné nástrojem ochrany veřejného zájmu[8], bylo by přinejmenším příhodné zmíněnou nejednoznačnost rozřešit.

Dle mého názoru vodítko k odpovědi prozatím nelze nalézt v dostupných odborných zdrojích. Z faktického hlediska, posouzení, zda statutární orgán dosáhl potřebného minimálního počtu členů k rozhodování za právnickou osobu (jak plyne z rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 Cdo 3899/2015) a tudíž, zda odpadly důvody jmenování opatrovníka dle ustanovení § 165 odst. 1 OZ, není nikterak kvalifikovaným procesem. Na druhou stranu, zkoumání střetu zájmů mezi právnickou osobou a jejím zástupcem je často složitě a především ne vždy jednoznačné. Z tohoto důvodu se kloním k závěru, že opatrovníku jmenovanému podle ustanovení § 165 odst. 2 OZ musí být funkce ukončena na základě rozhodnutí odůvodňujícího odpadnutí překážky výkonu funkce statutárního orgánu a tedy konstatování absence kolize zájmů člena statutárního orgánu se zájmy právnické osoby či jmenování nového člena statutárního orgánu k zastupování právnické osoby.

Výše zmíněné řešení navíc podporuje paralela s ukončením opatrovnictví fyzické osoby. Soud jmenuje člověku opatrovníka rozhodnutím o omezení svéprávnosti. Ustanovení § 60 OZ zakotvuje pravomoc soudu zrušit rozhodnutí o omezení svéprávnosti člověka, jestliže se změní okolnosti, pro které její svéprávnost byla omezena v první řadě. Ačkoliv u právnické osoby nedochází k omezení svéprávnosti, v konečném důsledku má usnesení o jmenování hmotněprávního opatrovníka obdobné účinky – za osobu v určitém rozsahu rozhoduje osoba jiná. Proto lze pozorovat analogii mezi opatrovnictvím fyzické a právnické osoby (a tedy i jeho ukončením), nehledě na to, že literatura odkazuje při výkladu ustanovení opatrovnictví právnické osoby na ustanovení o opatrovnictví člověka. Při použití zmíněné paralely, jestliže dojde ke změně okolností, za kterých byl právnické osobě jmenován opatrovník, tj. v případě ustanovení § 165 odst. 2 OZ absenci střetu zájmů či jmenování nového člena statutárního orgánu schopného zastupovat ji, soud může (i bez návrhu) zrušit rozhodnutí o jmenování opatrovníka právnické osoby. Lze očekávat, že návrh na zrušení rozhodnutí o opatrovnictví bude podávat opatrovník či členové statutárního orgánu.

Závěr

Závěrem lze shrnout, že opatrovníku jmenovanému na základě obecného ustanovení o opatrovnictví končí funkce v důsledku rozhodnutí soudu. Opatrovník jmenovaný pro nedostatečný počet členů statutárního orgánu právnické osoby svou funkci zakončí k momentu doplnění členů statutárního orgánu. Není však zcela jisté, za jakých okolností ztrácí opatrovník právnické osoby jmenovaný na základě ustanovení § 165 odst. 2 OZ působnost statutárního orgánu. To vnáší pochybnosti veřejnosti do právního styku s takovou právnickou osobou a zároveň nejistotu neaktivního statutárního orgánu a opatrovníka v tom, kdo má za právnickou osobu jednat a vykonávat působnost statutárního orgánu. Přikláním se k názoru, že posouzení střetu zájmů je odborným úkolem spadajícím pod pravomoc soudu. Ten by také měl rozhodnout o odvolání opatrovníka. Oficiální řešení situace ani praxe

nižších soudů přesto nejsou veřejně známé, a je tedy třeba vyčkat rozhodnutí soudů vyšších (podobně jako v případě ustanovení § 165 odst. 1 OZ). ●

Blažena Kuthanová

Weinhold Legal, v.o.s. advokátní kancelář

 Weinhold Legal

Poznámky:

- [1] Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 Cdo 4384/2015 ze dne 8. prosince 2015.
- [2] Komentář k ustanovení § 486 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „OZ“), Lavický, P. a kol.: Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2014, 2400 s.
- [3] Ustanovení § 85 písm. d) zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.
- [4] Švestka, J.; Dvořák, J.; Fiala, J. a kol. Občanský zákoník. Komentář. svazek I., komentář k ustanovení § 486 OZ zmiňuje analogii k § 463 odst. 2 OZ.
- [5] Komentář k ustanovení § 486 OZ, Lavický, P. a kol.: Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2014, 2400 s.
- [6] Weinhold Legal: Jmenování opatrovníka společností s ručením omezeným soudem, Legal Update 8/2016.
- [7] Komentář k ustanovení § 487 OZ, Švestka, J.; Dvořák, J.; Fiala, J. a kol. Občanský zákoník. Komentář. svazek I.
- [8] Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 Cdo 3899/2015 ze dne 20. dubna 2016.

Ochrana vlastnictví

Zákaz neoprávněného rušení vlastníka věci podle § 126 odst. 1 obč. zák. (nyní § 1042 o. z.) přichází v úvahu tam, kde neoprávněné rušení vlastníka ze strany rušitele trvá, resp. pokračuje, anebo tam, kde sice již přestalo, avšak existuje konkrétní nebezpečí jeho opakování v budoucnu.

Vlastnictví

Vedle soukromoprávního institutu, jenž s účinností od 1. 1. 2014 vlastníka zamýšlené stavby opravňuje žádat vlastníka sousedního pozemku o umožnění přístupu přes jeho pozemek na pozemek bez dostatečného přístupu, lze splnění obdobného účelu dosáhnout ve sféře veřejného práva postupem podle § 141 odst. 1 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánová-

ní a stavebním řádu (stavební zákon). Podle tohoto ustanovení „pro vytvoření podmínek k provedení stavby nebo její změny, nutných zabezpečovacích prací, nezbytných úprav, udržovacích prací a k odstranění stavby nebo zařízení může stavební úřad uložit těm, kteří mají vlastnická nebo jiná věcná práva k sousedním pozemkům či stavbám na nich, aby umožnili provedení prací ze svých pozemků nebo staveb, pokud mezi zúčastněnými osobami nedošlo k dohodě. Účastníkem řízení je ten, v jehož prospěch má být povinnost uložena, a ten, z jehož pozemku nebo stavby mají být práce prováděny.“

Náhrada škody zaměstnancem

I když organizační složky státu vykonávají za stát práva a povinnosti z pracovně-

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí“

právních vztahů, je tu rozhodující, že pouze obhospodařují majetek, který vlastní stát, a že proto v důsledku zaviněného porušení povinností při plnění pracovních úkolů zaměstnance nebo v přímé souvislosti s ním může vzniknout újma na majetku (zmenšení majetku nebo zmaření očekavatelného zvýšení majetku) pouze státu a nikoliv organizační složce státu. Ke škodě, kterou by byl zaměstnanec povinen nahradit podle ustanovení § 250 zák. práce, proto může dojít pouze u státu, jestliže nastalo zmenšení jeho majetku nebo jestliže u něj nedošlo ke zvýšení (rozmnožení)

majetku, které bylo možné – nebýt škodné události – s ohledem na pravidelný běh věci důvodně očekávat. Zaměstnanci státu odpovídají za škodu, kterou státu způsobí zaviněným porušením povinností při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ní, nejsou však povinni – stejně jako „ostatní zaměstnanci“ – hradit újmy na majetku, které jejich zaměstnavatelé ve skutečnosti vůbec nevznikly. Povinnost k náhradě škody nepředstavuje postih zaměstnance za porušení pracovních povinností; jde o povinnost, která má poškozenému zaměstnavateli (alespoň zčásti) reparovat újmu, která nastala v jeho majetkové sféře, a jen tehdy, nastala-li skutečně taková újma.

Výkupní ceny elektřiny

Předpokladem vzniku nároku provozovatele výroby elektrické energie využívající sluneční záření na výkupní ceny elektřiny stanovené pro rok 2010 Cenovým rozhodnutím Energetického regulačního úřadu č. 4/2009 ze dne 3. 11. 2009 je skutečnost, že výrobce začal do konce tohoto roku v souladu s pravomocným rozhodnutím o udělení licence vyrábět a dodávat elektřinu do elektrizační soustavy. Tento předpoklad není splněn, jestliže byly dodávky prováděny toliko protiprávně, tj. bezesmluvně a bez připojení k dodávkám provedeného provozovatelem distribuční soustavy.

Náhrada škody

Provozovatelem letadla ve smyslu § 427 odst. 2 obč. zák. je zpravidla jeho vlastník, není-li v leteckém rejstříku uvedena jiná osoba jako provozovatel letadla. Výjimečně může být provozovatelem i osoba odlišná od vlastníka, přestože v leteckém rejstříku zapsána není. Neodpovídá-li zápis skutečnému stavu věci a právním poměrům ohledně letadla, může mít postavení provozovatele i v rejstříku nezapsaná osoba, má-li ve skutečnosti k letadlu taková práva a oprávnění, jež jí umožňují s ním v dostatečně širokém rozsahu disponovat, užívat ho ke své činnosti a vlastním jménem jej fakticky provozovat. Nesprávnosti zápisu se však ani v občanskoprávních vztazích nemůže dovolávat v rejstříku zapsaná osoba. Rozhodující okolností v takových sporných případech jsou konkrétní práva a povinnosti vyplývající

z právního vztahu těchto osob. U smlouvy o pronájmu letadla je pak vždy nutno individuálně posuzovat, zda vlastník na smluvního partnera převedl dostatečný rozsah práv k letadlu.

Ochrana spotřebitele

Obchodní podmínky ve spotřebitelských smlouvách na rozdíl od obchodních smluv mají sloužit především k tomu, aby nebylo nezbytné do každé smlouvy přepisovat ujednání technického a vysvětlujícího charakteru. Naopak nesmějí sloužit k tomu, aby do nich v často nepřehledné, složitě formulované a malým písmem psané formě skryl dodavatel ujednání, která jsou pro spotřebitele nevýhodná a o kterých předpokládá, že pozornosti spotřebitele nejspíše uniknou (například rozhodčí doložka nebo ujednání o smluvní pokutě). Pokud tak i přesto dodavatel učiní, nepočíná si v právním vztahu poctivě a takovému jednání nelze přiznat právní ochranu. Pouhý odkaz v textu smlouvy na ustanovení o smluvní pokutě ve všeobecných podmínkách a v dalších specifikovaných i nespecifikovaných dokumentech vytváří pro spotřebitele překážku pro to, aby se s takovým ujednáním před uzavřením smlouvy skutečně seznámil. Jde o ujednání podřaditelné pod ustanovení § 56 odst. 1 obč. zák., neboť v rozporu s požadavkem dobré víry znamená k újmě spotřebitele značnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, a je proto s ohledem na § 55 odst. 2 obč. zák. neplatné.

Zadržovací právo, neplatnost právních jednání

Účetní doklad není z objektivního pohledu schopen naplnit uhrazovací funkci zadržovacího práva, neboť nemá užitnou hodnotu pro osobu odlišnou od vlastníka účetní evidence, jejíž součástí jsou předmětné doklady, a nelze jej samostatně zpeněžit, účetní doklad nemůže být ve smyslu ustanovení § 1395 o. z. zadržen k zajištění dluhu a jeho případným zadržováním vlastníku nevzniká věřiteli ve prospěch jeho pohledávky zadržovací právo. Na právní jednání je třeba hledět spíše jako na platné než neplatné (§ 574 o. z.). Neplatné je (mimo jiné) právní jednání, které se přiči dobrým mravům, práv-

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí“

ní jednání, které odporuje zákonu, pokud to smysl a účel zákona vyžaduje, a právní jednání, pokud má být podle něho plněno něco nemožného (srov. § 580 odst. 1 a 2 o. z.). Je-li neplatnost právního jednání stanovena na ochranu zájmu určité osoby, může vznést námitku neplatnosti jen tato osoba; nenamítne-li oprávněná osoba neplatnost právního jednání, považuje se právní jednání za platné (srov. § 586 odst. 1 a 2 o. z.). Soud přihlédne i bez návrhu k neplatnosti právního jednání, které se zjevně přiči dobrým mravům, anebo které odporuje zákonu a zjevně narušuje veřejný pořádek; to platí i v případě, že právní jednání zavazuje k plnění od počátku nemožnému (srov. § 588 o. z.).

Evropský exekuční titul

Smyslem evropského exekučního titulu je zjednodušit výkon (exekuci) vybraných cizích rozhodnutí v jiném státě. Na rozdíl od výkonu rozhodnutí na základě Nařízení (ES) č. 44/2001 proto u evropského exekučního titulu není vyžadováno výslovné uznání nebo jiný akt stejného nebo srovnatelného druhu, směřující k výkonu rozhodnutí. Jsou-li splněny Nařízením č. 805/2004 předvídané podmínky, je cizí rozhodnutí (evropský exekuční titul) příslušným orgánem ve státě svého vydání potvrzeno jako evropský exekuční titul. Pokud jsou požadavky splněny pouze ohledně části rozhodnutí, vydává se toliko částečné potvrzení evropského exekučního titulu. Potvrzení samo o sobě není exekučním titulem, pouze osvědčuje, že evropský exekuční titul je v mezích své vykonatelnosti vykonatelný i ve státě výkonu. Exekučním titulem i nadále zůstává cizí rozhodnutí, na které se hledí jako na tuzemský exekuční titul s tím rozdílem, že jej nelze podrobovat přezkumu ve věci samé. S ohledem na tuto skutečnost proto pro nařízení exekuce ve státě výkonu nepostačuje pouhé předložení potvrzení, je nutné předložit (kromě jiného) i evropský exekuční titul, který je nedílnou součástí potvrzení.

**Plné texty naleznete
na www.epravo.cz v sekci
„Soudní rozhodnutí“**

Zkušební doba

Zkušební dobu lze v pracovní smlouvě (popřípadě v jiné smlouvě) sjednat i v případě, že zaměstnanec vykonával dříve u téhož zaměstnavatele stejný druh práce na základě dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti.

Vzájemný návrh

V řízení, v němž soud rozhoduje o žalobě na zaplacení peněžité částky a o vzájemné žalobě na zaplacení peněžité částky zahrnující námitku započtení, je výrok o nároku uplatněném žalobou závislý na výroku o nároku uplatněném vzájemnou žalobou. Z povahy věci to pak nutně platí též v opačném postavení, neboť i rozhodnutí o vzájemné žalobě je závislé na tom, zda a v jakém rozsahu se prosadí kompenzační námitka, tedy (mimo jiné) na tom, zda a v jaké výši tu byla žalobou uplatněná pohledávka a zda proto a v jakém rozsahu došlo k zániku vzájemných pohledávek (tedy též pohledávky uplatněné vzájemnou žalobou) započtením. Výrok rozsudku o peněžitém nároku uplatněném žalobou a výrok o peněžitém nároku uplatněném vzájemnou žalobou, jež zahrnuje projev směřující k započtení, jsou výroky vzájemně závislé ve smyslu § 206 odst. 2 věty třetí a § 212 písm. a) o. s. ř.

Exekuční řízení po 1. 7. 2015

Z pohledu nepravé retroaktivity platí, že i když bylo exekuční řízení zahájeno 30. 10. 2014, s účinností od 1. 7. 2015 se na toto exekuční řízení použije právní úprava exekučního řádu a občanského soudního řádu ve znění účinném od tohoto data. Pro posouzení, zda byl soudní exekutor oprávněn vydat exekuční příkaz, kterým postihl mzdu manželky povinného a jinou pohledávku manželky povinného, je rozhodující právní úprava

účinná do 30. 6. 2015. Stejnou úpravou se řídí nárok oprávněného, aby jeho pohledávka byla uvedenými způsoby exekuce uspokojena, jakož i vykonané právní úkony, které k provedení těchto způsobů exekuce směřovaly. Jestliže od 1. 7. 2015 právní úprava nadále uvedeně způsoby exekuce neupravuje, nelze jimi od 1. 7. 2015 exekuci nadále provádět. Právní spojení, že „právní účinky zůstávají zachovány“ je třeba vykládat tak, že se jedná o právní účinky vzniklé po dobu „působení“ staré právní úpravy.

Věcná břemena

Převádí-li se nemovitost zatížená věcným břemenem, přecházejí povinnosti z věcného břemene – jak vyplývá z ustanovení § 151n odst. 2 obč. zák. – na jejího nabyvatele, a to bez ohledu na skutečnost, zda se nabyvatel zatížené nemovitosti v převodní smlouvě zavázal k jejich dodržování. Pronajme-li vlastník zatíženou nemovitost a je-li nájemní právo dotčeno věcným břemenem, je jím – i bez převzetí závazku k jeho dodržování v nájemní smlouvě – omezen též nájemce.

Odpovědnost státu za škodu a přerušení řízení

Má-li soud v odškodňovacím řízení vycházet ze stavu posuzovaného řízení ke dni svého rozhodování, pak nelze přihlížet k dalšímu případnému průběhu posuzovaného řízení, tudíž ani nemůže tento další průběh řízení (včetně výsledku případných opravných prostředků) znamenat existenci otázky ve smyslu § 109 odst. 2 písm. c) o. s. ř., pro niž by byl soud oprávněn posuzované řízení přerušit. Opačný závěr popírá smysl možnosti domáhat se odčinění nemajetkové újmy způsobené nepřiměřenou délkou stále probíhajícího řízení, jímž je poskytnutí rychlého zadostiučinění, pokud probíhající řízení již je nepřiměřeně dlouhým.

Způsobilost být účastníkem řízení O změně v osobě oprávněného podle § 36 odst. 5, § 52 odst. 1 exekučního řádu a § 107 odst. 3 o. s. ř. soudní exekutor (soud) rozhoduje v důsledku nedostatku podmínky řízení, jenž nastal po zahájení řízení a spočívá ve ztrátě způsobilosti oprávněného být účastníkem řízení

(u právnické osoby se tak děje v případě jejího zániku). Novým oprávněným (procesním nástupcem) zaniklé právnické osoby se stává osoba, o níž to stanoví zákon – při (přeshraniční) fúzi podle § 61 a násl. a § 180 a násl. zákona č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, je takovou osobou nástupnická korporace. Při fúzi sloučením dochází k univerzální sukcesi (přechodu práv a povinností), kdy ve smyslu § 61 odst. 1 zákona č. 125/2008 Sb. nástupnická korporace vstupuje do právního postavení zanikající korporace a přechází na ni jmění zanikající korporace. Soudní exekutor (soud) přistupuje k rozhodnutí o změně účastníka podle § 107 o. s. ř. z úřední povinnosti a není vázán návrhem účastníků, proto není relevantní případný nesouhlas nového oprávněného, tím spíše ani nesouhlas povinného.

Odpovědnost státu za škodu

Jestliže proti účastníku de facto probíhalo trestní stíhání, v jehož rámci byl i vzat do vazby, mohla mu být nepochybně tímto trestním stíháním způsobena újma. Na tom nemůže nic změnit skutečnost, že de iure trestní stíhání proti žalobci nikdy nebylo (řádně) zahájeno, neboť opatření o sdělení obvinění bylo od počátku nicotné. Odpovědnost státu za škodu způsobenou nicotným rozhodnutím je ve své podstatě odpovědností za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím ve smyslu § 5 odst. 1 písm. a) a § 7 a 8 zákona č. 82/1998 Sb.

Vzájemný návrh

Povinnost jednoho subjektu plnit (vrátit přijaté plnění) je vázána na tutéž povinnost subjektu druhého. Vrácení plnění z neplatné nebo zrušené smlouvy je každá její strana oprávněna požadovat po druhé straně jen tehdy, jestliže již sama vrátila nebo současně s uplatněním práva vrací či nabídne vrácení všeho, co sama podle této smlouvy přijala. Žalobní návrh sám nebo ve spojení se vzájemnou žalobou žalovaného musí umožnit soudu, aby vzájemnou vázanost restituční povinnosti účastníků vyjádřil ve výroku rozhodnutí.

PPS
advokáti

Důvěra a podpora našich klientů, stejně jako pracovní nasazení a výsledky celého našeho týmu jsou hlavními faktory dosavadního úspěšného fungování završeného ziskem ocenění » **Právnická firma roku pro regionální kancelář** « v soutěži pořádané společností EPRAVO.CZ

Na trhu právních služeb od roku 2002

Hradec Králové

Velké náměstí 135/19
500 03 Hradec Králové
Tel: +420 495 512 831-2

Praha

Římská 14
120 00 Praha 2
tel. +420 224 237 905

Vysoké Mýto

Jiráskova 154
566 01 Vysoké Mýto
tel. +420 465 423 200

Rychnov nad Kněžnou

Poláčkovo náměstí 85
516 01 Rychnov nad Kněžnou
tel.+420 494 321 351

Kolín

Chelčického 1380
280 02 Kolín
tel. +420 777 783 098

www.ppsadvokati.cz

Odpovědnost za vady

K vyřízení reklamace způsobem předvídaným ustanovením § 19 odst. 3 zákona č. 634/1992 Sb. je nezbytné, aby kupující umožnil prodávajícímu o reklamaci rozhodnout, což se neobejde bez odborného posouzení, zda předmět koupě skutečně vykazuje vytčené vady. Ustanovení § 625 obč. zák. a § 19 zákona č. 634/1992 Sb. je nutno vykládat s ohledem na povahu koupené věci a na další okolnosti a možnosti stran kupní smlouvy. Za účelem posouzení vytknutých vad předkládá věc v místě k tomu určeném zpravidla kupující a náklady s tím vynaložené následně uplatní u prodávajícího (§ 598 obč. zák.). V případě obtížné transportovatelnosti věci nelze po spotřebiteli spravedlivě požadovat, aby sám zajistil přepravu věci do sídla prodávajícího k odbornému posouzení vytknuté vady. Přeprava celé řady výrobků do provozovny podnikatele je pro spotřebitele značně problematická, a to i přesto, že má nárok na náhradu nákladů spojených s uplatněním svého práva z odpovědnosti za vady (§ 598 obč. zák.). Platí, že jakmile kupující zjistí vadu, musí to bez zbytečného odkladu oznámit prodávajícímu a předmět plnění mu předat nebo jej podle jeho pokynů uschovat nebo s ním jinak vhodně naložit tak, aby vada mohla být přezkoumána. Prodávající se tedy může se spotřebitelem domluvit i na jiném způsobu zkoumání předmětu koupě, např. na základě fotografií, videa natočeného spotřebitelem, prohlídky servisním technikem v místě bydliště spotřebitele apod.

**Plné texty naleznete
na www.epravo.cz v sekci
„Soudní rozhodnutí“**

Úpadek a ručení

V případě, kdy věřitel včas nepřihlásí pohledávku za (hlavním) dlužníkem (veřejnou obchodní společností) do konkursního či insolvenčního řízení, ručí společníci dlužníka za závazek dlužníka jen do výše, ve které by tato pohledávka nebyla uspokojena v konkursu, kdyby byla řádně a včas přihlášena.

Nezbytná cesta

Ve veřejném zájmu je i zajištění řádného užívání staveb jejich vlastníky; jde tu nejen o veřejný zájem na tom, aby vlastnické právo vlastníka stavby mohlo být vykonáváno, ale i o veřejný zájem na řádné údržbě stavby.

Věcné břemeno letiště

Zatímco náhradu za zřízení věcného břemene letiště stanoví soud při jeho zřízení podle § 30a zákona č. 49/1997 Sb., o civilním letectví, náhrady za omezení vlastnického práva zřízením ochranného pásma letiště se účastník musí domáhat samostatně; lze ji, odůvodňují-li to okolnosti dané věci, poskytnout na základě přímé aplikace čl. 11 odst. 4 Listiny, neboť zákon o civilním letectví poskytnutí náhrady neupravuje.

Pojištění odpovědnosti za škodu

Ze zřetele hodné důvody ve smyslu § 10 odst. 1 písm. e) zákona č. 168/1999 Sb. lze považovat předem neurčitý okruh situací, které existují objektivně a vyvolávají na účastníka nehody takový tlak, že splnění oznamovací povinnosti je proti tomu méně podstatnou záležitostí. Půjde např. o zdravotní důvody účastníka nehody, ať již nehodě předcházely či jí byly vyvolány, zdravotní potíže osob blízkých, které musí řešit apod.

Nezbytná cesta

Ve veřejném zájmu je i zajištění řádného užívání staveb jejich vlastníky; jde tu nejen o veřejný zájem na tom, aby vlastnické právo vlastníka stavby mohlo být vykonáváno, ale i o veřejný zájem na řádné údržbě stavby.

Odporovatelnost

Osobou, která ve smyslu § 237 odst. 1 insolvenčního zákona měla prospěch z dlužníkovy neúčinného právního úkonu, je i osoba (věřitel), které dlužník ve smyslu § 332 odst. 1 obč. zák. splnil dluh (jako „třetí osoba“) za jejího dlužníka. Jde-li (ve smyslu § 240 odst. 2 insolvenčního zákona) o právní úkon bez přiměřeného protiplnění, „který dlužník uči-

nil v době, kdy byl v úpadku“, nebo „který vedl k dlužníkovu úpadku“, je z hlediska závěru, že takový právní úkon je neúčinný, právně bez významu, zda ten, kdo přijetím plnění od dlužníka získal prospěch z dlužníkovy neúčinného právního úkonu, jednal (přijal plnění od osoby v úpadku nebo od osoby, která si tím přivodila úpadek) „v dobré víře“.

Podvod

Zásada subsidiarity trestní represe a z ní vyplývající princip ultima ratio bez dalšího nevylučuje spáchání trestného činu a uložení trestní sankce při závažném porušení takových povinností, které lze jinak sankcionovat i mimotrestními prostředky. Není ani vyloučeno souběžné uplatnění trestněprávní a soukromoprávní odpovědnosti, naopak to bude praktické v případech, kdy byla trestným činem poškozenému způsobena majetková škoda nebo nemajetková újma anebo na jeho úkor získáno bezdůvodné obohacení.

Pojištění odpovědnosti za škodu

Dle ustanovení § 44 odst. 3 zákona o pojištění smlouvě uhradil-li pojištěný škodu, za kterou odpovídá přímo poškozenému, má proti pojistiteli právo na úhradu vyplacené částky, a to až do výše, do které by byl jinak povinen plnit poškozenému pojistitel. Úhrada škody může být provedena jak v penězích, tak i v nepeněžní formě. Vynaložil-li tedy pojištěný sám se souhlasem poškozené náklady na provedení demolice stavby, poškozené jednáním pojištěného, přičemž k provedení demolice byla poškozená jako vlastník objektu povinna, má pojištěný podle § 44 odst. 3 zákona o pojištění smlouvě proti pojistiteli právo na úhradu těchto nákladů, a to až do výše, do které by byl jinak povinen plnit poškozené pojistitel.

Příslušnost soudu

Za první úkon ve věci, tj. za první obranu adresovanou soudu, je podle vnitrostátního procesního práva považován nikoliv odpor proti platebnímu rozkazu, ale až první procesní úkon, kterým se žalovaný na soud obrací po zrušení pla-

tebního rozkazu. Stejně tak odpor proti evropskému platebnímu rozkazu, který neobsahuje námitku nepřislušnosti soudu členského státu, nelze považovat za účast v řízení.

Cena podle smlouvy o dílo

Podle § 634 odst. 1 obč. zák. ve znění účinném do 31. 12. 2013 není-li výše ceny sjednána smlouvou nebo stanovena zvláštními předpisy, je třeba poskytnout cenu přiměřenou.

Obvyklou cenou je cena, která je v době uzavření smlouvy obvyklá v daném místě za dílo srovnatelných vlastností vzhledem k náročnosti provedení díla, délce doby, po kterou bylo zhotovováno apod. Dojde-li ke sporu, přísluší soudu, aby po posouzení nákladů potřebných na zhotovení díla (hodnoty materiálu, energie, vynaložené práce apod.) a obvyklého zisku stanovil, jaká cena je přiměřená, popř. zda zhotoviteli přísluší maximální cena podle cenového předpisu, nebo cena nižší. Výše ceny díla není od 1. 1. 1992 podstatnou náležitostí smlouvy o dílo.

Zastavení exekuce, konkurs

Účelem rozvrhového usnesení vydaného podle § 30 ZKJ je určení, které pohledávky a v jakém rozsahu budou z výtěžku konkursu uspokojeny, a základním předpokladem jeho vydání je pravomocné usnesení o schválení konečné zprávy. Usnesením o schválení konečné zprávy je v konkursním řízení s konečnou platností přezkoumán postup správce konkursní podstaty při zpeněžování konkursní podstaty a při vynakládání prostředků z konkursní podstaty a je schválena výše odměny a hotových výdajů správce konkursní podstaty. Právní mocí usnesení o schválení konečné zprávy je s konečnou platností také vyřešeno, jaká částka z konkursní podstaty je k dispozici pro uspokojení pohledávek konkursních věřitelů. Rozvrhovým usnesením je tak fakticky vymezen okruh konkurzních věřitelů. Byl-li v rozvrhovém usnesení jako věřitel uveden subjekt, o jehož vstupu do řízení nebylo doposud ve smyslu § 107a o.s.ř. rozhodnuto, ač tak mělo být učiněno, dojde tak ke zhojení vady řízení spočívající v opomenutí soudu rozhodnout o takovém návrhu.

Pojištění

Nesplnění povinnosti pojistitele informovat vlastníka vozidla, uvedeného v pojistné smlouvě uzavřené s pojistníkem, jako osobou odlišnou od vlastníka vozidla, o upomínce pojistitele k zaplacení pojistného, nemá vliv na zánik pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, neboť k zániku pojištění dojde podle § 12 odst. 1 písm. e) zákona č. 168/1999 Sb. marným uplynutím lhůty uvedené v upomínce k zaplacení dlužného pojistného, doručené pojistníkovi. Pojistná smlouva je dvoustranným právním jednáním, které zavazuje pouze účastníky smlouvy, s porušením informační povinnosti ze strany pojistitele může být spojeno případně jen právo vlastníka vozidla na náhradu škody, která by v důsledku porušení této povinnosti pojišťovnou vlastníku vozidla vznikla. Ustanovení § 12 odst. 1 písm. e) zákona č. 168/1999 Sb. nespojuje s případným porušením informační povinnosti ze strany pojistitele vůči vlastníku tuzemského vozidla žádné následky pro další trvání nebo zánik pojištění podle smlouvy uzavřené mezi pojistitelem a pojistníkem o odpovědnosti z provozu vozidla.

Nadace, nadační kapitál

Nadace může snížit nadační kapitál pouze způsobem a za podmínek upravených v § 344 a násl. o. z. Zakladatel si postupem podle § 317 o. z. nemůže vyhradit právo změnit nadační listinu v údajích o výši nadačního kapitálu v rozporu s úpravou snížení nadačního kapitálu podle § 344 a násl. o. z. Nelze-li takto změnit nadační listinu podle § 317 o. z., nemůže tak zakladatel učinit ani postupem podle § 3049 odst. 2 o. z.

Insolvence a místní příslušnost

Je-li z návrhu na zahájení řízení patrné, že podle udávaného bydliště (respektive místa, kde se daná osoba má zdržovat) není soud, u kterého byl návrh na zahájení řízení podán soudem místně příslušným k projednání a rozhodnutí věci, není to důvodem k odstraňování vad takového návrhu, respektive k tomu, aby se soud (lhotejně, zda v insolvenčním nebo jiném řízení) ujišťoval (utvrzoval ve správ-

nosti údaje) o bydlišti nebo místě, kde se osoba, která návrh podala, zdržuje. Odpovídající (správnou) reakcí soudu je v takovém případě vydání rozhodnutí o tom, že není místně příslušný k projednání a rozhodnutí věci a o následném postoupení věci (po právní moci usnesení o místní nepřislušnosti) místně příslušnému soudu (§ 105 odst. 2 o. s. ř.). ●

**Plné texty naleznete
na www.epravo.cz v sekci
„Soudní rozhodnutí“**

Mercedes-Benz E kabriolet

s hlavou v oblacích

Jak více si užít jízdu v krásném počasí, než se staženou střechou a větrem ve vlasech? V září tohoto roku bude na trh uveden zcela nový kabriolet třídy E jako nejmladší člen této modelové řady. Novinka na první pohled zaujme elegantně stříženou siluetou karoserie, sladěnými prvky vnějšího a vnitřního designu a automaticky skládací střechou z tkaniny, kterou si lze vybrat v několika barevných provedeních. Smyslné křivky karoserie a zároveň sportovní design samozřejmě vyniknou nejlépe se staženou střechou.

Majestátní téměř pětmetrová délka nového kabrioletu nabízí pasažérům čtyři plnohodnotná luxusní sedadla čalouněná kůží s volbou vyhřívání. Požitky z jízdy lze umocnit elektricky ovládanou větrnou clonou AIRCAP minimalizující vzdušné turbulence a v případě chladnějšího počasí pasažéři jistě ocení vyhřívání prostoru hlavy AIRSCARF. Jistotu dokonale vyladěného a sníženého podvozku poprvé zajišťu-

je také pohon všech kol 4MATIC. Výrazný vzhled přední karoserie zdobí nízko položená maska chladiče s diamantovou strukturou, kterou doplňují efektně posazené vysokovýkonné LED světlomety s krystalickou optikou. Na přání si zájemci mohou objednat osazení světlomety MULTIBEAM LED s vysokým rozlišením.

Dávno pryč jsou doby, kdy byly kabriolety výsadou pouze letních vyjížděk. Díky řadě technických inovací a zpracování lze

dnešní modely využívat bez ohledu na počasí. Nejnovější konstrukce a vícevrstvé izolace střeš jsou odolné nejen vůči chladu, ale zabraňují pronikání aerodynamického hluku zvenčí do interiéru a cestujícíci to již neomezuje ani v komunikaci jako dříve. Navíc automatické skládání střešy při náhlé změně počasí je dnes otázkou několika málo sekund. Nové Ěčko to zvládne i za jízdy až do 50 km/h do 20 s. Se složenou střešou nabídne kabriolet úctyhodných 385 litrů úložného prostoru

a praktický otvor například pro přepravu lyžařského vybavení.

V interiéru neschází nic ze současných technologií třídy E. V ozdobném obložení přístrojové desky z ušlechtilých materiálů se vznášá 7" sdružený barevný displej, který lze na přání změnit na dvojici 12,3" displejů s vysokým rozlišením a třemi variantami zobrazení „Classic“, „Sport“ a „Progressive“. Do prostoru efektně vystupují stříbrné výdechy ventilační soustavy ve tvaru turbínových motorů. Řidič má dále možnost přizpůsobit intenzitu a barvu dekorativního LED osvětlení kabiny v 64 odstínech. Celý interiér se tak doslova před očima majitele promění v řídicí středisko budoucnosti. Novou éru přibližuje informační a zábavní systém COMAND Online, dokonalá integrace chytrých telefonů a jejich bezdrátové nabíjení. Zákazníci zapojení do programu Concierge Service do zajistí ocenění rozmanité možnosti individuální podpory, ať se jedná o rezervaci místa v restauraci, turistické tipy na projížďené trase, upozornění na kulturní a sportovní akce včetně rezervace vstupenek nebo zasílání navigačních cílů přímo do vozidla.

Hladkou plavbu po asfaltovém povrchu si lze standardně přizpůsobit za pomoci systému DYNAMIC SELECT, který nabízí tři různé režimy nastavení tlumení podvozku „Comfort“, „Sport“ a „Sport+“ nebo alternativně zvolit výbavu s vícekomorovým vzduchovým odpružením AIR BODY CONTROL se stabilizací výkyvů karoserie. Mimořádné parametry nového kabrioletu doplňuje bohatá nabídka výkonných a hospodárných zážehových a vznětových motorů splňujících emisní normy Euro 6. Všechny verze jsou vybaveny funkcí ECO Start-Stop.

Pro zákazníky, kteří si chtějí dopřát opravdu mimořádný model, si automobilka připravila edici „25th Anniversary“, která odkazuje na populární model z 90. let – Mercedes-Benz 300 CE-24. Součástí výbavy jsou 20" kola z lehké slitiny v designu s 5 dvojitými paprsky, ozdobné obložení z jilmu s otevřenými póry, osvětlené prahové lišty nebo velurové podlahové rohože s vyšitým nápisem „25th Anniversary Edition“. Série označená originální plaketou na karoserii svou výjimečnou výbavou naprosto vybočuje z řady a stává se velkým sběratelským lákadlem. ●

MT Legal s.r.o., advokátní kancelář

Společnost **MT Legal s.r.o.**, advokátní kancelář poskytuje komplexní právní a poradenské služby pro veřejný a soukromý sektor v rámci celé ČR, a to prostřednictvím svých více jak 20 právních specialistů.

NABÍZENÉ SLUŽBY

- komplexní právní poradenství
- poradenství dodavatelům a zadavatelům veřejných zakázek
- kontrola nabídek dodavatelů, administrace zadávacích a koncesních řízení
- zpracování právních rozborů a analýz
- zastupování v soudních, správních a arbitrážních řízeních
- přednášková činnost, metodická podpora

HLAVNÍ SPECIALIZACE

- právo veřejného investování (veřejné zakázky, koncese, projekty PPP, veřejná podpora, strukturální fondy EU)
- právo EU
- právo duševního vlastnictví, právo ICT
- energetické právo
- stavební právo
- horní právo
- právo životního prostředí
- zdravotnické právo
- vodní a lesnické právo
- právo obchodní, občanské, správní, pracovní
- arbitráže a investiční spory

Kolektiv právníků MT Legal s.r.o., advokátní kanceláře je autorem Komentáře k novému zákonu o zadávání veřejných zakázek.

■ BRNO

■ Jakubská 121/1, 602 00 Brno 2
■ +420 542 210 351

■ PRAHA

■ Jugoslávská 620/29, 120 00 Praha 2
■ +420 222 866 555

■ OSTRAVA

■ Bukovanského 1345/30, 710 00 Ostrava
■ +420 596 629 503

■ info@mt-legal.com
■ www.mt-legal.com

SingleCase Datovka

SingleCase se spojilo se sdružením CZ.NIC a nově nabízí přímé propojení s datovou schránkou. Podívejte se, jak to funguje.

Nejprve trochu historie

Od samého začátku SingleCase jsme přemýšleli, jak se uživatelsky přívětivě napojit na systém ISDS, s vědomím, že datové schránky jsou pro advokáty často kritické místo v interních procesech kanceláře. Zvažovali jsme dvě cesty, a to:

- vytvoření rozhraní pro příjem a odesílání datových schránek přímo v SingleCase
- propojení s vhodnou aplikací třetí strany

Při analýze jsme zjistili, že způsob práce s datovou schránkou se napříč kancelářemi značně liší. Někde si schránku vybírají sami advokáti, jinde je výběr schránek delegován na pověřené osoby. V některých kancelářích se zálohují veškeré zprávy na disk, v jiných používají Datový trezor. Další kanceláře spravují datové schránky svým klientům. Ve výsledku se tak z jednoduchého požadavku stává zcela nová aplikace.

Vizí SingleCase je být jedním, jednoduše použitelným místem, ve kterém právníci pracují se spisy, zapisují svůj čas a vystavují faktury. Do aplikace proto stále přidáváme nové funkce kolem vedení spisu (loni např. kontrola insolvence, propojení s bankou pro příjem plateb), nicméně tam, kde již na trhu existují kvalitní řešení, se snažíme nevyvíjet znovu již fungující. SingleCase tak kupříkladu nikdy nebude nahrazovat e-mailového klienta nebo účetní systém.

Podobnou cestou jsme se rozhodli jít u datových schránek a v posledním roce hledali vhodného partnera pro integraci.

Datovka od CZ.NIC

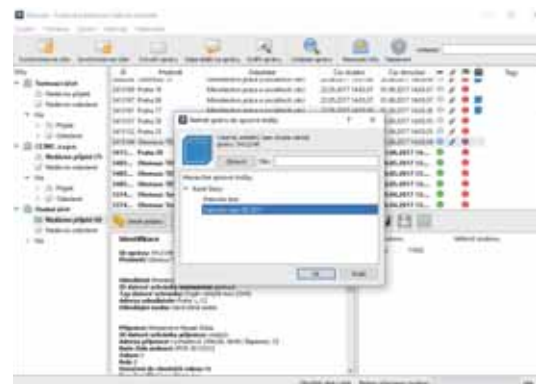
CZ.NIC je sdružení předních českých poskytovatelů internetových služeb – členy sdružení jsou například Seznam.cz, O2, T-Mobile, České Radiokomunikace a mnozí další. Je správcem české národní domény s koncovkou .cz a zajišťuje její hladký provoz. Kromě toho se sdružení soustředí na rozvoj internetové infrastruktury formou samostatných projektů, jakými jsou mojeID nebo právě Datovka.

Rozhraní aplikace Datovka

Datovka je desktopová a mobilní aplikace pro přístup k datovým schránkám – funguje na všech operačních systémech včetně Windows a Mac. Umožňuje stahovat a číst zprávy, odesílat zprávy, kontrolovat integritu zpráv, exportovat doručky, celé zprávy i přehled korespondence za určité časové období a mnoho dalšího – k dispozici je také rozsáhlá uživatelská příručka. Uživatelské rozhraní aplikace se velice podobá běžným e-mailovým klientům, např. Outlooku nebo Thunderbirdu. Mezi hlavní výhody pro uživatele patří:

- práce s větším množstvím účtů na jednom místě
- kontrolovaný výběr datové schránky (zprávy se nestahují automaticky)
- možnost využít účet pověřené osoby s omezenými právy (např. lze odeslat zprávu bez doručení nových zpráv)
- možnost uložení hesla ke schránkám (není třeba zadávat při každém přihlášení)
- uložení lokální kopie zpráv i po uplynutí 90 dní
- plná podpora ověřování zpráv a časových razítek

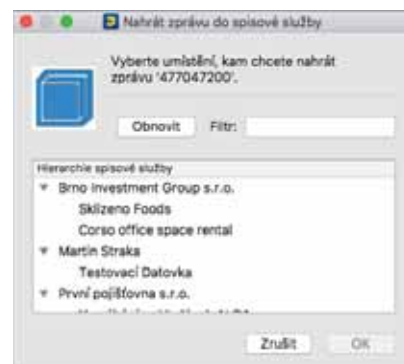
Datovka je neustále spravována a vyvíjena. A co je nejlepší – je poskytována volně ke stažení.

Jak funguje propojení se SingleCase

Poté, co si zdarma stáhnete Datovku, následujte náš krátký návod pro její propojení se SingleCase. Příkladování zpráv ke spisu je následně jednoduché:

1. K datové schránce přistupujete prostřednictvím Datovky
2. Pro uložení zprávy ke spisu na zprávu kliknete pravým tlačítkem a zvolíte možnost Odeslat do spisové služby
3. Přímou v Datovce se objeví seznam vašich klientů a spisů, které můžete filtrovat podle jména klienta / spisu i metadat spisu (např. číslo spisu)
4. Po kliknutí na tlačítko OK je zpráva automaticky uložena do SingleCase ke zvolenému spisu vč. příloh
5. V seznamu zpráv u dané schránky Datovka ikonkou indikuje, jestli již byla daná zpráva uložena do spisu ●

Rödl & Partner

U nás si vyberete:
Buď nejlepší nebo nejlepší

> Právnická firma roku 2016

Rödl & Partner 5 let právnickou firmou roku v daňovém právu.

> Právník roku 2016

Monika Novotná, advokátka a partnerka Rödl & Partner,
právníkem roku 2016 v oboru finančního práva.

Právnická firma
roku 2012–2016

Praha | Brno
www.roedl.com/cz

Letní festivaly přejí dobročinnosti

Metronome Festival Prague, Mezi Ploty, Colours of Ostrava nebo Folkové prázdniny: bez ohledu na velikost akce, jména hvězd v jejich programu či profil publika lze na každém z těchto festivalů pomoci dobré věci. Charitativní podtext dodá akci širší celospolečenský rozměr a návštěvníkům jednoduše a nenuceně dobrý pocit.

Způsoby, jak mezi návštěvníky festivalů dobročinnost propagovat a následně realizovat veřejnou sbírku, jsou různé. Akce jako Mezi ploty či Plaňanské posvícení darují potřebným část nebo úplný zisk ze vstupného, jinde se posílají dárcovské esemesky nebo se pro dobrou věc sportuje. „Festival, to je výzva spojit kulturní program s pozitivními myšlenkami, kdy se dá do něj zapojit i propagace různých dobročinných aktivit,“ upozorňuje David Gaydečka, organizátor pražského hudebního festivalu Metronome. „Lidé, kteří navštěvují festivaly, počítají s tím, že tam stráví minimálně den nebo i více dní. Mají tak možnost otevřít se novým, nejen hudebním zážitkům a začít se třeba zajímat i o charitu,“ dodává.

Na sociální a charitativní strunu hrají také anglické Glastonbury a dánský Roskilde Festival. Obě velké zahraniční akce s dlouholetou tradicí posílají neziskovkám na účty část příjmů ze vstupného. Roskilde od roku 1971 vydělalo nevládním organizacím jako Doktoři bez hranic, Amnesty International a mnoha dalším více než 43 milionů eur. Hudební fanoušci čím dál více slyší také na ekologickou výzvu. Certifikaci Čistý festival uděluje v České republice společnost EKO-KOM organizátorům podle toho, jak se jim daří třídít odpad a eliminovat negativní dopad na životní prostředí. Právem ji vlastní třeba Colours of Ostrava, kde stěží najdete odhoze-

né plastové kelímky. Ale i spousta dalších tuzemských festivalů už přešlo na systém vratných, zálohovaných kelímků a pečlivé třídění odpadu.

Férovost především

Skutečnost, že se lidé cyklojízdou či tancem pro dobrou věc baví nebo jsou ochotni utrácet za výrobky z chráněných dílen, ještě sama o sobě nestačí. Důležitá je i transparentnost sbírky a dostatečná komunikace s veřejností, jak bylo s jejím příspěvkem naloženo.

„U našich charitativních aktivit lidé oceňují, že okamžitě vědí, koho podpoří. Na mnoha festivalech si mohou návštěvníci zajezdit na našich Oranžových kolech, kde se ujetá vzdálenost ihned přepočítává na peníze pro konkrétní neziskovou organizaci,“ vysvětluje ředitelka Nadace ČEZ Michaela Ziková. „Sportem pomáhají ostatním i zároveň jsou prospěšní i sami sobě,“ dodala.

Pohybem se pomáhalo dobré věci třeba na Mezinárodním filmovém festivalu v Karlových Varech, kde hvězdy i návštěvníci šlapali do pedálů speciálně upravených charitativních kol Nadace ČEZ i klasických jízdních kol z festivalové půjčovny. Tahle charitativní cyklojízda přinesla 700 tisíc korun, které si formou šeků rozdělily nadační fondy profesora Pavla Pafka, Pink Bubble a Denní centrum Žirafa.

Charitu ve Varech propagovaly šlapáním hvězdy i manažeři. Zleva: Generální ředitel ČEZ Daniel Beneš, prezidentka Nadačního fondu Pink Bubble Martina Šmuková, ředitel Karlovarského festivalu Jiří Bartoška a chirurg Pavel Pafko

Pojízdný stánek s Oranžovými koly zaparkoval i mezi komíny bývalých vitékovic hutí a železáren, které se letos popáté staly dějištěm festivalu Colours of Ostrava. Britský list The Guardian tento festival loni zařadil mezi 10 nejlepších v Evropě a mezi největší letošní hvězdy patřily britští Jamiroquai či australská Midnight Oil.

Podpořit dobročinné projekty letos mohl každý z více jak deseti tisíců tančícího „kotle“, stačilo jen stáhnout a zapnout mobilní aplikaci EPP – Pomáhej Pohybem.

Takzvaná EPPka funguje jako běžný sportovní tracker pro celkem 24 pohybových aktivit včetně tance, jízdy na koni či chůze s kočárkem. Uživatelé sbírají sportovními aktivitami body, které podle vlastní volby připsou jednomu z nasazených dobročinných projektů v aplikaci, a Nadace ČEZ potom odpovídající částkou projektu přispěje. ●

Překonáváme
s vámi překážky
již více než 20 let

JELÍNEK

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

velmi doporučovaná
kancelář

Advokátní kancelář JELÍNEK & Partneři s.r.o.

Působíme v Pardubicích a Hradci Králové

www.advokatijelinek.cz

velmi doporučovaná
kancelář

VYTRVALOST | TRADICE | SÍLA

MILUJETE SPORTOVNÍ JÍZDU?

V Renocarů jdeme ještě o krok dál... Nechte se inspirovat a přesvědčte se.

Následuj Mě

Od roku 2015 se Renocar pyšní největším prodejním autosalonem pro vozy BMW řady M v Evropě – BMW M Centrem. V únoru 2017 jsme pro fanoušky vozů BMW M spustili nový web nasledujMe.cz, kde najdete všichni milovníci sportovní jízdy informace o vozech řady M, možnostech individuálních úprav a chystaných akcích.

Originál na míru

Individuální přístup je přesně to, co můžete od Renocarů očekávat. Pro své BMW M si

vyberete jedinečnou barevnou kombinaci, nabídneme vám úpravu motoru od firmy AC Schnitzer nebo podvozek na míru, v nabídce nechybí ani výfuky Akrapovič s unikátním zvukem. Úpravami a naladěním vozu podle vašeho přání získáte skutečný originál se sportovními geny.

S BMW M na evropský okruh či k polárnímu kruhu

Pokud již vůz BMW M vlastníte nebo o jeho koupi uvažujete, bude pro vás vzrušujícím zážitkem některá z akcí, které Renocar pro své fanoušky pořádá. Na stránkách www.nasledujMe.cz najdete v sekci Akce a zážitky nabídku řídičských kurzů, ať už jde o letní kurzy na evropských okruzích nebo o zimní driftování na severu Evropy u polárního kruhu.

Vždy v obraze

Na webu nasledujMe.cz informujeme o všem podstatném, co se ve světě BMW M stalo nebo co se plánuje. Sledujeme dění okolo nové M5, která přichází na trh v letošním roce. Dozvíte se také zajímavé detaily o speciálních edicích BMW řady M, např. M4 DTM nebo M3 „30jare“, která je oslavou třicátých narozenin ikonické BMW M3. Pokud vás web inspiruje a dostanete chuť se v BMW M svést, stačí si domluvit schůzku přes online formulář.

Sledujte nás na facebooku: [@nasledujme.cz](https://www.facebook.com/nasledujme.cz). A uložte si také adresu své nové inspirace: www.nasledujme.cz ●

Pojištění právní ochrany slaví 100 let

„Psal se rok 1928 a v Berlíně vznikla pojišťovna, jejíž kořeny se dají vystopovat už o 11 let dříve, v Paříži. Ve znaku nesla tři písmena: D.A.S., která jsou dnes napříč světem synonymem právní ochrany v mnoha oborech lidské činnosti.“ říká v rozhovoru pro EPRAVO.CZ Magazine Mgr. Jitka Chizzola, generální ředitelka D.A.S. Rechtsschutz AG, pobočky pro ČR.

Letos slavíte 100 let právní ochrany, to už je úctyhodné číslo. Přibližte nám, prosím, co to vlastně pojištění právní ochrany je?

Myšlenka právní ochrany vznikla při automobilových závodech v Le Mans, které čas od času poznamenala tragická nehoda. Postižení byli jak závodníci, tak diváci. Zranění či pozůstalí pak museli často marně žádat pojišťovny o výplatu životních či úrazových pojistek, nebo museli absolvovat zdlouhavé soudní spory o náhradu škody, pokud

vůbec měli na nějaké soudní líčení peníze. Organizátor závodů a veliký propagátor motorismu Georges Durand, proto v roce 1917 založil společnost s názvem Défense Automobile et Sportive, zkráceně D.A.S. – což bychom volně mohli přeložit jako ochranu při automobilismu a sportu s cílem vyřešit otázku „Jak to udělat, aby si mohl i nemajetný člověk v případě potřeby dovolit slušného právníka a hájit své zájmy“. Celá idea vzájemné pomoci byla příkladně jednoduchá: „zaplatte si pravidelný poplatek a za to dostanete v případě potřeby právní pomoc.“

To byl na tu dobu tedy velký průlom.

Ano, to byl. V roce 1917 se tak začaly fakticky právně hájit zájmy poškozeného v rámci pojištění. My vlastně stojíme na druhé straně všech pojišťoven. Ze začátku toto Francouzi také nazývali contre assurance, proti pojišťovnám.

Nastala doba pojišťovny právní ochrany. George Durand od začátku říkal: „Potřebujete vedle úrazového pojištění, proti krádeži a požáru také další silnou společnost. Pojišťovnu, která vám bude kryt náklady spojené s vyřízením vašich právních nároků. K tomu budete potřebovat energické a aktivní právní zastoupení, které převezme váš případ a bude vás zastupovat, když jste se stali bez vlastní viny obětí automobilové nehody.“ Tak začala naše cesta právní ochrany. Navíc tato myšlenka byla značně vizionářská, vemte si, že v té době jako pohonná jednotka stále ještě převažovala koňská síla.

První světová válka zamíchala karty všem, jak se s tím vypořádala D.A.S.?

V letech po první světové válce se situace dramaticky změnila. Automobilový průmysl se po válce rozjel na plné obrátky a koncept právní ochrany slavil hotové zně. Automobily se stávaly stále dostupnějšími a v roce 1926 byl už koncept právní ochrany natolik zajímavý, že jej přebíral švýcarský poskytovatel právní ochrany, který sice s francouzskou značkou neměl nic společného, ale pojmenoval se stejně – D.A.S.. A právě Švýcaři o další dva roky později, ve zmíněném roce 1928, stáli v pozadí založení německé D.A.S.. Té D.A.S., která po druhé světové válce proslavila značku po celém světě. Krátce po válce změnila německá D.A.S. oficiální název na Deutscher Automobil Schutz – tedy doslova německá automobilová ochrana. Jak je patrné, jméno D.A.S. zůstalo, ale firma byla jiná.

Zastavme se krátce u těch dvou linií značky, nebyla mezi nimi rivalita? Přeci jen dvě firmy se stejným názvem...

Značka D.A.S. má v tomto ve světě byznysu zcela unikátní a málo vídanou zvláš-

nost – pod mateřskou německou firmu dnes spadají všechny dceřiné společnosti po celém světě... s výjimkou jediné. Francouzská D.A.S., která stála na počátku celého příběhu, působí stále jako samostatná jednotka. Avšak žádný spor o značku ani ochrannou známku už dnes nehrozí. Je to tím, že obě společnosti tak nějak ctí základní motto o vzájemné pomoci, se kterým tehdy, před sto lety, oslovily svět vstupující do moderní éry.

Když nyní opustíme Německo a Švýcarsko, jak se stala D.A.S. světovým pojmem?

Hodně tomu napomohl turismus. Lidé začali houfně cestovat do zahraničí, a i tam celkem pochopitelně čas od času bohužel bourali, nebo je někdo naboural. Rozdílné právní systémy a částečně i jazyková bariéra specializované právní pomoci jednoznačně nahrávaly a D.A.S. tak v roce 1955 založila další dceřiné společnosti v Rakousku a v Itálii a o něco později následovaly ještě Španělsko, Nizozemsko, Řecko a Lucembursko. Celkem 18 společností po celém světě, např. i v Kanadě a Jižní Koreji a chystají se další.

D.A.S. tedy před sto lety přišla s inovativním produktem, ovšem 100 let je dlouhá doba na to vydržet s původním konceptem – jak jste drželi krok s dobou?

Inovace jsou základním kamenem úspěchu. D.A.S. si to moc dobře uvědomovala od svého vzniku, neboť svůj úspěch na inovacích postavila. V roce 1958 jsme tak jako první německá pojišťovna, a zároveň jako jedna z mála společností té doby vůbec, převedli veškerou agendu do počítačové databáze. Digitalizace nás strašně posunula, bylo to hlavně zefektivnění práce. Výměna informací, informace nejenom pro právníky, ale i pro obchod a tak dále. Nemohli jsme však zůstat jen u automobilů. Rostoucí společenská obliba řešit spory přes právníky nám otevřela zcela nové obzory. Ke konci dvacátého století tak už pojištění právní ochrany dalece přesáhlo služby spojené s motorismem. Máme pojištění právní ochrany podnikatele, právní ochrany soukromí, právní ochrany bydlení... a tak

by se dalo pokračovat. Abychom lépe pochopili celý vývoj, podívejme se do poloviny devadesátých let minulého století, kdy D.A.S. vstoupila do zemí střední a východní Evropy, které do té doby byly v tomto oboru přímo panensky čisté. Dobrým příkladem je třeba Česká republika: když D.A.S. otvírala v roce 1995 pobočku v Praze, měla pojišťovna 6 zaměstnanců a osm obchodních zástupců. Dnes zaměstnává 110 lidí a obchodní zástupce počítá na stovky...

Jak vnímáte vývoj značky D.A.S. do budoucna?

Nedávno o historii D.A.S. vyšel film na Stream.cz v pořadu Slavné značky. Jsem hrdá na to, že značka D.A.S. je v právním světě pojmem. Databáze stovek tisíců soudních sporů napříč Evropou dává našim advokátům nesmírně ceněné odborné zázemí a znalost celé řady precedenčních rozsudků. D.A.S. pojišťovna právní ochrany je 23 let na českém trhu a je jedinou specializovanou pojišťovnou svého druhu v České republice. Dnes je součástí jedné z největších pojišťovacích společností světa ERGO Group, která sídlí v Düsseldorfu a má po celém světě na 40 milionů zákazníků. Do budoucna se budeme dále snažit být o krok vpředu. Naše možnosti leží v nových technologiích a technických a produktových inovacích. ●

Zuri Zanzibar Hotel & Resort.
Autor vizuálů: mvize.

Polidštěná architektura

Recept na autentické a inspirativní stavby podle Seana Cliftona z Jestico + Whiles

Nejjednodušší věci bývají zpravidla nejúčinnější. A přesto patří mezi ty nejvíce opomíjené. Seanovi Cliftonovi, řediteli pražské architektonické kanceláře Jestico + Whiles, trvalo léta, než pochopil, že naprostým základem autentické architektury s trvalou hodnotou je vzájemné naslouchání s lidmi a sdílení jejich problémů a potřeb. Mnohokrát se přesvědčil, že pokud jako architekt již od samého

začátku zapojí místní veřejnost do návrhu nového projektu, vzniknou inspirativní stavby plné života a energie. Současné návrhy Jestico + Whiles jsou toho důkazem. Ať už jde o základní školy ve Velké Británii, pětihvězdičkový hotelový resort na Zanzibaru, rezidenční komplex v pražských Košířích, vily v nadmořské výšce 2 500 m. n. m. v pákistánských horách, nebo multikino a restaurace ve městě Láhaur v Pákistánu.

„Z povahy své profese může architekt buď budovat a rozvíjet místní komunitu, anebo vytvářet bariéry. Přitom lidé se dokáží velmi dobře rozhodovat o své budoucnosti, když jim k tomu dáte dost prostoru. Na dobrém architektovi je, aby vytvořil podmínky pro vzájemnou komunikaci, sbíral dobré nápady a pak je zasadil do celého kontextu,“ říká Sean Clifton a dodává: „Architektura – to nejsou jen budovy, ale i sdílený prostor, který mezi nimi vzniká.“

Vždy musíme mít na paměti, že projektujeme místa i pro příští generace.“

Promyšlenou architekturou proti šikaně na školách

„Šikana je obrovský problém, s nímž bojuje řada vzdělávacích institucí. Nejčastěji se odehrává na toaletách, takže běžná situace jako návštěva WC se pro mnoho žáků

stává naprosto neřešitelná. Jak s tím může pomoci architekt? V jedné anglické škole jsme uspořádali workshop s místními žáky a zeptali se na jejich názor. Řešení přišlo velmi rychle. Smíšené toalety. Chlapci nešikanují druhé před děvčaty a děvčata se před chlapci chovají mnohem slušněji než ve výhradně dámské společnosti. Stačilo se pouze zeptat a naslouchat. Celý proces byl velmi inspirující a navíc měl skutečné výsledky,“ komentuje Sean Clifton.

Spolupráce s místními v rozvojových zemích vede k autentickým stavbám i zlepšení životní úrovně obyvatel

„V Tanzanii stavíme pětihvězdičkový hotelový komplex Zuri Zanzibar Hotel & Resort. Na samém začátku jsme si najali místního průvodce a pozorně naslouchali všem očekáváním i obavám zdejších obyvatel. Probrali jsme se dostupnými materiály a zmapovali zanzibarskou kulturu a řemeslnou tradici. Díky tomu se nám podařilo navrhnout resort, který v maximální míře respektuje místní prostředí a zásadním způsobem podporuje místní komunitu,“ říká Sean Clifton. Základním cílem architektů z Jestico + Whiles totiž bylo využít místní pracovní síly a materiály a také minimalizovat zásah do životního prostředí i spotřebu energie.

„Zlepšili jsme životní podmínky obyvatel a vytvořili desítky pracovních míst. Například všechny bungalovy jsou navrženy z nepalovaných cihel, které nám vyrábějí místní ze směsi cementu a písku. Dříve lokální poptávku zvládali dva lidé, teď máme na ostrově malou továrnu s vlastními zaměstnanci. Makutové střechy bungalovů jsou z tradičního zanzibarského materiálu, který se vyrábí z listů banánovníku, zatímco střechy budov na hlavní ose jsou z dřevěných šindelů. V interiérech jsme použili tradiční zanzibarské vyřezávané dveře, dekorace z lotosových květů nebo malby přímo na stěnách s africkou tematikou od zdejší umělkyně. Korálkové závěsy z papíru ručně vyrábějí místní ženy. Běží také speciální programy pro vzdělávání obyvatel ostrova, kteří mají v budoucnu zájem v hotelu pracovat. Jedná se o výuku anglického jazyka, ale i dalších dovedností potřebných pro práci v hotelovém komplexu,“ komentuje Sean Clifton.

Resort bude naprosto soběstačný. Pomocí vlastního odsolovacího zařízení bude čistit mořskou vodu ozonem a splaškovou vodu přefiltrovat v centrální čistírně. Na ohřev vody bude využívat solární energii. Chlazení prostor v bungalovech bude probíhat systémem evening breeze, který v porovnání s tradičním přístupem spotřebovává pouze čtvrtinu energie při zachování srovnatelného komfortu.

Bytový komplex Sakura.
Autor vizuálu: Studio Horák.

Dalším důležitým aspektem bylo zachování co největšího množství stávající zeleně. Tento postup byl mnohem šetrnější k místní flóře, protože na ostrově nebyly žádné školky, z nichž by bylo možné získat novou výsadbu. A zeleň navezená z pevniny by mohla být invazivní a ostrov rychle zamořit. Jestico + Whiles proto založila vlastní školky. V nich už dva roky společně s místními pěstuje tisíce druhů rostlin a koření typických pro Zanzibar, které budou součástí rozsáhlých zahrad v resortu.

„Každý pokácený strom kompenzujeme náhradní výsadbou. Naučili jsme se, jak správně pěstovat sazenice v podmínkách, kde hrozí monzunové deště anebo sežehnutí ostrým sluncem. Naopak místní obyvatelé si uvědomili, jak důležité je recyklovat plasty, sázet nové stromy a obecně brát větší ohled na další generace,“ dodává Sean Clifton.

Rezidenční výstavba: komunikace klíčem úspěchu

Kde jinde by měla mít komunikace zásadní vliv než u staveb, kde lidé bydlí? Pouze díky zapojení místní veřejnosti a vzájemnému sdílení názorů mohou vznikat čtvrti plné života a pozitivní energie. Ideálním příkladem je nový bytový komplex Sakura, který vyrůstá v těsném sousedství lesoparku Cibulka v pražských Košířích. Tým architektů Jestico + Whiles vytvořil ideální prostor pro navazování přátelských sousedských vztahů a budování místní komunity.

„Klient měl od samého začátku představu zeleného bydlení. Tradičních přístupů, jak dosáhnout udržitelného designu, je řada. Můžete navrhnout solární zdroje energie,

využít recyklovaný stavební materiál, postarat se o dobrou izolaci. Ale co lidé? Co ve skutečnosti chtějí majitelé bytů od svých nových domovů? Zaměřili jsme se na pocity, životní styl a kvalitu bydlení, kterou bychom budoucím obyvatelům rádi nabídli. Lidé přirozeně touží po bydlení v rodinném domě se zahradou, ale přitom se všemi výhodami městského bytu. Pevrnuli jsme proto naruby tradiční koncept bytového domu ve smyslu uzavřených místností s minimálními balkony. Mezi stropní desky jsme v podstatě vložili samostatné 'domy', kdy ke každé jednotce náleží rozsáhlý balkon s vlastní zahradou. Vytvořili jsme bydlení navozující atmosféru rodinného domu, ovšem bez starostí s jeho provozem a údržbou. Nadto celý komplex s vlastním parkem, sádkovým hájem, dětským hřištěm a řadou míst pro zastavení a relaxaci představuje ideální prostor pro setkávání a trávení volného času místních obyvatel,“ uzavírá Sean Clifton. ●

Zuri Zanzibar Hotel & Resort.
Autor vizuálu: mvize.

O české nemovitosti začínají mít zájem investoři z Číny a Izraele

Česká republika je velmi oblíbená mezi zahraničními investory, kteří poptávají rezidenční a komerční nemovitosti. Převládají mezi nimi kupci z Ruska a dalších zemí Společenství nezávislých států (SNS), Vietnamu nebo Velké Británie. O český realitní trh však začínají projevovat zájem rovněž občané Číny a Izraele. Podle analýzy realitní kanceláře Lekvi Group, která se zaměřuje především na zahraniční klientelu z východních zemí, je to dáno ekonomickou stabilitou a dobrou bezpečnostní situací v České republice, jež zaručuje udržení hodnoty investice, případně její další zhodnocení. Tuzemské developerské projekty jsou navíc považované za velmi kvalitní.

Společnost Lekvi Group letos slaví 10 let působení na českém realitním trhu. Při této příležitosti zhodnotila vývoj národnostního složení zahraničních investorů z východních zemí i vliv politických a socioekonomických událostí na pokles (či naopak růst) jejich zájmu o rezidenční a komerční nemovitosti v České republice. Jedním z důkazů přetrvávající poptávky je výrazný vzrůst objemu hodnoty prodaných bytových jednotek z portfolia Lekvi Group, který v loňském roce dosáhl 1 mld. Kč.

Národnostní struktura zahraničních investorů se mění jen pozvolna

Národnostní složení zahraničních investorů se v průběhu posledních 10 let příliš nezměnilo. V souvislosti s překonáním ekonomické krize však poklesl jejich celkový podíl na tuzemském realitním trhu, na němž je částečně nahradili čeští kupci. „Pokud zcela pomíneme státy západní Evropy, přetrvál po celé analyzované období nejsilnější zájem ze strany občanů Ruska a Ukraji-

ny, kteří mají mezi kupujícími více než 70% zastoupení. Již méně se však ví, že si české nemovitosti drží velkou oblibu rovněž mezi Bělorusy a Ázerbájdžánci a v poslední době se objevují i v hledáčku investorů z Číny a Izraele. V období krize vlastnili cizinci až 30 % pražských nemovitostí. Po jejím skončení jejich celkový podíl na tuzemském realitním trhu poklesl, protože Češi využili zlepšující se hospodářské situace a nízkých úrokových sazeb hypoték k pořízení vlastního bydlení či bytu na investici. To však neznamená, že by zahraniční kupci ztratili o tuzemské rezidenční a komerční nemovitosti zájem. Stále pro ně zůstávají velmi atraktivní investiční příležitosti, zvláště pokud prodávající zohledňují jejich národnostní specifika. Číňané například hledají spíše velkometrážní byty a zajímají se, zda odpovídají zásadám feng-šuej,“ komentuje současnou situaci Firaz Muinov, výkonný ředitel Lekvi Group.

Česká republika jako země ekonomické stability a bezpečí

Česká republika má pro zahraniční kupce pověst ekonomicky stabilní a bezpečné země s výborným umístěním v srdci Evropy. Pořízení zdejší komerční nebo rezidenční nemovitosti pro ně proto znamená jistotu udržení hodnoty investice. „To je v dnešní rozbourané době opravdu velmi důležité. Nikdo nechce vkládat své finanční prostředky do koupě bytu v problematické oblasti, kde hrozí válečný konflikt,“ vysvětluje Karel Bartoš, Business Development Director Lekvi Group. „Pořízení bytu se navíc stává stále oblíbenější formou zhodnocení peněz. V uplynulých letech měli lidé ze zahraničí zájem především

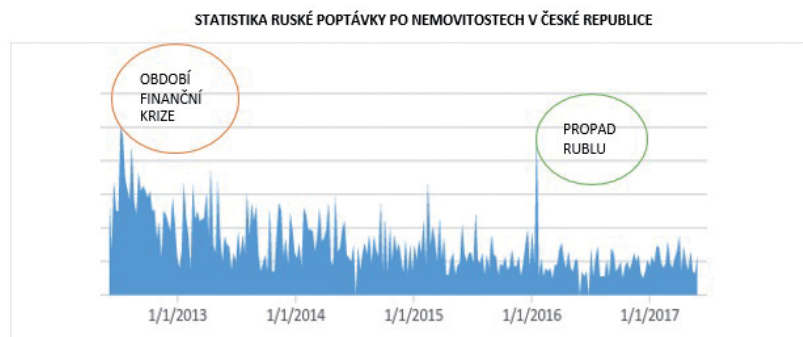
o větší bytové jednotky, které jim sloužily k přímému bydlení, v současnosti je však poptává méně než 50 % kupujících. Většina si pořizuje spíše malometrážní byty určené k budoucímu pronájmu nebo také komerční nemovitosti. Tyto změny se odrazily rovněž v růstu oblíbenosti tzv. secondhandových bytů, o které byl dříve mnohem menší zájem než o bytové jednotky v nových developerských projektech. Díky nastíněnému vývoji proto předpokládáme, že poptávka po nemovitostech na investici bude nadále stoupat. K tomu jistě přispěje i další důležitý faktor – boom krátkodobých pronájmů typu airbnb, které nabízejí především v centru metropole větší zisk, než dokáže zajistit příjem z dlouhodobého pronájmu.“

Zájem o nemovitosti v sobě zrcadlí politický a socioekonomický vývoj jednotlivých zemí

Zásadní vliv na chování zahraničních kupců na tuzemském realitním trhu má jejich znalost českého prostředí a politický a socioekonomický vývoj jednotlivých zemí. „Jejich zájem mohou oslabit potíže ve vízové politice, kvůli nimž zůstávala v minulosti řada nemovitostí prázdná, nebo nečekaný pohyb měnových kurzů. V roce 2016 jsme při propadu rublu v Rusku zaznamenali prudký nárůst poptávky po tuzemských nemovitostech, po kterém následoval její pád a stabilizace. Obdobný vývoj měla za následek rovněž krize a válka na východě Ukrajiny. Tyto změny se samozřejmě nedají odhadnout předem. Uvolněné místo na trhu však nezůstává prázdné, protože ho postupně obsazují investoři z České republiky, Číny či Izraele,“ uvádí Firaz Muinov a dodává:

Graf znázorňuje růst poptávky po nemovitostech v České republice v souvislosti s obdobím krize na Ukrajině a s následnou anexí Krymu.

Graf znázorňuje růst poptávky po nemovitostech v České republice v souvislosti s obdobím finanční krize a v souvislosti s propadem rublu.

„Většina kupujících navíc nemluví česky, proto se jim v českém prostředí pohybuje obtížně. Je pro ně proto nutné obstarat si odborníka, který jim pomůže seznámit se se specifiky našeho trhu a zároveň vyvrátí zavádějící informace, jež se objevují na některých ruskojazyčných fórech. Tato spolupráce může být dobrým začátkem jejich integračního procesu v České republice. Poté se velmi často stává, že se v budoucnu rozhodnou investovat zde do další nemovitosti.“ ●

Zdroj grafů: Lekvi

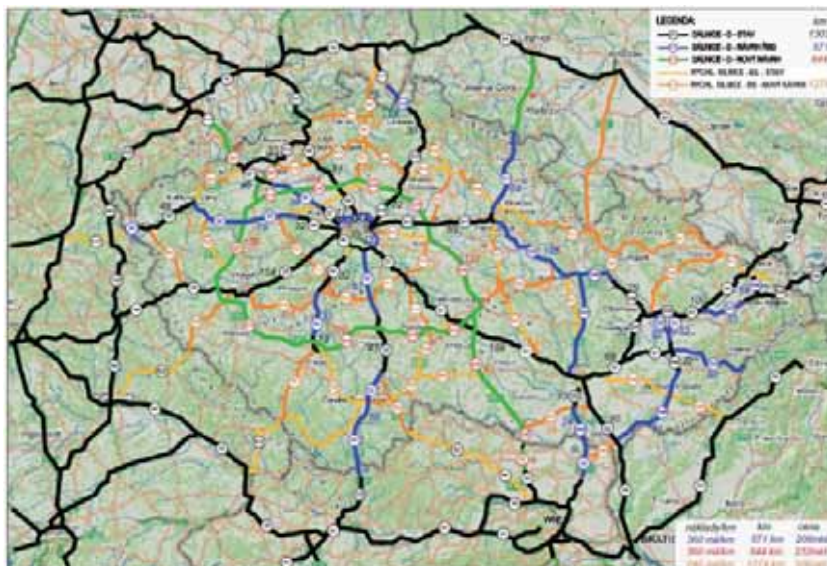
Skupina PASSERINVEST přichází s řešením dopravní infrastruktury

Nedostatek nových projektů, pomalá realizace a zdoluhavé povolovací procesy výstavby a modernizace dálniční a silniční sítě jsou jenom zlomkem z palčivých problémů rozvoje dopravní infrastruktury České republiky. V loňském roce bylo zprovozněno jen asi 28 km nových dálnic a 10 km silnic, což jsou jedny z nejnižších čísel od roku 2010. Přitom koncept na efektivní vybudování dálnic, rychlostních silnic i železnice navazující na dopravní infrastrukturu sousedních států představil už Jan Antonín Baťa. Z tohoto plánu J. A. Bati na rozvoj dopravní infrastruktury vycházela skupina PASSERINVEST při vypracování konceptu dobudování stávajících a vybudování nových 644 km dálnic a 1 274 km rychlostních silnic.

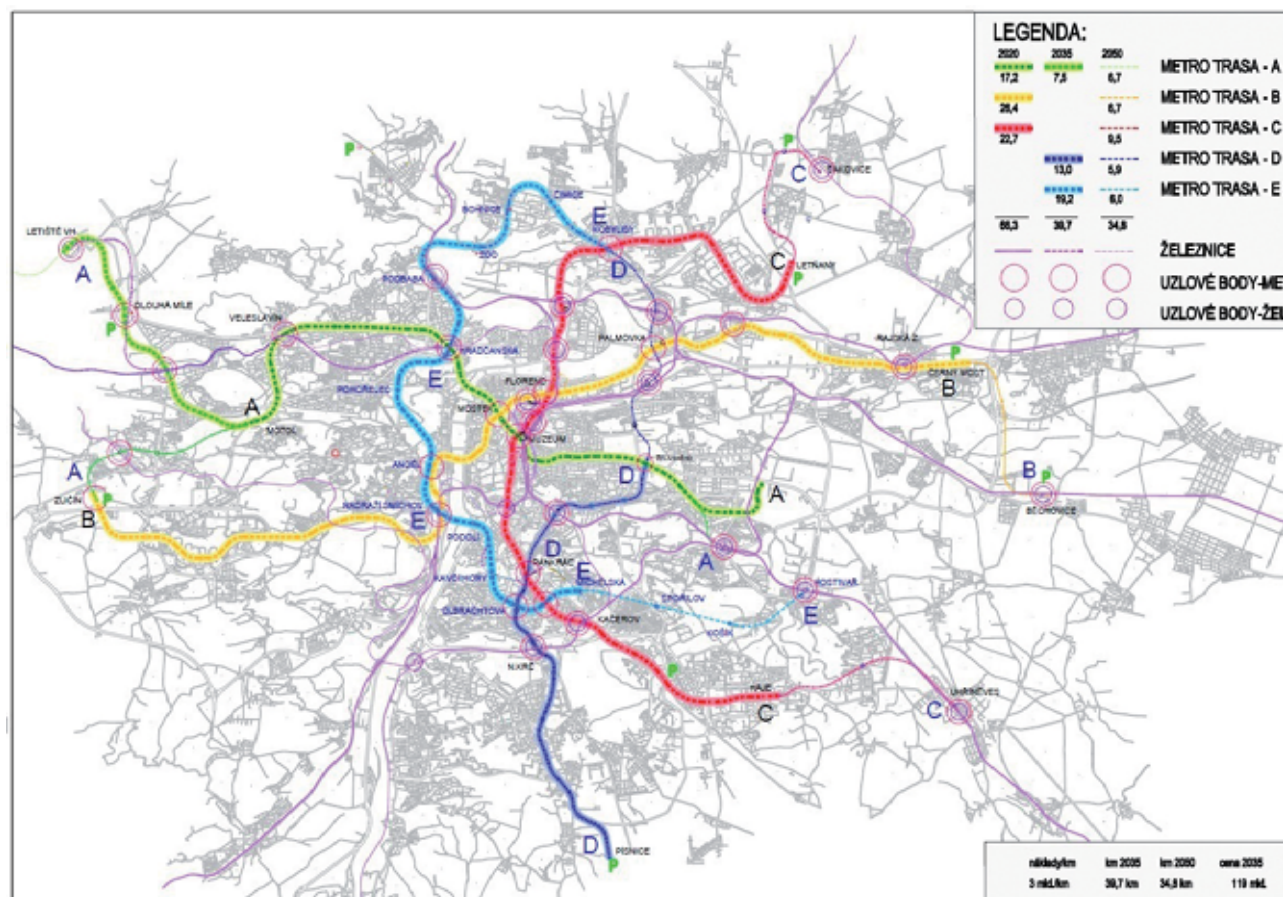
„Problémy dopravní infrastruktury v České republice se v různé podobě přímo či nepřímo dotýkají každého člověka. I přes neustálé stížnosti podnikatelské i široké veřejnosti je aktivita politické reprezentace a potažmo státu v této oblasti velmi nízká a výsledky žalostně nedostatečné. Považovali jsme proto za nutné ujmout se iniciativy a předložit odpovědnému politikovi, skupině politiků či vládě, tedy zodpovědným a zároveň kompetentním osobám, praktický a proveditelný koncept dobudování chybějící dopravní infrastruktury, který považujeme za klíčový pro další ekonomickou prosperitu České republiky,“ vysvětluje Radim Passer, iniciátor projektu a předseda představenstva PASSERINVEST GROUP.

Současná silniční síť má nedostatky hned v několika bodech: chybí silnice, které by

napomohly propojení na sousední státy, kde jsou navazující úseky velmi kvalitně vybaveny; silnice jsou navrhovány s nedostatečnými parametry zejména pro předjíždění, je zřízeno velmi málo stoupacích pruhů a jsou čteně umístěna příčná úrovňová křížení s komunikacemi nižší kategorie; neefektivní možnosti objízdných tras při nutnosti uzavření úseku autostrády a dopředu nedostatečně plánovaná etapizace podle finančních možností státu. K vyřešení těchto nedostatků by podle konceptu skupiny PASSERINVEST pomohlo vytvoření sítě rychlostních silnic s využitím již realizovaných kvalitních úseků, zejména obchvatů sídel na trasách, kde lze předpokládat posílení dopravních vztahů. Vedlo by to k odlehčení přetížené dálnice D1 a zlepšení tras, kde je nevyhovující silniční infrastruktura a kde nelze zrealizovat dálnice, např. rychlostní silnice R4 Praha–Strakonice, R26 Plzeňský přivaděč, R35 Liberec–Olomouc apod. (Viz Mapa 1)

Navrhovaná síť dálnic, rychlostních a hlavních silnic v České republice v roce 2050.

Navrhované trasy metra a síť železnic v Praze v roce 2050.

Koncept skupiny PASSERINVEST zahrnuje nejen dokončení plánované dálniční sítě (D3, D4, D6, D11, D35, D46, D49), která má i se stávající sítí výrazně radiální charakter, většina dálnic a hlavních rychlostních silnic míří do Prahy. (Viz Mapa 1) „Koncept navrhuje dobudování tangenciální sítě propojující vzájemně klíčová města regionů při maximálním respektu k životnímu prostředí a zajištění bezpečnosti provozu,“ zdůrazňuje Radim Passer. „Díky možnosti propojení financování státem a soukromým sektorem a budování formou PPP projektů nabízí náš koncept dramatické zrychlení výstavby a možnost využití nových technických i technologických trendů v dopravě a skutečné přiblížení se moderní Evropě v oblasti infrastruktury,“ dodává Radim Passer.

Součástí konceptu skupiny PASSERINVEST je i zefektivnění sítě pražského

metra. Navrhuje dvě varianty řešení. První se zabývá zejména vybudováním nových linek metra D a E. Metro D by propojovalo městskou část Praha-Libuš, Pankrác a Vinohrady. Linka metra E by propojovala trasy metra A, B, a C jak v jižní, tak i severní části a zároveň by byla propojena s příměstskou železnicí směr Benešov, Beroun, Kladno a Ústí nad Labem. Druhá varianta navrhuje rozšíření všech dosavadních tras metra, např.: prodloužení linky A na letiště Václava Havla, severní část linky B by byla napojena na příměstskou železniční trasu směr Všetaty-Mělník, na jihu pak na Benešov. Obě varianty obsahují i návrhy na rozvoj železniční sítě. (Viz Mapa 2)

„Kvalitní dopravní infrastruktura je klíčová pro zajištění další prosperity České republiky,“ je přesvědčen Radim Passer, iniciátor projektu. ●

Jak připravit kvalitní čaj

Čaj patří mezi nejoblíbenější nápoje na světě. A není to jen díky mnoha rozmanitým druhům a způsobům úpravy, ale také tím, že mu vděčíme za blahodárný účinek na lidský organismus. Mnozí jej konzumují i kvůli jeho povzbuzujícím účinkům. Obsahuje totiž kofein, zvaný tein, který příznivě stimuluje centrální nervovou soustavu a srdeční činnost. Jak ale správně přichystat tento nápoj? Existuje několik základních pravidel, díky nimž připravíte **čaj** ideální chuti, aroma, barvy i intenzity.

1. Kvalita čajových lístků je základ. V dnešní době je na trhu nepřehledné množství druhů čaje, stejně jako specializovaných obchodů, v nichž odborníci pomohou s výběrem toho pravého čaje přímo pro vás.

2. Teplota vody je důležitý faktor, který dokáže ovlivnit kvalitu připravovaného nápoje. Pro každý druh čaje je ideální jiná teplota. Čaje černé, jako je například Ceylon či Earl Grey, potřebují vodu vroucí či o teplotě 95 °C. Pro polozelené čaje je ideální teplota od 80 °C do 90 °C. Nejnižší teplotu pak vyžadují čaje zelené, od 60 °C do 80 °C. Pokud by se zelený čaj zalil vroucí vodou, vyloučily by se třísloviny a byl by nepříjemně hořký. Čaje bílé, ovocné a bylinné je ideální zalít vodou o teplotě 90 °C.

3. Dobu louhování určuje nejen výrobce, ale známá jsou i některá všeobecná pravidla. Výsledkem kratšího louhování čaje je jeho mdlá a nevýrazná chuť. Výsledkem louhování po delší než doporučenou dobu je naopak jeho hořkost. Černé čaje se louhují 3 minuty pro povzbudivý účinek a 5 minut při zaživacích potížích. Bílý čaj je možné nechat louhovat také až 5 minut, záleží na intenzitě chuti, již chcete dosáhnout. Delší dobu potřebují čaje ovocné. U čajů bylinných je třeba se řídit návodem, protože velice snadno zhořknou.

4. Kvalita vody ovlivňuje výslednou chuť. Obecně se za nevhodnější považuje voda pramenitá, v dnešní době je dostačující kohoutková voda. Důležitá je však její čerstvost. Pokud vám v konvici zbyla voda z předešlého vaření, vylijte ji a načepteje vodu novou.

5. Kvalita a teplota nádoby na čaj – k přípravě čaje se doporučují používat především klasické keramické či porcelánové konvičky, které by měly být předehřáté. Toho lze dosáhnout například jejich vypláchnutím v horké vodě. Čajové nádoby by se měly čistit pouze vodou, bez chemických přípravků.

Pokud jste po přečtení těchto základních pokynů zmatení, nevěste hlavu. Čaj už za vás umí vyrobit i stroj. Britští odborníci společnosti Morphy Richards vyvinuli čajovar, který sám ohlídá teplotu vody i čas louhování. Je totiž vybaven pěti volitelnými úrovněmi intenzity čaje a třemi základními teplotami. Přístroj zároveň disponuje speciální louhovací technologií, spočívající v opakovaném přečerpávání a překapávání, díky které dochází k uvolnění plného čajového aroma. Je uzpůsoben jak pro čaje sypané, tak pro čaje sáčekové, takže si pochutná opravdu každý. ●

Dosáhněte lehce svého cíle.
S námi.

ERHARTOVÁ
VÍTEK & PARTNERS
advokátní kancelář

www.akev.cz

Obědy pro děti: jídlem to jen začíná!

Jmenují se Honza a Anna. Seznamte se. Jsou to vrstevníci, mohli by být kamarádi, ale nejsou. Možná ale jednou budou. A třeba i díky projektu Obědy pro děti, za kterým stojí obecně prospěšná společnost Women for Women, Ivany a Pavla Tykačových. Projekt od svého založení v roce 2013 poskytl obědy už více než deseti tisícům školáků, jejichž rodiče jim vzhledem k nelehké sociální situaci nemohli zaplatit školní obědy.

Ale zpátky k příběhu Honzy a Anny. Honza pochází ze tří sourozenců, z toho dva jsou žáci základní školy a nejstarší sestra je na střední škole, na internátu. Matka Honzy je dlouhodobě nezaměstnaná, vzhledem ke zdravotnímu stavu je prakticky bez naděje na nové zaměstnání. Otec je také bez práce, aktivně ji hledá, ale v jejich regionu moc práce není. Veškerá starost o děti a domácnost spočívá na jeho bedrech.

Anička je soudem svěřena do péstounské péče své babičky a dědečka, oba jsou ve starobním důchodu. Babička se ještě stará o staršího bratra Aničky, který je v diagnostickém ústavu. S matkou se děti nestýkají. Babička trpí onkologickým onemocněním a má tak zásadně zvýšené náklady na zdravotní péči. Oba prarodiče se snaží ze všech sil.

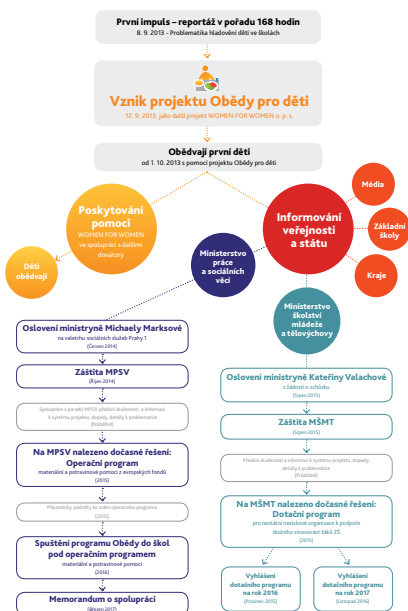
Co mají Honza a Anička společného? Kromě toho, že se jejich rodiče a prarodiče dennodenně perou se zdravotními problémy, snaží se dětem zajistit základní potřeby, tedy hlavně jídlo, ošacení a vzdělání. Na mnoho věcí se ale i přes jejich veškerou snahu nedostává. Patří k nim i školní obědy. Prostě na ně už v extrémně napjatých rodinných rozpočtech nezbyvají peníze. Děti jsou proto bez nich částečně nebo úplně, nemají pestrou a mnohdy vlastně skoro žádnou stravu během školního vyučování. Jsou hladové, což se odráží na jejich náladě i na školním prospěchu.

Stop. Pro Honzu a Aničku se už jedná vlastně o minulost. Krušnou realitu jim alespoň do jisté míry pomohl zmírnit projekt Obědy pro děti. „Snažíme se pomáhat především dětem, jejichž rodiče se dostali do tíživé situace, kterou se snaží řešit. Děti jsou bez oběda dlouhodoběji, nemají vidinu zlepšení situace, a pro mnohé z nich mohou být obědy ve školní jídelně mnohdy jediným, pravidelným teplým jídlem,“ říká Ivana Tykač, ředitelka organizace Women for Women, která projekt založila, když před pár lety v televizi viděla repor-

táž v pořadu 168 hodin o dětech, které nemohou chodit do školní jídelny na obědy.

Obědy pro 10 000

Díky projektu se školní obědy jen v roce 2016 dostaly k 5214 dětem, nejčastěji v Moravskoslezském kraji, nejméně pak na Vysočině. Za dobu existence projektu se jedná již o více jak deset tisíc školáků. To bylo možné ale jen díky tomu, že se prostřednictvím projektu za čtyři roky jeho existence podařilo vybrat více než 70 milionů korun, které darovali manželé Tykačovi, dobrovolní dárci a zásadním způsobem na něj přispívá také Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, který projekt velmi významně finančně podpořilo v kalendářním roce 2016 a 2017. Pro letošní rok to bylo 25 milionů korun, čehož si velmi vážíme. Pozadu nezůstává ani Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, které jako první projektu dalo svou záštitu již v roce 2014 a svým projektem Obědy do škol v rámci Operačního programu potravinové a materiální pomoci z Evropských fondů pomáhá v posledních dvou letech tam, kde

účastnit placených školních aktivit, jako jsou výlety, výstavy, divadlo nebo plavání.

V projektu Obědy pro děti se každým rokem potvrzuje, jak zásadní pozitivní dopady má poskytnutá pomoci na podpořené děti – zlepšení školní docházky, zlepšení prospěchu, zvýšení iniciativy a aktivity dětí, motivace, zvýšení sebevědomí, zlepšení zdravotního stavu, lepší začlenění v kolektivu, získání základních stravovacích, stolovacích a hygienických návyků atd.

Jak to funguje

Za dotovaným obědem, který žák dostane ve své školní jídelně, stojí také ředitelé škol společně s pedagogy. Společnými silami vytipovávají děti, které pak díky OPD dostanou svůj oběd. Finanční příspěvek na obědy ale není poskytován přímo rodinám dětí. Pomoc přichází přímo prostřednictvím základních škol, zapojených do projektu, a to na základě darovací smlouvy tak, aby se obědy dostaly opravdu k dětem, nekomplikovalo to ještě více situaci jejich rodičů a pomoc nemohla být zneužita. Je tedy nutná úzká a aktivní spolupráce se základními školami. S každou základní školou je řešena žádost individuálně. Děti mají uhrazeny obědy až do konce školního roku. Projekt je celorepublikový a může se do něj přihlásit jakákoliv základní škola z České republiky.

„V loňském školním roce bylo do projektu zapojeno devět našich žáků. Prokazatelně se z nich v prospěchu zlepšili čtyři,“ uvedla metodička prevence ZŠ v Kardašově Řečici Lenka Michalová a dodala, že děti jsou dnes veselejší a více se o všechno zajímají. Také poukázala na fakt, že rodičům teď zbývá více peněz na pomůcky pro vyučování, které děti dříve neměly a chyběly jim.

Jedním ze základních principů OPD je ochrana identity dětí zařazených do projektu. „Anonymita jejich údajů je zaručena, zásadně nezveřejňujeme jména dětí a rodin, zařazených do projektu. Škola, do které dítě dochází, samozřejmě ví, o koho se jedná, ale dodržuje pravidla a diskretnost při vyřízení příspěvků a zajištění obědů. V tomto je projekt velice křehký,“ popisuje Jana Skopová, manažerka charitativních projektů manželů Tykačových, která má

projekt na starosti a dodává: „Pokud si rodiče přejí, aby jejich děti nevěděly, že jim platí obědy někdo jiný, tak se jim to společně se školami snažíme zajistit. Pro děti to není důležitá informace a rodiče, kterým náš projekt Obědy pro děti pomáhá, si pomoci velmi váží. Velké procento dětí tedy ani neví, že jim hradí obědy někdo jiný.“

Dárci nepodporují konkrétní děti, ale projekt jako celek. Pomoc je čerpána dle aktuálního stavu. Finanční podporu dárců je možno po individuální konzultaci směřovat do konkrétního regionu. Základní školy nevyčerpané zálohy vyúčtovávají a případné přeplatky (nemoc, nepřítomnost ve škole) vrací zpět na transparentní účet projektu. To je také zakotveno v darovacích smlouvách. Finanční prostředky z transparentního účtu jsou ve 100 procentech případů využity pouze na platby školních obědů pro konkrétní děti.

Ačkoli se jedná o velice úspěšný projekt, který velmi jednoduše, rychle a efektivně pomáhá dětem, je zřejmé, že vzhledem k rostoucímu počtu dětí, které jsou do něj každoročně zapojeny, není situace nikterak uspokojivá a vykresluje do jisté míry sociální situaci části rodin v České republice. Nezbyvá než doufat, že děti jako je Honza a Anna nebude v budoucnu přibývat. ●

OBĚDY PRO DĚTI

Příběh projektu

✳ Projekt Obědy pro děti byl zahájen 12. 9. 2013

První děti obědvaly od 1. 10. 2013

Školní rok 2013/2014

340 dětí, 93 základních škol, Vyplaceno 744 374 Kč

Školní rok 2014/2015

2092 děti, 458 základních škol, Vyplaceno 5 238 901 Kč

Školní rok 2015/2016

3 286 dětí, 664 základních škol, Vyplaceno 10 090 139,20 Kč

Školní rok 2016/2017

5 214 dětí, 766 základních škol, Vyplaceno 19 198 872 Kč

Je to smutné, ale stále nejde o konečné číslo.

projekt Obědy pro děti pomoci nemůže. A právě z tohoto důvodu jsme v březnu podepsali s Ministerstvem práce a sociálních věcí Memorandum o spolupráci. Společně tak můžeme o této velmi rozšířené problematice lépe informovat veřejnost a vzájemně doplňovat naše projekty tak, aby se pomoc dostala k co největšímu počtu potřebných dětí. Díky Operačnímu programu MPSV, resp. projektu Obědy do škol tak mohou získat pomoc i děti z mateřských škol, na které se náš projekt Obědy pro děti nezaměřuje.

Na první pohled je problematika absence školních obědů relativně banální věc, ve skutečnosti ale může mít podle psychologů i pedagogů fatální důsledky pro psychický a sociální vývoj dítěte. Jak je známo, děti bez oběda nemají dostatek energie a chuť se učit. Co je ale horší, děti, které nechodí na školní obědy, mohou být v budoucnu ještě víc společensky znevýhodněné. Projekt chce zabránit tomu, aby situace pro děti bez oběda vyústila v dlouhodobější vyčleňování z kolektivu. Spolužáci obědvají, smějí se, mají společné zážitky ze školní jídelny a dítě bez oběda o to všechno přichází.

„Objevují se i případy, kdy sami rodiče odmitají posílat děti do školy. Jednoduše se stydí za to, že jim nemohou platit obědy,“ uvedla Ivana Tykač. Dodala, že tyto děti se často nemohou se svými spolužáky

Právo na soukromé vysoké škole?

České právnické fakulty každý rok opouští více než 1200 vystudovaných právníků – absolventů magisterského programu Právo a právní věda. Připraví však veřejné právnické fakulty své absolventy na kariéru v privátní sféře?

Studium oboru Právo a právní věda je na veřejných univerzitách nabitě obrovským množstvím právní teorie a římského práva. Jaké to je, když chtějí absolventi po ukončení fakulty rozjet svůj vlastní byznys? Jsou na život v soukromém sektoru připraveni? Pomůže jim tento druh vzdělání při řízení firmy? Jak se na to dívá absolventka oboru Právo v obchodních vztazích soukromé vysoké školy CEVRO Institut Kristýna Schejbalová? V rozhovoru s ní se také dozvíte, jak se jí zde studovalo, studuje a jak tráví volný čas.

Proč jste se rozhodla pro studium na CEVRO Institutu?

Stejně jako většina ostatních zájemců o studium práva jsem nejdříve zkoušela své štěstí na veřejné vysoké škole, konkrétně na PF UK. Před čtyřmi lety byl o tento obor obrovský zájem, šance na přijetí tak byly mizivé. Začala jsem se tedy rovnou rozhlížet po dalších možnostech. Když jsem zjistila, že právo mohu studovat i na soukromé škole, byl pro mě CEVRO Institut jasnou volbou. Nabízeli zajímavý obor a vyučující, které bych jinde nenašla.

Jste se svým výběrem spokojená? Nelitujete svého rozhodnutí?

Rozhodně ne, právě naopak. Zatím se mi stále potvrzuje, že jsem se rozhodla správně. Veřejnost má tendenci dívat se na soukromé vysoké školy přes prsty. Kvůli kauzám některých škol se samozřejmě nedivím. Při nástupu na školu jsem také pochybovala a nevěděla, co mám čekat. Nyní po 4 letech studia, včetně úspěšné

obhajoby závěrečné práce a státnic v bakalářském stupni, jsem si jistá svým rozhodnutím. Studium není lehké, některé zkoušky jsou doslova vydrhání. Navíc si cením, že kromě právních předmětů se také zorientuji v ekonomii, managementu, řízení lidských zdrojů a podnikových financích. Takové znalosti se mohou hodit. Nejsem si jistá, že se budu žít celý život „právníčinou“. Člověk nikdy neví, kam ho vítr zavane. O využití svých právních vědomostí se nebojím, to je jak vidím nutnost v každém sektoru lidské činnosti. A kdybych chtěla rozjet něco svého, budou se mi hodit všechny znalosti.

Jak u vás ve škole probíhá taková klasická přednáška?

Nepředstavujte si rozhodně žádné velké

auly a stovky studentů, což je na veřejných univerzitách běžné. Možnost skrýt se v davu a využívat anonymity je téměř nulová. Na našich přednáškách je zpravidla 20–30 studentů. V některých případech jsme dokonce v kruhu 10 spolužáků, za to jsem moc ráda. V téhle souvislosti si říkám, že má školné smysl. S pedagogy, se kterými se většina populace nemá šanci vůbec potkat, zná je jen z novin nebo z televize či odborných publikací, my diskutujeme, bavíme se, vše si můžeme vyjasnit...

Studium práva, jak je obecně známo, není jednoduché a zabírá mnoho času. Zbývá Vám přesto nějaký prostor?

Samozřejmě. Umět si chránit prostor pro sebe, je, myslím, jedna ze známek zdravého rozumu a udržitelného rozvoje. Po-

kud studium nepodceníte a vše, včetně skladby volitelných předmětů, si naplánujete, s nedostatkem volného času problém nevznikne. Ve škole se nám snaží vyjít vstříc. Přednášky jsou koncentrovány do 3, maximálně 4 pracovních dnů. Zbytek týdne máme volno. Záleží pak na každém, jak s ním naloží. Někteří z mých spolužáků, včetně mě, si vydělávají na školné. Takže nějaký čas pojme i brigáda/práce.

A když máte volný čas?

Nejraději jsem s přáteli, s rodinou, cestuji, nebo si přečtu dobrou knihu. Překvapivě mi s využitím volného času pomáhá i škola, pořád se tu něco děje. Když jsme slavili 10 let, měl tu koncert Dan Bárta, na poslední benefici vystoupila Lenka Dusilová. Samozřejmě tu není nouze ani o studentské večírky a akce jako je Maškarní, Welcome party apod., kdy končíme až nad ránem. Díky různým partnerstvím školy si taky můžeme pořídit zvýhodněné služby, zajít si zacvičit do Worldclassu nebo jít na florbal Bohemians. Je toho hodně. ●

CEVRO Institut je soukromou vysokou školou práva, politologie, mezinárodních vztahů, ekonomie a bezpečnostních studií, která na českém vysokoškolském trhu působí více než deset let. Vysoká škola nabízí prestižní vzdělání, individuální přístup a špičkový pedagogický sbor. Vybrat si lze z bakalářských, magisterských i postgraduálních studijních programů. Přednáší zde elitní profesori a docenti i experti přicházející z praxe justice, veřejné správy a světa podnikání.

Více o škole
na www.cevroinstitut.cz či
<https://www.facebook.com/CEVROInstitut.cz/>

Studentky s absolventem VŠ Reyem Korantengem. Open Air ve florbalu 2016. Štvanice Praha.

Mgr. Ladislav Mrklas, Ph.D., prorektor pro studium a studentky. Odhalení busty Dr. Cevrouše. Oslavy 10 let školy.

Trenérka Petra Weigelová se studentkami. Představení partnera školy společnosti WORLD CLASS FITNESS.

VILLA REGENHART

Nový wellness hotel v Jeseníku!

Regenhartova Villa s historickou duší opět ožívá

Chcete si užít naprostou pohodu v podhůří Jeseníků? Klid, relaxaci a odpočinek? Villa Regenhart může být tou správnou volbou pro Vás.

Město Jeseník se proslavilo především v 19. století díky vodoléčebným lázním Vincence Priessnitzze, ale také díky textilní výrobě spjaté s firmou Regenhart & Raymann. V roce 1899 se začala psát i historie jedné z nejkrásnějších vil v Jeseníku – Regenhartovy Villy – kterou nechal v letech 1898 až 1899 postavit jeden z bratrů, vlastníků textilní továrny, pan Ernst Regenhart jako své rodinné sídlo.

A nyní, díky svým novým majitelům, tato nádherná neobarokní vila po letech opět ožívá a představuje se jako čtyřhvězdičkový wellness & spa hotel se službami na té nejvyšší úrovni.

Navázat na téměř stovacetiletou tradici nebylo vůbec jednoduché, ale díky velmi citlivému přístupu architektů byla vila renovována s maximálním citem pro detail, s cílem zachovat původní architektonický ráz a historickou věrnost a vrátit jí tak její původní lesk a slávu. Samotná rekonstrukce hotelu byla dokončena v květnu 2016. Svým hostům je plně k dispozici od června 2016.

Historická atmosféra je citlivě propojena s moderním, čtyřhvězdičkovým luxusem. Všechny pokoje a apartmány disponují vysokorychlostním wi-fi připojením, satelitní televizí, minibarem, telefonem

a koupelnou vybavenou vanou či sprchou. Vybírat můžete z několika typů ubytování převážně apartmánového typu, každý pokoj je dokonce pojmenován po některém z členů Regenhartovy rodiny. K hotelu patří také venkovní terasa a rozlehlý park, stylová restaurace, lobby bar a pro Vaše hýčkání se pak otevírají netušené možnosti v našem wellness centru.

Zavřete oči a ponořte se do nirvány, která pohládí Vaše smysly. Prožijte chvíle harmonie těla a duše v našem luxusním spa & wellness centru. Bohatá nabídka wellness služeb je tady pro Vás. Uvolnit se můžete během různých relaxačních rituálů a masáží. V intimní atmosféře se Vám budou odborně a s maximální péčí věnovat vyškolené terapeutky a masérky. Odbourejte stres a posilte imunitu v saunovém světě s parní, solní a finskou saunou, k dispozici je i ochlazovací a od-

počinková zóna. Užít si můžete bazénový komplex s perličkovými lavicemi, vodopádem a masážními tryskami. Pro ty, kteří preferují spíše soukromí, bude tou správnou volbou privátní wellness, které Vám poskytne diskretní odpočinek s unikátní trojkombinací hydromasážní whirlpool vany, finské sauny a vyhřívaného vodního lůžka. Nerušeně můžete také relaxovat pod širým nebem ve venkovní vířivce.

Na srdce si samozřejmě klademe vysoký standard naší restaurace, která služby hotelu vhodně doplňuje. Naším hostům nabízíme příjemnou atmosféru ve stylovém prostředí, pravidelně obměňovaný výběr pokrmů moderní české gastronomie s důrazem na využití regionálních a sezónních surovin. Zatímco na podzim si u nás můžete vychutnat lahodnou zvěřinu, v létě Vás rádi pozveme ke grilu plnému ryb z horských řek. Největším labužníkům nabídneme několikachodová degustační menu, sestavená z těch nejvybranějších pokrmů.

Na své si přijdou milovníci kávy, neboť se zde podává na zakázku připravená pražená káva té nejvyšší kvality. Hotel se může pochlubit dokonce vlastní značkou piva, kterým je polotmavý speciál téhož názvu, tedy Regenhart. V letním období přijde jistě vhod i posezení na terase s příjemným výhledem do přilehlého parku. Snažíme se, aby se každá Vaše návštěva proměnila v nezapomenutelný zážitek. Příprava kulinařských specialit je pro naše kuchaře prací i vášní zároveň.

Pro Vaše maximální pohodlí nabízíme kompletní concierge služby. Na přání pro Vás připravíme vše, co byste během Vaše

ho pobytu u nás mohli potřebovat. Ať se již jedná o rezervaci jízdenek, letenek, či jiných forem dopravy, tlumočnické služby, průvodcovské služby, hlídání a péče o děti, nebo jen vyčištění a vyžehlení prádla, náš personál je tu pro Vás. Získání služeb osobního asistenta nikdy nebylo jednodušší – naše hotelová recepce je zde k Vaším službám.

Pro turistické vyžití a výlety do blízkého okolí Vás čeká mnoho nádherných lokalit. Kromě blízkých Priesnitzových lázní a historického města Jeseník doporučujeme krásy bohaté přírody horského terénu, která nabízí mnoho k objevování nezávisle na ročním období. Mezi oblíbené letní cíle patří rozhledna na Pradědu, Biskupská hora, vodní elektrárna Dlouhé Stráně či Mechové jezíčko na Rejvízu. Vaši touhu po adrenalinu může uspokojit adrenalin park v České Vsi nebo bobová dráha na Ramzové. V zimě se zase můžete těšit na bohaté možnosti místních ski areálů na Červenohorském sedle, projet se sněžnou rolbou nebo si užít netradičních zážitků Snowbike kolovny. Mezi oblíbené celoroční cíle patří zámek Jánský Vrch, hrad Žulová a ruční papírna ve Velkých Losinách.

Samozřejmostí je možnost zprostředkování zapůjčení jízdního kola, lyží nebo snowboardu, dle aktuálního ročního období.

K výhodám hotelu zcela jistě patří snadná dostupnost. Nachází se přibližně 500 metrů od centra lázeňského města Jeseník a 10 minut chůze od autobusového nádraží. Na letiště v Ostravě dojedete autem za dvě hodiny, do Prahy pak přibližně za hodiny tři. Přijedete-li vlastním vozem,

zcela jistě využijete bezplatného parkování přímo na hotelovém parkovišti.

Víme, že existuje spousta míst, kde lze strávit nezapomenutelné chvíle, ale pouze jedním z nich je Villa Regenhart.

Nádherná neobarokní vila s atmosférou starých dob, připravena splnit všechna Vaše přání ve velkém stylu.

Prožijte svoji dovolenou či víkend na kouzelném místě s perfektním servisem a špičkovými službami. ●

*Nechte se hýčkat v rukou profesionálů.
Již nyní se těšíme na Vaši návštěvu.*

Villa Regenhart

Josefa Hory 673
790 01 Jeseník

VILLA REGENHART

Ing. Tibor Macík
ředitel hotelu

+420 588 886 640

recepce@villaregenhart.cz
obchod@villaregenhart.cz

www.villaregenhart.cz

IT nástroj pro více použití v kanceláři, do něhož se vyplatí investovat

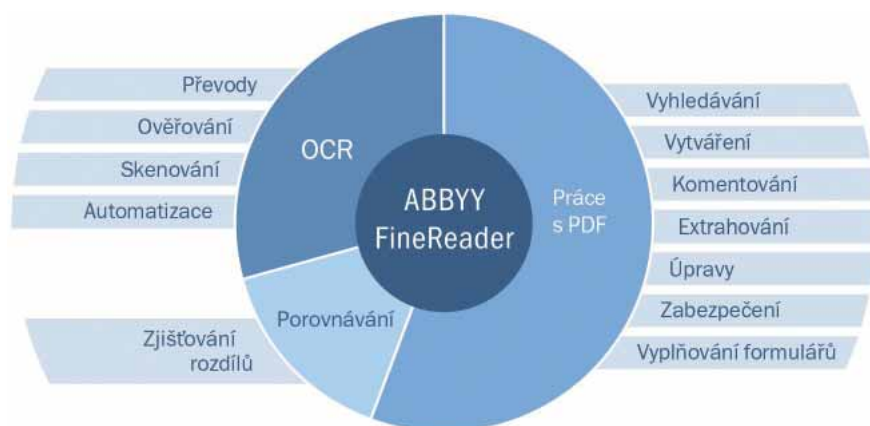
V dnešní době se zdá, že ne každý hledá kvalitu a spolehlivost. Snižujeme náklady všude, kde to je jen trochu možné. Mnozí z nás například kupují levné oblečení neznámých značek. A dává to smysl, protože nové si můžeme koupit prakticky hned, jakmile nás to, co jsme si právě koupili, přestane bavit. Jste však připraveni použít stejnou logiku, tedy „kupme to nejlevnější na trhu“, při koupi auta nebo výběru zámku do dveří bytu? To vůbec není jisté, protože na určité věci se prostě chcete naprosto spolehnout. Stejný princip platí pro některé IT nástroje, díky nimž je vaše společnost bezpochyby více konkurenceschopná a efektivnější, což lze říci i o vás. Právě proto se takové nástroje prodávají za nezanedbatelné ceny – přinášejí totiž nové definice způsobů práce.

Jedním z takových nástrojů je nade vše pochybnost nová aplikace ABBYY FineReader 14. Pravděpodobně si myslíte, že jde jen o další vylepšení známého softwaru pro OCR, který je na trhu již více než 10 let. Pravda je taková, že budete příjemně překvapeni.

3× hodnota

ABBYY FineReader 14 je jako „švýcarský nůž“. Jde o komplexní nástroj, který sám o sobě úspěšně nahrazuje tři různé programy: editor PDF, software pro převod (OCR) dokumentů a software pro porovnávání dokumentů. Začne-li vaše právní

kancelář uvažovat o tom, že je potřeba si pořídit tři samostatná softwarová řešení pokrývající stejné úlohy, rychle zjistíte, že aplikace FineReader 14 je vlastně skvělou investicí.

3× méně péče

Čím méně programů máte, tím snadněji a pohodlněji se vám pracuje. Postup instalace bude jednoduchý i pro ty, kteří nejsou IT specialisty, a tak nemusíte platit dodavatelům služeb pro správu IT.

Máte obavy z technické podpory? Nemusíte mít! Pomoc týmu podpory společnosti ABBYY je pro všechny registrované majitele softwaru zcela zdarma. Nemusíte v tomto ohledu vynakládat žádný čas ani vyvíjet žádné úsilí.

2× více ušetřeného času

Pro společnost může představovat nepřijemný problém i samotný proces nákupu softwaru: je nutno pochopit složité licencování, požadavky apod. Nebylo by hezké ušetřit čas i v tomto okamžiku?

Licenční program ABBYY Corporate Plus vám pomůže ušetřit čas v době pořizování softwaru. Tento program nabízí spo-

lečností, organizacím i jednotlivcům jednoduché a průhledné licencování. Efektivně splňuje potřeby různých právních kanceláří bez ohledu na jejich velikost či IT infrastrukturu.

Potřebujete více licencí? Díky atraktivní škále slev v případě hromadných nákupů zaplatíte méně.

Dáváte přednost nákupu od ověřeného partnera? Ani to nepředstavuje žádný problém – ověření a plně kvalifikovaní partneři společnosti ABBYY poskytnou kompetentní poradenství před nákupem, rychle se s vámi domluví na ideálních podmínkách a dodají zakoupené licence ve vašem jazyce.

Jaký je tedy další krok? Jak mohu pro svoji společnost požádat o speciální zkušební licenci zdarma?

Jednoduše jděte na www.abbyy.cz/finereader a nezapomeňte si vyžádat speciální, bezplatnou a plně funkční testovací licenci pro vaši organizaci v sekci „Licenční program ABBYY Corporate Plus“.

Efektivita a kvalita práce, do níž se vyplácí investovat, pokud si vaše společnost chce udržet náskok před konkurencí. ●

Venture Club: investiční příležitosti i kulturní zážitky

Spolek Venture Club je exkluzivní privátní klub investorů a současně zájemců o investice. Vznikl v září 2016 s cílem vzdělávat se a seznamovat s novými trendy v oblasti ekonomie, obchodování, investičních strategií a příležitostí. Současně také poskytovat prostor pro členy spolku k vzájemné výměně zkušeností a názorů z obchodního vedení firem či organizací. Klub sídlí v Praze a má momentálně 30 aktivních členů, kteří pocházejí z různých oblastí podnikání. Jsou zde více i méně zkušení investoři, lidé s praxí v byznysu, advokacii, průmyslu, umění.

Den D

Jedním z hlavních cílů spolku je nabízet svým členům projekty na principu známého televizního pořadu Den D. Podnikatelé hledající investory představí svůj business plán a případní zájemci jej následně podrobí ekonomické analýze, posoudí jeho socio-kulturní přínosnost. Nemusí se jednat pouze o nové nápady, může jít také o rozběhnuté podnikání, kde je ke změnám či růstu firmy potřebné získat dodatečné financování. V případě, že některý z potenciálních investorů danou myšlenku vyhodnotí jako perspektivní, může se na projektu investičně podílet. Zakladatel klubu a jeho předseda MUDr. Petr Šedivý k tomu dodává: „Smysl pro nás mají investiční příležitosti, při kterých něco reálně vzniká, ideálně produkt, který generuje pravidelný příjem. Současně ale klademe obrovský důraz na etiku podnikání, všechny investice musí být co nejlépe zajištěny. Chceme vždy pro obě strany dostat naše motto, které zní Venture Club – Fair Investments.“

Venture Club podporuje primárně původní české projekty v oblasti technologických inovací. Investory zajímají podnikatelské nápady s potenciálem růstu, speciálně, pokud je koncept již ověřený koncept a má první zákazníky. Klub může pomoci s rozjezdem dobré služby, provozovny nebo podniku.

Jak to funguje?

Na začátku zájemce, který by chtěl představit v klubu svůj projekt, zašle základní informace. Vedení klubu se s ním spojí a probere hlavní atributy dané věci. Pokud projekt zaujme, podepíše se smlouva a klub si vyžádá podrobnější podklady. Projekt je po dohodě připraven k představení členům, tato prezentace není určena pro veřejnost. Všichni účastníci jsou vázáni mlčenlivostí a podepisují NDA, poskytnuté informace jsou tak v bezpečí. Pokud některého z investorů o svém projektu zájemce přesvědčí, domluva s ním pak probíhá napřímo. Zde úloha klubu končí, všechno ostatní záleží už jen na dohodě zájemce a investora.

Co se už podařilo

V průběhu prvního roku činnosti klubu prošlo jeho hodnocením více než 20 projektů z různých oborů. Od start-upů z oblasti IT, přes projekty například z oblasti sociálního bydlení, leteckého průmyslu, až po případné investice do cenných kovů. Prvním velkým projektem, kterému se podařilo zajistit finanční zdroje také pro

střednictvím klubu, je developerský projekt Klíčanka v Klíčanech u Prahy. Jedná se o výstavbu cca 100 bytových jednotek, která bude zahájena v září tohoto roku.

Prvotřídní kulturní zážitky

Jedním z dalších cílů klubu je zprostředkovávat mimořádné kulturní zážitky a navazovat kontakty se zajímavými lidmi v kultivovaném prostředí. V posledním období zaujala například společná návštěva malířského ateliéru včetně diskuse o marketingu a artinvestmentu s panem Joe Muczkuou a soukromý koncert Bennewitzova kvarteta. Zajímavá byla také přednáška o Kubě jako o zemi budoucích investic. Nyní klub připravuje diskusi se spisovatelem Jiřím Pavlovětem a dále veřejnou projekci klasického německého filmu Berlin, Symphonie der Grossstadt. A to s autentickým hudebním doprovodem Bennewitzova kvarteta v prostorách kina Ponrepo. O tom všem a mnoha dalších věcech se lze více dočíst na webových stránkách www.ventureclub.cz. ●

WELLNESS & SPA HOTEL
VILLA REGENHART

- * Výhodné pobytové balíčky
- * Stylová restaurace
- * Wellness & Spa
- * Firemní a rodinná setkání
- * Dárkové poukazy

Adresář advokátních kanceláří, které přispěly do sekce „z právní praxe“

Advokátní kancelář Brož & Sokol & Novák s.r.o.

Sokolská třída 60
120 00 Praha 2
Tel.: +420 224 941 946
Fax: +420 224 941 940
e-mail: advokati@akbsn.eu
www.akbsn.eu

Advokátní kancelář Brož, Sedlatý s.r.o.

Atrium Flóra
Budova A
Vinohradská 2828/151
130 00 Praha 3
Tel.: +420 246 028 028
Fax: +420 246 028 029
e-mail: info@broz-sedlaty.cz
www.broz-sedlaty.cz

Advokátní kancelář ERHARTOVÁ VÍTEK & PARTNERS

Šafaříkova 201/17
120 00 Praha 2
Tel.: +420 224 409 920
e-mail: recepce@akev.cz
www.akev.cz

Advokátní kancelář Hartmann, Jelinek, Fraňa a partneři, s.r.o.

Sokolovská 5/49
186 00 Praha 8
Tel.: +420 225 000 400
Fax: +420 225 000 444
e-mail: recepcepha@hjf.cz
www.hjf.cz

Advokátní kancelář JELÍNEK & Partneři s.r.o.

Pardubice – Dražkovice 181
533 33 Pardubice
Tel.: +420 466 310 691
Fax: +420 466 310 691
e-mail: advokati@advokatijelinek.cz
www.advokatijelinek.cz

Advokátní kancelář Kríž a partneři s.r.o.

Rybná 9
110 00 Praha 1
Tel.: +420 224 819 334
Fax: +420 224 819 343
e-mail: info@ak-kp.cz
www.ak-kp.cz

Advokátní kancelář Pokorný, Wagner & partneři, s.r.o.

Klimentská 1216/46
110 00 Praha 1
Tel.: +420 224 229 287-9
Fax: +420 224 229 290
e-mail: office@p-w.cz
www.p-w.cz

Advokátní kancelář Vych & Partners, s.r.o.

Lazarská 11/6
120 00 Praha 2
Tel.: +420 222 517 466
Fax: +420 222 517 478
e-mail: office@ak-vych.cz
www.ak-vych.cz

**ACHOUR & PARTNERS
advokátní kancelář, s.r.o.**

Kaunický palác
Panská 7
110 00 Praha 1
Tel.: +420 270 006 111
Fax: +420 270 006 122
e-mail: office@achourpartners.com
www.achourpartners.com

**Ambruz & Dark Deloitte Legal s.r.o.,
advokátní kancelář**

Karolinská 654/2
186 00 Praha 8
Tel.: +420 246 042 100
Fax: +420 246 042 030
e-mail: legalcz@deloittece.com
www.deloitte.com

**Baker & McKenzie, s.r.o.
advokátní kancelář**

Klimentská 1216/46
110 02 Praha 1
Tel.: +420 236 045 001
e-mail: office.prague@bakermckenzie.com
www.bakermckenzie.com

**BRODEC & PARTNERS s.r.o.,
advokátní kancelář**

Rubešova 162/8
120 00 Praha 2
Tel.: +420 224 247 215
e-mail: info@akbrodec.cz
www.akbrodec.cz

CÍSAŘ, ČEŠKA, SMUTNÝ s.r.o., advokátní kancelář

CITY TOWER
Hvězdova 1716/2b
140 78 Praha 4
Tel.: +420 224 827 884
Fax: +420 224 827 879
e-mail: ak@akccs.cz
www.akccs.cz

DBK PARTNERS, advokátní kancelář, s.r.o.

V Parku 2323/14
148 00 Praha 4
Tel.: +420 244 912 463
Fax: +420 244 912 803
e-mail: ak@dbkp.cz
www.dbkp.cz

Dentons Europe CS LLP, organizační složka

Platněfská 4
110 00 Praha 1
Tel.: +420 236 082 111
Fax: +420 236 082 999
e-mail: prague@dentons.com
www.dentons.com

DLA Piper Prague LLP, organizační složka

Perlová 371/5
110 00 Praha 1
Tel.: +420 222 817 111
e-mail: prague@dlapiper.com
www.dlapiper.com

DUNOVSKÁ & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář

Palác Archa
Na Poříčí 24
110 00 Praha 1
Tel.: +420 221 774 000
e-mail: office@dunovska.cz
www.dunovska.cz

Dvořák Hager & Partners, advokátní kancelář, s.r.o.

Oasis Florenc
Pobřeží 394/12
186 00 Praha 8
Tel.: +420 255 706 500
Fax: +420 255 706 550
e-mail: praha@dhplegal.com
www.dhplegal.com

Giese & Partner, s.r.o.

Palác Myslbek
Ovocný trh 8
117 19 Praha 1
Tel.: +420 221 411 511
Fax: +420 222 244 469
e-mail: office@giese.cz
www.giese.cz

Glatzová & Co., s.r.o.

Betlémský palác
Husova 5
110 00 Praha 1
Tel.: +420 224 401 440
Fax: +420 224 248 701
e-mail: office@glatzova.com
www.glatzova.com

Havel, Holásek & Partners s.r.o., advokátní kancelář

Florentinum
Na Florenci 2116/15
110 00 Praha 1
Tel.: +420 255 000 111
Fax: +420 255 000 110
e-mail: office@havelholasek.cz
www.havelholasek.cz

HOLEC, ZUSKA & Partneri

Palác Anděl
Radlická 1c/3185
150 00 Praha 5
Tel.: +420 296 325 235
Fax: +420 296 325 240
e-mail: recepce@holec-advokati.cz
www.holec-advokati.cz

KŠD LEGAL advokátní kancelář s.r.o.

City Tower
Hvězdova 1716/2b
140 00 Praha 4
Tel.: +420 221 412 611
Fax: +420 222 254 030
e-mail: ksd.law@ksd.cz
www.ksd.cz

LEGALITĚ advokátní kancelář s.r.o.

Václavská 316/12
120 00 Praha 2
Tel.: +420 222 200 700
e-mail: office@legalite.cz
www.legalite.cz

**Mališ Nevrlík Legal,
advokátní kancelář, s. r. o.**

Longin Business Center
Na Rybníčku 1329/5
120 00 Praha 2
Tel.: +420 296 368 350
Fax: +420 296 368 351
e-mail: law.office@mn-legal.eu
www.mn-legal.eu

MORENO VLK & ASOCIADOS

advokátní kancelář
Sokolovská 32/22
186 00 Praha 8
Tel.: +420 224 818 736
Fax: +420 224 818 736
e-mail: praha@moreno-vlk.eu
www.moreno-vlk.eu

MT Legal s.r.o., advokátní kancelář

Jugoslávská 620/29
120 00 Praha 2
Tel.: +420 222 866 555
e-mail: info@mt-legal.com
www.mt-legal.com

PPS advokáti s.r.o.

Velké náměstí 135/19
500 02 Hradec Králové
Tel.: +420 495 512 831-2
Fax: +420 495 512 838
e-mail: pps@ppsadvokati.cz
www.ppsadvokati.cz

Rada & Partner advokátní kancelář, s.r.o.

Na Příkopě 988/31
110 00 Praha 1
Tel.: +420 224 810 090
e-mail: i.rada@radapartner.cz
www.radapartner.cz

Rödl & Partner, advokáti, v.o.s.

Platněřská 2
110 00 Praha 1
Tel.: +420 236 163 111
Fax: +420 236 163 799
e-mail: prag @ roedl.cz
www.roedl.com

**RANDA HAVEL LEGAL
advokátní kancelář s.r.o.**

Truhlářská 1104/13
110 00 Praha 1
Tel.: +420 222 537 500-1
Fax: +420 222 537 510
e-mail: office.prague@randalegal.com
www.randalegal.com

SEIFERT A PARTNEŘI advokátní kancelář, s.r.o.

Florentinum
Na Florenci 2116/15
110 00 Praha 1
Tel.: +420 603 194 424
e-mail: office@akseifert.cz
www.akseifert.cz

**TOMAN, DEVÁTÝ & PARTNEŘI
advokátní kancelář, s.r.o.**

Trojanova 12
120 00 Praha 2
Tel.: +420 224 918 490
Fax: +420 224 920 468
e-mail: ak@iustitia.cz
www.iustitia.cz

**VEPŘEK CASKA VLACHOVÁ
advokátní kancelář s.r.o.**

Husova 242/9
110 00 Praha 1
Tel.: +420 222 220 775
Fax: +420 222 220 804
e-mail: info@vcv.cz
www.vcv.cz

Weinhold Legal, v.o.s. advokátní kancelář

Florentinum
Na Florenci 15
110 00 Praha 1
Tel.: +420 225 385 333
Fax: +420 225 385 444
e-mail: wl@weinholdlegal.com
www.weinholdlegal.com

**WOLF THEISS Rechtsanwälte GmbH & CO KG,
organizační složka**

Pobřežní 394/12
186 00 Praha 8
Tel.: +420 234 765 111
Fax: +420 234 765 110
e-mail: praha@wolftheiss.com
www.wolftheiss.com

Dentons.
Now the world's largest
global elite law firm.

大成 DENTONS

dentons.com

© 2016 Dentons

Při podnikání může riziko číhat za každým rohem.
Spolehněte se proto na podporu jedné z dlouhodobě
nejoceňovanějších právnických firem střední Evropy.
Chraňte své zájmy s těmi nejlepšími.

EST 1898

T·M·LEWIN

LONDON

**NEW
ITALIAN
LUXURY
COLLECTION.**

Mercedes-Benz E kabriolet 220 d, kombinovaná spotřeba 4,3–4,9 l/100 km, kombinované emise CO₂ 113–126 g/km. Hodnoty emisí CO₂ byly naměřeny a jsou uváděny v souladu se směrnicí 1999/94/ES. Údaje se nevztahují na konkrétní vozidlo a nejsou součástí nabídky, slouží pouze pro porovnání s jednotlivými typy vozidel. Foto je pouze ilustrativní.

Nový kabriolet třídy E.

Masterpiece of Intelligence.

Mercedes-Benz

The best or nothing.

